

Dz.U.07.142.999

MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA

sporządzona w Paryżu dnia 19 października 2005 r.

o zwalczaniu dopingu w sporcie,

(Dz. U. z dnia 8 sierpnia 2007 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 19 października 2005 r. została sporządzona w Paryżu Międzynarodowa konwencja o zwalczaniu dopingu w sporcie, w następującym brzmieniu:

MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA

o zwalczaniu dopingu w sporcie

Konferencja Generalna, Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury, zwanej dalej UNESCO, na spotkaniu w Paryżu od 3 do 21 października 2005 r. na swojej 33 sesji;

Mając na uwadze, że celem UNESCO jest wspieranie pokoju i bezpieczeństwa poprzez popieranie międzynarodowej współpracy w dziedzinie edukacji, kultury i nauki;

Nawiązując do istniejących aktów prawa międzynarodowego dotyczących praw człowieka;

Mając na uwadze Rezolucję 58/5 przyjętą przez Zgromadzenie Generalne Narodów Zjednoczonych w dniu 3 listopada 2003 r. dotyczącą sportu jako sposobu propagowania edukacji, zdrowia, rozwoju i pokoju, a szczególnie jej pkt. 7;

Mając świadomość faktu, iż sport powinien odgrywać istotną rolę w dziedzinie ochrony zdrowia, w edukacji moralnej i kulturalnej oraz w wychowaniu fizycznym, jak również w propagowaniu międzynarodowej zgody i pokoju;

Zauważając potrzebę stymulowania i koordynowania międzynarodowej współpracy w celu wyeliminowania dopingu ze sportu;

Dając wyraz zaniepokojeniu stosowaniem przez sportowców dopingu w sporcie oraz jego konsekwencjami dla zdrowia, zasady fair play, walki z oszustwem oraz przyszłości sportu;

Mając na uwadze fakt, iż doping zagraża zasadom etycznym i wartościom wychowawczym ujętym w Międzynarodowej Karcie Wychowania Fizycznego i Sportu UNESCO oraz w Karcie Olimpijskiej;

Przypominając, że Konwencja Antydopingowa Rady Europy oraz jej Protokół Dodatkowy, przyjęte w ramach Rady Europy stanowią narzędzia międzynarodowego prawa publicznego, które leżą u podstaw krajowych strategii antydopingowych oraz współpracy międzyrządowej;

Przywołując Zalecenia na temat dopingu przyjęte przez 2, 3 i 4. Międzynarodową Konferencję Ministrów i Wyższych Urzędników do Spraw Wychowania Fizycznego i Sportu, zorganizowaną przez

UNESCO w Moskwie (1988 r.), w Punta del Este (1999 r.) oraz w Atenach (2004 r.), a także Rezolucję 32 C/9 przyjętą przez Konferencję Generalną UNESCO na jej 32 sesji (2003 r.);

Mając na uwadze Światowy Kodeks Antydopingowy przyjęty przez Światową Agencję Antydopingową podczas Światowej Konferencji na temat Doping w Sporcie, która odbyła się w Kopenhadze dnia 5 marca 2003r. oraz Kopenhaską Deklarację o Walce z Dopingiem w Sporcie;

Pamiętając także o wpływie, jaki najlepsi sportowcy wywierają na młodzież;

Mając świadomość ciągłej potrzeby prowadzenia i propagowania badań naukowych mających na celu doskonalenie metod wykrywania dopingiu oraz lepsze zrozumienie czynników wpływających na jego stosowanie, aby zapewnić najwyższą efektywność strategii zapobiegawczych;

Zdając sobie także sprawę ze znaczenia bieżącej edukacji sportowców, personelu pomocniczego sportowców oraz ogółu społeczeństwa w zakresie zwalczania dopingiu;

Pamiętając o potrzebie budowania potencjału Państw-Stron w zakresie wdrażania programów antydopingowych;

Mając świadomość faktu, iż władze publiczne oraz organizacje sportowe są współodpowiedzialne za realizację zadań z zakresu zapobiegania i walki z dopingiem w sporcie, w szczególności za zapewnianie właściwego, opartego na zasadzie fair play prowadzenia zawodów sportowych oraz za ochronę zdrowia ich uczestników;

Uznając, iż wspomniane władze i organizacje muszą ze sobą współpracować w celu realizacji powyższych celów z zapewnieniem najwyższego poziomu niezależności i przejrzystości na wszystkich stosownych szczeblach;

Dążąc do podjęcia dalszych działań w ramach ściślejszej współpracy w celu wyeliminowania dopingiu ze sportu;

Uznając, iż wyeliminowanie stosowania dopingiu w sporcie zależy częściowo od postępującej harmonizacji norm i praktyk antydopingowych w sporcie oraz współpracy zarówno na szczeblu krajowym, jak i ogólnoświatowym;

Przyjmuje niniejszą Konwencję w dniu 19 października 2005 r.

CZĘŚĆ I:

ZAKRES

Artykuł 1

Cel Konwencji

Celem niniejszej Konwencji - w ramach strategii oraz programu działań UNESCO w obszarze wychowania fizycznego i sportu - jest promowanie zapobiegania oraz walki z dopingiem w sporcie z myślą o jego wyeliminowaniu.

Artykuł 2

Definicje

Poniższe definicje należy rozumieć w kontekście Światowego Kodeksu Antydopingowego, jednakże

w przypadku sprzeczności charakter rozstrzygający mają postanowienia Konwencji.

Do celów niniejszej Konwencji:

1. "Akredytowane laboratoria kontroli antydopingowej" oznaczają laboratoria akredytowane przez Światową Agencję Antydopingową.
2. "Organizacja Antydopingowa" oznacza podmiot odpowiedzialny za przyjęcie przepisów określających zasady inicjowania, wdrażania lub egzekwowania dowolnej części procesu kontroli antydopingowej. Obejmuje to, na przykład, Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, innych organizatorów ważnych zawodów, którzy przeprowadzają podczas nich badania, Światową Agencję Antydopingową, federacje międzynarodowe oraz krajowe organizacje antydopingowe.
3. "Naruszenie przepisów antydopingowych" w sporcie oznacza jedno lub więcej z poniższych zdarzeń:
  - a. Obecność substancji zabronionej lub jej metabolitów albo markerów w próbce fizjologicznej sportowca;
  - b. Użycie lub próba użycia substancji zabronionej lub metody zabronionej;
  - c. Niewyrażenie zgody lub bez ważnego uzasadnienia niezgłoszenie się na pobranie próbki po powiadomieniu zgodnie z obowiązującymi przepisami antydopingowymi lub w inny sposób unikanie pobrania próbki;
  - d. Naruszenie odpowiednich wymogów określających dostępność sportowca do kontroli poza zawodami, w tym nieprzedstawienie wymaganych informacji na temat miejsca pobytu oraz niepoddanie się badaniom ogłoszonym w oparciu o rozsądne zasady;
  - e. Manipulowanie lub próba manipulowania jakąkolwiek częścią kontroli antydopingowej;
  - f. Posiadanie substancji lub metod zabronionych;
  - g. Handel dowolną substancją zabronioną lub metodą zabronioną;
  - h. Podanie lub próba podania sportowcowi substancji zabronionej lub metody zabronionej lub pomaganie, zachęcanie, ułatwianie, podżeganie, ukrywanie lub każdy inny rodzaj współdziałania wiążący się z naruszeniem przepisów antydopingowych lub próbą ich naruszenia.
4. "Sportowiec" do celów kontroli antydopingowej oznacza dowolną osobę, która uczestniczy w sporcie na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, zgodnie z definicją każdej krajowej organizacji antydopingowej, uznaną przez Państwa-Strony oraz dowolną inną osobę, uczestniczącą w sporcie lub w zawodach na niższym szczeblu, którą Państwa-Strony uznają za sportowca. Do celów programów edukacyjnych lub szkoleniowych "sportowiec" oznacza dowolną osobę, która uczestniczy w sporcie podlegającym organizacji sportowej.
5. "Personel pomocniczy sportowców" oznacza trenerów, szkoleniowców, menedżerów, agentów, pracowników zespołu, oficjeli lub personel medyczny albo paramedyczny współpracujący lub leczący sportowców uczestniczących bądź przygotowujących się do zawodów sportowych.
6. "Kodeks" oznacza "Światowy Kodeks Antydopingowy" przyjęty przez Światową Agencję Antydopingową w dniu 5 marca 2003r. w Kopenhadze, stanowiący Dodatek nr 1 do niniejszej Konwencji.
7. "Konkurs" oznacza jeden wyścig, mecz, grę lub jedne zawody lekkoatletyczne.
8. "Kontrola antydopingowa" oznacza proces obejmujący planowanie rozkładu badań, pobieranie i postępowanie z próbkami, analizę laboratoryjną, zarządzanie wynikami, przesłuchania i odwołania.
9. "Doping w sporcie" oznacza wystąpienie naruszenia przepisów antydopingowych.
10. "Należycie upoważnione zespoły kontroli antydopingowej" oznaczają zespoły kontroli antydopingowej działające z upoważnienia międzynarodowych lub krajowych organizacji antydopingowych.
11. Badanie "Podczas zawodów", w celu rozróżnienia między badaniami podczas zawodów a badaniami przeprowadzanymi poza zawodami oznacza badanie, w którym sportowiec zostaje wybrany do kontroli w związku z konkretnym konkursem, o ile przepisy Federacji Międzynarodowej lub innej stosownej organizacji antydopingowej nie stanowią inaczej.
12. "Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów" oznacza standard, stanowiący Dodatek nr 2 do niniejszej Konwencji.
13. "Międzynarodowy Standard Badań" oznacza standard, stanowiący Dodatek nr 3 do niniejszej Konwencji.
14. "Bez zapowiedzi" oznacza kontrolę antydopingową odbywającą się bez uprzedniego zawiadomienia sportowca, podczas której sportowiec znajduje się pod stałym nadzorem od momentu powiadomienia aż do pobrania próbki.
15. "Ruch Olimpijski" oznacza wszystkich, którzy wyrażają zgodę na postępowanie zgodnie z Kartą

Olimpijską, i którzy uznają władzę i autorytet Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, a mianowicie: Międzynarodowe Federacje dyscyplin włączonych do programu Igrzysk Olimpijskich, Krajowe Komitety Olimpijskie, Komitety Organizacyjne Igrzysk Olimpijskich, sportowców, sędziów, związki i kluby, jak również wszystkie organizacje i instytucje uznawane przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski.

16. "Kontrola antydopingowa poza zawodami" oznacza dowolną kontrolę antydopingową, która nie jest przeprowadzana podczas zawodów.
17. "Lista Zabronionych Substancji i Metod" oznacza listę przedstawioną w Załączniku nr 1 do niniejszej Konwencji, określającą substancje zabronione i metody zabronione.
18. "Metoda zabroniona" oznacza dowolną metodę, opisaną jako zabroniona na Liście Zabronionych Substancji i Metod przedstawionej w Załączniku nr 1 do niniejszej Konwencji.
19. "Substancja zabroniona" oznacza dowolną substancję, opisaną jako zabroniona na Liście Zabronionych Substancji i Metod przedstawionej w Załączniku nr 1 do niniejszej Konwencji.
20. "Organizacja sportowa" oznacza dowolną organizację, która pełni funkcję organu orzekającego w odniesieniu do zawodów sportowych dla jednej lub kilku dyscyplin.
21. "Standardy Przyznawania Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych" (ang. Therapeutic Use Exemptions) oznaczają standardy przedstawione w Załączniku nr 2 do niniejszej Konwencji.
22. "Badanie" oznacza tę część procesu kontroli antydopingowej, która obejmuje planowanie rozkładu badań, pobieranie próbek, postępowanie z próbkami oraz ich transport do laboratorium.
23. "Wyłączenie dla celów terapeutycznych" oznacza wyłączenie przyznane zgodnie ze Standardami Przyznawania Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych.
24. "Używanie" oznacza stosowanie, spożywanie, wstrzykiwanie lub przyjmowanie w jakikolwiek sposób dowolnej substancji zabronionej lub metody zabronionej.
25. "Światowa Agencja Antydopingowa" (WADA) oznacza fundację o tej nazwie, utworzoną zgodnie z prawem Szwajcarii w dniu 10 listopada 1999 r.

Artykuł 3

Sposoby realizacji celu Konwencji

Aby zrealizować cel Konwencji, Państwa-Strony zobowiązują się do:

- a. podejmowania na szczeblu krajowym i międzynarodowym stosownych działań, zgodnych z zasadami Kodeksu;
- b. popierania wszelkich form współpracy międzynarodowej w celu ochrony sportowców, propagowania etyki w sporcie oraz udostępniania wyników badań naukowych;
- c. rozwijania międzynarodowej współpracy pomiędzy Państwami-Stronami a wiodącymi organizacjami w zakresie zwalczania dopingu w sporcie, w tym w szczególności z WADA.

Artykuł 4

Stosunek Konwencji do Kodeksu

1. W celu skoordynowania walki z dopingiem w sporcie na szczeblu krajowym i międzynarodowym Państwa-Strony zobowiązują się do przestrzegania zasad Kodeksu jako podstawy działań przewidzianych w Artykule 5 niniejszej Konwencji. Żaden z zapisów Konwencji nie uniemożliwia Państwom-Stronom podjęcia dodatkowych działań, mających charakter uzupełniający w stosunku do Kodeksu.

2. Kodeks oraz najbardziej aktualne wersje Dodatków nr 2 i 3 zostały zamieszczone do celów informacyjnych i nie stanowią integralnej części niniejszej Konwencji. Dodatki jako takie nie nakładają na Państwa-Strony żadnych wiążących obowiązków na mocy prawa międzynarodowego.

3. Załączniki stanowią integralną część niniejszej Konwencji.

Artykuł 5

Działania służące realizacji celów Konwencji

W ramach wykonywania obowiązków zawartych w niniejszej Konwencji każde Państwo-Strona

zobowiązuje się do podjęcia odpowiednich działań. Wspomniane działania mogą obejmować podejmowanie kroków ustawodawczych, regulacyjnych oraz wdrażanie polityki lub praktyk administracyjnych.

Artykuł 6

Stosunek Konwencji do innych aktów prawa międzynarodowego

Niniejsza Konwencja nie zmienia praw ani obowiązków Państw-Stron wynikających z innych, wcześniej zawartych umów, zgodnych z przedmiotem i celem Konwencji. Powyższe nie wpływa na korzystanie przez pozostałe Państwa-Strony z przysługujących im praw ani na realizację ich obowiązków wynikających z niniejszej Konwencji.

CZĘŚĆ II:

Działania antydopingowe na szczeblu krajowym

Artykuł 7

Koordinacja krajowa

Państwa-Strony zapewnią stosowanie niniejszej Konwencji, w szczególności poprzez koordynację krajową. W ramach realizacji obowiązków wynikających z niniejszej Konwencji Państwa-Strony mogą korzystać z pomocy organizacji antydopingowych, jak również władz i organizacji sportowych.

Artykuł 8

Ograniczanie dostępności i stosowania w sporcie substancji zabronionych i metod zabronionych

1. Tam, gdzie będzie to wskazane, Państwa-Strony podejmą działania na rzecz ograniczenia dostępności zabronionych substancji i metod w celu ograniczenia ich stosowania w sporcie przez sportowców, chyba że wspomniane stosowanie opiera się na wyłączeniu dla celów terapeutycznych. Obejmuje to działania służące zwalczaniu nielegalnego handlu na rzecz sportowców i - w tym celu - działania zmierzające do kontrolowania produkcji, przepływu, importu, dystrybucji oraz sprzedaży.

2. Państwa-Strony podejmą działania (lub - tam, gdzie będzie to wskazane - zachęcą do podjęcia działań stosowne podmioty podlegające ich kompetencjom) mające na celu zapobieganie i ograniczanie stosowania lub posiadania przez sportowców substancji albo metod zabronionych w sporcie, chyba że wspomniane stosowanie opiera się na wyłączeniu dla celów terapeutycznych.

3. Żadne z działań podjętych na mocy niniejszej Konwencji nie będzie ograniczało dostępności substancji lub metod, które są zabronione bądź kontrolowane w sporcie do celów legalnych.

Artykuł 9

Działania wymierzone przeciwko personelowi pomocniczemu sportowców

Państwa-Strony podejmą samodzielne działania lub zachęcą organizacje sportowe lub antydopingowe do przedsięwzięcia kroków, włączając sankcje i kary, wymierzonych w członków personelu pomocniczego sportowców, którzy dopuszczają się naruszenia przepisów antydopingowych lub popełniają inne wykroczenia związane z dopingiem w sporcie.

Artykuł 10

Suplementy żywieniowe

Tam, gdzie jest to wskazane, Państwa-Strony będą zachęcać producentów i dystrybutorów

suplementów żywieniowych do wprowadzania najlepszych praktyk z zakresu sprzedaży i dystrybucji, włączając informację na temat składu analitycznego suplementów żywieniowych oraz gwarancję ich jakości.

Artykuł 11

Środki finansowe

Tam, gdzie jest to wskazane, Państwa-Strony:

- a. w ramach swoich odpowiednich budżetów zapewnią fundusze na wspieranie krajowego programu badań obejmującego wszystkie dyscypliny sportowe lub wesprą organizacje sportowe i antydopingowe w finansowaniu kontroli antydopingowej poprzez bezpośrednie subwencje i dotacje lub poprzez uwzględnianie kosztów wspomnianej kontroli podczas ustalania całościowych subwencji lub dotacji przyznawanych wspomnianym organizacjom;
- b. podejmą kroki w celu wstrzymania związanego ze sportem wsparcia finansowego na rzecz poszczególnych sportowców lub członków personelu pomocniczego sportowców, którzy zostali zawieszani z powodu naruszenia przepisów antydopingowych w okresie wspomnianego zawieszenia;
- c. wstrzymają całość lub część finansowego lub innego wsparcia związanego ze sportem na rzecz organizacji sportowej lub antydopingowej, która nie przestrzega Kodeksu lub odpowiednich przepisów antydopingowych, przyjętych na jego podstawie.

Artykuł 12

Działania służące usprawnieniu kontroli antydopingowej

Tam, gdzie jest to wskazane, Państwa-Strony będą:

- a. wspomagać i zachęcać organizacje sportowe oraz organizacje antydopingowe podlegające ich kompetencjom do przeprowadzania kontroli antydopingowej w sposób zgodny z Kodeksem, włączając badania bez zapowiedzi, poza zawodami oraz podczas zawodów;
- b. popierać i ułatwiać prowadzenie negocjacji przez organizacje sportowe i organizacje antydopingowe w zakresie porozumień pozwalających na kontrolowanie ich członków przez należycie upoważnione zespoły kontroli antydopingowej z innych państw;
- c. zobowiązywać się do wspomagania organizacji sportowych i organizacji antydopingowych podlegających ich kompetencjom w uzyskiwaniu dostępu do akredytowanego laboratorium kontroli antydopingowej w celu przeprowadzenia analizy antydopingowej.

CZĘŚĆ III:

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Artykuł 13

Współpraca pomiędzy organizacjami antydopingowymi a organizacjami sportowymi

Państwa-Strony będą popierać współpracę pomiędzy organizacjami antydopingowymi, władzami publicznymi i organizacjami sportowymi podlegającymi ich kompetencjom a tymi, które podlegają kompetencjom pozostałych Państw-Stron w celu realizacji założeń niniejszej Konwencji na szczeblu międzynarodowym.

Artykuł 14

Wspieranie misji WADA

Państwa-Strony zobowiązują się wspierać ważną misję realizowaną przez WADA w zakresie

międzynarodowej walki z dopingiem.

Artykuł 15

Równość finansowania WADA

Państwa-Strony popierają zasadę równego finansowania przez władze publiczne i Ruch Olimpijski zatwierdzonego rocznego budżetu podstawowego WADA.

Artykuł 16

Międzynarodowa współpraca w zakresie kontroli antydopingowej

Uznając, że walka z dopingiem w sporcie może być skuteczna jedynie wówczas, gdy sportowcy będą mogli być poddawani badaniom bez zapowiedzi, a próbki będą na czas przewożone do laboratoriów do analizy, Państwa-Strony - tam, gdzie jest to wskazane oraz zgodnie z procedurami i prawem krajowym - będą:

- a. ułatwiać realizację zadań WADA oraz organizacji antydopingowych działających zgodnie z Kodeksem, z zastrzeżeniem przepisów odpowiednich państw-gospodarzy, w zakresie przeprowadzania kontroli antydopingowej swoich sportowców podczas zawodów i poza nimi, czy to na własnym obszarze, czy też gdzie indziej;
- b. ułatwiać należycie upoważnionym zespołom kontroli antydopingowej terminowe przekraczanie granic podczas wykonywania czynności z zakresu kontroli antydopingowej;
- c. współpracować w zakresie usprawniania terminowej wysyłki lub przewożenia przez granice próbek w taki sposób, aby nie naruszyć ich bezpieczeństwa lub integralności;
- d. wspomagać międzynarodową koordynację kontroli antydopingowej przeprowadzanej przez różne organizacje antydopingowe i współpracować w tym celu z WADA;
- e. propagować współpracę pomiędzy laboratoriami kontroli antydopingowej podlegającymi ich kompetencjom a tymi, które podlegają kompetencjom pozostałych Państw-Stron. W szczególności, Państwa-Strony dysponujące akredytowanymi laboratoriami kontroli antydopingowej powinny zachęcać laboratoria podlegające ich kompetencjom do udzielania innym Państwom-Stronom pomocy poprzez umożliwianie im nabywania doświadczeń, umiejętności i technik niezbędnych do utworzenia własnych laboratoriów, gdyby wyraziły taką chęć;
- f. stymulować i wspierać ustalenia w zakresie wzajemnych badań między określonymi organizacjami antydopingowymi, zgodnie z Kodeksem;
- g. wzajemnie uznawać zgodne z Kodeksem procedury kontroli antydopingowej oraz metody zarządzania wynikami badań (włączając stosowne sankcje sportowe) dowolnej organizacji antydopingowej.

Artykuł 17

Fundusz dobrowolny

1. Niniejszym ustanawia się "Fundusz przeznaczony na wyeliminowanie dopingu ze sportu", zwany dalej "Funduszem Dobrowolnym". Fundusz Dobrowolny składa się z funduszy powierniczych, tworzonych zgodnie z regulaminem finansowym UNESCO. Wszelkie wkłady wnoszone przez Państwa-Strony lub innych uczestników mają charakter dobrowolny.

2. Środki Funduszu Dobrowolnego obejmują:

- a. wkłady wnoszone przez Państwa-Strony;
- b. wkłady, darowizny lub zapisy, które mogą być dokonywane przez:
  - i. inne Państwa;
  - ii. organizacje lub programy systemu Narodów Zjednoczonych, w szczególności Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, jak również inne organizacje międzynarodowe; lub
  - iii. osoby i organy publiczne lub prywatne;
- c. odsetki od środków Funduszu Dobrowolnego;
- d. środki zebrane w drodze zbiórek oraz wpływy z imprez organizowanych na rzecz Funduszu

Dobrowolnego;

e. wszelkie inne środki dozwolone przez regulamin Funduszu Dobrowolnego, opracowany przez Konferencję Stron.

3. Wkłady wnoszone przez Państwa-Strony na rzecz Funduszu Dobrowolnego nie będą uznawane za zastępujące zobowiązania Państw-Stron do wpłaty przypadającej na nie części rocznego budżetu WADA.

Artykuł 18

Wykorzystanie i zarządzanie Funduszem Dobrowolnym

Środki zgromadzone w Funduszu Dobrowolnym będą przeznaczane przez Konferencję Stron na finansowanie zatwierdzonych przez nią działań, szczególnie na wspieranie Państw-Stron w opracowywaniu i wdrażaniu programów antidopingowych zgodnie z postanowieniami niniejszej Konwencji, z uwzględnieniem celów WADA, przy czym mogą one być wykorzystywane na pokrycie kosztów funkcjonowania niniejszej Konwencji. Wkłady na rzecz Funduszu Dobrowolnego nie mogą być obwarowywane żadnymi politycznymi, ekonomicznymi ani innymi warunkami.

CZĘŚĆ IV:

EDUKACJA I SZKOLENIE

Artykuł 19

Zasady ogólne dotyczące edukacji i szkoleń

1. W ramach dostępnych środków Państwa-Strony zobowiązują się wspierać, opracowywać i wdrażać programy edukacyjne lub szkoleniowe dotyczące zwalczania dopingu. W odniesieniu do społeczności sportowej w pojęciu ogólnym, wspomniane programy powinny mieć na celu przekazywanie aktualnych i dokładnych informacji na temat:

- a. szkodliwości dopingu dla etycznych wartości sportu;
- b. zdrowotnych konsekwencji stosowania dopingu.

2. W odniesieniu do sportowców i personelu pomocniczego sportowców, w szczególności podczas szkolenia wstępnego, programy edukacyjne i szkoleniowe powinny - oprócz powyższego celu - mieć za zadanie przekazywanie aktualnych i dokładnych informacji na temat:

- a. procedur kontroli antidopingowej;
- b. praw i obowiązków sportowców w zakresie walki z dopingiem, włączając informacje na temat Kodeksu oraz strategii antidopingowych stosowanych organizacji sportowych i antidopingowych. Wspomniane informacje powinny obejmować konsekwencje naruszenia przepisów antidopingowych;
- c. listy zabronionych substancji i metod oraz wyłączeń dla celów terapeutycznych;
- d. suplementów żywieniowych.

Artykuł 20

Zawodowe kodeksy postępowania

Państwa-Strony będą zachęcać właściwe instytucje i stowarzyszenia zawodowe do opracowywania i wdrażania odpowiednich kodeksów postępowania, dobrych praktyk i zasad etycznych związanych ze zwalczaniem dopingu w sporcie, które będą zgodne z Kodeksem.

Artykuł 21

Zaangażowanie sportowców i personelu pomocniczego

Państwa-Strony będą propagowały i w miarę możliwości wspierały aktywny udział sportowców i personelu pomocniczego sportowców we wszystkich aspektach działań antidopingowych prowadzonych przez organizacje sportowe lub inne właściwe instytucje oraz zachęcały organizacje sportowe podlegające ich kompetencjom, aby postępowały podobnie.

Artykuł 22

Organizacje sportowe a bieżąca edukacja i szkolenia z zakresu walki z dopingiem

Państwa-Strony będą zachęcały organizacje sportowe i antidopingowe do wdrażania programów bieżącej edukacji i szkoleń dla wszystkich sportowców oraz personelu pomocniczego sportowców w zakresie tematów określonych w Artykule 19 powyżej.

Artykuł 23

Współpraca w zakresie edukacji i szkoleń

Państwa-Strony będą współpracowały ze sobą nawzajem oraz z odpowiednimi organizacjami w celu udostępniania (tam, gdzie będzie to wskazane) informacji, wiedzy i doświadczeń na temat efektywnych programów antidopingowych.

CZĘŚĆ V:

BADANIA NAUKOWE

Artykuł 24

Propagowanie naukowych badań antidopingowych

W ramach dostępnych środków Państwa-Strony - we współpracy z organizacjami sportowymi lub innymi właściwymi instytucjami - zobowiązują się do popierania i promowania naukowych badań antidopingowych na temat:

- a. zapobiegania, metod wykrywania, aspektów behawioralnych i społecznych oraz konsekwencji zdrowotnych stosowania dopingu;
- b. sposobów i metod opracowywania programów szkoleniowych opartych na naukowych podstawach z zakresu fizjologii i psychologii, z poszanowaniem integralności osoby ludzkiej;
- c. stosowania wszelkich pojawiających się substancji lub metod, wynikających z postępu naukowego.

Artykuł 25

Charakter naukowych badań antidopingowych

Propagując naukowe badania antidopingowe, określone w Artykule 24 powyżej, Państwa-Strony dopilnują, aby wspomniane badania:

- a. były zgodne z uznawanymi na całym świecie praktykami etycznymi;
- b. były prowadzone w sposób pozwalający uniknąć podawania sportowcom substancji zabronionych lub stosowania metod zabronionych;
- c. były podejmowane wyłącznie z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności, tak aby wyniki naukowych badań antidopingowych nie zostały wykorzystane w sposób niewłaściwy, lub aby nie zostały zastosowane do celów dopingu.

Artykuł 26

Udostępnianie wyników naukowych badań antidopingowych

Z zastrzeżeniem przestrzegania obowiązujących przepisów krajowych i międzynarodowych Państwa-Strony (tam, gdzie będzie to wskazane) będą przekazywać wyniki dostępnych naukowych badań antidopingowych innym Państwom-Stronom oraz WADA.

Artykuł 27

Badania z zakresu nauki o sporcie

Państwa-Strony będą zachęcać:

- a. członków społeczności naukowych i medycznych do prowadzenia badań z zakresu nauki o sporcie, zgodnie z zasadami Kodeksu;
- b. organizacje sportowe oraz personel pomocniczy sportowców podlegający ich kompetencjom do wdrażania badań z zakresu nauki o sporcie, zgodnych z zasadami Kodeksu.

CZĘŚĆ VI:

MONITOROWANIE PRZESTRZEGANIA KONWENCJI

Artykuł 28

Konferencja Stron

1. Niniejszym zostaje powołana Konferencja Stron. Konferencja Stron stanowi suwerenny organ niniejszej Konwencji.
2. Sesje zwyczajne Konferencji Stron będą się odbywać zasadniczo co dwa lata. Na podstawie własnej decyzji lub na wniosek co najmniej jednej trzeciej Państw-Stron Konferencja może się także zebrać na sesji nadzwyczajnej.
3. Każdemu z Państw-Stron przysługuje na Konferencji Stron jeden głos.
4. Konferencja Stron uchwali swój własny Regulamin.

Artykuł 29

Organizacja doradcza i obserwatorzy Konferencji Stron

WADA zostanie zaproszona do udziału w Konferencji Stron w charakterze organizacji doradczej. Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, Rada Europy oraz Międzyrządowy Komitet Wychowania Fizycznego i Sportu (CIGEPS) zostaną zaproszeni w charakterze obserwatorów. Konferencja Stron może podjąć decyzję o zaproszeniu w charakterze obserwatorów innych odpowiednich organizacji.

Artykuł 30

Obowiązki Konferencji Stron

1. Oprócz zadań określonych w innych postanowieniach niniejszej Konwencji, do obowiązków Konferencji Stron należy:
  - a. propagowanie celu niniejszej Konwencji;
  - b. omawianie stosunków z WADA oraz analizowanie mechanizmów finansowania rocznego budżetu podstawowego WADA. Do dyskusji można zapraszać Państwa nie będące stronami Konwencji;
  - c. przyjmowanie planu wykorzystania środków Funduszu Dobrowolnego, zgodnie z Artykułem 18;
  - d. analizowanie sprawozdań składanych przez Państwa-Strony zgodnie z Artykułem 31;
  - e. bieżąca kontrola monitorowania zgodności z niniejszą Konwencją w odpowiedzi na rozwój systemów antidopingowych, zgodnie z art. 31. Każdy mechanizm lub środek monitorujący, który wykracza poza art. 31 będzie finansowany poprzez Fundusz Dobrowolny utworzony na podstawie art. 17.

- f. rozpatrywanie projektów zmian niniejszej Konwencji pod kątem ich przyjęcia;
  - g. rozpatrywanie - pod kątem zatwierdzenia (zgodnie z Artykułem 34 Konwencji) - zmian Listy Zabronionych Substancji i Metod lub Standardów Przyznawania Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych, przyjętych przez WADA;
  - h. definiowanie i realizowanie współpracy pomiędzy Państwami-Stronami a WADA w ramach niniejszej Konwencji;
  - i. składanie wniosku o przedłożenie przez WADA sprawozdania z wdrażania Kodeksu do rozpatrzenia na każdą sesję.
2. W ramach realizacji swoich obowiązków, Konferencja Stron może współpracować z innymi organami międzyrządowymi.

Artykuł 31

Sprawozdania krajowe przedkładane Konferencji Stron

Państwa-Strony będą co dwa lata przedkładać Konferencji Stron - za pośrednictwem Sekretariatu, w jednym z oficjalnych języków UNESCO - wszelkie istotne informacje dotyczące podjętych przez nie działań mających na celu przestrzeganie postanowień niniejszej Konwencji.

Artykuł 32

Sekretariat Konferencji Stron

1. Dyrektor Generalny UNESCO zapewni prowadzenie Sekretariatu Konferencji Stron.
2. Na wniosek Konferencji Stron i na warunkach przez nią uzgodnionych Dyrektor Generalny UNESCO będzie w najszerszym możliwym zakresie korzystał z usług WADA.
3. Koszty funkcjonowania Konwencji będą pokrywane ze środków budżetu regularnego UNESCO w ramach posiadanych zasobów na odpowiednim poziomie, ze środków Funduszu Dobrowolnego, ustanowionego na mocy art. 17, lub jako odpowiednia kombinacja powyższych, ustalana co dwa lata. Utrzymywanie Sekretariatu ze środków budżetu regularnego powinno się odbywać w zakresie minimalnym, ponieważ zrozumiałe jest, że Konwencja powinna otrzymywać wsparcie również ze środków dobrowolnych.
4. Sekretariat będzie przygotowywał dokumentację Konferencji Stron oraz sporządzał projekty porządku jej obrad, a także zapewniał realizację podjętych przez nią decyzji.

Artykuł 33

Zmiany Konwencji

1. Każde z Państw-Stron - na podstawie pisemnego zawiadomienia skierowanego do Dyrektora Generalnego UNESCO - może zgłosić propozycje zmian niniejszej Konwencji. Dyrektor Generalny przekaze wszelkie tego rodzaju zawiadomienia wszystkim Państwom-Stronom. Jeżeli w terminie sześciu miesięcy od dnia przekazania zawiadomienia co najmniej połowa Państw-Stron wyrazi zgodę, Dyrektor Generalny przedstawi wspomniane propozycje na następnej sesji Konferencji Stron.
2. Konferencja Stron będzie uchwałać zmiany większością dwóch trzecich głosów Państw-Stron obecnych i biorących udział w głosowaniu.
3. Po uchwaleniu, zmiany niniejszej Konwencji będą przedstawiane Państwom-Stronom do ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
4. W odniesieniu do Państw-Stron, które ratyfikowały, przyjęły, przystąpiły lub zatwierdziły zmiany, zmiany niniejszej Konwencji wejdą w życie w terminie trzech miesięcy od złożenia dokumentów, o których mowa w ustępie 3 niniejszego Artykułu przez dwie trzecie Państw-Stron. Po tym czasie, w odniesieniu do każdego Państwa-Strony, które ratyfikuje, przyjmie, przystąpi lub zatwierdzi zmianę, zmiana ta wejdzie w życie w terminie trzech miesięcy od złożenia przez dane Państwo-Stronę dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
5. Państwo, które stanie się Stroną niniejszej Konwencji po wejściu w życie zmian zgodnie z ustępem 4 niniejszego Artykułu będzie - w przypadku niewyrażenia odmiennego zamiaru - uznawane za:

- a. Stronę niniejszej Konwencji, tak zmienionej;
- b. Stronę niezmienionej Konwencji w odniesieniu do Państwa-Strony, które nie jest związane wspomnianymi zmianami.

Artykuł 34

Specjalna procedura zmiany Załączników do Konwencji

1. W przypadku gdy WADA zmieni Listę Zabronionych Substancji i Metod lub Standardy Przyznawania Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych, może poinformować o tym Dyrektora Generalnego UNESCO w drodze pisemnego zawiadomienia, przesłanego na jego ręce. Dyrektor Generalny niezwłocznie powiadomi wszystkie Państwa-Strony o wspomnianych zmianach, przedstawiając je jako proponowane zmiany stosownych Załączników do niniejszej Konwencji. Zmiany Załączników będą zatwierdzane przez Konferencję Stron na jednej z jej sesji lub w drodze pisemnej konsultacji.

2. Od dnia powiadomienia przez Dyrektora Generalnego Państwa-Strony mają 45 dni na zgłoszenie sprzeciwu wobec proponowanych zmian na piśmie Dyrektorowi Generalnemu (w przypadku konsultacji pisemnej) lub na sesji Konferencji Stron. O ile dwie trzecie Państw-Stron nie wyrazi sprzeciwu, proponowana zmiana zostaje uznana za zatwierdzoną przez Konferencję Stron.

3. O zmianach zatwierdzonych przez Konferencję Stron Dyrektor Generalny powiadamia Państwa-Strony. Zmiany te wchodzi w życie w terminie 45 dni od wspomnianego powiadomienia, z wyjątkiem Państwa-Strony, które uprzednio zawiadomiło Dyrektora Generalnego, że nie akceptuje wspomnianych zmian.

4. Państwo-Strona, które zawiadomiło Dyrektora Generalnego, że nie akceptuje zmiany zatwierdzonej zgodnie z poprzednimi ustępami, pozostaje związane Załącznikami w ich niezmienionej postaci.

CZĘŚĆ VII:

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 35

Federalny lub nieunitarny system konstytucyjny

Do Państw-Stron o ustroju federalnym lub nieunitarnym zastosowanie mają następujące postanowienia:

- a. W odniesieniu do tych postanowień niniejszej Konwencji, których realizacja podlega kompetencji prawodawczej federalnej lub centralnej władzy ustawodawczej, obowiązki rządu federalnego lub centralnego będą takie same, jak obowiązki Państw-Stron, nie będących Państwami federalnymi.
- b. W odniesieniu do tych postanowień niniejszej Konwencji, których realizacja podlega kompetencji poszczególnych składowych państw, prowincji lub kantonów, które według federalnego systemu konstytucyjnego nie są zobowiązane do podejmowania środków prawodawczych, rząd federalny poinformuje właściwe władze wspomnianych państw, prowincji lub kantonów o powyższych postanowieniach wraz z zaleceniem ich przyjęcia.

Artykuł 36

Ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie

Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu, zatwierdzeniu lub przystąpieniu przez Państwa Członkowskie UNESCO zgodnie z ich odpowiednimi procedurami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia składa się Sekretarzowi Generalnemu UNESCO.

Artykuł 37

Wejście w życie

1. Niniejsza Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia następnego miesiąca po upływie jednego miesiąca od złożenia trzydziestego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

2. W stosunku do Państwa, które wyrazi zgodę na związanie się Konwencją w terminie późniejszym, niniejsza Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia następnego miesiąca po upływie jednego miesiąca od daty złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Artykuł 38

Rozszerzenie zasięgu terytorialnego Konwencji

1. W czasie składania dokumentów ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia każde Państwo może określić terytorium lub terytoria (za których stosunki międzynarodowe Państwo to jest odpowiedzialne), do których stosuje się niniejszą Konwencję.

2. W dowolnym terminie późniejszym każde Państwo-Strona, poprzez oświadczenie skierowane do UNESCO, może rozszerzyć stosowanie niniejszej Konwencji na dowolne inne terytorium określone w tym oświadczeniu. W odniesieniu do takiego terytorium Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia po upływie jednego miesiąca od daty otrzymania przez depozytariusza wspomnianego oświadczenia.

3. Oświadczenie, złożone zgodnie z powyższymi dwoma ustępami, w stosunku do terytorium wskazanego w tym oświadczeniu może zostać wycofane poprzez notyfikację skierowaną do UNESCO. Wycofanie takie nabiera mocy pierwszego dnia po upływie jednego miesiąca od daty otrzymania przez depozytariusza wspomnianej notyfikacji.

Artykuł 39

Wypowiedzenie

Każde z Państw-Stron może wypowiedzieć niniejszą Konwencję poprzez złożenie dokumentu wypowiedzenia Sekretarzowi Generalnemu UNESCO. Wypowiedzenie nabiera mocy pierwszego dnia następnego miesiąca po upływie sześciu miesięcy od daty otrzymania dokumentu wypowiedzenia. Do dnia nabrania mocy wypowiedzenie w żaden sposób nie wpływa na zobowiązania finansowe przedmiotowego Państwa-Strony.

Artykuł 40

Depozytariusz

Funkcję Depozytariusza niniejszej Konwencji oraz jej zmian pełni Dyrektor Generalny UNESCO. Jako Depozytariusz, Dyrektor Generalny UNESCO informuje Państwa-Strony niniejszej Konwencji, a także pozostałe Państwa Członkowskie Organizacji, o:

- a. złożeniu każdego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;
- b. dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji, zgodnie z Artykułem 37 powyżej;
- c. każdym sprawozdaniu sporządzonym zgodnie z postanowieniami Artykułu 31 powyżej;
- d. każdej zmianie Konwencji lub Załączników, uchwalonej zgodnie z Artykułami 33 i 34 powyżej oraz o dacie jej wejścia w życie;
- e. każdym oświadczeniu lub notyfikacji złożonej zgodnie z postanowieniami Artykułu 38 powyżej;
- f. każdej notyfikacji złożonej zgodnie z postanowieniami Artykułu 39 powyżej oraz o dniu, w którym wypowiedzenie nabierze mocy;
- g. każdym innym działaniu, notyfikacji lub zawiadomieniu dotyczącym niniejszej Konwencji.

Artykuł 41

Rejestracja

Zgodnie z Artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych, na wniosek Dyrektora Generalnego UNESCO niniejsza Konwencja zostanie zarejestrowana w Sekretariacie Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 42

Teksty obowiązujące

1. Niniejsza Konwencja, włączając Załączniki do niej, została sporządzona w języku arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim oraz hiszpańskim, przy czym wspomniane sześć tekstów ma jednakową moc obowiązującą.

2. Dodatki do niniejszej Konwencji zostały sporządzone w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim.

Artykuł 43

Zastrzeżenia

Zastrzeżenia niezgodne z przedmiotem lub celem niniejszej Konwencji są niedopuszczalne.

Załączniki

1. Lista Zabronionych Substancji i Metod - Standard Międzynarodowy
2. Standardy Przyznawania Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych.

Dodatki

1. Światowy Kodeks Antydopingowy
2. Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów
3. Międzynarodowy Standard Badań

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

Światowa Agencja Antydopingowa (WADA)

Światowy Kodeks Antydopingowy

LISTA SUBSTANCJI I METOD ZABRONIONYCH W 2005R.

STANDARD MIĘDZYNARODOWY

Oficjalny tekst Listy Zabronionych Substancji i Metod będzie przechowywany przez WADA i udostępniany przez nią w języku angielskim i francuskim. W przypadku zaistnienia jakichkolwiek sprzeczności pomiędzy wersją angielską a francuską wersja angielska będzie wiążąca.

Lista niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005r.

LISTA SUBSTANCJI I METOD ZABRONIONYCH W 2005R.

ŚWIATOWY KODEKS ANTYDOPINGOWY

Obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005r.

Zastosowanie jakiegokolwiek leku powinno być ograniczone do uzasadnionych wskazań lekarskich

SUBSTANCJE ZABRONIONE

S1. ŚRODKI ANABOLICZNE

Substancje o działaniu anabolicznym (anaboliki) są zabronione.

1. Steroidy anaboliczno-androgenne (SAA)

a. SAA egzogenne*:

18 α -homo-17 β -hydroksyestr-4-en-3-on; bolasteron; boldenon; boldion; kalusteron; klostebol; danazol; dehydrochlorometylo-testosteron; delta1-androstene-3,17-dion; delta1-androstenediol; delta1-dihydro-testosteron; drostanolon; etylestrenol; fluoksymesteron; formebolon; furazabol; gestrinon; 4-hydroksytestosteron; 4-hydroksy-19-nortestosteron; mestanolon; mesterolon; metenolon; metandienon; metandriol; metylodienolon; metylotrienolon; metylotestosteron; miboleron; nandrolon; 19-norandrostenediol; 19-norandrostenedion; norboleton; norklostebol; noretandrolon; oksabolon; oksandrolon; oksymesteron; oksymetolon; chinbolon; stanozolol; stenbolon; tetrahydrogestrinon; trenbolon i inne substancje o podobnej budowie chemicznej lub zbliżonych działaniach biologicznych.

b. SAA endogenne*:

Androstenediol (androst-5-ene-3 β ,17 β -diol); androstenedion (androst-4-ene-3,17-dion); dehydroepiandrosteron (DHEA); dihydrotestosteron; testosteron

oraz następujące metabolity i izomery tych związków:

**5 α -androstane-3 α ,17 α -diol; 5 α -androstane-3 α ,17 β -diol; 5 α -androstane-3 β ,17 α -diol;
5 α -androstane-3 β ,17 β -diol; androst-4-ene-3 α ,17 α -diol; androst-4-ene-3 α ,17 β -diol;
androst-4-ene-3 β ,17 α -diol; androst-5-ene-3 α ,17 α -diol; androst-5-ene-3 α ,17 β -diol;
androst-5-ene-3 β ,17 α -diol; 4-androstenediol (androst-4-ene-3 β ,17 β -diol); 5-androstenedion (androst-5-ene-3,17-dion); epi-dihydrotestosteron; 3 α -hydroksy-5 α -androstan-17-on;
3 β -hydroksy-5 α -androstan-17-on; 19-norandrosteron; 19-noretiocholanolon.**

W przypadku gdy Substancja Zabroniona (zgodnie z listą powyżej) może być w sposób naturalny wytwarzana przez organizm, Próbką zostanie uznana za zawierającą Substancję Zabronioną jeśli stężenie Substancji Zabronionej bądź jej metabolitów lub markerów i/lub jakiegokolwiek istotny wskaźnik (wskaźniki) stwierdzony w Próbkce sportowca tak bardzo odbiega od zakresu wartości prawidłowych u człowieka, że nie może to odpowiadać normalnej produkcji endogennej. Próbkka nie zostanie uznana za zawierającą Substancję Zabronioną w przypadku, gdy zostanie udowodnione przez Sportowca, iż obecność Substancji Zabronionej, jej metabolitów lub markerów, i/lub stwierdzenie istotnego wskaźnika (wskaźników) w Próbkce Sportowca ma związek ze stanem fizjologicznym lub patologicznym. We wszystkich przypadkach wykrycia obecności substancji, bez względu na jej stężenie, laboratorium zgłosi Niekorzystny Wynik Analityczny, jeśli w oparciu o wiarygodną metodę analityczną można wykazać, że Substancja Zabroniona jest pochodzenia egzogennej.

Jeśli wyniki badań laboratoryjnych nie są rozstrzygające i nie stwierdzi się obecności substancji zabronionej w stężeniu określonym w poprzednim akapicie, w przypadku istnienia poważnych wskazań (np. porównanie z referencyjnym profilem związków steroidowych) odpowiednia Organizacja Antydopingowa zleci wykonanie dodatkowych badań w celu wykrycia ewentualnego Użycia Substancji Zabronionej.

W przypadku stwierdzenia w moczu zawodnika wskaźnika T/E (testosteronu/epitestosteronu) o wartości przekraczającej cztery do jednego (4/1) należy przeprowadzić dalsze badania w celu ustalenia, czy wskaźnik ten wynika z określonego stanu fizjologicznego lub patologicznego, chyba że w oparciu o wiarygodną metodę analityczną laboratorium zgłosi Niekorzystny Wynik Analityczny wykazując, iż Substancja zabroniona jest pochodzenia egzogennej.

W przypadku konieczności przeprowadzenia dalszych badań, będą one obejmować przegląd wyników wszelkich badań poprzednich i/lub późniejszych. Jeśli wyniki badań poprzednich są niedostępne, Sportowiec zostanie zbadany bez uprzedzenia przynajmniej trzy razy w ciągu trzech kolejnych miesięcy.

W przypadku braku współpracy ze strony Sportowca próbkę określi się jako zawierającą Substancję Zabronioną.

2. Inne środki o działaniu anabolicznym, obejmujące w szczególności:

Klenbuterol, zeranol, zilpaterol.

W tej części Załącznika:

*"egzogenny" oznacza substancję, która nie może być wytwarzana przez organizm w sposób naturalny.

**"endogenny" oznacza substancję, która może być wytwarzana przez organizm w sposób naturalny.

S2. HORMONY I SUBSTANCJE POKREWNE

Zabronione jest stosowanie następujących substancji, w tym także związków o podobnej budowie chemicznej lub zbliżonych działaniach biologicznych oraz ich czynników uwalniających:

- 1. Erytropoetyna (EPO);**
- 2. Hormon wzrostu (hGH), Insulinopodobny Czynniki Wzrostu (IGF-1), Mechaniczne Czynniki Wzrostu (MGF);**
- 3. Gonadotropiny (LH - hormon luteinizujący, hCG - choriogonadotropina);**
- 4. Insulina;**
- 5. Kortykotropiny.**

Próbka zostanie uznana za zawierającą Substancją Zabronioną (zgodnie z powyższą listą), jeśli stężenie Substancji Zabronionej bądź jej metabolitów lub markerów i/lub jakiegokolwiek istotny wskaźnik (wskaźniki) stwierdzony w Próbie sportowca tak bardzo odbiega od zakresu wartości prawidłowych u człowieka, że nie może to odpowiadać normalnej produkcji endogennej, chyba że zostanie udowodnione przez Sportowca, iż obecność Substancji Zabronionej w Próbie w takim stężeniu ma związek ze stanem fizjologicznym lub patologicznym.

Obecność innych substancji o podobnej budowie chemicznej lub zbliżonych działaniach biologicznych, markerów diagnostycznych czy też czynników uwalniających hormony wymienione powyżej lub wszelkie inne wyniki wskazujące na to, że wykryta substancja jest pochodzenia egzogennej, zostaną zgłoszone jako Niekorzystny Wynik Analityczny.

S3. BETA-2 AGONIŚCI (AGONIŚCI RECEPTORÓW ADRENERGICZNYCH BETA-2)

Zabronione jest użycie wszystkich substancji z grupy beta-2 agonistów, włączając ich prawo (D-) i lewoskrętne (L-) izomery. Ich zastosowanie wymaga zezwolenia wydanego na podstawie Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE).

Wyjątek stanowi użycie formoterolu, salbutamolu, salmeterolu i terbutaliny w postaci wziewnej (do inhalacji) w celu zapobiegania atakom i/lub leczenia astmy oraz stanów astmatycznych/zwężenia oskrzeli wywołanych wysiłkiem fizycznym, które wymaga zezwolenia wydanego na podstawie skróconego procesu wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych.

Wykrycie przez laboratorium obecności salbutamolu (samego i łącznie z glukuronidem) w stężeniu przekraczającym 1.000 ng/ml zostanie uznane za Niekorzystny Wynik Analityczny, niezależnie od posiadania Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE), chyba że sportowiec udowodni iż jest to wynikiem zastosowania salbutamolu w postaci wziewnej w celach leczniczych.

S4. SUBSTANCJE O DZIAŁANIU ANTYESTROGENNYM

Zakazane jest stosowanie następujących substancji o działaniu antyestrogennym:

- 1. Inhibitory aromatazy, w szczególności anastrozol, letrozol, aminoglutetimid, eksemestan,**

formestan, testolakton.

2. **Selektywne modulatory receptora estrogenowego (SERM), w szczególności raloksyfen, tamoksyfen, toremifen.**
3. **Inne substancje o działaniu antyestrogennym, w szczególności kломifen, cyklofenil, fulwestrant.**

S5. DIURETYKI I INNE ŚRODKI MASKUJĄCE

Zakazane jest stosowanie diuretyków (środków moczopędnych) i innych środków maskujących.

Do środków maskujących zalicza się między innymi:

Diuretyki*, epitestosteron, probenecyd, inhibitory alfa-reduktazy (np. finasteryd, dutasteryd), środki zwiększające objętość osocza (np. albuminy, dekstran, preparaty skrobi hydroksyetylowanej).

Do diuretyków zalicza się:

Acetazolamid, amiloryd, bumetanid, kanrenon, chlortalidon, kwas etakrynowy, furosemid, indapamid, metolazon, spironolakton, tiazidy (np. bendroflumetiazyd, chlorotiazyd, hydrochlorotiazyd), triamteren i inne substancje o podobnej budowie chemicznej lub zbliżonych działaniach biologicznych.

* Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych jest nieważne, jeśli u Sportowca stwierdza się obecność diuretyka łącznie z Substancją(ami) Zabronioną(y)mi w stężeniu progowym lub podprogowym.

METODY ZABRONIONE

M1. METODY ZWIĘKSZAJĄCE PRZEKAZYWANIE TLENU

Zabronione są następujące metody:

- a. Doping krwią, w tym także użycie jakichkolwiek autologicznych, homologicznych lub heterologicznych preparatów zawierających krew pełną lub krwinki czerwone różnego pochodzenia w celu innym, niż ze wskazań terapeutycznych.
- b. Stosowanie produktów, które zwiększają pobieranie, transport lub dostarczanie tlenu, w szczególności związków perfluorowanych, efaprosyralu (RSR13) i zmodyfikowanych pochodnych hemoglobiny (np. środki krwiozastępcze zawierające hemoglobinę, produkty zawierające hemoglobinę zamkniętą w mikronośnikach ["mikrokapsułkowaną"]).

M2. MANIPULACJE CHEMICZNE I FIZYCZNE

Zabronione są następujące działania:

Manipulacje lub próba manipulacji w celu zmiany integralności lub ważności Próbek pobieranych w ramach Kontroli Antydopingowych.

Dotyczy to w szczególności podawania wlewów dożylnych*, cewnikowania i podmieniania próbek moczu.

* Z wyjątkiem uzasadnionych nagłych interwencji leczniczych podawanie wlewów dożylnych jest zabronione.

M3. DOPING GENOWY

Zabronione jest używanie w celach innych niż terapeutyczne komórek, genów, elementów genetycznych lub wykorzystywanie zmiany ekspresji genów, wpływające na poprawę wyników sportowych.

SUBSTANCJE I METODY
ZABRONIONE PODCZAS ZAWODÓW

Oprócz kategorii S1 do S5 i M1 do M3 określonych powyżej podczas zawodów zabronione jest stosowanie następujących kategorii:

SUBSTANCJE ZABRONIONE

S6. SUBSTANCJE POBUDZAJĄCE (STYMULANTY)

Zabronione jest stosowanie następujących stymulantów, włącznie z ich izomerami optycznymi (D- i L-):

Adranifil, amfepramon, amifenazol, amfetamina, amfetaminil, benzfetamina, bromantan, karfedon, katyna*, klobenzoreks, kokaina, dimetyloamfetamina, efedryna**, etyloamfetamina, etylefryna, famprofazon, fenkamfamina, fenkamina, fenetylina, fenfluramina, fenproporeks, furfenoreks, mefenoreks, mefentermina, mezokarb, metamfetamina, meryloamfetamina, metylenedioksyamfetamina, metylenedioksymetamfetamina, metyloefedryna**, metylofenidat, modafinil, niketamid, norfenfluramina, parahydroksyamfetamina, pemolina, fendymetrazyna, fenmetrazyna, fentermina, prolintan, selegilina, strychnina i inne substancje o podobnej budowie chemicznej lub zbliżonych działaniach biologicznych***.

***Katyna** jest zabroniona, jeśli jej stężenie w moczu przekracza 5 mikrogramów na mililitr. ****Efedryna i metyloefedryna** są zabronione, jeśli ich stężenie w moczu przekracza 10 mikrogramów na mililitr.

*****Substancje** umieszczone w Programie Monitorującym 2005 (bupropion, kofeina, fenylefryna, fenylopropanoloamina, pipradol, pseudoefedryna, synefryna) nie są uznawane za Substancje Zabronione.

UWAGA: Adrenalina stosowana łącznie ze środkami do znieczulenia miejscowego lub podawana miejscowo (np. donosowo, do oczu) nie jest zabroniona.

S7. NARKOTYKI

Zabronione jest użycie następujących narkotyków:

buprenorfina, dekstromoramid, diamorfina (heroina), fentanyl i jego pochodne, hydromorfon, metadon, morfina, oksykodon, oksymorfon, pentazocyna, petydyna.

S8. KANABINOIDY

Stosowanie kanabinoidów (np. haszysz, marihuana) jest zabronione.

S9. GLUKOKORTYKOSTEROIDY

Wszystkie glukokortykosteroidy są zabronione, gdy są podawane doustnie, doodbytniczo, dożylnie lub domięśniowo. Ich użycie wymaga posiadania zezwolenia wydanego na podstawie Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE).

Wszystkie inne drogi podania wymagają zezwolenia wydanego w ramach skróconego procesu wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE).

Nie jest zabronione stosowanie preparatów dermatologicznych.

SUBSTANCJE ZABRONIONE W KONKRETYCH SPORTACH

P1. ALKOHOL

Alkohol (etanol) jest zabroniony tylko podczas zawodów w wymienionych poniżej dyscyplinach sportowych. Obecność alkoholu będzie wykrywana poprzez analizę wydychanego powietrza i/lub krwi. W nawiasach podano wartości progowe dla każdej Federacji, których przekroczenie jest uznawane za naruszenie przepisów antydopingowych.

* Lotnictwo (FAI)	(0,20 g/l)
* Łucznictwo (FITA)	(0,10 g/l)
* Sporty samochodowe (FIA)	(0,10 g/l)
* Bilard (WCBS)	(0,20 g/l)
* Bule (CMSB)	(0,10 g/l)
* Karate (WKF)	(0,10 g/l)

- * Pięciobój nowoczesny (UIPM) (0,10 g/l)
- dla dyscyplin obejmujących strzelanie
- * Sporty motorowe (FIM) (0,00 g/l)
- * Narciarstwo (FIS) (0,10 g/l)

P2. BETA BLOKERY (BLOKERY RECEPTORÓW BETA-ADRENERGICZNYCH)

O ile nie wskazano inaczej, stosowanie beta-blokerów jest zabronione tylko podczas zawodów w następujących dyscyplinach sportowych:

- * Lotnictwo (FAI)
- * Łucznictwo (FITA) (zabronione także poza zawodami)
- * Sporty samochodowe (FIA)
- * Bilard (WCBS)
- * Bobsleje (FIBT)
- * Bule (CMSB)
- * Brydż (FMB)
- * Szachy (FIDE)
- * Curling (WCF)
- * Gimnastyka (FIG)
- * Sporty motorowe (FIM)
- * Pięciobój nowoczesny (UIPM) - dla dyscyplin obejmujących strzelanie
- * Kręgle dziewięciofigurowe (FIQ)
- * Żeglarstwo (ISAF) - tylko regaty krótkodystansowe ze sternikiem
- * Strzelanie (ISSF) (zabronione także poza zawodami)
- * Narciarstwo (FIS) - skoki narciarskie i snowboard w stylu wolnym
- * Pływanie (FINA) - skoki do wody i pływanie synchroniczne
- * Zapasy (FILA)

Do beta-blokerów zalicza się w szczególności:

Acebutolol, alprenolol, atenolol, betaksolol, bisoprolol, bunolol, karteolol, karwedilol, celiprolol, esmolol, labetalol, lewobunolol, metipranolol, metoprolol, nadolol, oksprenolol, pindolol, propranolol, sotalol, timolol.

SUBSTANCJE OKREŚLONE*

"Substancje określone"* wymienione są poniżej:
 Efedryna, L-metyloamfetamina, metyloefedryna;
 Kanabinoidy;
 Wszystkie wziewne preparaty zawierające beta-2-agonistów, z wyjątkiem klenbuterolu;
 Probenecyd;
 Wszystkie glukokortykosteroidy;
 Wszystkie beta-blokery;
 Alkohol.

* Lista Zabronionych Substancji i Metod może zawierać określone substancje, których użycie może spowodować nieświadome naruszenie przepisów antydopingowych z uwagi na ich ogólną dostępność w preparatach leczniczych, lub co do których istnieje mniejsze prawdopodobieństwo, że będą nadużywane jako środki dopingujące. "Naruszenie przepisów antydopingowych z użyciem takich substancji może skutkować mniejszą karą pod warunkiem, że "...Sportowiec jest w stanie dowieść, iż zastosowanie określonej substancji nie miało na celu poprawienia wyników sportowych..."

ZAŁĄCZNIK Nr 2

STANDARDY PRZYZNAWANIA WYŁĄCZEŃ DLA CELÓW TERAPEUTYCZNYCH

Wyciąg z "Międzynarodowego Standardu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych" Światowej

Organizacji Antydopingowej (WADA), obowiązującego od 1 stycznia 2005 r.

4.0 Kryteria przyznawania Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUE)

Sportowiec może uzyskać Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE), zezwalające na użycie Substancji Zabronionej lub Metody Zabronionej, znajdującej się na Liście Zabronionych Substancji i Metod. Wniosek o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) będzie rozpatrywany przez Komitet Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC), powoływany przez Organizację Antydopingową. Wyłączenie będzie przyznawane wyłącznie z zachowaniem ścisłej zgodności z następującymi kryteriami:

[Komentarz: Niniejszy standard stosuje się do wszystkich Sportowców zdefiniowanych przez Kodeks i jemu podlegających, tj. Sportowców pełnosprawnych i Sportowców z upośledzeniami. Standard ten będzie stosowany w zależności od sytuacji danej osoby. Na przykład, wyłączenie odpowiednie dla sportowca z upośledzeniem może nie być odpowiednie dla innych sportowców.]

- 4.1 Sportowiec powinien złożyć wniosek o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) nie później, niż 21 dni przed wzięciem udziału w Zawodach.
- 4.2 W przypadku wycofania Substancji Zabronionej lub Metody Zabronionej w trakcie leczenia ostrego lub przewlekłego stanu chorobowego zdrowie Sportowca uległoby znacznemu pogorszeniu.
- 4.3 Zastosowanie Substancji Zabronionej lub Metody Zabronionej do celów terapeutycznych nie spowodowałoby żadnej dodatkowej poprawy wyników innej, niż poprawa, której można byłoby się spodziewać w związku z powrotem Sportowca do normalnego stanu zdrowia po zakończeniu leczenia uzasadnionego stanu chorobowego. Użycie Substancji Zabronionej lub Metody Zabronionej w celu podwyższenia poziomu dowolnego hormonu endogennego, utrzymującego się w dolnych granicach normy (ang. low-normal levels) nie jest uznawane za dopuszczalną interwencję terapeutyczną.
- 4.4 Nie istnieje racjonalna alternatywa terapeutyczna wobec zastosowania substancji, która jest Substancją Zabronioną lub metody, która jest Metodą Zabronioną.
- 4.5 Konieczność używania substancji, która jest Substancją Zabronioną lub stosowania metody, która jest Metodą Zabronioną nie może być w całości ani w części konsekwencją wcześniejszego stosowania dowolnej substancji z Listy Zabronionych Substancji i Metod w celach innych, niż terapeutyczne.
- 4.6 Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) zostanie anulowane przez organ udzielający, jeżeli:
  - a. Sportowiec bezzwłocznie nie zastosuje się do wszelkich wymagań lub warunków postawionych przez Organizację Antydopingową udzielającą wyłączenia.
  - b. Upłynie termin, na jaki Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) zostało udzielone.
  - c. Sportowiec zostanie poinformowany, że Organizacja Antydopingowa unieważniła Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE).

[Komentarz: Każde Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) obowiązuje przez ściśle określony czas, stosownie do decyzji Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC). Może zdarzyć się, że Wyłączenie do Celów Terapeutycznych (TUE) wygaśnie lub zostanie unieważnione, a zabroniona substancja podlegająca Wyłączeniu będzie nadal obecna w ciele Sportowca. W takich przypadkach Organizacja Antydopingowa prowadząca wstępną ocenę niekorzystnego wyniku rozważy, czy wynik ten ma związek z wygaśnięciem lub unieważnieniem Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE).]

- 4.7 Wniosek o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) ze skutkiem wstecznym będzie rozpatrywany tylko jeśli:
  - a. konieczne było leczenie z nagłych wskazań lub leczenie ostrego stanu chorobowego, lub
  - b. w związku z nadzwyczajnymi okolicznościami nie było dostatecznej ilości czasu ani okazji, aby wnioskodawca złożył - lub Komitet Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) rozpatrzył - wniosek przed Kontrolą Antydopingową.

[Komentarz: Nagłe przypadki medyczne lub ostre stany chorobowe wymagające podania substancji, będącej Substancją Zabronioną lub stosowania metody, będącej Metodą Zabronioną przed złożeniem wniosku o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) należą do rzadkości. Podobnie rzadkie jest występowanie okoliczności wymagających przyspieszonego rozpatrzenia wniosku o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) z uwagi na zbliżające się zawody. Organizacje Antydopingowe udzielające Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUE) powinny posiadać wewnętrzne procedury postępowania w takich sytuacjach.]

5.0. Poufność informacji

- 5.1 Wnioskodawca musi przedłożyć pisemną zgodę na przekazywanie wszelkich informacji dotyczących wniosku członkom Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) oraz, stosownie do potrzeb, innym niezależnym ekspertom medycznym lub naukowym, jak również wszelkim niezbędnym pracownikom zajmującym się zarządzaniem, oceną lub odwołaniami dotyczącymi Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUE).

Jeżeli konieczna okaże się pomoc zewnętrznych, niezależnych ekspertów, wszystkie szczegóły wniosku będą im przekazywane bez identyfikowania Sportowca sprawującego opiekę nad Sportowcem. Wnioskodawca musi także przedłożyć pisemną zgodę na przekazanie decyzji Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) innym odpowiednim Organizacjom Antydopingowym, zgodnie z postanowieniami Kodeksu.

- 5.2 Członkowie Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) oraz pracownicy administracji stosownej Organizacji Antydopingowej będą prowadzić wszystkie swoje działania z zachowaniem najwyższej poufności. Wszyscy członkowie Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) oraz wszyscy zaangażowani pracownicy podpiszą umowy o zachowaniu poufności. W szczególności będą oni traktować jako poufne następujące informacje:

- a. Wszelkie informacje medyczne oraz dane udostępnione przez Sportowca i lekarza(y) sprawującego opiekę nad Sportowcem.
- b. Wszystkie szczegóły dotyczące wniosku, w tym nazwisko lekarza(y) uczestniczącego w procesie.

Jeżeli Sportowiec zechce cofnąć uprawnienie Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) lub Komitetu ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) do uzyskiwania w jego imieniu wszelkich informacji dotyczących stanu jego zdrowia, musi poinformować o tym fakcie swego lekarza na piśmie. W konsekwencji takiej decyzji Sportowiec nie uzyska zezwolenia na Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) ani przedłużenia w stosunku do Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE), które zostało już wydane.

6.0 Komitety Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC)

Komitety Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) są konstituowane i działają zgodnie z następującymi zasadami:

- 6.1. W skład Komitetów Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) powinno wchodzić co najmniej trzech lekarzy posiadających doświadczenie w zakresie opieki i leczenia Sportowców oraz doskonałą wiedzę z zakresu medycyny klinicznej, sportowej i wyczynowej. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu niezależności w podejmowaniu decyzji, większość członków Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) nie powinna sprawować żadnych oficjalnych funkcji w Organizacji Antydopingowej. Wszyscy członkowie Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) podpiszą umowę o braku konfliktu interesów. W przypadku wniosków dotyczących Sportowców z upośledzeniami, przynajmniej jeden z członków Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) musi posiadać doświadczenie w zakresie opieki i leczenia Sportowców z upośledzeniami.
- 6.2 W zakresie oceny okoliczności złożenia wniosku o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) Komitety Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) mogą korzystać z doświadczeń dowolnych ekspertów medycznych lub naukowych, których uznają za odpowiednich do tego celu.
- 6.3 Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) zostanie utworzony zgodnie z kryteriami przedstawionymi w Artykule 6.1. Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) jest powoływany do rozpatrywania, z własnej inicjatywy, decyzji w sprawie Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUE) podjętych przez Organizacje Antydopingowe. Zgodnie z artykułem 4.4 Kodeksu, Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) - na wniosek Sportowców, którym Organizacja Antydopingowa odmówiła przyznania Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE) - rozpatrzy wspomniane decyzje z prawem ich uchylecia.

7.0 Proces wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE)

- 7.1 Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) będzie rozpatrywane wyłącznie po otrzymaniu wypełnionego formularza wniosku, który musi zawierać wszystkie odpowiednie dokumenty (patrz Dodatek nr 1 - formularz TUE). Proces aplikacyjny musi być realizowany zgodnie z zasadami tajemnicy lekarskiej.
- 7.2 Organizacje Antydopingowe mogą zmieniać formularz(e) wniosku o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE), przedstawiony w Dodatku nr 1, w celu włączenia do niego wymagań dotyczących dodatkowych informacji, ale nie mogą usuwać żadnych jego części ani pozycji.
- 7.3 Organizacje Antydopingowe mogą tłumaczyć formularz(e) wniosku o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) na inny język(i), niemniej jednak na formularzu(ach) musi pozostać tekst w języku angielskim lub francuskim.
- 7.4 Sportowiec nie może zwracać się z wnioskiem o przyznanie Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE) do więcej niż jednej Organizacji Antydopingowej. Wniosek musi określać sport oraz (tam, gdzie ma to zastosowanie) dyscyplinę, konkretną pozycję lub rolę Sportowca.
- 7.5 Wniosek musi zawierać wykaz wszelkich wcześniejszych oraz/lub bieżących wniosków o zezwolenie na stosowanie substancji, która jest Substancją Zabronioną lub metody, która jest Metodą Zabronioną, organ, do którego taki wniosek złożono oraz jego decyzję.
- 7.6 Wniosek musi zawierać pełną historię medyczną oraz wyniki wszelkich badań lekarskich, laboratoryjnych lub obrazowych dotyczących wniosku.
- 7.7 Wszelkie odpowiednie, dodatkowe badania, w tym badania obrazowe, których Komitet Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) zażąda od Organizacji Antydopingowej zostaną wykonane na koszt wnioskodawcy lub jego/jej krajowego organu nadzorującego sport.
- 7.8 Do wniosku należy dołączyć oświadczenie odpowiednio wykwalifikowanego lekarza potwierdzające konieczność zażywania substancji, która jest Substancją Zabronioną lub stosowania metody, która jest Metodą Zabronioną w toku leczenia Sportowca i przedstawiające powód, dla którego inne dozwolone lekarstwo nie może lub nie mogło być użyte w leczeniu danego stanu chorobowego.
- 7.9 Należy określić dawkę, częstotliwość, drogę oraz czas podawania substancji, która jest Substancją Zabronioną lub stosowania metody, która jest Metodą Zabronioną.
- 7.10 Decyzje Komitetu Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) powinny być podejmowane w terminie 30 dni od otrzymania wszystkich związanych ze sprawą dokumentów. Sportowiec będzie informowany o nich na piśmie przez odpowiednią Organizację Antydopingową. W przypadku, gdy Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) zostało przyznane Sportowcowi w ramach Zarejestrowanej Grupy Testowej Organizacji Antydopingowej, Sportowcowi i WADA zostanie niezwłocznie dostarczona akceptacja, zawierająca informacje odnoszące się do czasu trwania wyłączenia oraz wszelkich warunków związanych z Wyłączeniem dla Celów Terapeutycznych (TUE).
- 7.11 a. Po otrzymaniu wniosku Sportowca o dokonanie oceny, zgodnie z artykułem 4.4 Kodeksu Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) - zgodnie z artykułem 4.4 Kodeksu - będzie mógł uchylić decyzję w sprawie Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE) wydaną przez Organizację Antydopingową. Sportowiec przekaże Komitetowi ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) wszystkie informacje dotyczące Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE), które zostały pierwotnie przedłożone Organizacji Antydopingowej, wraz ze stosowną opłatą aplikacyjną. Do czasu zakończenia procesu oceny pierwotna decyzja pozostaje w mocy. Wspomniany proces nie może trwać dłużej, niż 30 dni od otrzymania przez WADA stosownych informacji.
  - b. WADA może podjąć ocenę w dowolnym czasie. Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) zakończy przeprowadzaną przez siebie ocenę w terminie 30 dni.
- 7.12 Jeżeli w wyniku oceny decyzja dotycząca przyznania Wyłączenia dla Celów Terapeutycznych (TUE) zostanie uchylona, uchylenie to nie działa wstecz i nie powoduje unieważnienia wyników Sportowca uzyskanych w okresie, w którym Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) było przyznane. Uchylenie nabiera mocy nie później, niż 14 dni od zawiadomienia Sportowca o przedmiotowej decyzji.

8.0 Skrócony proces wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE)

- 8.1 Uznaje się, że niektóre substancje umieszczone na Liście Zabronionych Substancji i Metod są

używane w celu leczenia schorzeń często napotykanych wśród Sportowców. W takich przypadkach zastosowanie pełnej procedury wnioskowania, o której mowa w rozdziałach 4 i 7 nie jest konieczne. W związku z tym ustanawia się skrócony proces wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE).

- 8.2 Substancje Zabronione lub Metody Zabronione, które mogą być dozwolone w ramach ww. skróconego procesu ograniczają się ściśle do następujących środków:
Beta-2 agonistów (formoterol, salbutamol, salmeterol i terbutalina) w postaci wziewnej (do inhalacji) oraz glukokortykosteroidów podawanych miejscowo.
- 8.3 Aby używać jednej z wymienionych powyżej substancji Sportowiec powinien przekazać Organizacji Antydopingowej zgłoszenie medyczne uzasadniające istnienie konieczności terapeutycznej. Wspomniane zgłoszenie, przedstawione w Dodatku nr 2, powinno zawierać opis diagnozy, nazwę leku, dawkowanie, drogę podania oraz czas trwania leczenia.
Jeżeli ma to zastosowanie, należy uwzględnić wszelkie badania przeprowadzone w celu postawienia diagnozy (bez podawania faktycznych wyników lub szczegółów).
- 8.4 W ramach skróconego procesu:
  - a. Zgoda na używanie Substancji Zabronionych podlegających skróconemu procesowi nabiera mocy z chwilą otrzymania przez Organizację Antydopingową kompletnego zgłoszenia. Zgłoszenia niekompletne muszą być zwracane wnioskodawcy.
  - b. Po otrzymaniu kompletnego zgłoszenia Organizacja Antydopingowa niezwłocznie zawiadamia Sportowca. W odpowiednich przypadkach powiadomione zostają również Federacja Międzynarodowa, Federacja Krajowa oraz Krajowa Organizacja Antydopingowa Sportowca. Organizacja Antydopingowa powiadamia WADA jedynie w przypadku otrzymania zgłoszenia od Sportowca Klasy Międzynarodowej.
  - c. Zgłoszenie w ramach Skróconego Procesu Wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE) ze skutkiem wstecznym będzie rozpatrywane tylko jeśli:
    - konieczne było leczenie z nagłych wskazań lub leczenie ostrego stanu chorobowego, lub
    - w związku z nadzwyczajnymi okolicznościami nie było dostatecznej ilości czasu ani okazji aby wnioskodawca złożył - lub Komitet Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) otrzymał - wniosek przed Kontrolą Antydopingową.
- 8.5 a. Komitet Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) lub Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) może rozpocząć ocenę w dowolnym czasie trwania Skróconego Procesu Wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE).
- b. Jeżeli Sportowiec zwróci się z prośbą o przeprowadzenie oceny decyzji odmownej wydanej w ramach Skróconego Procesu Wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE), Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC) będzie mógł zażądać od Sportowca - na jego koszt - dodatkowych informacji medycznych, uznanych za konieczne.
- 8.6 Skrócony Proces Wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE) może zostać w dowolnym czasie anulowany przez Komitet Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUEC) lub Komitet ds. Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych WADA (WADA TUEC). Sportowiec, jego/jej Federacja Międzynarodowa oraz wszystkie odpowiednie Organizacje Antydopingowe zostaną o tym fakcie niezwłocznie powiadomione.
- 8.7 Anulowanie nabiera mocy niezwłocznie po zawiadomieniu Sportowca o wspomnianej decyzji. Niemniej jednak Sportowiec będzie mógł złożyć wniosek o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (TUE) zgodnie z rozdziałem 7.

9.0 Bank Informacji

- 9.1 Organizacje Antydopingowe są zobowiązane do przekazywania WADA wszystkich Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych (TUE), wydanych zgodnie z rozdziałem 7, wraz z wszelkimi załączonymi dokumentami.
- 9.2 W przypadku Skróconego Procesu Wnioskowania o Wyłączenie dla Celów Terapeutycznych (ATUE), Organizacje Antydopingowe prześlą WADA zgłoszenia medyczne przedłożone przez Sportowców Klasy Międzynarodowej zgodnie z punktem 8.4.
- 9.3 Bank Informacji zagwarantuje ścisłą poufność wszystkich informacji medycznych.

DODATEK 1

ŚWIATOWY KODEKS ANTYDOPINGOWY

2003

wersja 3.0
20 lutego 2003

SPIS TREŚCI

WSTĘP

CEL, ZAKRES I ORGANIZACJA ŚWIATOWEGO PROGRAMU ZWALCZANIA DOPINGU W SPORCIE I KODEKSU

ŚWIATOWY PROGRAM ZWALCZANIA DOPINGU

KODEKS

STANDARDY MIĘDZYNARODOWE

MODELE NAJLEPSZEJ PRAKTYKI

PODSTAWOWE PRZESŁANKI ŚWIATOWEGO KODEKSU ANTYDOPINGOWEGO

CZĘŚĆ PIERWSZA KONTROLA DOPINGOWA

WSTĘP

ARTYKUŁ 1 DEFINICJA DOPINGU

ARTYKUŁ 2 NARUSZENIA PRZEPISÓW ANTYDOPINGOWYCH

ARTYKUŁ 3 DOWÓD DOPINGU

3.1 CIĘŻAR I STANDARDY DOWODOWE

3.2 METODY USTALANIA FAKTÓW I DOMNIEMAŃ

ARTYKUŁ 4 LISTA ZABRONIONYCH SUBSTANCJI I METOD

4.1 PUBLIKOWANIE I AKTUALIZOWANIE LISTY ZABRONIONYCH (SUBSTANCJI I METOD)

4.2 ZABRONIONE SUBSTANCJE I ZABRONIONE METODY UMIESZCZONE NA LIŚCIE ZABRONIONYCH SUBSTANCJI I METOD

4.3 KRYTERIA UMIESZCZANIA SUBSTANCJI I METOD NA LIŚCIE ZABRONIONYCH

4.4 UŻYCIE TERAPEUTYCZNE

4.5 PROGRAM MONITORUJĄCY

ARTYKUŁ 5 BADANIE

5.1 PLANOWANIE TERMINÓW I MIEJSC KONTROLI

5.2 STANDARDY BADANIA

ARTYKUŁ 6 ANALIZA PRÓBEK

6.1 KORZYSTANIE Z AKREDYTOWANYCH LABORATORIÓW

6.2 SUBSTANCJE PODLEGAJĄCE WYKRYCIU

6.3 BADANIA NA PRÓBKACH

6.4 STANDARDY ANALIZY PRÓBEK I RAPORTOWANIA

ARTYKUŁ 7 ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

7.1 WSTĘPNA OCENA NEGATYWNYCH WYNIKÓW ANALITYCZNYCH

7.2 POWIADOMIENIE PO WSTĘPNEJ OCENIE

7.3 DALSZA OCENA NEGATYWNEGO WYNIKU ANALITYCZNEGO, GDY OCENA TAKA JEST WYMAGANA LISTĄ ZABRONIONYCH SUBSTANCJI I METOD

7.4 OCENA INNYCH NARUSZEŃ PRZEPISÓW ANTYDOPINGOWYCH

7.5 ZASADY DOTYCZĄCE TYMCZASOWEGO ZAWIESZENIA

ARTYKUŁ 8 PRAWO DO UCZCIWEGO PRZESŁUCHANIA

ARTYKUŁ 9 AUTOMATYCZNE UNIEWAŻNIENIE WYNIKÓW INDYWIDUALNYCH

ARTYKUŁ 10 KARY INDYWIDUALNE

10.1 UNIEWAŻNIENIE WYNIKÓW W ZAWODACH, W KTÓRYCH DOSZŁO DO NARUSZENIA PRZEPISÓW ANTYDOPINGOWYCH

10.2 DYSKWALIFIKACJA Z POWODU SUBSTANCJI ZABRONIONYCH I METOD ZABRONIONYCH

10.3 OKREŚLONE SUBSTANCJE

10.4 ZAKAZ STARTÓW Z POWODU INNYCH NARUSZEŃ PRZEPISÓW ANTYDOPINGOWYCH

10.5 REZYGNACJA LUB SKRÓCENIE KARY ZAKAZU STARTÓW W WYJĄTKOWYCH OKOLICZNOŚCIACH

- 10.6 PRZEPISY DOTYCZĄCE PEWNYCH POTENCJALNYCH WIELOKROTNYCH NARUSZEŃ
- 10.7 UNIEWAŻNIENIE WYNIKÓW W ZAWODACH PO POBRANIU PRÓBK
- 10.8 ROZPOCZĘCIE KARY ZAKAZU STARTÓW
- 10.9 STATUS W CZASIE ZAKAZU STARTÓW
- 10.10 BADANIE W CELU PRZYWRÓCENIA STATUSU

ARTYKUŁ 11 KONSEKWENCJE DLA ZESPOŁÓW

ARTYKUŁ 12 SANKCJE PRZECIW ORGANOM SPORTOWYM

ARTYKUŁ 13 ODWOŁANIA

- 13.1 DECYZJE PODLEGAJĄCE ODWOŁANIU
- 13.2 ODWOŁANIA OD DECYZJI DOTYCZĄCYCH NARUSZEŃ PRZEPISÓW ANTYDOPINGOWYCH, KONSEKWENCJI I TYMCZASOWYCH ZAWIESZEŃ
- 13.3 ODWOŁANIA OD DECYZJI PRZYZNAJĄCEJ LUB ODMAWIAJĄCEJ PRAWA DO UŻYWANIA SUBSTANCJI ZABRONIONEJ W CELACH TERAPEUTYCZNYCH
- 13.4 ODWOŁANIA OD DECYZJI NAKŁADAJĄCYCH KARY ZGODNIE Z CZĘŚCIĄ TRZECIĄ KODEKSU
- 13.5 ODWOŁANIA OD DECYZJI ZAWIESZAJĄCEJ LUB COFAJĄCEJ AKREDYTACJĘ LABORATORIUM

ARTYKUŁ 14 POUFNOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

- 14.1 INFORMACJE DOTYCZĄCE NEGATYWNYCH WYNIKÓW BADAŃ I INNYCH POTENCJALNYCH NARUSZEŃ ANTYDOPINGOWYCH
- 14.2 PODANIE DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI
- 14.3 INFORMACJE O MIEJSCU POBYTU SPORTOWCA
- 14.4 SPRAWOZDAWCZOŚĆ STATYSTYCZNA
- 14.5 BIURO INFORMACYJNE NA TEMAT KONTROLI DOPINGOWEJ

ARTYKUŁ 15 STRONY ODPOWIEDZIALNE ZA KONTROLĘ DOPINGOWĄ

- 15.1 BADANIA PODCZAS ZAWODÓW
- 15.2 BADANIE POZA ZAWODAMI
- 15.3 ZARZĄDZANIE WYNIKAMI, PRZESŁUCHANIA I KARY
- 15.4 WZAJEMNE UZNAWANIE

ARTYKUŁ 16 KONTROLA DOPINGOWA ZWIERZĄT BIORĄCYCH UDZIAŁ W ZAWODACH SPORTOWYCH

ARTYKUŁ 17 PRZEPIS O PRZEDAWNIENIU

CZĘŚĆ DRUGA EDUKACJA I BADANIA NAUKOWE

ARTYKUŁ 18 EDUKACJA

- 18.1 PODSTAWOWA ZASADA I GŁÓWNY CEL
- 18.2 PROGRAM I CZYNNOŚCI
- 18.3 KOORDYNACJA I WSPÓŁPRACA

ARTYKUŁ 19 BADANIA NAUKOWE

- 19.1 CELE ANTYDOPINGOWYCH BADAŃ NAUKOWYCH
- 19.2 RODZAJE BADAŃ NAUKOWYCH
- 19.3 KOORDYNACJA
- 19.4 PRAKTYKI BADAŃ NAUKOWYCH
- 19.5 BADANIA NAUKOWE Z WYKORZYSTANIEM SUBSTANCJI ZABRONIONYCH I METOD ZABRONIONYCH
- 19.6 NIEWŁAŚCIWE WYKORZYSTANIE WYNIKÓW BADAŃ NAUKOWYCH

CZĘŚĆ TRZECIA ROLE I OBOWIĄZKI

ARTYKUŁ 20 DODATKOWE ROLE I OBOWIĄZKI SYGNATARIUSZY

- 20.1 ROLE I OBOWIĄZKI MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU OLIMPIJSKIEGO
- 20.2 ROLE I OBOWIĄZKI MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU PARAOLIMPIJSKIEGO
- 20.3 ROLE I OBOWIĄZKI FEDERACJI MIĘDZYNARODOWYCH
- 20.4 ROLE I OBOWIĄZKI KRAJOWYCH KOMITETÓW OLIMPIJSKICH I KRAJOWYCH KOMITETÓW PARAOLIMPIJSKICH
- 20.5 ROLE I OBOWIĄZKI KRAJOWYCH ORGANIZACJI ANTYDOPINGOWYCH
- 20.6 ROLE I OBOWIĄZKI ORGANIZATORÓW WAŻNYCH ZAWODÓW
- 20.7 ROLE I OBOWIĄZKI WADA

ARTYKUŁ 21 ROLE I OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW

21.1 ROLA I OBOWIĄZKI SPORTOWCÓW
21.2 ROLA I OBOWIĄZKI PERSONELU POMOCNICZEGO SPORTOWCÓW

ARTYKUŁ 22 UDZIAŁ RZĄDÓW

CZĘŚĆ CZWARTA PRZYJĘCIE, ZGODNOŚĆ, ZMIANA I INTERPRETACJA

ARTYKUŁ 23 PRZYJĘCIE, ZGODNOŚĆ I MODYFIKACJA

23.1 PRZYJĘCIE KODEKSU
23.2 WPROWADZENIE KODEKSU
23.3 TERMINY PRZYJĘCIA I WPROWADZENIA
23.4 MONITOROWANIE PRZESTRZEGANIA KODEKSU
23.5 KONSEKWENCJE NIEPRZESTRZEGANIA KODEKSU
23.6 ZMIANA KODEKSU
23.7 ODRZUCENIE KODEKSU

ARTYKUŁ 24 INTERPRETACJA KODEKSU

ZAŁĄCZNIK 1 DEFINICJE

WSTĘP

CEL, ZAKRES I ORGANIZACJA ŚWIATOWEGO PROGRAMU ZWALCZANIA DOPINGU W SPORCIE I KODEKSU

Cele Światowego Programu Zwalczania Dopingu w Sporcie i Kodeksu są następujące:

- Ochrona podstawowego prawa sportowców do uczestnictwa w sporcie wolnym od dopingiu a tym samym promowanie zdrowia, uczciwości i równości sportowców na całym świecie.
- Zapewnienie zharmonizowanych, skoordynowanych i skutecznych programów wykrywania, zniechęcania i zapobiegania dopingowi na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Światowy Program Zwalczania Dopingu

Światowy Program Zwalczania Dopingu obejmuje wszystkie elementy niezbędne do zapewnienia optymalnej harmonizacji i najlepszych praktyk w międzynarodowych i narodowych programach zwalczania dopingiu. Głównymi elementami programu są:

Szczebel 1: Kodeks

Szczebel 2: Standardy międzynarodowe

Szczebel 3: Modele najlepszej praktyki

Kodeks

Kodeks jest podstawowym i uniwersalnym dokumentem, na którym oparty jest Światowy Program Zwalczania Dopingu w sporcie. Główny cel Kodeksu to promowanie działań na rzecz zwalczania dopingiu poprzez powszechną harmonizację podstawowych elementów antydopingowych. Ma on być wystarczająco precyzyjny, by można było osiągnąć pełną harmonizację w kwestiach, w których wymagana jest jedność stanowisk, a jednocześnie na tyle ogólny w innych obszarach, by umożliwić elastyczne wdrażanie uzgodnionych zasad antydopingowych.

Standardy międzynarodowe

Standardy międzynarodowe dotyczące różnych obszarów technicznych i operacyjnych w programie zwalczania dopingiu zostaną opracowane w porozumieniu z Sygnatariuszami i rządami oraz zatwierdzone przez WADA. Celem Standardów międzynarodowych jest zharmonizowanie działań prowadzonych przez organizacje antydopingowe odpowiedzialne za konkretne techniczne i operacyjne części programów zwalczania dopingiu. Zgodnie z Kodeksem, przestrzeganie Standardów międzynarodowych jest obowiązkowe. Standardy międzynarodowe mogą być poprawiane od czasu do czasu przez Komitet Wykonawczy WADA po uzasadnionych konsultacjach z Sygnatariuszami i rządami. Jeśli w Kodeksie nie postanowiono inaczej, Standardy międzynarodowe oraz wszystkie poprawki wchodzi w życie w dniu podanym w Standardzie międzynarodowym lub poprawce.

[Komentarz: Standardy międzynarodowe będą zawierać wiele szczegółów technicznych niezbędnych do wdrożenia Kodeksu, na przykład szczegółowe wymogi określające sposób pobierania próbek, przeprowadzania analiz laboratoryjnych oraz zasady akredytacji laboratoriów, które obecnie znajdują się w Kodeksie Antydopingowym Ruchu Olimpijskiego ("OMADC"). Standardy międzynarodowe, chociaż wyraźnie stanowią część Kodeksu przez odwołanie, zostaną, w konsultacji z Sygnatariuszami i rządami, opracowane przez ekspertów i opublikowane w osobnych dokumentach technicznych. Eksperti techniczni muszą mieć możliwość wprowadzania zmian do Standardów międzynarodowych bez konieczności poprawiania Kodeksu lub regulaminów i przepisów poszczególnych partnerów. Wszystkie obowiązujące

Standardy międzynarodowe będą gotowe do 1 stycznia 2004 r.]

Modele najlepszej praktyki

Modele najlepszej praktyki oparte o Kodeks zostaną opracowane jako najnowsze rozwiązania w różnych dziedzinach zwalczania dopingu. Modele zostaną zarekomendowane przez WADA i będą udostępniane Sygnatariuszom na żądanie, ale nie będą obowiązujące. Oprócz modeli dokumentacji antydopingowej WADA udzieli także Sygnatariuszom pewnej pomocy szkoleniowej.

[Komentarz: WADA przygotuje modelowe reguły i przepisy antydopingowe dostosowane do potrzeb każdej z ważniejszych grup Sygnatariuszy (np. Międzynarodowych Federacji poszczególnych sportów, Międzynarodowych Federacji sportów drużynowych, Krajowych Organizacji Antydopingowych itp.). Te modelowe reguły i przepisy będą zgodne i oparte na Kodeksie, będą najnowszymi przykładami najlepszych praktyk oraz będą zawierać wszystkie szczegóły (w tym odwołanie do Standardów międzynarodowych) niezbędne do przeprowadzenia skutecznego programu zwalczania dopingu.

Wspomniane modelowe reguły i przepisy będą stanowiły opcje do wyboru przez partnerów. Niektórzy partnerzy mogą przyjąć modelowe reguły i przepisy i inne modele najlepszych praktyk w sposób dosłowny. Inni mogą przyjąć modele z pewnymi modyfikacjami. Jeszcze inni mogą opracować własne reguły i przepisy zgodne z ogólnymi zasadami i konkretnymi wymaganiami określonymi w Kodeksie.

Opracowane mogą być inne modelowe dokumenty dla konkretnych części prac antydopingowych w oparciu o ogólnie rozpoznane i uznane potrzeby i oczekiwania partnera. Do nich mogą należeć modele narodowych programów antydopingowych, zarządzanie wynikami, badania (oprócz konkretnych wymogów określonych w Międzynarodowym standardzie badań), programy edukacyjne itp. Wszystkie modele najlepszej praktyki muszą być ocenione i zatwierdzone przez WADA przed ich włączeniem do Światowego Programu Antydopingowego].

PODSTAWOWE PRZESŁANKI ŚWIATOWEGO KODEKSU ANTYDOPINGOWEGO

Celem programów zwalczania dopingu w sporcie jest zachowanie tego, co jest z natury rzeczy wartościowe w sporcie. Wartość tę często nazywa się "duchem sportu"; jest ona esencją Olimpizmu; jest odzwierciedleniem prawdy. Duch sportu jest świętowaniem ducha człowieka, ciała i umysłu, i charakteryzuje się następującymi wartościami:

- Etyka, zasada fair play i uczciwość
- Zdrowie
- Doskonałość w działaniu
- Charakter i wykształcenie
- Zabawa i radość
- Praca zespołowa
- Poświęcenie i zaangażowanie
- Poszanowanie reguł i prawa
- Poszanowanie samego siebie i innych uczestników
- Odwaga
- Wspólnota i solidarność

Doping jest zasadniczo sprzeczny z duchem sportu.

CZĘŚĆ PIERWSZA

KONTROLA DOPINGOWA

WSTĘP

Część pierwsza Kodeksu zawiera konkretne przepisy i zasady antydopingowe, które powinny być przestrzegane przez organizacje odpowiedzialne za przyjęcie, wdrożenie lub egzekwowanie reguł antydopingowych w ramach swoich kompetencji - np. Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, Międzynarodowe Federacje, Organizatorów Ważnych Zawodów, oraz Krajowe Organizacje Antydopingowe. Wszystkie te organizacje są łącznie zwane Organizacjami Antydopingowymi.

Część pierwsza Kodeksu nie zastępuje ani nie eliminuje potrzeby istnienia wszechstronnych przepisów antydopingowych przyjętych przez każdą z wyżej wymienionych Organizacji Antydopingowych. Chociaż niektóre postanowienia Części pierwszej Kodeksu muszą być włączone zasadniczo bez

jakichkolwiek zmian przez każdą Organizację Antydopingową do jej własnych przepisów antydopingowych, inne postanowienia Części pierwszej zawierają obowiązkowe wskazówki, które pozwalają każdej Organizacji Antydopingowej elastyczne formułowanie reguł lub określają wymogi, które muszą być przestrzegane przez każdą Organizację Antydopingową, ale nie muszą być powtarzane w jej własnych przepisach antydopingowych. Następujące Artykuły, w zależności od zakresu działań antydopingowych, jakie Organizacja Antydopingowa wykonuje, muszą być włączone do przepisów każdej Organizacji Antydopingowej bez istotnych zmian (dopuszczalne są jedynie drobne zmiany redakcyjne umożliwiające odwoływanie się do nazwy organizacji, sportu, numerów rozdziałów itp.): Artykuł 1 (Definicja dopingu), 2 (Naruszenie przepisów antydopingowych), 3 (Dowód dopingu), 9 (Automatyczne unieważnienie wyników indywidualnych), 10 (Kary nakładane na sportowców), 11 (Konsekwencje dla zespołów), 13 (Odwołania) z wyjątkiem 13.2.2, 17 (Przedawnienie) i Definicje.

[Komentarz: Na przykład kwestią krytyczną dla harmonizacji jest to, aby decyzje wszystkich Sygnatariuszy były oparte o tę samą listę naruszeń przepisów antydopingowych, ten sam obowiązek udowodnienia naruszenia oraz aby Sygnatariusze stosowali te same konsekwencje za te same naruszenia przepisów antydopingowych. Przepisy prawa muszą być takie same, bez względu na to, czy przesłuchanie ma miejsce przed Federacją Międzynarodową, na szczeblu krajowym czy odbywa się przed Sportowym Sądem Arbitrażowym (CAS). Z drugiej strony skuteczna harmonizacja nie musi zmuszać wszystkich Sygnatariuszy do używania jednego systemu zarządzania wynikami i jednego procesu przesłuchania. Obecnie istnieje wiele różnych, a jednak równie skutecznych procesów zarządzania wynikami i przesłuchaniami stosowanych przez różne Federacje Międzynarodowe i różne organy krajowe. Kodeks nie wymaga absolutnej jednolitości w zarządzaniu wynikami i procedurami przesłuchań; jednakże wymaga, aby różne podejścia stosowane przez Sygnatariusza były zgodne z zasadami określonymi w Kodeksie.

Jeśli chodzi o Artykuł 13, rozdział 13.2.2 nie został włączony do postanowień, które muszą obowiązkowo być przyjęte bez jakichkolwiek zmian, gdyż rozdział 13.2.2 wprowadza obowiązkowe wskazówki, które pozwalają Organizacji Antydopingowej na elastyczne formułowanie przepisów].

Przepisy antydopingowe, tak jak przepisy dotyczące współzawodnictwa, są przepisami sportowymi określającymi warunki, w jakich uprawiany jest sport. Sportowcy akceptują te przepisy jako warunek uczestnictwa. Przepisy antydopingowe nie mają być podporządkowane ani ograniczone wymogami i standardami prawnymi stosowanymi w postępowaniu karnym czy kwestiom związanym z zatrudnieniem. Polityka i minimalne standardy określone w Kodeksie stanowią konsensus szerokiego spektrum partnerów zainteresowanych czystym sportem i powinny być respektowane przez wszystkie sądy i organy orzekające.

Uczestnicy muszą przestrzegać przepisów antydopingowych przyjętych zgodnie z Kodeksem przez odpowiednio Organizację Antydopingową. Każdy Sygnatariusz wprowadzi przepisy i procedury, aby wszyscy Uczestnicy podlegający Sygnatariuszowi i jego organizacjom członkowskim zostali poinformowani i wyrazili zgodę na przestrzeganie obowiązujących przepisów antydopingowych danych Organizacji Antydopingowych.

[Komentarz: Przez swój udział w sporcie, Sportowcy są związani zasadami współzawodnictwa swojej dyscypliny. W ten sam sposób Sportowcy oraz Personel Pomocniczy powinni być związani przepisami antydopingowymi opartymi o Artykuł 2 Kodeksu na mocy swoich umów członkowskich, akredytacyjnych lub z racji uczestnictwa w organizacjach sportowych lub zawodach sportowych podlegających Kodeksowi. Jednakże każdy Sygnatariusz podejmie niezbędne kroki by wszyscy podlegli mu Sportowcy i Personel Pomocniczy byli związani odpowiednimi przepisami antydopingowymi odpowiedniej Organizacji Antydopingowej.]

ARTYKUŁ 1

DEFINICJA DOPINGU

Doping definiuje się jako wystąpienie jednego lub więcej naruszeń regulaminu antydopingowego określonych w Artykułach 2.1 do 2.8 Kodeksu.

ARTYKUŁ 2

NARUSZENIA PRZEPISÓW ANTYDOPINGOWYCH

[Komentarz: Celem Artykułu 2 jest określenie okoliczności i zachowań, które stanowią naruszenie przepisów antydopingowych. Przesłuchania w sprawach o doping będą prowadzone w oparciu o założenie, że naruszony został jeden lub więcej konkretnych przepisów. Większość okoliczności i zachowań na liście naruszeń można znaleźć w pewnej formie w OMADC lub innych istniejących przepisach antydopingowych].

Poniższe stanowią naruszenie przepisów antydopingowych:

2.1 Obecność substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów w próbce fizjologicznej sportowca.

2.1.1 Obowiązkiem każdego sportowca jest dopilnowanie, aby do jego organizmu nie została wprowadzona żadna substancja zabroniona. Sportowcy odpowiadają za każdą substancję zabronioną lub jej metabolity lub markery, których obecność zostanie stwierdzona w pobranych od nich próbkach fizjologicznych. Zgodnie z Artykułem 2.1 by stwierdzić naruszenie przepisu antydopingowego nie trzeba wykazać ani zamiaru, winy, zaniedbania, ani świadomego użycia przez Sportowca.

[Komentarz: Dla celów naruszeń przepisów antydopingowych obejmujących obecność substancji zabronionej (lub jej metabolitów lub markerów), Kodeks przyjmuje przepis o całkowitej odpowiedzialności znajdujący się w OMADC oraz w zdecydowanej większości istniejących przepisów antydopingowych. Zgodnie z zasadą całkowitej odpowiedzialności naruszenie przepisu antydopingowego ma miejsce za każdym razem, gdy w próbce fizjologicznej pobranej od sportowca stwierdzona zostanie obecność substancji zabronionej. Naruszenie ma miejsce bez względu na to, czy sportowiec świadomie lub nieświadomie użył substancji zabronionej lub wykazał się zaniedbaniem lub ponosi winę. Jeśli próbka dodatnia pochodziła z badań wykonanych w trakcie zawodów, wówczas wyniki tych zawodów zostają automatycznie unieważnione (Artykuł 9 (Automatyczne unieważnienie wyników indywidualnych)). Jednakże w takim wypadku sportowiec może uniknąć kary lub uzyskać jej skrócenie jeśli udowodni, że nie ponosi winy lub znaczącej winy. (Artykuł 10.5 (Eliminacja lub skrócenie okresu zakazu startów z powodu wystąpienia okoliczności wyjątkowych)).

Przepis o całkowitej odpowiedzialności w przypadku stwierdzenia obecności substancji zabronionej w próbce pobranej od sportowca, z możliwością zmiany kary w oparciu o określone kryteria, stwarza rozsądną równowagę między skutecznym egzekwowaniem przepisów o zakazie stosowania dopingu, co jest korzystne dla wszystkich "czystych" sportowców i zgodne z zasadą uczciwości w tych wyjątkowych okolicznościach, gdy substancja zabroniona została wprowadzona do organizmu sportowca bez jego winy lub zaniedbania z jego strony. Należy podkreślić, że o ile ustalenie, czy przepis o zakazie stosowania dopingu został naruszony czy nie oparte jest o zasadę całkowitej odpowiedzialności, kara zakazu startów przez określony czas nie jest automatyczna.

Uzasadnienie dla stosowania zasady całkowitej odpowiedzialności zostało podane przez Sportowy Sąd Arbitrażowy w sprawie Quigley przeciw UIT.

"Prawdą jest, że zasada całkowitej odpowiedzialności jest prawdopodobnie w pewnym sensie niesprawiedliwa w konkretnym przypadku, takim jak Q., gdy sportowiec zażył lek z powodu złego oznakowania lub błędnej porady, za jaką nie ponosi odpowiedzialności - szczególnie w wypadku nagłego zachorowania w obcym kraju. Ale w pewnym sensie o podobnej "niesprawiedliwości" moglibyśmy też mówić w sytuacji, gdy u sportowca dojdzie do zatrucia pokarmowego w przeddzień ważnych zawodów. Jednakże w żadnym wypadku przepisy zawodów nie zostaną zmienione by taką niesprawiedliwość wyeliminować. Tak jak nie odłoży się zawodów do czasu poprawy stanu zdrowia sportowca, tak zakaz stosowania substancji zabronionej nie zostanie zniesiony tylko dlatego, że taka substancja została spożyta przez sportowca w sposób przypadkowy. Zmienność zawodów sportowych, tak jak zmienność życia, może powodować powstawanie różnych rodzajów niesprawiedliwości, w sposób przypadkowy lub w wyniku zaniedbania ze strony osób, których nie można pociągnąć do odpowiedzialności, czego prawo nie jest w stanie naprawić.

Ponadto wydaje się, że godnym pochwały jest polityka nie naprawiania przypadkowej niesprawiedliwości wobec jednej osoby przez tworzenie międzynarodowej niesprawiedliwości wobec całej społeczności innych współzawodników. A tak stałoby się, gdyby zabronione substancje pozwalające osiągnąć lepsze wyniki były tolerowane, nawet gdyby zostały zażyte w sposób nieumyślny. Co więcej, istnieje prawdopodobieństwo, że nawet świadome naruszenie zakazu w wielu wypadkach pozostałoby bez kary z powodu braku dowodu działania ze świadomością winy. A nie ulega wątpliwości, że wymóg udowodnienia świadomego działania wymagałby przeprowadzenia kosztownego procesu dowodowego, który mógłby zagrozić sytuacji finansowej federacji - szczególnie tych, których budżety są niewielkie - i w ten sposób utrudnić ich walkę z dopingiem".

2.1.2 Z wyjątkiem tych substancji, dla których na Liście substancji zabronionych określony został próg ilościowy, przekroczenie którego podlega zgłoszeniu, naruszenie przepisów antydopingowych stanowi wykryta obecność jakiegokolwiek ilości substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów w próbce pobranej od sportowca.

2.1.3 Jako wyjątek od ogólnej zasady określonej w Artykule 2.1, lista substancji zabronionych może zawierać specjalne kryteria oceny tych substancji zabronionych, które mogą być także produkowane endogennie.

[Komentarz: Na przykład lista substancji zabronionych może określać, że stosunek stężenia glukuronidu testosteronu do stężenia glukuronidu epitestosteronu (stosunek T/E) większy niż 6:1 jest dopingiem, chociaż analiza podłużna wcześniejszych lub późniejszych wyników badań przeprowadzonych przez organizację antydopingową pokazuje naturalnie podwyższony stosunek T/E lub sportowiec stwierdza, że podwyższony stosunek T/E jest wynikiem stanu fizjologicznego lub chorobowego].

2.2 Użycie lub próba użycia substancji zabronionej lub metody zabronionej

2.2.1 Udane lub nieudane użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej jest nieistotne. Do stwierdzenia naruszenia przepisów antydopingowych wystarczy samo stwierdzenie faktu, że substancja zabroniona lub metoda zabroniona została użyta lub że podjęto próbę jej użycia.

[Komentarz: Zakaz "używania" został rozszerzony w porównaniu z tekstem w OMADC i obejmuje substancje zabronione oraz metody zabronione. Przy takim rozszerzeniu nie ma potrzeby szczegółowego określania faktu "przyznania się do użycia" jako osobnego naruszenia przepisów antydopingowych. "Użycie" można udowodnić, na przykład, w oparciu o przyznanie, zeznanie strony trzeciej lub inne dowody.

Wykazanie "próby użycia" substancji zabronionych wymaga udowodnienia zamiaru ze strony sportowca. Fakt, że aby udowodnić to szczególne naruszenie przepisów antydopingowych konieczne jest wykazanie zamiaru, nie podważa zasady całkowitej odpowiedzialności za wykroczenia z Artykułu 2.1 i użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej.

Użycie przez sportowca poza zawodami substancji zabronionej, która nie jest zabroniona poza zawodami nie stanowi naruszenia przepisów antydopingowych].

2.3 Nie wyrażenie zgody lub bez ważnego uzasadnienia nie zgłoszenie się na pobranie próbki po powiadomieniu zgodnie z odpowiednimi przepisami antydopingowymi lub w inny sposób unikanie pobrania próbki.

[Komentarz: Nie zgłoszenie się lub nie wyrażenie zgody na pobranie próbki po powiadomieniu jest zabronione w prawie wszystkich przepisach antydopingowych. Artykuł rozszerza typowy przepis i zalicza "unikanie pobrania próbki w inny sposób" do zabronionego zachowania. Zatem, na przykład, naruszeniem przepisów antydopingowych byłaby także sytuacja, gdyby ustalono, że sportowiec ukrywał się przed osobą przeprowadzającą kontrolę dopingową, która podejmowała próbę przeprowadzenia badania. "Nie wyrażenie zgody lub nie zgłoszenie się do pobrania próbki" może być świadomym działaniem lub zaniebdaniem ze strony sportowca, natomiast "unikanie" pobrania próbki stanowi świadome zachowanie sportowca].

2.4 Naruszenie odpowiednich wymogów określających dostępność sportowca do kontroli poza zawodami, w tym nie przedstawienie wymaganych informacji na temat miejsca pobytu oraz nie poddanie się badaniom ogłoszonym w oparciu o rozsądne przepisy.

[Komentarz: Nie ogłoszane badania poza zawodami stanowią podstawę skutecznej kontroli dopingowej. Bez dokładnej informacji na temat miejsca pobytu sportowca takie badanie jest nieskuteczne i czasami niemożliwe. Niniejszy Artykuł, którego nie spotyka się z reguły w przepisach antydopingowych, nakłada na sportowców, którzy zostali wyznaczeni do badań poza zawodami obowiązek podawania i aktualizowania informacji na temat miejsca pobytu, tak aby można było ich było poddać niezapowiedzianym badaniom poza zawodami. "Odpowiednie wymogi" zostały określone przez Międzynarodową Federację sportowca oraz Krajową Organizację Antydopingową dla zapewnienia pewnej elastyczności z powodu różnych okoliczności spotykanych w różnych sportach i kulturach. Naruszenie tego Artykułu może wynikać ze świadomego lub lekceważącego zachowania sportowca].

2.5 Manipulowanie lub próba manipulowania jakąkolwiek częścią kontroli dopingowej

[Komentarz: Niniejszy Artykuł zabrania zachowań, które naruszają proces kontroli dopingowej, ale które nie są objęte typową definicją metod zabronionych. Do takich zachowań zalicza się, na przykład, zmianę numerów identyfikacyjnych na formularzu kontroli dopingowej podczas badania lub zbitcie butelki z próbką B w czasie analizy próbki B].

2.6 Posiadanie substancji lub metod zabronionych.

2.6.1 Posiadanie przez sportowca w dowolnym czasie lub miejscu substancji zabronionej podczas badań poza zawodami lub stosowanie metody zabronionej, chyba że sportowiec udowodni, że posiadanie jest dozwolone na mocy przepisów o wyłączeniu do celów leczniczych zgodnie z Artykułem 4.4 (Stosowanie do celów leczniczych) lub poda inne akceptowalne uzasadnienie.

2.6.2 Posiadanie substancji zabronionej podczas badań poza zawodami lub stosowanie metody zabronionej przez personel pomocniczy sportowca mające związek ze sportowcem, zawodami lub treningiem, chyba że personel pomocniczy sportowca udowodni, że posiadanie jest dozwolone na mocy przepisów o wyłączeniu do celów leczniczych zgodnie z Artykułem 4.4 (Stosowanie do celów leczniczych) lub poda inne akceptowalne uzasadnienie.

2.7 Handel dowolną substancją zabronioną lub metodą zabronioną.

2.8 Podanie lub próba podania sportowcowi substancji zabronionej lub metody zabronionej lub pomaganie, zachęcanie, ułatwianie, podżeganie, ukrywanie lub każdy inny rodzaj współdziałania wiążący się z naruszeniem przepisów antydopingowych lub próbą ich naruszenia.

ARTYKUŁ 3

DOWÓD DOPINGU

3.1 Ciężar i standardy dowodowe

Ciężar dowodu naruszenia przepisów antydopingowych spoczywa na organizacji antydopingowej. Standardem dowodowym będzie wykazanie przez Organizację Antydopingową faktu naruszenia przepisów antydopingowych w sposób uznany za nie budzący wątpliwości dla organu przesłuchującego, mając na uwadze poważny charakter przedstawianych zarzutów. Taki dowód we wszystkich wypadkach jest większy niż inne dowody pośrednie, ale mniejszy niż dowód bezsporny. W sytuacjach, w których zgodnie z Kodeksem na sportowcu lub innej osobie podejrzewanej o naruszenie przepisów antydopingowej ciąży obowiązek przedstawienia dowodów lub określonych faktów lub okoliczności pozwalających odrzucić domniemanie naruszenia przepisów antydopingowych za dowód przyjmuje się dowody pośrednie.

[Komentarz: Standard dowodowy, jaki musi spełnić Organizacja Antydopingowa jest porównywalny ze standardem, który jest stosowany w większości krajów w sprawach dotyczących wykroczeń zawodowych. Jest on także szeroko stosowany przez sądy i trybunały w sprawach o doping. Zob. na przykład decyzję CAS w sprawie N., J., Y., W. przeciw FINA, CAS 98/208, 22 grudnia 1998 r.]

3.2 Metody ustalania faktów i domniemań. Fakty dotyczące naruszeń przepisów antydopingowych mogą być ustalone przy pomocy dowolnych wiarygodnych metod, w tym także przez przyznanie się (do naruszenia przepisów antydopingowych). W sprawach dotyczących dopingu stosuje się następujące przepisy dowodowe:

3.2.1 Domniemywa się, że laboratoria akredytowane przez WADA przeprowadziły analizę próbek oraz przestrzegają procedur ochrony próbek zgodnie z międzynarodowym standardem analizy laboratoryjnej. Sportowiec może odrzucić to domniemanie poprzez udowodnienie, że nastąpiło odejście od standardu międzynarodowego.

Jeśli sportowiec odrzuci domniemanie wykazując, że nastąpiło odejście od standardu międzynarodowego, wówczas na Organizacji Antydopingowej będzie spoczywał ciężar dowodu, że takie odejście nie miało wpływu na negatywny wynik analizy.

[Komentarz: Na sportowcu spoczywa ciężar dowodu, przez przedstawienie dowodów o większym ciężarze gatunkowym, że nastąpiło odejście od standardu międzynarodowego. Jeśli tak się stanie, ciężar dowodu przechodzi na Organizację Antydopingową, która musi przekonać organ przesłuchujący, że odejście nie zmieniło wyniku badania].

3.2.2 Odejście od międzynarodowego standardu badania, które nie spowodowało negatywnego wyniku analitycznego lub inne naruszenie przepisów antydopingowych nie powoduje unieważnienia takich wyników. Jeśli sportowiec udowodni, że odejście od standardu międzynarodowego miało miejsce w czasie badania, wówczas ciężar dowodu, że takie odejście nie spowodowało negatywnego wyniku badania lub przedstawienia faktycznej podstawy naruszenia przepisów antydopingowych spoczywa na Organizacji Antydopingowej.

ARTYKUŁ 4

LISTA ZABRONIONYCH SUBSTANCJI I METOD

4.1 Publikowanie i aktualizowanie Listy zabronionych (substancji i metod). Tak często, jak będzie to potrzebne, ale nie rzadziej niż raz do roku, WADA publikuje Listę zabronionych (substancji i metod) jako standard międzynarodowy. Proponowana zawartość Listy zabronionych (substancji i metod) oraz wszystkie poprawki zostaną przesłane bezzwłocznie wszystkim sygnatariuszom i rządcom do zaopiniowania. Każda wersja Listy zabronionych (substancji i metod) publikowana raz do roku oraz wszystkie poprawki będą przekazywane bezzwłocznie przez WADA każdemu sygnatariuszowi i rządowi oraz będą publikowane na stronie internetowej WADA, a każdy sygnatariusz podejmie odpowiednie kroki by rozpropagować Listę zabronionych (substancji i metod) wśród swoich członków i oddziałów. Przepisy każdej Organizacji Antydopingowej będą zawierały przepis, zgodnie z którym jeśli na Liście zabronionych (substancji i metod) lub w poprawce nie określono inaczej, Lista zabronionych (substancji i metod) oraz poprawki wchodzi w życie zgodnie z przepisami Organizacji Antydopingowej trzy miesiące od ogłoszenia Listy zabronionych (substancji i metod) przez WADA i nie wymagają żadnego innego działania ze strony Organizacji Antydopingowej.

[Komentarz: Lista zabronionych (substancji i metod) będzie poprawiana i publikowana bezzwłocznie, gdy tylko pojawi się taka potrzeba. Jednakże bez względu na to, czy zostaną wprowadzone jakieś zmiany na liście, czy nie, każdego roku będzie publikowana nowa lista. Zaletą przyjętej przez MKOI praktyki publikowania nowej listy co roku w styczniu jest to, że dzięki takiemu rozwiązaniu nie ma wątpliwości, która lista jest najbardziej aktualna. WADA będzie zawsze publikowała najbardziej aktualną Listę zabronionych substancji i metod na swojej stronie internetowej.]

Oczekuje się, że poprawione przepisy antydopingowe przyjęte przez organizacje antydopingowe zgodnie z niniejszym Kodeksem wejdą w życie 1 stycznia 2004 r., czyli w terminie opublikowania pierwszej listy zabronionych substancji i metod przyjętej przez WADA. OMADC będzie nadal obowiązywać, do czasu przyjęcia Kodeksu przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski].

4.2 Zabronione substancje i zabronione metody umieszczone na liście zabronionych substancji i metod.

Lista zabronionych substancji i metod będzie zawierać te substancje zabronione i metody zabronione, które są zabronione jako doping przez cały czas (zarówno podczas zawodów jak i poza zawodami) z uwagi na fakt, że mogą wpływać na poprawę wyniku w przyszłych zawodach lub z uwagi na możliwość maskowania oraz te substancje i metody, które są zabronione tylko podczas zawodów. Na polecenie federacji międzynarodowej lista zabronionych substancji i metod może być rozszerzona przez WADA dla konkretnego sportu tej federacji. Substancje zabronione i metody zabronione mogą być umieszczone na liście zabronionych substancji i metod według kategorii ogólnej (np. związki anaboliczne) lub przez odwołanie do konkretnej substancji lub metody.

[Komentarz: Obowiązywać będzie jedna lista zabronionych substancji i metod. Do substancji, które są zabronione przez cały czas zalicza się środki maskujące i te substancje, które, gdy są stosowane podczas treningu, mogą mieć długoterminowy wpływ na poprawę wyników, na przykład anaboliki. Wszystkie substancje i metody na liście zabronionych są zabronione podczas zawodów. Rozróżnienie między tym, co jest badane podczas zawodów a tym, co jest badane poza zawodami zostało przeniesione z OMADC.]

Obowiązywać będzie tylko jeden dokument pod nazwą "Lista zabronionych (substancji i metod)". WADA może dodawać inne substancje lub metody do Listy zabronionych dla konkretnych sportów (np. betablokery dla strzelectwa), ale fakt ten będzie odzwierciedlony tylko na jednej Liście zabronionych (substancji i metod). Jeśli wszystkie zabronione substancje będą umieszczone na jednej liście, uniknie się nieporozumień dotyczących określenia, które substancje są zabronione w których sportach. Sporty indywidualne nie mogą starać się o wyłączenia z podstawowej listy zabronionych substancji (np. wyeliminowanie anabolików z listy zabronionych dla "sportów umysłowych"). Uzasadnieniem tej decyzji jest to, że istnieją pewne podstawowe środki dopingowe, których nikt, kto nazywa siebie sportowcem nie powinien zażywać].

4.3 Kryteria umieszczania substancji i metod na liście zabronionych.

WADA bierze pod uwagę następujące kryteria przy podejmowaniu decyzji o umieszczeniu substancji lub metody na liście zabronionych.

4.3.1 Substancja lub metoda zostanie umieszczona na liście zabronionych jeśli WADA uzna, że substancja lub metoda spełnia dwa z następujących trzech kryteriów:

4.3.1.1 Istnieją medyczne lub inne naukowe dowody, działanie farmakologiczne lub doświadczenie,

że substancja lub metoda może poprawiać lub poprawia wyniki sportowe;

4.3.1.2 Istnieją medyczne lub inne naukowe dowody, działanie farmakologiczne lub doświadczenie, że użycie substancji lub metody stanowi faktyczne lub potencjalne zagrożenie dla zdrowia sportowca;

4.3.1.3 WADA ustaliła, że użycie substancji lub metody narusza ducha sportu opisanego we Wstępie do Kodeksu.

4.3.2 Substancja lub metoda zostanie także wpisana na listę zabronionych, jeśli WADA ustali, że istnieją medyczne lub inne naukowe dowody, działanie farmakologiczne lub doświadczenie potwierdzające, że substancja lub metoda może maskować użycie innych substancji zabronionych lub metod zabronionych.

[Komentarz: Substancja zostanie umieszczona na liście zabronionych, jeśli substancja jest środkiem maskującym lub spełnia dwa z następujących trzech kryteriów: (1) może poprawiać lub poprawia wyniki sportowe; (2) stanowi potencjalne lub faktyczne zagrożenie dla zdrowia; lub (3) jest sprzeczna z duchem sportu. Żaden z powyższych trzech kryteriów sam nie jest wystarczającą podstawą, by daną substancję umieścić na liście zabronionych. Gdyby potencjalną możliwość poprawiania wyników stosować jako wyłączne kryterium, trzeba by na liście umieścić, na przykład, trening fizyczny i umysłowy, czerwone mięso, nadmiar węglowodanów i trening na wysokości. Ryzyko uszkodzenia ciała obejmowałoby palenie. Wymóg spełnienia wszystkich tych kryteriów również nie byłby zadowalający. Na przykład wykorzystanie technologii transferu genetycznego w celu istotnego zwiększenia wyników sportowych powinno być zabronione jako sprzeczne z duchem sportu, nawet jeśli nie jest szkodliwe. Podobnie, potencjalnie niezdrowe nadużywanie pewnych substancji bez uzasadnienia terapeutycznego w oparciu o mylne przekonanie, że zwiększają one wyniki jest niewątpliwie sprzeczne z duchem sportu bez względu na to, czy oczekiwanie, że użycie tych substancji pozwoli na uzyskanie lepszych wyników sportowych jest realistyczne czy nie].

4.3.3 Ustalenie przez WADA substancji zabronionych i metod zabronionych, które zostaną umieszczone na liście zabronionych będzie ostateczne i nie będzie podważane przez sportowca ani inną osobę na mocy argumentu, że substancja lub metoda nie była środkiem maskującym ani nie mogła poprawiać wyników, stanowić zagrożenia dla zdrowia ani naruszać zasady ducha sportu.

[Komentarz: Kwestii, czy substancja spełnia kryteria określone w Artykule 4.3 (Kryteria decydujące o umieszczeniu substancji i metod na liście zabronionych) w konkretnym wypadku nie można podnosić jako argumentu na obronę zarzutu o naruszeniu przepisów antydopingowych. Na przykład nie można argumentować, że wykryta substancja zabroniona przyczyniłaby się do poprawy wyników w konkretnym sporcie. Doping ma miejsce wtedy, gdy substancja na liście zabronionej zostanie wykryta w próbie fizjologicznej pobranej od sportowca. Tę samą zasadę znajdujemy w OMADC].

4.4. Użycie terapeutyczne

WADA przyjmie standard międzynarodowy określający zasady, na jakich stosowane będą wyłączenia od zakazu używania substancji i metod zabronionych z przyczyn terapeutycznych.

Każda federacja międzynarodowa jest odpowiedzialna za wdrożenie zasad wyłączeń od zakazu używania substancji i metod zabronionych w stosunku do sportowców klasy międzynarodowej lub każdego innego sportowca zgłoszonego do zawodów międzynarodowych, tak aby sportowiec z udokumentowanym stanem medycznym wymagającym stosowania substancji zabronionej lub metody zabronionej mógł zwrócić się o zgodę na użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej z powodów terapeutycznych. Każda krajowa organizacja antydopingowa jest odpowiedzialna za wdrożenie zasad wyłączeń od zakazu używania substancji i metod zabronionych w stosunku do wszystkich podlegających jej sportowców, którzy nie są zawodnikami klasy międzynarodowej, aby sportowcy z udokumentowanymi stanami medycznymi wymagającymi stosowania substancji zabronionej lub metody zabronionej mogli zwrócić się o zgodę na użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej z powodów terapeutycznych. Wnioski takie zostaną rozpatrzone zgodnie z międzynarodowym standardem dotyczącym użycia substancji lub metody zabronionej dla celów terapeutycznych. Federacje międzynarodowe i krajowe organizacje antydopingowe bezzwłocznie zgłoszą do WADA fakt udzielenia zgody na używanie substancji lub metody zabronionej z przyczyn terapeutycznych każdemu sportowcowi klasy międzynarodowej lub sportowcowi klasy krajowej, którzy są umieszczeni na zarejestrowanej liście testowej swojej krajowej organizacji antydopingowej.

WADA z własnej inicjatywy może dokonać oceny zezwoleń na używanie substancji zabronionej lub stosowanie metody zabronionej z przyczyn terapeutycznych udzielonych każdemu sportowcowi klasy międzynarodowej lub sportowcowi klasy krajowej, którzy są umieszczeni na zarejestrowanej liście testowej swojej krajowej organizacji antydopingowej. Ponadto, na żądanie każdego takiego sportowca,

któremu odmówiono udzielenia takiej zgody, WADA może ocenić zasadność takiej odmowy. Jeśli WADA ustali, że przyznanie lub odmowa prawa do stosowania substancji zabronionej z przyczyn terapeutycznych nie jest zgodna ze standardem międzynarodowym określającym przypadki, w których udziela się zgody na stosowanie substancji lub metody zabronionej z przyczyn terapeutycznych, WADA może cofnąć taką decyzję.

[Komentarz: Procesy wyrażania zgody na używanie substancji lub metody zabronionej z przyczyn terapeutycznych muszą być zharmonizowane. Na sportowców, którzy stosują substancje zabronione przepisane im z przyczyn medycznych mogą być nakładane kary, jeśli wcześniej nie uzyskają oni zgody na stosowanie substancji zabronionej z przyczyn terapeutycznych. Jednakże aktualnie wiele organizacji sportowych nie ma przepisów, które pozwalałyby na wydawanie zgody na stosowanie substancji zabronionych z przyczyn terapeutycznych; inne stosują niepisana politykę; a tylko niewiele ma pisemną politykę będącą częścią przepisów antydopingowych. Celem niniejszego Artykułu jest harmonizacja podstawy, na jakiej przyznawane będzie prawo do stosowania substancji zabronionej z przyczyn terapeutycznych. Ponadto Artykuł pozostawia decyzję o przyznaniu lub odmowie takiego prawa w gestii federacji międzynarodowych w wypadku sportowców klasy międzynarodowej i krajowych organizacji antydopingowych w wypadku sportowców klasy krajowej (którzy nie są także sportowcami klasy międzynarodowej) i innych sportowców podlegających kontroli dopingowej zgodnej z niniejszym Kodeksem].

Do powszechnie przepisywanych substancji zabronionych, które mogą być wyraźnie wymienione w standardzie międzynarodowym jako substancje używane w celach terapeutycznych zalicza się leki przepisywane w ostrych stanach astmy i w zapalnych chorobach jelit. W wypadku odmowy lub przyznania prawa do stosowania substancji zabronionej w celach terapeutycznych niezgodnie ze standardem międzynarodowym, oceny zgodności takiej decyzji ze standardem międzynarodowym dokonuje WADA. Od decyzji WADA można złożyć odwołanie zgodnie z Artykułem 13.3 (Odwołania). Jeśli prawo do używania substancji zabronionych w celach terapeutycznych zostanie cofnięte, cofnięcie nie działa wstecz i nie powoduje unieważnienia wyników sportowca w czasie, w którym prawo do stosowania substancji zabronionych w celach terapeutycznych pozostawało w mocy.

4.5 Program monitorujący

WADA, w porozumieniu z innymi Sygnatariuszami i rządami wprowadzi program monitorujący dotyczący substancji, które nie znajdują się na liście zabronionych, ale które WADA chce monitorować w celu wykrycia wzorców niewłaściwego stosowania w sporcie. WADA opublikuje, przed jakimkolwiek badaniem, listę substancji, które będą poddawane monitorowaniu. Zgodnie z ustalonym harmonogramem laboratoria będą informowały WADA o zgłoszonych zastosowaniach lub wykrytej obecności tych substancji, z podziałem na poszczególne sporty, wraz z informacją, czy próbki zostały pobrane podczas zawodów czy poza zawodami. Takie raporty nie będą zawierały żadnych dodatkowych informacji na temat konkretnych próbek. Co najmniej raz w roku WADA udostępni federacjom międzynarodowym i krajowym organizacjom antydopingowym zbiorcze informacje statystyczne na temat dodatkowych substancji z podziałem na poszczególne sporty. WADA wdroży system, który będzie zapewniał ścisłą anonimowość sportowców podczas przekazywania takich informacji. Zgłoszone użycie lub wykryta obecność substancji monitorowanych nie będzie stanowiło naruszenia dopingowego.

ARTYKUŁ 5

BADANIE

5.1 Planowanie terminów i miejsc kontroli.

Organizacje antydopingowe przeprowadzające badania, w porozumieniu z innymi organizacjami antydopingowymi przeprowadzającymi badania tej samej grupy sportowców:

5.1.1 Planują i wykonują faktyczną liczbę badań w trakcie zawodów i poza zawodami. Każda federacja międzynarodowa ustali dla swego sportu zarejestrowaną grupę testową obejmującą sportowców klasy międzynarodowej, a każda krajowa organizacja antydopingowa ustali dla swego kraju narodową zarejestrowaną grupę testową obejmującą sportowców. Grupa klasy krajowej będzie obejmować sportowców klasy międzynarodowej z tego kraju jak również innych sportowców klasy krajowej. Każda federacja międzynarodowa i krajowa organizacja antydopingowa zaplanuje i przeprowadzi badania w trakcie zawodów i poza zawodami obejmując nimi swoją zarejestrowaną grupę testową.

5.1.2 Nie traktują priorytetowo wcześniejszego powiadamiania o badaniu.

5.1.3 Przeprowadzają badania ukierunkowane - targetowe.

[Komentarz: W punkcie 5.1.3 wprowadzono pojęcie badań targetowych, gdyż badanie wyrwykowe a nawet ważne badanie wyrwykowe nie daje gwarancji, że badaniu poddani zostaną wszyscy właściwi sportowcy. (Na przykład: sportowcy klasy światowej, sportowcy, których wyniki poprawiły się znaczenie w krótkim czasie, sportowcy, których trenerzy trenowali innych sportowców, u których badania potwierdziły stosowanie dopingu itp.).

Oczywiście, badań targetowych nie można używać do żadnego innego celu; można je stosować tylko w odniesieniu do kontroli dopingowej. Kodeks wyraźnie stwierdza, że sportowcy nie mają prawa oczekiwać tylko badań wyrwykowych. Kodeks nie określa żadnego wymogu przedstawienia uzasadnionego podejrzenia lub prawdopodobnej przyczyny przeprowadzania badań targetowych].

5.2 Standardy badania

Organizacje antydopingowe przeprowadzające badania będą przeprowadzały takie badania zgodnie z międzynarodowym standardem badań.

[Komentarz: Wymagane metody i procesy dla różnych typów badań w trakcie zawodów i poza zawodami zostaną bardziej szczegółowo opisane w Międzynarodowym Standardzie Badań].

ARTYKUŁ 6

ANALIZA PRÓBEK

Próbki kontroli dopingowej będą poddawane analizie zgodnie z następującymi zasadami:

6.1 Korzystanie z akredytowanych laboratoriów

Próbki kontroli dopingowej będą analizowane tylko w laboratoriach akredytowanych przez WADA lub w inny sposób zatwierdzonych przez WADA. Decyzję o wyborze laboratorium akredytowanego przez WADA (lub innej procedury testowej zatwierdzonej przez WADA) do przeprowadzenia analiz próbki podejmuje wyłącznie organizacja antydopingowa odpowiedzialna za zarządzanie wynikami.

[Komentarz: Fraza "lub innej procedury testowej zatwierdzonej przez WADA" ma obejmować, na przykład, procedury mobilnego badania krwi, które WADA poddała ocenie i które uznaje za rzetelne].

6.2 Substancje podlegające wykryciu

Próbki kontroli dopingowej analizowane są w celu wykrycia substancji zabronionych i metod zabronionych umieszczonych na liście zabronionych substancji i metod i innych substancji, zgodnie ze wskazówkami przekazanymi przez WADA zgodnie z Artykułem 4.5 (Program monitorowania).

6.3 Badania na próbkach

Bez pisemnej zgody sportowca nie można używać żadnej próbki do celu innego niż wykrycie substancji (lub klas substancji) lub metod umieszczonych na liście zabronionych substancji i metod lub do celu określonego przez WADA zgodnie z Artykułem 4.5 (Program monitorujący).

6.4 Standardy analizy próbek i raportowania

Laboratoria analizują próbki kontroli dopingowej oraz ogłaszają wyniki zgodnie z międzynarodowym standardem analizy laboratoryjnej.

ARTYKUŁ 7

ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

Każda organizacja dopingowa odpowiedzialna za zarządzanie wynikami wprowadzi proces przesłuchań wstępnych w sprawie potencjalnych naruszeń przepisów antydopingowych, który będzie zgodny z następującymi zasadami:

[Komentarz: Różni sygnatariusze stworzyli własne podejścia do zarządzania wynikami w wypadku negatywnych wyników analizy. Mimo iż te różne podejścia nie są całkowicie jednorodne, wiele z nich okazało się sprawiedliwymi i skutecznymi systemami zarządzania wynikami. Kodeks nie zastępuje żadnego z systemów zarządzania wynikami sygnatariuszy. Niniejszy Jednakże Artykuł zawiera podstawowe zasady, dzięki którym można zapewnić uczciwość procesu zarządzania, która musi być przestrzegana przez każdego Sygnatariusza. Konkretnie przepisy antydopingowe każdego Sygnatariusza muszą być spójne z tymi podstawowymi zasadami].

7.1 Wstępna ocena negatywnych wyników analitycznych

Po otrzymaniu negatywnego wyniku analitycznego próbki organizacja antydopingowa

odpowiedzialna za zarządzanie wynikami przeprowadza ocenę w celu ustalenia, czy (a) udzielona została zgoda na stosowanie substancji zabronionej w celach terapeutycznych lub (b) nastąpiło wyraźne odejście od międzynarodowych standardów badania lub analizy laboratoryjnej, które podważa ważność negatywnego wyniku analitycznego.

7.2 Powiadomienie po wstępnej ocenie

Jeśli we wstępnej ocenie przeprowadzonej zgodnie z Artykułem 7.1 nie stwierdzi się, że zastosowanie ma przepis o prawie do stosowania substancji zabronionej w celach terapeutycznych ani nie stwierdzi się odejścia, które podważa ważność negatywnego wyniku analitycznego, organizacja antydopingowa bezzwłocznie powiadamia sportowca w sposób określony w swoich przepisach o: (a) negatywnym wyniku analizy; (b) naruszeniu przepisów antydopingowych lub, w wypadku opisanym w Artykule 7.3, podaje opis dodatkowych badań, które zostaną przeprowadzone w celu ustalenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów antydopingowych; (c) prawie sportowca do bezzwłocznego zażądania przeprowadzenia analizy próbki B lub, jeśli taki wniosek nie zostanie złożony, uznaje się, iż sportowiec zrzeka się analizy próbki B; (d) prawie sportowca i/lub przedstawiciela sportowca do obecności podczas otwarcia i analizy próbki B, jeśli takiej analizy zażądano; oraz (e) prawie sportowca do żądania kopii pakietu dokumentów laboratorium z analizy próbki A i próbki B, zawierających informacje określone w standardzie międzynarodowym dla analizy laboratoryjnej.

[Komentarz: Sportowiec ma prawo zażądać bezzwłocznej analizy próbki B bez względu na to, czy wymagane jest badanie uzupełniające zgodnie z Artykułami 7.3 lub 7.4].

7.3 Dalsza ocena negatywnego wyniku analitycznego, gdy ocena taka jest wymagana listą zabronionych substancji i metod

Organizacja antydopingowa lub inny organ oceniający powołany przez taką organizację przeprowadza także wszystkie badania uzupełniające, jakie mogą być wymagane listą zabronionych substancji i metod. Po zakończeniu badań uzupełniających organizacja antydopingowa bezzwłocznie powiadamia sportowca o wynikach badań uzupełniających oraz informuje sportowca, czy organizacja antydopingowa stwierdziła naruszenie przepisów antydopingowych.

7.4 Ocena innych naruszeń przepisów antydopingowych

Organizacja antydopingowa lub inny organ oceniający powołany przez taką organizację przeprowadza dowolne badania uzupełniające, jaką mogą być wymagane zgodnie z odpowiednią polityką i przepisami antydopingowymi przyjętymi zgodnie z Kodeksem lub które organizacja antydopingowa uzna za odpowiednie. Organizacja antydopingowa bezzwłocznie powiadamia sportowca lub inną osobę podlegającą karze, w sposób określony w jej przepisach, o przepisie antydopingowym, który został naruszony oraz podstawie takiego naruszenia.

[Komentarz: Na przykład, federacja międzynarodowa z reguły powiadamia sportowca poprzez krajową federację sportową].

7.5 Zasady dotyczące tymczasowego zawieszenia

Sygnatariusz może przyjąć przepisy mające zastosowanie do dowolnych zawodów sportowych, dla których Sygnatariusz jest organem orzekającym lub dla dowolnego procesu doboru zespołu, za jaki Sygnatariusz jest odpowiedzialny, zezwalające na nałożenie kary tymczasowego zawieszenia po ocenie i powiadomieniu opisanym w Artykułach 7.1 i 7.2, ale przed ostatecznym przesłuchaniem opisanym w Artykule 8 (Prawo do Uczciwego Przesłuchania). Jednakże kara tymczasowego zawieszenia nie może być nałożona, jeśli Sportowcowi: (a) nie dano możliwości tymczasowego przesłuchania albo przed nałożeniem kary tymczasowego zawieszenia, albo bezpośrednio po nałożeniu kary tymczasowego zawieszenia; lub (b) możliwości przyspieszonego przesłuchania zgodnie z Artykułem 8 (Prawo do Uczciwego Przesłuchania) bezpośrednio po nałożeniu kary tymczasowego zawieszenia.

Jeśli kara tymczasowego zawieszenia zostanie nałożona w oparciu o negatywny wynik analizy próbki A, a analiza próbki B nie potwierdzi analizy próbki B, wówczas sportowiec nie będzie podlegał żadnej dalszej procedurze dyscyplinarnej, a jakiegokolwiek kary nałożone wcześniej zostają anulowane. Jeśli sportowiec lub zespół sportowca został usunięty z zawodów a analiza próbki B nie potwierdza wyniku próbki A, i pod warunkiem, że bez wpływu na dalszy przebieg zawodów można przywrócić sportowca lub zespół, sportowiec lub zespół mogą kontynuować swój udział w zawodach.

[Komentarz: Artykuł nadal dopuszcza możliwość tymczasowego zawieszenia przed podjęciem ostatecznej decyzji na przesłuchaniu zgodnie z Artykułem 8 (Prawo do Uczciwego Przesłuchania). Kary tymczasowego zawieszenia są aktualnie dozwolone w OMADC i na mocy przepisów wielu federacji międzynarodowych. Jednakże zanim kara tymczasowego zawieszenia będzie mogła być jednostronnie nałożona przez organizację antydopingową, trzeba najpierw zakończyć proces oceny wewnętrznej

opisany w Kodeksie. Ponadto Sygnatariusz, który nakłada karę tymczasowego zawieszenia musi umożliwić sportowcowi wstępne przesłuchanie albo przed, albo bezpośrednio po nałożeniu kary tymczasowego zawieszenia lub przyspieszone ostateczne przesłuchanie zgodnie z Artykułem 8 bezpośrednio po nałożeniu kary tymczasowego zawieszenia. Sportowiec ma prawo do apelacji zgodnie z Artykułem 13.2. Organizacja antydopingowa może zawsze zrezygnować z kary tymczasowego zawieszenia określonej w niniejszym Artykule i bezzwłocznie rozpocząć ostateczne przesłuchanie zgodnie z przyspieszoną procedurą opisaną w Artykule 8. W rzadkim wypadku, gdy analiza próbki B nie jest zgodna z wynikiem próbki A, sportowiec, który został tymczasowo zawieszony, będzie mógł, gdy okoliczności na to pozwolą, uczestniczyć w dalszych konkursach zawodów sportowych. Podobnie, w zależności od odpowiednich przepisów międzynarodowej federacji sportu zespołowego, jeśli zespół pozostał w zawodach, sportowiec może uczestniczyć w dalszych konkursach].

ARTYKUŁ 8

PRAWO DO UCZCIWEGO PRZESŁUCHANIA

Każda organizacja antydopingowa odpowiedzialna za zarządzanie wynikami zapewni uczciwe przesłuchanie każdej osobie, która jest podejrzewana o naruszenie przepisów antydopingowych. Takie przesłuchanie dotyczyć będzie ustalenia, czy doszło do naruszenia przepisów antydopingowych oraz, jeśli doszło do naruszenia przepisów antydopingowych, podjęcia decyzji o odpowiednich konsekwencjach. Przesłuchanie będzie prowadzone zgodnie z następującymi zasadami:

- przesłuchanie terminowe;
- uczciwy i bezstronny organ przesłuchujący;
- prawo do obrońcy na koszt osoby;
- prawo do uczciwej i bezzwłocznej informacji o domniemanym naruszeniu przepisów antydopingowych;
- prawo do odpowiedzi na domniemane naruszenie przepisów antydopingowych i wynikających z tego konsekwencji;
- prawo każdej strony do przedstawienia dowodów, w tym prawo do wzywania i zadawania pytań świadom (przy czym do decyzji organu przesłuchującego pozostawia się przyjęcie zeznania drogą telefoniczną lub na piśmie);
- prawo osoby do pomocy tłumacza podczas przesłuchania, przy czym organ przesłuchujący ustala tłumacza, określa stronę pokrywającą koszty usług tłumaczeniowych; oraz
- pisemna, uzasadniona decyzja podjęta bez zbędnej zwłoki.

[Komentarz: Artykuł zawiera podstawowe zasady pozwalające zapewnić uczciwe przesłuchanie osobom podejrzewanym o naruszenie przepisów antydopingowych. Celem Artykułu nie jest zastąpienie przepisów sygnatariuszy określających zasady przesłuchań, ale zapewnienie spójności i zgodności przepisów każdego sygnatariusza z niniejszymi przepisami.

Odwołanie do CAS jako organu odwoławczego w Artykule 13 nie uniemożliwia sygnatariuszowi określenia, że CAS będzie także organem przesłuchania wstępnego].

Przesłuchania odbywające się w związku z zawodami mogą być przeprowadzane zgodnie z procedurą przyspieszoną dozwoloną przepisami odpowiedniej organizacji antydopingowej i organu przesłuchującego.

[Komentarz: Na przykład przesłuchanie można odbyć w przeddzień ważniejszych zawodów, gdy rozstrzygnięcie w sprawie naruszenia przepisów antydopingowych jest niezbędne do podjęcia decyzji o dalszym uczestnictwie sportowca w zawodach lub podczas samych zawodów, gdy rozstrzygnięcie w sprawie naruszenia przepisów antydopingowych decyduje o uznaniu wyników sportowca lub o jego dalszym uczestnictwie w zawodach].

ARTYKUŁ 9

AUTOMATYCZNE UNIEWAŻNIENIE WYNIKÓW INDYWIDUALNYCH

Stwierdzenie naruszenia przepisów antydopingowych w badaniu przeprowadzonym w trakcie zawodów automatycznie prowadzi do unieważnienia wyników indywidualnych uzyskanych w tych zawodach, ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami, w tym przypadkiem jakichkolwiek zdobytych medali, punktów czy nagród.

[Komentarz: Powyższa zasada obecnie znajduje się w OMADC. Zdobyć złotego medalu przez sportowca, w którego organizmie znajduje się substancja zabroniona, jest nieuczciwe w stosunku do innych sportowców uczestniczących w tych samych zawodach bez względu na to, czy zdobywca złotego medalu ponosi jakąkolwiek winę. Tylko "czysty" sportowiec powinien mieć możliwość odnoszenia korzyści z osiągniętych wyników we współzawodnictwie.

Dla sportów zespołowych zob. Artykuł 11 (Konsekwencje dla zespołów)].

ARTYKUŁ 10

KARY INDYWIDUALNE

10.1 Unieważnienie wyników w zawodach, w których doszło do naruszenia przepisów antydopingowych

Naruszenie przepisów antydopingowych mające miejsce w czasie lub w związku z zawodami sportowymi może, w oparciu o decyzję organu orzekającego, prowadzić do unieważnienia wszystkich indywidualnych wyników sportowca osiągniętych w tych zawodach z wszystkimi tego konsekwencjami, w tym przypadkiem wszystkich zdobytych medali, punktów i nagród, z wyjątkiem sytuacji określonej w Artykule 10.1.1.

[Komentarz: O ile Artykuł 9 (Automatyczne unieważnienie wyników indywidualnych) unieważnia wynik w jednych zawodach, w których wynik testu dopingowego, któremu poddano sportowca był pozytywny (np. 100 metrów stylem grzbietowym), niniejszy Artykuł może prowadzić do unieważnienia wszystkich wyników we wszystkich wyścigach podczas jednych zawodów (np. Mistrzostwa Świata FINA).

Przy podejmowaniu decyzji o jednoczesnym unieważnieniu innych wyników uzyskanych przez zawodnika podczas zawodów można na przykład wziąć pod uwagę ustalenie, na ile poważne jest naruszenie przez sportowca przepisów antydopingowych oraz czy w innych zawodach wyniki badań dopingowych u tego zawodnika były negatywne].

10.1.1 Jeśli w przypadku naruszenia przepisów antydopingowych zawodnik udowodni, że nie ponosi żadnej winy ani nie jest winny zaniedbania, indywidualne wyniki sportowca uzyskane w innych zawodach nie zostaną unieważnione, chyba że na wyniki sportowca w zawodach innych niż zawody, podczas których nastąpiło naruszenie przepisów antydopingowych prawdopodobnie wpływ miało naruszenie przez sportowca przepisów antydopingowych.

10.2 Dyskwalifikacja z powodu substancji zabronionych i metod zabronionych

Z wyjątkiem substancji określonych wymienionych w Artykule 10.3, okres kary zakazu startów nałożonej za naruszenie przepisów antydopingowych określonych w Artykułach 2.1 (obecność substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów), 2.2 (Użycie lub próba użycia substancji zabronionej lub metody zabronionej) i 2.6 (Posiadanie substancji i metod zabronionych) będzie wynosił:

Pierwsze wykroczenie: Dwa (2) lata.

Drugie wykroczenie: Dożywotnia dyskwalifikacja.

Jednakże w każdym wypadku, przed nałożeniem kary zakazu startów, sportowiec lub inna osoba będą mogli przedstawić argumenty, na podstawie których będzie można znieść lub skrócić tę karę zgodnie z Artykułem 10.5.

[Komentarz: Harmonizacja kar jest jedną z najczęściej dyskutowanych kwestii związanych ze zwalczaniem dopingu. Argumenty przeciw wymogowi harmonizacji kar wynikają z różnic między sportami, na przykład w niektórych sportach sportowcy są zawodowcami osiągającymi znaczny dochód ze sportu a w innych sportowcy są prawdziwymi amatorami; w tych sportach, w których kariera sportowca jest krótka (np. gimnastyka artystyczna) kara dwuletniej dyskwalifikacji jest znacznie surowsza dla sportowca niż taka sama kara nałożona na sportowca, którego kariera z reguły trwa znacznie dłużej (np. w takich sportach jak zawody konne czy strzelectwo); w sportach indywidualnych sportowcowi łatwiej utrzymać formę przy pomocy ćwiczeń wykonywanych samodzielnie w okresie dyskwalifikacji niż w innych sportach, w których bardzo ważne są ćwiczenia zespołowe. Głównym argumentem za harmonizacją kar jest przekonanie, że nałożenie różnych kar na dwóch różnych sportowców pochodzących z tego samego kraju, ale uprawiających różne sporty, u których stwierdzono stosowanie tej samej substancji zabronionej, byłoby po prostu niesprawiedliwe. Ponadto elastyczność w wymierzaniu kar często postrzegano jako niemożliwą do zaakceptowania okazję stwarzaną niektórym organom sportowym do większej pobłażliwości wobec osób stosujących doping. Brak harmonizacji kar często był też źródłem sporów prawnych między federacjami międzynarodowymi a krajowymi organizacjami antydopingowymi.

Światowa Konferencja "Doping w Sporcie" odbyta w Lozannie w lutym 1999 r. poparła karę dwuletniego zakazu startów po pierwszym poważnym naruszeniu przepisów antydopingowych i dożywotniej dyskwalifikacji po drugim naruszeniu. Decyzja ta została odzwierciedlona w OMADC].

10.3 Określone substancje

Na Liście zabronionych można umieścić określone substancje, których użycie może spowodować nieświadome naruszenie przepisów antydopingowych z uwagi na ogólną dostępność takich substancji w produktach leczniczych lub co do których istnieje mniejsze prawdopodobieństwo, że będą używane jako substancje dopingujące. Gdy sportowiec może udowodnić, że użycie takich określonych substancji nie miało na celu poprawienia wyników, kara zakazu startów określona w Artykule 10.2 zostanie zastąpiona następującymi karami:

Pierwsze naruszenie: Co najmniej ostrzeżenie lub nagana bez zakazu udziału w przyszłych zawodach i maksymalnie jeden (1) rok zakazu startów.

Drugie naruszenie: Dwuletni (2) zakaz startów.

Trzecie naruszenie: Dożywotni zakaz startów.

W każdym wypadku przed nałożeniem kary zakazu startów sportowiec lub inna osoba może przedstawić argumenty, na podstawie których można znieść lub skrócić karę zakazu startów zgodnie z Artykułem 10.5.

[Komentarz: Zasada ta została przeniesiona z OMADC i daje, na przykład, pewną elastyczność w dyscyplinowaniu sportowców, u których badanie dopingowe daje wynik pozytywny z powodu nieumyślnego użycia leku przeciw przeziębieniu, który zawiera zabroniony środek stymulujący.

"Skrócenie" kary określone w Artykule 10.5.2 ma zastosowanie tylko do drugiego lub trzeciego naruszenia, ponieważ kara za pierwsze naruszenie już zawiera pewną możliwość uwzględnienia stopnia winy osoby].

10.4 Zakaz startów z powodu innych naruszeń przepisów antydopingowych

Okres kary zakazu startów z powodu innych naruszeń przepisów antydopingowych będzie wynosił:

10.4.1 W przypadku naruszeń z Artykułu 2.3 (Odmowa lub nie stawienie się na pobranie próbki) lub z Artykułu 2.5 (Fałszowanie wyników kontroli dopingowej), obowiązuje kara zakazu startów określona w Artykule 10.2.

10.4.2 W przypadku naruszeń z Artykułów 2.7 (Handel) lub 2.8 (Podawanie substancji zabronionej lub stosowanie metody zabronionej) kara zakazu startów będzie wynosiła minimum od czterech (4) lat do dożywotniej dyskwalifikacji. Naruszenie przepisów antydopingowych przez niepełnoletniego będzie traktowane za szczególnie poważne naruszenie i jeśli zostanie popełnione przez personel pomocniczy sportowca w przypadku naruszeń innych niż użycie określonych substancji, o których mowa w Artykule 10.3 na taki personel pomocniczy nałożona zostanie kara dożywotniego zakazu udziału w zawodach sportowych. Ponadto naruszenia takich Artykułów, które także naruszają przepisy i regulacje inne niż sportowe mogą być zgłoszone do odpowiednich władz administracyjnych, zawodowych lub sądowych.

[Komentarz: Osoby, które mają udział w dopingu sportowców lub które ukrywają doping powinny podlegać karom, które są ostrzejsze niż kary nakładane na sportowców, którym udowodniono stosowanie dopingu. Ponieważ uprawnienia organizacji sportowych są z reguły ograniczone do odmowy uznania wyników, zakazu członkostwa lub pozbawienia innych korzyści sportowych, zgłoszenie personelu pomocniczego sportowców do odpowiednich władz jest ważnym krokiem w walce z dopingiem].

10.4.3 W przypadku naruszeń z Artykułu 2.4 (Naruszenie wymogu poinformowania o miejscu pobytu lub niestawienie się na badanie), kara zakazu startów będzie wynosiła minimum 3 miesiące i maksymalnie 2 lata zgodnie z przepisami przyjętymi przez organizację dopingową, na badanie dopingowe której sportowiec się nie stawił lub której nie poinformował o miejscu swego pobytu. Kara zakazu startów w przypadku kolejnych naruszeń Artykułu 2.4 będzie zgodna z przepisami organizacji antydopingowej, na badania dopingowe której sportowiec się nie stawił lub której nie poinformował o miejscu swego pobytu.

[Komentarz: Polityka różnych organizacji antydopingowych dotycząca informowania o miejscu pobytu oraz karach za niestawienie się na badanie dopingowe może być różna, szczególnie w pierwszym okresie jej wdrażania. Zatem Kodeks zawiera bardzo elastyczne rozwiązania dotyczące kar za naruszenia przepisów antydopingowych. Te organizacje antydopingowe, które mają bardziej zaawansowaną politykę oraz te organizacje, które od dłuższego czasu egzekwują wymóg informowania przez sportowców wybranych do badań dopingowych o miejscu ich pobytu, mogą nałożyć dłuższą karę zakazu startów].

10.5 Rezygnacja lub skrócenie kary zakazu startów w wyjątkowych okolicznościach

10.5.1 Brak winy lub zaniedbania

Jeśli sportowiec udowodni w konkretnej sprawie dotyczącej naruszenia przepisów antydopingowych

określonych w Artykule 2.1 (Obecność substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów) lub użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej określone w Artykule 2.2, że nie ponosi żadnej winy za naruszenie przepisów antydopingowych i że nie jest winny zaniedbania z tego powodu, kara zakazu startów, która byłaby nałożona w innych okolicznościach, nie zostanie nałożona. Gdy substancja zabroniona lub jej markery lub metabolity zostaną wykryte w próbce pobranej od sportowca, co stanowi naruszenie Artykułu 2.1 (Obecność substancji zabronionej), sportowiec musi także udowodnić, w jaki sposób substancja zabroniona dostała się do jego organizmu, by uniknąć nałożenia kary zakazu startów. Jeśli niniejszy Artykuł jest stosowany i organ orzekający zrezygnuje z nałożenia kary zakazu startów, naruszenie przepisów antydopingowych nie będzie traktowane jako naruszenie w celu ustalenia okresu zakazu startów za wielokrotne naruszenie przepisów antydopingowych z Artykułów 10.2, 10.3 i 10.6.

[Komentarz: Artykuł 10.5.1 stosuje się tylko do naruszeń określonych w Artykułach 2.1 i 2.2 (obecność i użycie substancji zabronionych) ponieważ zgodnie z innymi przepisami antydopingowymi aby stwierdzić, że doszło do naruszenia przepisów antydopingowych trzeba ustalić winę lub zaniedbanie].

10.5.2 Brak istotnej winy lub zaniedbania

Artykuł 10.5.2 stosuje się tylko do naruszeń przepisów antydopingowych określonych w Artykule 2.1 (Obecność substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów), użycie substancji zabronionej lub metody zabronionej określone w Artykule 2.2, nie zgłoszenie się na pobranie próbki określone w Artykule 2.3 lub podanie substancji zabronionej lub metody zabronionej określone w Artykule 2.8. Jeśli sportowiec udowodni w każdym pojedynczym przypadku obejmującym takie naruszenie, że nie ponosi żadnej istotnej winy i że nie jest w istotny sposób winien zaniedbania, wówczas kara zakazu startów może być skrócona, ale okres zakazu startów nie może być krótszy niż połowa minimalnej kary zakazu startów, jaka w przeciwnym razie zostałaby nałożona. Jeśli sportowiec otrzymał karę dożywotniego zakazu startów, kara może być skrócona na mocy niniejszego rozdziału do nie mniej niż 8-letniego zakazu startów. Gdy substancja zabroniona lub jej markery lub metabolity zostaną wykryte w próbce pobranej od sportowca, co stanowi naruszenie Artykułu 2.1 (Obecność substancji zabronionej), sportowiec musi także udowodnić, w jaki sposób substancja zabroniona dostała się do jego organizmu, by okres zakazu startów mógł być skrócony.

[Komentarz: Zgodnie z obowiązującym trendem w przypadkach dopingu uznaje się, że w trakcie przesłuchania organ orzekający podejmujący decyzję o wysokości kary musi mieć możliwość uwzględnienia wyjątkowych faktów i okoliczności każdego konkretnego przypadku naruszenia przepisów antydopingowych. Zasada ta została przyjęta na Światowej Konferencji "Doping w Sporcie" oraz włączona do przepisów OMADC, które stanowią, że kary mogą być skrócone w "wyjątkowych okolicznościach". Kodeks umożliwia także skrócenie lub rezygnację z kary zakazu startów w wyjątkowej sytuacji, gdy sportowiec jest w stanie udowodnić, że nie ponosi żadnej winy lub że nie jest winny zaniedbania, że nie ponosi istotnej winy lub że nie jest winny istotnego zaniedbania w związku z naruszeniem. Podejście to jest spójne z podstawowymi zasadami dotyczącymi praw człowieka i stanowi równowagę między stanowiskiem tych organizacji antydopingowych, które opowiadają się za ograniczeniem liczby wyjątków lub w ogóle za wyeliminowaniem jakichkolwiek wyjątków a stanowiskiem tych organizacji antydopingowych, które są skłonne skrócić okres dwuletniego zawieszenia po uwzględnieniu szeregu innych czynników nawet jeśli sportowiec rzeczywiście ponosi winę. Niniejsze Artykuły mają zastosowanie tylko do nakładania kar; nie mają one zastosowania do ustalenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów antydopingowych.

Artykuł 10.5 ma być stosowany tylko w przypadkach, gdy okoliczności są naprawdę wyjątkowe, a nie w znacznej większości przypadków.

Dla zilustrowania działania Artykułu 10.5 można przytoczyć przykład sytuacji, w której skutkiem braku winy lub zaniedbania byłaby całkowita rezygnacja z kary - mianowicie sportowiec musiałby udowodnić, że jego konkurent zastosował wobec niego akt sabotażu mimo że wykazał się on należyłą troską i starannością. I odwrotnie, kary nie można by całkowicie wyeliminować w oparciu o przepis o braku winy lub zaniedbania w następujących okolicznościach: (a) pozytywny wynik testu jest rezultatem złego oznakowania lub skażonej witaminy lub dodatku do żywności (sportowcy ponoszą odpowiedzialność za to, co zażywają (Artykuł 2.1.1) i zostali ostrzeżeni przed możliwością skażenia dodatków); (b) substancja zabroniona została podana przez osobistego lekarza sportowca lub trenera, który nie poinformował o tym sportowca (sportowcy są odpowiedzialni za wybór personelu medycznego oraz za poinformowanie personelu medycznego, że nie wolno im podawać żadnych substancji zabronionych); oraz (c) żywność lub napoje sportowca zostały umyślnie skażone przez małżonka, trenera lub inną osobę z bezpośredniego kręgu jego znajomych (sportowcy są odpowiedzialni za to, co spożywają oraz za postępowanie osób,

którym umożliwili dostęp do swojego pożywienia i napojów). Jednakże w zależności od faktycznych okoliczności konkretnej sprawy, w każdej z przytoczonych sytuacji można nałożyć na sportowca niższą karę stosując zasadę braku istotnej winy lub zaniedbania. (Na przykład, skrócenie może być odpowiednie dla sytuacji (a) jeśli sportowiec bezspornie udowodni, że przyczyną pozytywnego wyniku testu było skażenie multiwitaminy powszechnie dostępnej i zakupionej ze źródła nie mającego żadnego związku z substancjami zabronionymi a sportowiec wykazał się należyłą starannością i dbałością i nie zażył żadnych innych dodatków do żywności).

Artykuł 10.5.2 stosuje się tylko do określonych naruszeń przepisów antydopingowych ponieważ naruszenia te mogą być skutkiem zachowania, które nie jest zachowaniem świadomym ani celowym. Naruszenia określone w Artykule 2.4 (informacja o miejscu pobytu oraz niestawienie się na badania) nie są uwzględnione, mimo tego że do udowodnienia tych naruszeń nie wymaga się zaistnienia sytuacji świadomego działania, ponieważ kara za naruszenia Artykułu 2.4 (od trzech miesięcy do dwóch lat) już pozwala na uwzględnienie stopnia winy sportowca].

10.5.3 Znaczna pomoc sportowca w odkryciu lub ustaleniu naruszenia przepisów antydopingowych przez personel pomocniczy sportowca i innych. Organizacja antydopingowa może także skrócić okres zakazu startów w indywidualnym przypadku, gdy sportowiec udzielił znacznej pomocy organizacji antydopingowej, dzięki której organizacja antydopingowa odkryła lub ustaliła naruszenie przepisów antydopingowych przez inną osobę polegającą na posiadaniu zgodnie z Artykułem 2.6.2 (Posiadanie przez personel pomocniczy sportowca), Artykułem 2.7 (Handel) lub Artykułem 2.8 (Podanie sportowcowi). Skrócony okres zakazu startów nie może jednakże być krótszy niż połowa minimalnego okresu zakazu startów nakładanego w innych wypadkach. Jeśli kara zakazu startów nakładana w innych wypadkach jest karą dożywotniej dyskwalifikacji, skrócony okres zakazu startów zgodnie z niniejszym rozdziałem nie może być krótszy niż 8 lat.

10.6 Przepisy dotyczące pewnych potencjalnych wielokrotnych naruszeń

10.6.1 W celu nałożenia kar zgodnie z Artykułami 10.2, 10.3 i 10.4, drugie naruszenie przepisów antydopingowych może być wzięte pod uwagę w celu nałożenia kar tylko wówczas, gdy organizacja antydopingowa może ustalić, że sportowiec lub inna osoba popełniła drugie naruszenie przepisów antydopingowych po otrzymaniu przez sportowca lub inną osobę powiadomienia lub po podjęciu przez organizację antydopingową rozsądnej próby powiadomienia o pierwszym naruszeniu przepisów antydopingowych; jeśli organizacja antydopingowa nie może tego ustalić, naruszenia będą traktowane jako pierwsze naruszenie a nałożona kara będzie uzależniona od naruszenia, za które grozi surowsza kara.

[Komentarz: Na mocy niniejszego Artykułu sportowiec, u którego stwierdzono stosowanie dopingu po raz drugi przed powiadomieniem o wyniku pierwszego testu będzie karany tylko z powodu jednego naruszenia przepisów antydopingowych].

10.6.2 Gdy u sportowca podczas tej samej kontroli dopingowej wykryte zostanie naruszenie przepisów antydopingowych obejmujące zarówno substancję określoną zgodnie z Artykułem 10.3 i inną substancję zabronioną lub metodę zabronioną, sportowiec zostanie uznany za winnego popełnienia jednego naruszenia przepisów antydopingowych, ale nałożona kara będzie uzależniona od tej substancji zabronionej lub metody zabronionej, za użycie której nakładana jest kara najwyższa.

10.6.3 Gdy zostanie stwierdzone, że sportowiec popełnił dwa oddzielne naruszenia przepisów antydopingowych, jedno obejmujące substancję określoną objętą sankcjami określonymi w Artykule 10.3 (substancje określone) i drugie obejmujące substancję zabronioną lub metodę zabronioną objętą sankcjami określonymi w Artykule 10.2 lub naruszenie objęte sankcjami określonymi w Artykule 10.4.1, kara zakazu startów nałożona za drugie przewinienie będzie wynosiła minimum dwa lata i maksymalnie trzy lata. Każdy sportowiec, który naruszy przepisy antydopingowe po raz trzeci, tym razem obejmujące łącznie substancje określone zgodnie z Artykułem 10.3 raz dowolne inne naruszenie przepisów antydopingowych zgodnie z Artykułem 10.2 lub 10.4.1 otrzyma karę dożywotniego zakazu startów.

[Komentarz: Artykuł 10.6.3 dotyczy sytuacji, gdy sportowiec popełnia dwa różne naruszenia przepisów antydopingowych, ale jedno z tych naruszeń obejmuje substancję określoną podlegającą karze mniejszej określonej w Artykule 10.3. Bez tego Artykułu w Kodeksie, drugie naruszenie mogłoby być zagrożone karą nakładaną w przypadku drugiego naruszenia za stosowanie substancji zabronionej w drugim naruszeniu, karą nakładaną w przypadku drugiego naruszenia za stosowanie substancji w pierwszym naruszeniu lub łącznie karą obliczoną przez dodanie kar za pierwsze naruszenie zgodnie z rozdziałem 10.2 (dwa lata) i pierwsze naruszenie zgodnie z rozdziałem 10.3 (do jednego roku). Ta sama kara nakładana jest na sportowca, który popełni pierwsze naruszenie zgodnie z rozdziałem 10.2 a

następnie drugie naruszenie obejmujące substancję określoną oraz sportowca, który popełni pierwsze naruszenie obejmujące substancję określoną a następnie drugie naruszenie zgodnie z rozdziałem 10.2. W obu wypadkach kara będzie wynosić od dwóch do trzech lat zakazu startów].

10.7 Unieważnienie wyników w zawodach po pobraniu próbki

Oprócz automatycznego unieważnienia wyników osiągniętych w zawodach, po których wynik badania dopingowego próbki dał wynik pozytywny zgodnie z Artykułem 9 (Automatyczne unieważnienie wyników indywidualnych), wszystkie inne wyniki uzyskane na zawodach od dnia, w którym pobrana została próbka pozytywna (bez względu na to, czy pobrano ją w trakcie zawodów czy poza zawodami) lub nastąpiło inne wykroczenie dopingowe, do rozpoczęcia jakiegokolwiek zawieszenia tymczasowego lub kary zakazu startów zostaną, jeśli zasady uczciwości nie będą nakazywały inaczej, unieważnione z wszystkimi tego konsekwencjami, w tym przypadkiem wszelkich medali, punktów i nagród.

10.8 Rozpoczęcie kary zakazu startów

Kara zakazu startów rozpoczyna się w dniu ogłoszenia przez organ przesłuchujący decyzji o karze zakazu startów lub, jeśli zrezygnowano z przesłuchania, w dniu zaakceptowania kary zakazu startów lub nałożenia kary zakazu startów. Każdy okres zawieszenia tymczasowego (bez względu na to, czy nałożony czy dobrowolnie zaakceptowany) będzie doliczony do całkowitego okresu zakazu startów. Gdy będą tego wymagały takie okoliczności jak opóźnienie w procesie przesłuchania lub gdy wystąpią inne aspekty kontroli dopingowej, za które sportowiec nie ponosi winy, organ nakładający karę może ustalić, że kara zakazu startów rozpoczyna się wcześniej, tzn. w dniu, w którym pobrano próbkę.

[Komentarz: Aktualnie wiele organizacji antydopingowych rozpoczyna dwuletnią karę zakazu startów z chwilą wydania decyzji przez organ przesłuchujący. Takie organizacje antydopingowe często unieważniają też wyniki wstecz do dnia, w którym pobrana została próbka pozytywna. Inne organizacje antydopingowe po prostu rozpoczynają karę dwuletniego zawieszenia od dnia pobrania próbki pozytywnej. OMADC, jak stwierdzono w dokumencie wyjaśniającym, nie wprowadza obowiązkowo żadnego podejścia. Podejście przyjęte w Kodeksie daje sportowcom silny sygnał zniechęcający do przeciągania procesu przesłuchania oraz uczestniczenia w zawodach w czasie oczekiwania na przesłuchanie. Jednocześnie podejście to zachęca sportowców do dobrowolnego przyjęcia kary tymczasowego zawieszenia w oczekiwaniu na przesłuchanie. Z drugiej strony organ nakładający karę może rozpocząć bieg kary przed datą podjęcia decyzji przez organ przesłuchujący, aby sportowiec nie ponosił kary z powodu opóźnień w procesie kontroli dopingowej, za które nie ponosi winy, na przykład z powodu nadmiernego opóźnienia ze strony laboratorium w podaniu pozytywnego wyniku badania lub opóźnienia w ustaleniu terminów przesłuchania z przyczyn leżących po stronie organizacji antydopingowej].

10.9 Status w czasie zakazu startów

Żadna osoba, na którą nałożono karę zakazu startów, nie może w okresie zakazu startów uczestniczyć w żadnej roli w zawodach ani prowadzić działań (innych niż zatwierdzone działania oświatowe na rzecz zwalczania dopingu lub programy rehabilitacyjne) zatwierdzonych lub zorganizowanych przez dowolnego sygnatariusza lub organizację członkowską sygnatariusza. Ponadto z powodu każdego naruszenia przepisów antydopingowych nie obejmującego substancji określonych opisanych w Artykule 10.3, Sygnatariusze, organizacje członkowskie Sygnatariuszy i rządy wstrzymają częściowo lub całkowicie pomoc finansową lub inne korzyści sportowe przyznawane takiej osobie. Osoba, na którą nałożono karę zakazu startów dłuższą niż cztery lata może, po zakończeniu czteroletniej kary zakazu startów, uczestniczyć w lokalnych zawodach sportowych w sporcie innym, niż sport, w którym osoba popełniła naruszenie przepisów antydopingowych, ale tylko pod warunkiem, że ranga lokalnych zawodów sportowych nie jest taka, która pozwoliłaby na zakwalifikowanie takiej osoby bezpośrednio lub pośrednio do uczestniczenia w zawodach (i zdobywania punktów) o randze mistrzostw kraju lub zawodów międzynarodowych.

[Komentarz: Przepisy niektórych organizacji antydopingowych zabraniają jedynie sportowcowi "rywalizować" w okresie zakazu startów. Na przykład, w okresie zakazu startów taki sportowiec mógłby trenować innych w sportach, w których sam nie może startować. Artykuł przyjmuje stanowisko określone w OMADC, zgodnie z którym sportowiec, na którego nałożono karę zakazu startów za doping nie powinien uczestniczyć w żadnej roli w zawodach lub działaniach w okresie kary zakazu startów. Takie stanowisko uniemożliwiłoby, na przykład, wspólny trening z zespołem narodowym lub pełnienie roli trenera lub oficjalnego przedstawiciela sportu. Kary nałożone w jednym sporcie będą także uznawane przez inne sporty (zob. Artykuł 15.4). Niniejszy artykuł nie zakazuje osobie uczestnictwa w sporcie typowo rekreacyjnym].

10.10 Badanie w celu przywrócenia statusu. Aby sportowiec mógł odzyskać swój status po zakończeniu kary zakazu startów musi, w dowolnym okresie tymczasowego zawieszenia lub zakazu startów, stawić się na badania poza zawodami przeprowadzane przez dowolną organizację antydopingową uprawnioną do przeprowadzania badań dopingowych oraz, na żądanie, musi przedstawić aktualne i dokładne informacje na temat miejsca swego pobytu. Jeśli sportowiec, na którego nałożono karę zakazu startów wycofa się ze sportu i zostanie usunięty z grupy zawodników poddawanych badaniom dopingowym poza zawodami a później będzie chciał ubiegać się o przywrócenie swego statusu, będzie mógł przywrócić swój status dopiero, gdy powiadomi odpowiednie organizacje antydopingowe oraz będzie podlegał badaniom dopingowym poza zawodami przez okres czasu równy okresowi zakazu startów pozostający od dnia wycofania się sportowca.

[Komentarz: W podobnej kwestii Kodeks nie określa zasady ale pozostawia w gestii różnych organizacji antydopingowych wprowadzenie ich własnych przepisów określających wymogi, które muszą spełnić sportowcy, by móc powrócić do czynnego uprawiania sportu. Dotyczy to sportowców, na których nałożono karę zakazu startów i tych, którzy wycofali się ze sportu w czasie, gdy byli zaliczeni do grupy zawodników poddawanych badaniom dopingowym poza zawodami a po okresie wycofania chcieli powrócić do czynnego uprawiania sportu].

ARTYKUŁ 11

KONSEKWENCJE DLA ZESPOŁÓW

Gdy więcej niż jeden członek zespołu w sporcie zespołowym został powiadomiony o prawdopodobieństwie naruszenia przepisów antydopingowych na mocy Artykułu 7 w związku z zawodami sportowymi, zespół podlega badaniom ukierunkowanym (targetowym) na zawodach. Jeśli u więcej niż jednego członka zespołu w sporcie zespołowym stwierdzone zostanie naruszenie przepisów antydopingowych w czasie zawodów sportowych, na zespół może być nałożona kara dyskwalifikacji lub podjęte inne działania dyscyplinarne. W sportach, które nie są sportami zespołowymi, ale w których nagrody przyznawane są zespołom, dyskwalifikacja lub inne kary dyscyplinarne nałożone na zespół, gdy naruszenie przepisów antydopingowych zostało popełnione przez jednego lub kilku członków zespołu, będą takie, jakie zostały określone w odpowiednich przepisach federacji międzynarodowej.

ARTYKUŁ 12

SANKCJE PRZECIW ORGANOM SPORTOWYM

Nic w niniejszym Kodeksie nie uniemożliwia Sygnatariuszowi lub rządowi przyjmującemu Kodeks egzekwowania jego własnych przepisów dotyczących nakładania kar na inny organ sportowy podlegający Sygnatariuszowi lub rządowi.

[Komentarz: Niniejszy Artykuł jasno stanowi, że Kodeks nie ogranicza w żaden sposób praw do nakładania kar dyscyplinarnych, jakie różne organizacje mogły wprowadzić].

ARTYKUŁ 13

ODWOŁANIA

13.1 Decyzje podlegające odwołaniu

Od decyzji podjętych w związku z Kodeksem lub przepisami przyjętymi zgodnie z Kodeksem można złożyć odwołanie zgodnie z Artykułami 13.2 do 13.4. Podjęte decyzje pozostają w mocy w trakcie odwołania, chyba że organ odwoławczy podejmie inną decyzję. Przed rozpoczęciem procedury odwoławczej należy wyczerpać wszystkie inne możliwości określone w regulaminie organizacji antydopingowej, pod warunkiem że będzie to zgodne z zasadami określonymi w Artykule 13.2.2 poniżej.

[Komentarz: Porównywalny Artykuł OMADC jest szerszy, gdyż stanowi, że od każdego sporu powstającego w związku ze stosowaniem OMADC można złożyć odwołanie do CAS].

13.2 Odwołania od decyzji dotyczących naruszeń przepisów antydopingowych, konsekwencji i tymczasowych zawiesznień

Od decyzji o naruszeniu przepisów antydopingowych, decyzji o konsekwencjach za naruszenie

przepisów antydopingowych, decyzji stwierdzającej, że nie doszło do naruszenia przepisów antydopingowych, decyzji stwierdzającej, że organizacja antydopingowa nie ma prawa orzekania o domniemanym naruszeniu przepisów antydopingowych lub konsekwencjach naruszenia oraz decyzji o nałożeniu kary tymczasowego zawieszenia w oparciu o wstępne przesłuchanie lub sprzecznej z Artykułem 7.5 można złożyć odwołanie wyłącznie w sposób określony w Artykule 13.2.

13.2.1 Odwołania dotyczące sportowców klasy międzynarodowej

W sprawach związanych z uczestnictwem w zawodach międzynarodowych lub w wypadkach dotyczących sportowców klasy międzynarodowej od decyzji można złożyć odwołanie do Sportowego Sądu Arbitrażowego (CAS) zgodnie z regulaminem tego sądu.

[Komentarz: Decyzje CAS są ostateczne i wiążące z wyjątkiem rewizji wymaganej prawem i dotyczącej anulowania lub wykonania decyzji sądu arbitrażowego].

13.2.2 Odwołania dotyczące sportowców klasy krajowej

W wypadkach dotyczących sportowców klasy krajowej, zgodnie z definicją każdej krajowej organizacji antydopingowej, którzy nie mają prawa do odwołania zgodnie z Artykułem 13.2.1, od decyzji można złożyć odwołanie do niezależnego i bezstronnego organu zgodnie z regulaminem określonym przez krajową organizację antydopingową. Regulamin takiego odwołania będzie zgodny z następującymi zasadami:

- terminowe przesłuchanie;
- uczciwy, bezstronny i niezależny organ przesłuchujący;
- prawo do adwokata na koszt własny; oraz
- pisemna uzasadniona decyzja wydana bez zbędnej zwłoki.

[Komentarz: Organizacja antydopingowa może postępować zgodnie z niniejszym Artykułem dając swym sportowcom klasy krajowej prawo do bezpośredniego odwołania do CAS].

13.2.3 Osoby uprawnione do składania odwołań

W wypadkach określonych w 13.2.1 następujące osoby będą miały prawo do wnoszenia odwołań do CAS: (a) sportowiec lub inna osoba, która jest przedmiotem decyzji, od której złożono odwołanie; (b) inna strona sprawy, w której wydana została decyzja; (c) odpowiednia federacja międzynarodowa oraz każda inna organizacja antydopingowa, zgodnie z przepisami której mogła być nałożona kara; (d) Międzynarodowy Komitet Olimpijski lub Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, w zależności od sytuacji, gdy decyzja może mieć skutek związany z Igrzyskami Olimpijskimi lub Igrzyskami Paraolimpijskimi, w tym w związku z decyzjami dotyczącymi prawa do uczestnictwa w Igrzyskach Olimpijskich lub Igrzyskach Paraolimpijskich; oraz (e) WADA. W wypadkach określonych w Artykule 13.2.2 strony mające prawo do złożenia odwołania do organu rewizyjnego szczebla krajowego zostaną określone w regulaminie krajowej organizacji antydopingowej. Jednakże muszą nimi być co najmniej: (a) sportowiec lub inna osoba, która jest przedmiotem decyzji, od której złożono odwołanie; (b) inna strona sprawy, w której wydana została decyzja; (c) odpowiednia federacja międzynarodowa; oraz (d) WADA. W wypadkach określonych w Artykule 13.2.2, WADA i federacja międzynarodowa będą miały prawo do wniesienia odwołania od decyzji podjętej przez organ rewizyjny szczebla krajowego także do CAS.

Bez uszczerbku dla jakiegokolwiek innego postanowienia, jedyną osobą, która może wnieść odwołanie od kary tymczasowego zawieszenia jest sportowiec lub inna osoba, na którą nałożono karę tymczasowego zawieszenia.

13.3 Odwołania od decyzji przyznającej lub odmawiającej prawa do używania substancji zabronionej w celach terapeutycznych

Od decyzji podjętych przez WADA cofających przyznanie lub odmowę prawa do używania substancji zabronionej w celach terapeutycznych można złożyć odwołanie wyłącznie do CAS. Odwołanie takie może złożyć tylko sportowiec lub organizacja antydopingowa, której decyzję cofnięto. Od decyzji organizacji antydopingowych innych niż WADA odbierających prawo do używania substancji zabronionych w celach terapeutycznych, które nie zostaną cofnięte przez WADA sportowcy klasy międzynarodowej mogą złożyć odwołanie do CAS a inni sportowcy do organu rewizyjnego szczebla krajowego opisanego w Artykule 13.2.2. Jeśli organ rewizyjny szczebla krajowego zastrzeże decyzję o odmowie zgody na używanie substancji zabronionej w celach terapeutycznych, od takiej decyzji odwołanie do CAS może złożyć WADA.

13.4 Odwołania od decyzji nakładających kary zgodnie z Częścią Trzecią Kodeksu

W wypadku kar nakładanych zgodnie z Częścią Trzecią Kodeksu (Role i obowiązki), jednostka, na którą kara została nałożona zgodnie z Częścią Trzecią Kodeksu ma prawo do wniesienia odwołania wyłącznie do CAS zgodnie z regulaminem tego sądu.

13.5 Odwołania od decyzji zawieszającej lub cofającej akredytację laboratorium

Od decyzji WADA o zawieszeniu lub cofnięciu akredytacji udzielonej laboratorium przez WADA odwołania może wnosić tylko to laboratorium, wyłącznie do CAS.

[Komentarz: Celem Kodeksu jest rozwiązanie wszystkich kwestii związanych ze zwalczaniem dopingu stosując uczciwe i przejrzyste wewnętrzne procesy i umożliwiając złożenie odwołania.

Decyzje antydopingowe podjęte przez organizacje antydopingowe są przejrzyste na mocy Artykułu 14. Określone osoby i organizacje, w tym WADA, mają możliwość wniesienia odwołania od tych decyzji. Zwraca się uwagę, że definicja zainteresowanych osób i organizacji z prawem do złożenia odwołania zgodnie z Artykułem 13 nie obejmuje sportowców lub ich federacji, które mogłyby odnieść korzyści, gdyby inny zawodnik został zdyskwalifikowany].

ARTYKUŁ 14

POUFNOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Sygnatariusze zgadzają się z zasadami koordynacji wyników badań dopingowych, ogólną przejrzystością i odpowiedzialnością oraz poszanowaniem prywatnych interesów osób podejrzewanych o naruszenie przepisów antydopingowych:

14.1 Informacje dotyczące negatywnych wyników badań i innych potencjalnych naruszeń antydopingowych

Sportowiec, u którego w wyniku analizy próbki stwierdzono wynik ujemny lub sportowiec lub inna osoba, która naruszyła przepis antydopingowy, zostanie powiadomiona przez organizację antydopingową odpowiedzialną za zarządzanie wynikami analiz zgodnie z Artykułem 7 (Zarządzanie wynikami). Krajowa organizacja antydopingowa oraz federacja międzynarodowa, którym sportowiec podlega oraz WADA zostaną powiadomione nie później niż w dniu zakończenia procesu opisanego w Artykułach 7.1 i 7.2. W powiadomieniu należy podać: nazwisko sportowca, kraj, sport i dyscyplinę w ramach danego sportu, informację o tym, czy badanie przeprowadzono w trakcie zawodów czy poza zawodami, datę pobrania próbki oraz wynik analizy wykonanej przez laboratorium. Te same osoby i organizacje antydopingowe będą w sposób regularny informowane o statusie i wynikach każdej rewizji lub postępowania przeprowadzonego zgodnie z Artykułami 7 (Zarządzanie wynikami), 8 (Prawo do uczciwego przesłuchania) lub 13 (Odwołania) oraz w każdym wypadku, gdy okres zakazu startów zostanie zniesiony zgodnie z Artykułem 10.5.1 (Brak winy lub zaniedbania) lub skrócony zgodnie z Artykułem 10.5.2 (Brak istotnej winy lub zaniedbania). Osoby te i organizacje antydopingowe otrzymają pisemną decyzję z uzasadnieniem wyjaśniającą podstawę, na jakiej zniesiono lub skrócono karę zakazu startów. Organizacje otrzymujące te informacje nie będą ich ujawniać żadnym osobom innym niż osoby będące członkami tych organizacji, którym takie informacje muszą być ujawnione, do czasu podania ich do publicznej wiadomości przez organizację antydopingową odpowiedzialną za zarządzanie wynikami lub, zgodnie z Artykułem 14.2 poniżej jeśli taka organizacja nie ujawniła takich informacji.

14.2 Podanie do publicznej wiadomości

Nazwiska sportowców, których próbki dały wynik negatywny lub sportowców lub innych osób podejrzewanych przez organizację antydopingową o naruszenie przepisów antydopingowych mogą być podane do wiadomości publicznej przez organizację antydopingową odpowiedzialną za zarządzanie wynikami nie wcześniej niż w dniu zakończenia procesu rewizyjnego opisanego w Artykułach 7.1 i 7.2. Nie później niż dwadzieścia dni od ustalenia w przesłuchaniu zgodnie z Artykułem 8, że nastąpiło naruszenie przepisu antydopingowego lub gdy zrezygnowano z takiego przesłuchania lub podejrzenie o naruszeniu przepisów antydopingowych nie zostało w terminie podważone, organizacja antydopingowa odpowiedzialna za zarządzanie wynikami musi podać swą decyzję w sprawie o doping do wiadomości publicznej.

14.3 Informacje o miejscu pobytu sportowca

Sportowcy, którzy zostali wyznaczeni przez federację międzynarodową lub krajową organizację antydopingową i zaliczeni do grupy sportowców, którzy mogą być poddawani badaniom dopingowym poza zawodami mają obowiązek podawania dokładnych informacji na temat aktualnego miejsca przebywania. Federacje międzynarodowe i krajowe organizacje antydopingowe będą koordynowały proces wyznaczania sportowców oraz zbierania aktualnych informacji na temat miejsca pobytu sportowców i przekazywały je do WADA. WADA udostępni te informacje innym organizacjom antydopingowym uprawnionym do badania sportowców zgodnie z Artykułem 15. Informacje te będą cały czas traktowane

jako poufne; będą wykorzystywane wyłącznie w celach planowania, koordynowania i przeprowadzania badań, oraz zostaną zniszczone, gdy stracą swoją przydatność do wyżej określonych celów.

14.4 Sprawozdawczość statystyczna

Co najmniej raz w roku organizacje antydopingowe będą publikowały ogólny raport statystyczny zawierający informacje na temat prowadzonych przez nie działań związanych z kontrolą dopingową; kopię takiego raportu należy przesłać do WADA.

14.5 Biuro informacyjne na temat kontroli dopingowej

WADA będzie pełniła rolę centralnego biura informacyjnego zarządzającego danymi i wynikami badań dopingowych przeprowadzanych na sportowcach klasy międzynarodowej oraz sportowcach klasy krajowej, którzy zostali zaliczeni przez swoje organizacje antydopingowe do grupy sportowców podlegających kontroli dopingowej. Aby ułatwić skoordynowane planowanie rozkładu badań oraz aby uniknąć zbędnego powielania badań przez różne organizacje antydopingowe, każda organizacja antydopingowa będzie przysyłała wszystkie wyniki badań przeprowadzonych w trakcie zawodów i poza zawodami na takich zawodnikach do biura informacyjnego WADA bezzwłocznie po przeprowadzeniu badań. WADA udostępni takie informacje sportowcowi, krajowej federacji, której sportowiec podlega, Krajowemu Komitetowi Olimpijskiemu, federacji międzynarodowej oraz Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu lub Międzynarodowemu Komitetowi Paraolimpijskiemu. Informacje dotyczące konkretnych sportowców będą traktowane przez WADA jako ściśle poufne. Co najmniej raz w roku WADA będzie publikować raporty statystyczne zawierające streszczenie powyższych informacji.

ARTYKUŁ 15

STRONY ODPOWIEDZIALNE ZA KONTROLĘ DOPINGOWĄ

[Komentarz: Aby zwalczanie dopingu było skuteczne, musi w nim uczestniczyć wiele organizacji antydopingowych, które przeprowadzają badania dopingowe na szczeblu międzynarodowym i krajowym. Zamiast ograniczać zakres obowiązków jednej grupy na rzecz wyłącznej kompetencji innej, Kodeks rozwiązuje potencjalne problemy związane z nakładaniem się obowiązków - najpierw tworząc znacznie wyższy szczebel ogólnej harmonizacji a następnie określając zasady pierwszeństwa i współpracy w określonych obszarach].

15.1 Badania podczas zawodów

Pobieranie próbek do kontroli dopingowej ma i powinno mieć miejsce na zawodach międzynarodowych i zawodach krajowych. Jednakże tylko jedna organizacja powinna być odpowiedzialna za inicjowanie i kierowanie badaniami w trakcie zawodów. Na zawodach międzynarodowych pobieranie próbek do kontroli dopingowej jest inicjowane i odbywa się pod kierunkiem organizacji międzynarodowej, która jest organem kierującym zawodami (np. MKOI dla Igrzysk Olimpijskich, federacja międzynarodowa dla mistrzostw świata i PASO dla Igrzysk Panamerykańskich). Jeśli organizacja międzynarodowa podejmie decyzję by nie przeprowadzać żadnych badań podczas takich zawodów, krajowa organizacja antydopingowa w kraju, w którym odbywają się zawody może, w porozumieniu z oraz za zgodą organizacji międzynarodowej lub WADA zainicjować i przeprowadzić takie badanie. Na zawodach krajowych pobieranie próbek do kontroli dopingowej jest inicjowane i odbywa się pod kierunkiem wyznaczonej organizacji antydopingowej tego kraju.

[Komentarz: Organizacja antydopingowa "inicjująca i kierująca badaniami" może, jeśli tak zdecyduje, zawrzeć porozumienia z innymi organizacjami, na które sceduje odpowiedzialność za pobieranie próbek lub inne aspekty procesu kontroli dopingowej].

15.2 Badania poza zawodami

Badania poza zawodami są i powinny być inicjowane i przeprowadzane pod kierunkiem organizacji międzynarodowej i krajowej. Badania poza zawodami mogą być inicjowane i prowadzone pod kierunkiem: (a) WADA; (b) MKOI lub IPC w związku z igrzyskami olimpijskimi lub igrzyskami paraolimpijskimi; (c) międzynarodową federację, do której sportowiec należy; (d) krajową organizację antydopingową sportowca; lub (e) krajową organizację antydopingową dowolnego kraju, w którym sportowiec przebywa. Badania poza zawodami powinny być koordynowane przez WADA by skuteczność kontroli dopingowych była jak największa oraz by uniknąć wielokrotnego badania poszczególnych sportowców.

[Komentarz: Dodatkowy organ do przeprowadzania badań można uzgodnić w drodze dwustronnych lub wielostronnych umów między sygnatariuszami i rządami].

15.3 Zarządzanie wynikami, przesłuchania i kary

Z wyjątkiem sytuacji opisanej w Artykule 15.3.1 poniżej, za zarządzanie wynikami i przesłuchania odpowiada i ustala ich zasady proceduralne organizacja antydopingowa, która zainicjowała i która kierowała pobieraniem prób (lub, jeśli badanie nie obejmuje analizy próbek, organizacja, która wykryła wykroczenie dopingowe). Bez względu na to, która organizacja zarządza wynikami lub przesłuchaniami, należy przestrzegać zasad określonych w Artykułach 7 i 8 oraz przepisów zawartych we Wstępie do Części I, które powinny być włączone do krajowych przepisów bez istotnych zmian.

[Komentarz: W niektórych wypadkach reguły proceduralne organizacji antydopingowej, która zainicjowała i kierowała pobieraniem próbek mogą określać, że za zarządzanie wynikami odpowiedzialna będzie inna organizacja (np. krajowa federacja sportowca). W takim wypadku do obowiązków organizacji dopingowej należeć będzie potwierdzenie, że przepisy innej organizacji są zgodne z Kodeksem].

15.3.1 Zarządzanie wynikami oraz prowadzenie przesłuchań w związku z naruszeniem przepisów antydopingowych stwierdzonym w wyniku badania przeprowadzonego lub wykrytego przez krajową organizację antydopingową dotyczące sportowca, który nie jest obywatelem lub mieszkańcem tego kraju będzie w gestii organu określonego w przepisach odpowiedniej federacji międzynarodowej. Zarządzanie wynikami i prowadzenie przesłuchań w związku z naruszeniem przepisów antydopingowych stwierdzonym w wyniku badania przeprowadzonego przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski lub Organizatora Ważnych Zawodów będzie w gestii odpowiedniej federacji międzynarodowej w zakresie kar innych niż wykluczenie z zawodów lub unieważnienie wyników zawodów.

[Komentarz: Nie ma absolutnej reguły dotyczącej zarządzania wynikami i prowadzenia przesłuchań w sytuacji, gdy krajowa organizacja antydopingowa poddaje badaniu sportowca będącego obywatelem innego kraju, który nie podlegałby jej kompetencji gdyby nie przebywał w kraju tej krajowej organizacji antydopingowej. Zgodnie z omawianym Artykułem federacja międzynarodowa decyduje zgodnie ze swoimi przepisami czy, na przykład, sprawę należy oddać do rozstrzygnięcia krajowej organizacji antydopingowej sportowca, czy powinna ona pozostać w gestii organizacji antydopingowej, która pobrała próbkę, czy też powinna ona być przejęta przez federację międzynarodową].

15.4 Wzajemne uznawanie

Z zastrzeżeniem prawa do odwołania zagwarantowanym przez Artykuł 13, badanie, zgoda na używanie substancji zabronionych w celach terapeutycznych oraz wyniki przesłuchań lub ostatecznych werdyktów dowolnego Sygnatariusza, które są zgodne z Kodeksem i leżą w gestii tego Sygnatariusza będą uznawane i szanowane przez wszystkich Sygnatariuszy. Sygnatariusze mogą uznawać te same działania innych organów, które nie przyjęły Kodeksu, jeśli przepisy tych organów są spójne z Kodeksem.

ARTYKUŁ 16

KONTROLA DOPINGOWA ZWIERZĄT BIORĄCYCH UDZIAŁ W ZAWODACH SPORTOWYCH

16.1 W dowolnym sporcie, w którym we współzawodnictwie uczestniczą zwierzęta, federacja międzynarodowa dla tego sportu opracuje i wprowadzi przepisy antydopingowe dla zwierząt uczestniczących w tym sporcie. Przepisy antydopingowe będą zawierały listę substancji zabronionych, odpowiednie procedury testowe oraz listę zatwierdzonych laboratoriów, w których przeprowadzane będą analizy próbek.

16.2 W kwestiach dotyczących ustalania naruszeń przepisów antydopingowych, zarządzania wynikami, uczciwych przesłuchań, konsekwencji (kar) oraz odwołań w związku ze zwierzętami uczestniczącymi w sporcie, międzynarodowa federacja tego sportu opracuje i wprowadzi przepisy, które będą zasadniczo zgodne z Artykułami 1, 2, 3, 9, 10, 11, 13 i 17 Kodeksu.

ARTYKUŁ 17

PRZEPIS O PRZEDAWNIENIU

Po upływie ośmiu lat od daty naruszenia nie można podjąć żadnych działań przeciw sportowcowi lub innej osobie z powodu naruszenia przepisów antydopingowych zawartych w niniejszym Kodeksie.

[Komentarz: Powyższy przepis nie uniemożliwia organizacji antydopingowej uwzględnienia wcześniejszego naruszenia przepisów antydopingowych w celu ustalenia kary za kolejne naruszenie, które ma miejsce więcej niż osiem lat później. Innymi słowy, drugie naruszenie popełnione dziesięć lat po

pierwszym traktowane jest jako drugie naruszenie dla celów ustalenia kary].

CZĘŚĆ DRUGA

EDUKACJA I BADANIA NAUKOWE

ARTYKUŁ 18

EDUKACJA

18.1 Podstawowa zasada i główny cel

Podstawową zasadą programów informacyjnych i edukacyjnych jest uchronienie ducha sportu opisanego we Wstępie do Kodeksu przed dopingiem. Celem nadrzędnym powinno być zniechęcanie sportowców do zażywania substancji zabronionych i stosowania metod zabronionych.

18.2 Program i czynności

Każda organizacja antydopingowa powinna planować, wdrażać i monitorować programy informacyjne i edukacyjne. Programy powinny zapewniać uczestnikom aktualne i dokładne informacje w co najmniej następujących kwestiach:

- Substancje i metody na liście zabronionych
- Konsekwencje zdrowotne dopingiu
- Procedury kontroli dopingowej
- Prawa i obowiązki sportowców

Programy powinny promować ducha sportu w celu stworzenia środowiska antydopingowego, które będzie wpływać na zachowanie uczestników.

Personel pomocniczy sportowców powinien edukować i doradzać sportowcom w sprawie polityki antydopingowej i przepisów przyjętych zgodnie z Kodeksem.

18.3 Koordynacja i współpraca

Wszyscy Sygnatariusze i uczestnicy będą współpracować ze sobą i rządami w celu skoordynowania swoich wysiłków w zakresie informacji i edukacji antydopingowej.

ARTYKUŁ 19

BADANIA NAUKOWE

19.1 Cele antydopingowych badań naukowych

Naukowe badania antydopingowe przyczyniają się do opracowania i wdrożenia skutecznych programów kontroli dopingowej oraz upowszechniania informacji i edukacji antydopingowej.

19.2 Rodzaje badań naukowych

Naukowe badania antydopingowe mogą obejmować, na przykład, badania socjologiczne, behawioralne, prawne i etyczne, a także medyczne, analityczne i fizjologiczne.

19.3 Koordynacja

Zachęca się do koordynacji naukowych badań antydopingowych poprzez WADA. Z zastrzeżeniem praw własności intelektualnej, kopie wyników naukowych badań antydopingowych powinny być przekazywane do WADA.

19.4 Praktyki badań naukowych

Naukowe badania antydopingowe powinny być zgodne z uznawanymi na całym świecie praktykami etycznymi.

19.5 Badania naukowe z wykorzystaniem substancji zabronionych i metod zabronionych

W badaniach naukowych nie powinno się podawać sportowcom substancji zabronionych ani stosować metod zabronionych.

19.6 Niewłaściwe wykorzystanie wyników badań naukowych

Należy przedsięwziąć odpowiednie środki bezpieczeństwa by wyniki naukowych badań antydopingowych nie zostały wykorzystane w sposób niewłaściwy oraz aby nie zostały zastosowane w dopingiu.

CZĘŚĆ TRZECIA

ROLE I OBOWIĄZKI

[Komentarz: O obowiązkach Sygnatariuszy i uczestników mówi się w różnych artykułach w Kodeksie. Obowiązki wymienione poniżej są obowiązkami dodatkowymi].

ARTYKUŁ 20

DODATKOWE ROLE I OBOWIĄZKI SYGNATARIUSZY

20.1 Role i obowiązki Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego

20.1.1 Przyjęcie i wprowadzenie polityki oraz przepisów antydopingowych dla Igrzysk Olimpijskich zgodnych z Kodeksem.

20.1.2 Nałożenie na federacje międzynarodowe zrzeszone w ruchu olimpijskim wymogu przestrzegania niniejszego Kodeksu, jako warunku decydującego o ich uznaniu przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski.

20.1.3 Wstrzymanie części lub całości pomocy finansowej MKOI dla organizacji sportowych, które nie przestrzegają Kodeksu.

20.1.4 Podejmowanie odpowiednich działań w celu zniechęcania do zachowań niezgodnych z niniejszym Kodeksem zgodnie z Artykułem 23.5.

20.1.5 Zatwierdzanie i ułatwianie Programu Niezależnego Obserwatora.

20.2 Role i obowiązki Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego

20.2.1 Przyjęcie i wprowadzenie polityki oraz przepisów antydopingowych dla Igrzysk Paraolimpijskich zgodnych z Kodeksem.

20.2.2. Nałożenie na krajowe komitety paraolimpijskie zrzeszone w ruchu olimpijskim wymogu przestrzegania niniejszego Kodeksu, jako warunku decydującego o ich uznaniu przez Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski.

20.2.3 Wstrzymanie części lub całości pomocy finansowej Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego dla organizacji sportowych, które nie przestrzegają Kodeksu.

20.2.4 Podejmowanie odpowiednich działań w celu zniechęcania do zachowań niezgodnych z niniejszym Kodeksem zgodnie z Artykułem 23.5.

20.2.5 Zatwierdzanie i ułatwianie Programu Niezależnego Obserwatora.

20.3. Role i obowiązki federacji międzynarodowych

20.3.1 Przyjęcie i wprowadzenie polityki oraz przepisów antydopingowych zgodnych z Kodeksem.

20.3.2 Wymaganie jako warunku członkostwa, aby polityka, przepisy i programy federacji krajowych były zgodne z Kodeksem.

20.3.3 Wymaganie, aby wszyscy sportowcy i personel pomocniczy sportowców podlegający ich kompetencjom uznawali i przestrzegali przepisy antydopingowe zgodnie z Kodeksem.

20.3.4 Wymaganie, aby sportowcy, którzy nie są członkami federacji międzynarodowej lub jednej z jej członkowskich federacji krajowych stawiali się na pobranie próbek oraz dokładnie informowali o aktualnym miejscu swego pobytu jeśli będzie to wymagane przez federację międzynarodową lub, odpowiednio, organizatora ważnych zawodów.

[Komentarz: Powyższy przepis obejmuje, na przykład, sportowców występujących w ligach zawodowych].

20.3.5 Monitorowanie programów antydopingowych federacji krajowych.

20.3.6 Podejmowanie odpowiednich działań w celu zniechęcania do zachowań niezgodnych z niniejszym Kodeksem zgodnie z Artykułem 23.5.

20.3.7 Wyrażanie zgody na prowadzenie oraz ułatwianie prowadzenia programu Niezależnego Obserwatora na zawodach międzynarodowych.

20.3.8 Częściowe lub całkowite wstrzymanie pomocy finansowej dla tych członkowskich federacji krajowych, które nie przestrzegają Kodeksu.

20.4. Role i obowiązki Krajowych Komitetów Olimpijskich i Krajowych Komitetów Paraolimpijskich

20.4.1 Zapewnienie zgodności ich polityki i przepisów antydopingowych z Kodeksem.

20.4.2 Stawianie jako warunku członkostwa lub uznania, aby polityka i przepisy antydopingowe federacji krajowych były zgodne z odpowiednimi przepisami Kodeksu.

20.4.3 Wymaganie, aby sportowcy, którzy nie są regularnymi członkami federacji krajowej stawiali się

na pobranie próbek oraz dokładnie informowali o aktualnym miejscu swego pobytu jeśli będzie to wymagane w roku poprzedzającym Igrzyska Olimpijskie jako warunek uczestnictwa w Igrzyskach Olimpijskich.

20.4.4 Współpraca z ich krajową organizacją antydopingową.

20.4.5 Częściowe lub całkowite wstrzymanie pomocy finansowej, w dowolnym okresie obowiązywania kary zakazu startów, dla dowolnego sportowca lub personelu pomocniczego sportowca, którzy naruszyli przepisy antydopingowe.

20.4.6 Częściowe lub całkowite wstrzymanie pomocy finansowej dla tych członkowskich lub uznanych federacji krajowych, które nie przestrzegają Kodeksu.

20.5. Role i obowiązki krajowych organizacji antydopingowych

20.5.1 Przyjęcie i wprowadzenie polityki i przepisów antydopingowych zgodnych z Kodeksem.

20.5.2 Współpraca z innymi odpowiednimi krajowymi organizacjami i organizacjami antydopingowymi.

20.5.3 Zachęcanie do przeprowadzania wzajemnych badań między krajowymi organizacjami antydopingowymi.

20.5.4 Promowanie badań antydopingowych.

20.6 Role i obowiązki organizatorów ważnych zawodów

20.6.1 Przyjęcie i wprowadzenie polityki i przepisów antydopingowych dla swoich zawodów, zgodnych z Kodeksem.

20.6.2 Podejmowanie odpowiednich działań w celu zniechęcania do zachowań niezgodnych z Kodeksem, zgodnie z Artykułem 23.5.

20.6.3 Wyrażanie zgody na prowadzenie oraz ułatwianie prowadzenia programu Niezależnego Obserwatora.

20.7 Role i obowiązki WADA

20.7.1 Przyjęcie i wprowadzenie polityki i procedur antydopingowych, które są zgodne z Kodeksem.

20.7.2 Monitorowanie przetwarzania negatywnych wyników analiz.

20.7.3 Zatwierdzanie standardów międzynarodowych związanych z wdrożeniem Kodeksu.

20.7.4 Akredytowanie laboratoriów do przeprowadzania analiz próbek lub upoważniania innych do przeprowadzania analiz próbek.

20.7.5 Opracowywanie i zatwierdzanie modeli najlepszych praktyk.

20.7.6 Promowanie, prowadzenie, zlecenie, finansowanie i koordynowanie badań antydopingowych.

20.7.7 Prowadzenie skutecznego programu Niezależnego Obserwatora.

20.7.8 Prowadzenie kontroli dopingowej zgodnie z upoważnieniem udzielonym przez inne organizacje antydopingowe.

ARTYKUŁ 21

ROLE I OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW

21.1 Role i obowiązki sportowców

21.1.1 Znajomość i przestrzeganie obowiązującej polityki i wszystkich przepisów antydopingowych przyjętych zgodnie z Kodeksem.

21.1.2 Dostępność podczas pobierania próbek.

21.1.3 Odpowiedzialność, w kontekście zwalczania dopingu, za to, co spożywają i używają.

21.1.4 Informowanie personelu medycznego o ciążyącym na nich obowiązku nie używania substancji zabronionych oraz nie stosowania metod zabronionych oraz odpowiedzialność za sprawdzenie, czy leczenie medyczne, jakiemu są poddawani nie narusza polityki i przepisów antydopingowych przyjętych zgodnie z Kodeksem.

21.2 Role i obowiązki personelu pomocniczego sportowców

21.2.1. Znajomość i przestrzeganie polityki i przepisów antydopingowych przyjętych zgodnie z Kodeksem, które dotyczą ich samych lub sportowców, którym pomagają.

21.2.2 Współpraca z programem badań sportowców.

21.2.3 Wywieranie wpływu na wartości i zachowanie sportowców w celu promowania zachowań antydopingowych.

ARTYKUŁ 22

UDZIAŁ RZĄDÓW

Dowodem na to, że rząd aktywnie angażuje się w propagowanie i stosowanie zasad określonych w Kodeksie jest podpisanie Deklaracji w dniu otwarcia lub przed otwarciem Igrzysk Olimpijskich w Atenach. Po podpisaniu Deklaracji konieczne jest wdrożenie procesu prowadzącego do wdrożenia konwencji lub innego zobowiązania zgodnie z konstytucją lub przepisami administracyjnymi każdego rządu w dniu otwarcia lub przed otwarciem Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Turynie.

[Komentarz: Większość rządów nie może być stronami ani nie może być związanych takimi prywatnymi pozarządowymi dokumentami jak Kodeks. Z tego powodu od rządów nie oczekuje się, by były Sygnatariuszami Kodeksu. Jednakże walka z dopingiem przy pomocy skoordynowanego i zharmonizowanego programu przedstawionego w Kodeksie jest wspólnym wysiłkiem ruchu sportowego i rządów. Przykładem jednego tylko rodzaju zobowiązania, o którym mowa powyżej jest konwencja omawiana w Komunikacie Końcowym Okrągłego Stołu UNESCO Ministrów i Wyższych Urzędników Odpowiedzialnych za Wychowanie Fizyczne i Sport, który odbył się w Paryżu 9 i 10 stycznia 2003 r.].

Sygnatariusze oczekują, że Deklaracja oraz Konwencja lub inne zobowiązanie będą odzwierciedlały następujące główne kwestie:

22.1 Każdy rząd podejmie pozytywne działania na rzecz zwalczania dopingiu w sporcie, które koncentrować będą się na co najmniej następujących obszarach:

- Poparcie dla krajowych programów antydopingowych;
- Dostępność substancji zabronionych i metod zabronionych;
- Ułatwienie dostępu WADA w celu przeprowadzenia kontroli dopingowych poza zawodami;
- Problem dodatków żywnościowych, które zawierają nie ujawnione substancje zabronione;

oraz

- Wstrzymanie części lub całej pomocy finansowej dla organizacji sportowych i sportowców, którzy nie przestrzegają Kodeksu i odpowiednich przepisów antydopingowych przyjętych zgodnie z Kodeksem.

22.2. Wszystkie inne działania rządów ukierunkowane na walkę z dopingiem zostaną zharmonizowane z Kodeksem.

22.3. Stałe przestrzeganie zobowiązań określonych w konwencji lub innych dokumentach będzie monitorowane zgodnie z wspólnymi ustaleniami między WADA i odpowiednim(i) rządem (rządami).

CZĘŚĆ CZWARTA

PRZYJĘCIE, ZGODNOŚĆ, ZMIANA I INTERPRETACJA

ARTYKUŁ 23

PRZYJĘCIE, ZGODNOŚĆ I MODYFIKACJA

23.1 Przyjęcie Kodeksu

23.1.1 Następujące organizacje są Sygnatariuszami przyjmującymi Kodeks: WADA, Międzynarodowy Komitet Olimpijski, federacje międzynarodowe, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, Krajowe Komitety Olimpijskie, Krajowe Komitety Paraolimpijskie, organizatorzy ważnych zawodów sportowych oraz krajowe organizacje antydopingowe. Organizacje te przyjmują Kodeks podpisując deklarację przyjęcia po przyjęciu deklaracji przez ich odpowiednie organy kierownicze.

[Komentarz: Każdy Sygnatariusz akceptujący Kodeks podpisuje oddzielnie identyczny egzemplarz standardowej wspólnej deklaracji przyjęcia i dostarcza go do WADA. Akt przyjęcia następuje zgodnie z regulaminem każdej organizacji. Na przykład w wypadku federacji międzynarodowej przyjęcia dokonuje jej kongres a w przypadku WADA jej Rada Założycielska].

23.1.2 Inne organizacje sportowe, które nie podlegają Sygnatariuszowi, mogą, na zaproszenie wystosowane przez WADA, również przyjąć Kodeks.

[Komentarz: Te ligi zawodowe, które aktualnie nie podlegają żadnym rządów lub federacji międzynarodowej, zostaną zachęczone do przyjęcia Kodeksu].

23.1.3 Lista wszystkich organizacji i instytucji, które przyjęły Kodeks zostanie opublikowana przez WADA.

23.2 Wprowadzenie Kodeksu

23.1.3. Sygnatariusze wprowadzą odpowiednie postanowienia Kodeksu poprzez politykę, statuty,

przepisy lub regulacje zgodnie ze swoimi kompetencjami.

23.2.2 Przy wprowadzaniu Kodeksu Sygnatariuszy zachęca się do stosowania modeli najlepszych praktyk zalecanych przez WADA.

23.3 Terminy przyjęcia i wprowadzenia

23.3.1 Sygnatariusze przyjmą i wprowadzą Kodeks w dniu otwarcia lub przed otwarciem Igrzysk Olimpijskich w Atenach.

23.3.2 Kodeks może być przyjęty po wyżej określonym terminie; jednakże przyjmuje się, że dopiero po przyjęciu Kodeksu (przy założeniu że takie przyjęcie nie zostanie anulowane) uważa się, że Sygnatariusze działają zgodnie z Kodeksem.

23.4 Monitorowanie przestrzegania Kodeksu

23.4.1 Przestrzeganie Kodeksu będzie monitorowane przez WADA lub w inny sposób zaaprobowany przez WADA.

23.4.2 Aby ułatwić monitorowanie, każdy Sygnatariusz będzie informował WADA o przestrzeganiu Kodeksu co dwa lata oraz wyjaśniał powody, dla których Kodeks nie jest przestrzegany.

23.4.3 WADA rozpatrzy wyjaśnienia dotyczące nieprzestrzegania oraz, w wyjątkowych sytuacjach, może zarekomendować Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu, Międzynarodowemu Komitetowi Paraolimpijskiemu, federacjom międzynarodowym oraz organizatorom ważnych zawodów, aby wyjątkowo usprawiedliwili nieprzestrzeganie.

[Komentarz: WADA uznaje, że wśród Sygnatariuszy i rządów istnieją istotne różnice w zakresie doświadczenia w zwalczaniu dopingu, zasobach oraz przepisach prawnych, w jakich działania dotyczące zwalczania dopingu są prowadzone. WADA uwzględni te różnice podejmując decyzję o tym, czy dana organizacja przestrzega Kodeksu].

23.4.4 WADA, po przeprowadzeniu rozmów z daną organizacją, składa raport o zgodności do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego, federacji międzynarodowych oraz organizatorów ważnych zawodów. Raporty te są także podawane do wiadomości publicznej.

23.5 Konsekwencje nieprzestrzegania Kodeksu

23.5.1 Nieprzestrzeganie Kodeksu przez rząd lub Krajowy Komitet Olimpijski kraju może mieć konsekwencje w odniesieniu do Igrzysk Olimpijskich, Igrzysk Paraolimpijskich, mistrzostw świata lub zawodów organizatora ważnych zawodów zgodnie z ustaleniami organu odpowiedzialnego za każde zawody. Od takich konsekwencji Krajowy Komitet Olimpijski może się odwołać do CAS zgodnie z Artykułem 13.4.

23.6 Zmiana Kodeksu

23.6.1 WADA odpowiada za nadzór nad rozwojem i doskonaleniem Kodeksu, Sportowcy i Sygnatariusze oraz rządy są zaproszeni do uczestniczenia w takim procesie.

23.6.2 WADA zainicjuje wprowadzenie zaproponowanych zmian do Kodeksu oraz dopilnuje, aby następowało to w drodze konsultacji, podczas których otrzymywane i przekazywane będą propozycje zmian oraz będzie koordynować proces opiniotwórczy między sportowcami, Sygnatariuszami i rządami dotyczący zaproponowanych zmian.

23.6.3 Poprawki do Kodeksu po odpowiednich konsultacjach są przyjmowane większością dwóch trzecich głosów przez Radę Założycielską WADA przy większości głosów oddanych przez członków z sektora publicznego i ruchu olimpijskiego. Jeśli nie określono inaczej, poprawki wchodzi w życie trzy miesiące od ich przyjęcia.

23.6.4 Sygnatariusze wprowadzają wszystkie odpowiednie poprawki do Kodeksu w ciągu jednego roku od ich przyjęcia przez Radę Założycielską WADA.

23.7 Odrzucenie Kodeksu

23.7.1 Sygnatariusze mogą odrzucić Kodeks; o swym zamiarze muszą powiadomić WADA sześć miesięcy wcześniej.

ARTYKUŁ 24

INTERPRETACJA KODEKSU

24.1 Oficjalny tekst Kodeksu będzie znajdował się w WADA oraz zostanie opublikowany w językach angielskim i francuskim. W razie jakiegokolwiek sprzeczności między wersją angielską i francuską, wersją obowiązującą będzie wersja w języku angielskim.

24.2 Komentarze do różnych postanowień Kodeksu mają za zadanie pomóc w zrozumieniu i interpretacji Kodeksu.

24.3 Kodeks będzie interpretowany jako niezależny i autonomiczny tekst, a nie przez odwołanie do istniejącego prawa lub statutów Sygnatariuszy lub rządów.

24.4 Tytuły różnych Części i Artykułów Kodeksu zostały użyte wyłącznie dla wygody czytelnika i nie stanowią części Kodeksu ani w żaden sposób nie wpływają na język postanowień, do których się odwołują.

24.5 Kodeks nie działa wstecz w odniesieniu do jakichkolwiek spraw nie uregulowanych przed dniem przyjęcia Kodeksu przez Sygnatariusza i włączenia go do jego własnych przepisów.

[Komentarz: Na przykład zachowanie, które jest naruszeniem przepisów antydopingowych opisanych w Kodeksie ale które nie jest naruszeniem zgodnie z przepisami federacji międzynarodowej obowiązujących przed wprowadzeniem Kodeksu nie będzie stanowiło naruszenia do czasu zmiany przepisów federacji międzynarodowej.

Naruszenia przepisów antydopingowych przed wprowadzeniem Kodeksu będą nadal traktowane jako "Pierwsze naruszenia" lub "Drugie naruszenia" dla celów ustalenia kar zgodnie z Artykułem 10 za kolejne naruszenia po wprowadzeniu Kodeksu].

24.6 DEFINICJE podane w Załączniku 1 stanowią integralną część Kodeksu.

Załącznik 1

DEFINICJE

Badanie: Części procesu kontroli dopingowej obejmujące planowanie rozkładu badań, pobieranie próbek, postępowanie z próbką oraz przewożenie próbki do laboratorium. Badanie ukierunkowane (targetowe): Wybór sportowców do badań, gdy konkretni sportowcy lub grupy sportowców wybierani są w sposób nieprzypadkowy do badań w określonym czasie.

Bez zapowiedzi: Kontrola dopingowa, która odbywa się bez wcześniejszego ostrzeżenia sportowców oraz podczas której sportowiec znajduje się pod dozorem od momentu powiadomienia aż do pobrania próbki.

Brak istotnej winy lub zaniedbania: Twierdzenie sportowca, że jego wina lub zaniedbanie, oceniana z punktu widzenia wszystkich okoliczności oraz po wzięciu pod uwagę kryteriów decydujących o braku winy lub zaniedbania, nie była istotna w związku z naruszeniem przepisów antydopingowych.

Brak winy lub zaniedbania: Twierdzenie sportowca, że nie wiedział lub nie podejrzewał i że nie mógł wiedzieć ani podejrzewać, nawet przy zachowaniu maksymalnej ostrożności, że użył lub że mu podano substancję zabronioną lub metodę zabronioną.

Dyskwalifikacja: Zob. Konsekwencje naruszenia przepisów antydopingowych poniżej.

Kodeks: Światowy Kodeks Antydopingowy

Konkurs: Jeden wyścig, mecz, gra lub jedno zawody lekkoatletyczne. Na przykład, finał sprintu na 100 m podczas Igrzysk Olimpijskich. W wypadku wyścigów etapowych lub innych zawodów lekkoatletycznych, w których nagrody przyznawane są codziennie lub co jakiś czas, różnica między konkursem a zawodami zostanie określona w przepisach odpowiedniej federacji międzynarodowej. Konsekwencje naruszenia przepisów antydopingowych: Za naruszenie przepisu antydopingowego przez sportowca lub inną osobę może być nałożona jedna z następujących kar: (a) dyskwalifikacja oznacza unieważnienie wyników sportowca w konkretnym konkursie lub zawodach oraz wszystkie wynikające z tego konsekwencje w tym przepadek jakichkolwiek medali, punktów i nagród; (b) zakaz startów oznacza, że sportowiec lub inna osoba nie może w określonym czasie uczestniczyć w jakimkolwiek konkursie lub innych działaniach ani być beneficjentem funduszy określonych w Artykule 10.9; oraz (c) tymczasowe zawieszenie oznacza, że sportowiec lub inna osoba nie może tymczasowo uczestniczyć w żadnym konkursie przed ostateczną decyzją podjętą na przesłuchaniu przeprowadzonym zgodnie z Artykułem 8 (Prawo do uczciwego przesłuchania).

Kontrola dopingowa: Proces obejmujący planowanie rozkładu badań, pobieranie i postępowanie z próbkami, analizę laboratoryjną, zarządzanie wynikami, przesłuchania i odwołania.

Krajowa Organizacja Antydopingowa: Jednostka(i) wyznaczona przez każdy kraj jako posiadająca główne kompetencje i odpowiedzialność za przyjęcie i wprowadzenie przepisów antydopingowych, kierowanie pobieraniem próbek, zarządzaniem wynikami badania oraz przeprowadzaniem przesłuchań - wszystko na szczeblu krajowym. Jeśli odpowiednie władze publiczne nie wyznaczyły takiej jednostki, taką

jednostką będzie Krajowy Komitet Olimpijski danego kraju lub instytucja wyznaczona przez Krajowy Komitet Olimpijski. Krajowy Komitet Olimpijski: Organizacja uznana przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski. Pojęcie Krajowy

Komitet Olimpijski obejmuje też Krajową Konfederację Sportową w tych krajach, w których Krajowa Konfederacja Sportowa wykonuje typowe obowiązki Krajowego Komitetu Olimpijskiego w dziedzinie zwalczania dopingu.

Lista zabronionych: Lista zawierająca substancje zabronione i metody zabronione. Manipulowanie: Zmiana w niewłaściwy sposób lub dla niewłaściwego celu; wywieranie niewłaściwego wpływu; niewłaściwe działanie w celu zmiany wyników lub zapobieżeniu przed wystąpienia normalnych procedur.

Marker: Związek, grupa związków lub parametrów biologicznych, które wskazują na użycie substancji zabronionej lub zastosowanie metody zabronionej.

Metabolit: Dowolna substancja wyprodukowana w procesie biologicznego przetworzenia.

Metoda zabroniona: Każda metoda opisana jako zabroniona na Liście zabronionych. Negatywny wynik badania: Raport sporządzony przez laboratorium lub inną jednostkę badawczą stwierdzający obecność w próbce substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów (w tym podwyższone ilości substancji endogennych) lub dowody użycia metody zabronionej.

Nielegalny handel: Sprzedaż, dawanie, podawanie, przewożenie, wysyłanie, dostarczanie lub rozprowadzanie substancji zabronionej lub metody zabronionej sportowcowi albo bezpośrednio albo poprzez jedną lub więcej stron trzecich, ale z wykluczeniem sprzedaży lub dystrybucji (przez personel medyczny lub przez osoby inne niż personel pomocniczy sportowca) substancji zabronionej dla zgodnych z prawem celów terapeutycznych.

Niepełnoletni: Osoba fizyczna, która nie osiągnęła wieku pełnoletności zgodnie z odpowiednimi przepisami swego kraju zamieszkania.

Organizacja antydopingowa: Sygnatariusz, który ma obowiązek przyjęcia przepisów określających zasady inicjowania, wprowadzania lub egzekwowania dowolnej części procesu kontroli dopingowej. Sygnatariuszami są, na przykład, Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, inni organizatorzy ważnych zawodów, którzy przeprowadzają badania na swoich zawodach, WADA, federacje międzynarodowe oraz Krajowe Organizacje Antydopingowe.

Organizator ważnych zawodów: Pojęcie odnosi się do kontynentalnych stowarzyszeń Krajowych Komitetów Olimpijskich i innych międzynarodowych organizacji wielosportowych, które funkcjonują jako organ orzekający dla kontynentalnych, regionalnych lub innych zawodów międzynarodowych.

Osoba: Osoba fizyczna lub organizacja lub inna jednostka.

Personel pomocniczy sportowca: Każdy trener, menadżer, agent, pracownicy zespołu, oficjel, personel medyczny lub paramedyczny pracujący z lub leczący sportowców uczestniczących w lub przygotowujących się do zawodów sportowych.

Podczas zawodów: W celu rozróżnienia między badaniami podczas zawodów i poza zawodami, jeśli w przepisach federacji międzynarodowej lub innej odpowiedniej organizacji antydopingowej nie określono inaczej, badanie podczas zawodów jest badaniem, w którym sportowiec do badania wybierany jest w związku z określonym konkursem.

[Rozróżnienie między badaniami "podczas zawodów" i "poza zawodami" jest istotne, gdyż badania obejmujące całą Listę zabronionych przeprowadza się tylko "podczas zawodów". Nie bada się, na przykład, obecności zabronionych substancji stymulujących poza zawodami, gdyż nie mają one żadnego wpływu na poprawę wyników, chyba że znajdują się w organizmie sportowca w czasie, gdy sportowiec uczestniczy w zawodach. Tak długo, jak zabroniona substancja stymulująca nie znajduje się w organizmie sportowca w trakcie współzawodnictwa, nie ma różnicy czy można było wykryć taki środek stymulujący w moczu sportowca dzień przed lub dzień po konkursie].

Posiadanie: Faktyczne, fizyczne posiadanie lub domniemane posiadanie (które zostanie stwierdzone tylko, jeśli osoba sprawuje wyłączną kontrolę nad substancją/metodą zabronioną lub pomieszczeniami, w których występuje substancja/metoda zabroniona); jednakże jeśli osoba nie ma wyłącznej kontroli nad substancją/metodą zabronioną lub pomieszczeniami, w których występuje zabroniona substancja/metoda domniemane posiadanie można stwierdzić jedynie, jeśli osoba wiedziała o obecności zabronionej substancji/metody i zamierzała ją kontrolować. Nie będzie żadnego naruszenia przepisów antydopingowych tylko w oparciu o zarzut posiadania jeśli, przed otrzymaniem powiadomienia jakiegokolwiek rodzaju, że osoba dokonała naruszenia przepisów antydopingowych, osoba podjęła konkretne działania wskazujące, że osoba nie zamierza już posiadać oraz zrezygnowała z poprzedniego posiadania.

[Komentarz: Zgodnie z powyższą definicją sterydy znalezione w samochodzie sportowca będą stanowiły naruszenie, chyba że sportowiec udowodni, że ktoś inny używał samochodu; w takim wypadku Organizacja Antydopingowa musi ustalić, że nawet jeśli sportowiec nie miał wyłącznej kontroli nad samochodem, sportowiec wiedział o sterydach i zamierzał przejąć kontrolę nad sterydami. Podobnie, w przypadku sterydów znalezionych w domowej apteczce, do której dostęp ma sportowiec i jego/jej małżonka(ek), Organizacja Antydopingowa musi dowieść, że sportowiec wiedział, że w apteczce znajdowały się sterydy oraz że sportowiec zamierzał przejąć kontrolę nad sterydami].

Poza zawodami: Każda kontrola dopingowa, która nie jest przeprowadzana podczas zawodów.

Program Niezależny Obserwator: Zespół obserwatorów pod kierunkiem WADA, który prowadzi obserwacje procesu kontroli dopingowej podczas pewnych zawodów i przedstawia raport ze swoich obserwacji. Jeśli WADA prowadzi badania podczas zawodów, obserwatorzy są nadzorowani przez niezależną organizację.

Próbka: Każdy materiał biologiczny pobrany w celu kontroli dopingowej.

Przesłuchanie tymczasowe: Dla celów Artykułu 7.5, przyspieszone skrócone przesłuchanie mające miejsce przed przesłuchaniem zgodnie z Artykułem 8 (Prawo do uczciwego przesłuchania), na którym sportowiec jest informowany o zarzutach oraz na którym ma możliwość przedstawienia swego stanowiska w formie pisemnej lub ustnej. Sport zespołowy: Sport, w którym dozwolona jest zmiana zawodników w trakcie konkursu. Sportowiec: Dla celów kontroli dopingowej dowolna osoba, która uczestniczy w sporcie na szczeblu międzynarodowym (zgodnie z definicją każdej federacji międzynarodowej) lub szczeblu krajowym (zgodnie z definicją Krajowej Organizacji Antydopingowej) oraz każda inna osoba, która uczestniczy w sporcie na szczeblu niższym, jeśli zostanie określona mianem sportowca przez Krajową Organizację Antydopingową tej osoby. Dla celów informacji i edukacji antydopingowej, dowolna osoba, która uczestniczy w sporcie podlegającym dowolnemu Sygnatariuszowi, rządowi lub innej organizacji sportowej przyjmującej Kodeks.

[Komentarz: Definicja jasno stwierdza, że wszyscy sportowcy klasy międzynarodowej i krajowej podlegają przepisom antydopingowym Kodeksu; dokładne zdefiniowane sportu o randze międzynarodowej i randze krajowej pozostawia się przepisom antydopingowym federacji międzynarodowych i Krajowych Organizacji Antydopingowych. Na szczeblu krajowym, przepisy antydopingowe przyjęte zgodnie z Kodeksem stosuje się co najmniej do wszystkich osób będących członkami zespołów narodowych oraz wszystkich osób zakwalifikowanych do współzawodnictwa w dowolnych mistrzostwach krajowych w dowolnym sporcie. Definicja pozwala także każdej Krajowej Organizacji Antydopingowej, według jej uznania, na rozszerzenie jej programu kontroli antydopingowej i objęcia nią oprócz sportowców klasy krajowej także sportowców klasy niższej. Informacje i programy edukacyjne dotyczące zwalczania dopingu w sporcie powinny być kierowane do sportowców wszystkich klas].

Sportowiec klasy międzynarodowej: Sportowcy wyznaczeni przez jedną lub więcej federacji międzynarodowych i należący do zarejestrowanej grupy testowej federacji międzynarodowej.

Standard międzynarodowy: Standard przyjęty przez WADA dla poparcia Kodeksu. Przestrzeganie standardu międzynarodowego (w przeciwieństwie do innego alternatywnego standardu, praktyki lub procedury) wystarczy by stwierdzić, że procedury określone w standardzie międzynarodowym zostały właściwie spełnione.

Substancja zabroniona: Każda substancja opisana jako zabroniona na Liście zabronionych.

Sygnatariusze: Jednostki podpisujące Kodeks i wyrażające zgodę na przestrzeganie Kodeksu, w tym Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Federacje Międzynarodowe, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, Organizatorzy Ważnych Zawodów, Krajowe Organizacje Antydopingowe i WADA.

Tymczasowe zawieszenie: Zob. Konsekwencje powyżej.

Uczestnik: Każdy sportowiec lub personel pomocniczy sportowca.

Ujawnić lub podać do publicznej wiadomości: Rozpowszechnić informacje lub podać do publicznej wiadomości lub osobom spoza kręgu osób uprawnionych do wcześniejszego powiadomienia zgodnie z Artykułem 14.

Użycie: Zastosowanie, spożycie, wstrzyknięcie lub spożycie dowolnym sposobem dowolnej substancji zabronionej lub metody zabronionej.

WADA: Światowa Agencja Antydopingowa.

Zakaz startów: Zob. Konsekwencje naruszenia przepisów antydopingowych powyżej.

Zamiar: Celowe zachowanie stanowiące istotny element zachowania, którego efektem końcowym jest naruszenie antydopingowe. O naruszeniu przepisów antydopingowych nie mówimy mimo zamiaru

popęnienia naruszenia, jeśli osoba zrezygnuje z zamiaru przed jego odkryciem przez stronę trzecią nie uczestniczącą w zamiarze.

Zarejestrowana grupa testowa: Grupa sportowców najwyższej klasy ustalona osobno przez każdą federacją międzynarodową oraz Krajową Organizację Antydopingową, którzy są poddawani badaniom podczas zawodów i poza zawodami w ramach planu rozkładu badań tej federacji międzynarodowej lub tej Krajowej Organizacji Antydopingowej.

[Komentarz: Każda federacja międzynarodowa jasno zdefiniuje kryteria, na podstawie których umieszczać będzie się sportowców w zarejestrowanej grupie testowej. Na przykład, do grupy testowej można zaliczać tylko tych sportowców, którzy są klasyfikowani do określonego miejsca na światowych listach rankingowych lub którzy osiągają określony czas w konkursach sportowych lub którzy są członkami zespołów narodowych itd.]

Zawody: Seria indywidualnych konkursów organizowanych przez jeden organ (np. Igrzyska Olimpijskie, Mistrzostwa Świata FINA lub Igrzyska PanAmerykańskie).

Zawody krajowe: Zawody sportowe, w których uczestniczą sportowcy klasy międzynarodowej lub krajowej, które nie są zawodami międzynarodowymi. Zawody międzynarodowe: Zawody, dla których organem decyzyjnym jest Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, federacja międzynarodowa, organizator ważnych zawodów lub inna międzynarodowa organizacja sportowa lub gdy organ decyzyjny powołuje oficjeli technicznych dla zawodów.

DODATEK 2

ŚWIATOWY KODEKS ANTYDOPINGOWY

MIĘDZYNARODOWY STANDARD DLA LABORATORIÓW

wersja 4.0

sierpień 2004 r.

PREAMBUŁA

Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów Światowego Kodeksu Antydopingowego jest standardem międzynarodowym szerebła 2 opracowanym w ramach Światowego Programu Zwalczenia Dopingu.

Podstawą Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów są odpowiednie sekcje Kodeksu Antydopingowego Ruchu Olimpijskiego. Dokument został przygotowany przez grupę ekspertów we współpracy z Komisją Akredytacji Laboratoriów WADA, a jego projekt został rozesłany do analizy i zgłoszenia uwag przez wszystkie akredytowane laboratoria dopingowe MKOI oraz podkomisję MKOI ds. dopingu i biochemii w sporcie.

Wersja 1.0 Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów została rozesłana do zaopiniowania przez Sygnatariuszy, rządy i akredytowane laboratoria w listopadzie 2002 r. Wersja 2.0 zawierała uwagi i propozycje zgłoszone przez wspomniane zainteresowane strony.

Wszyscy Sygnatariusze, rządy i laboratoria miały możliwość konsultacji oraz zaopiniowania wersji 2.0. Projekt wersji 3.0 został przedstawiony do zatwierdzenia przez Komitet Wykonawczy WADA dnia 7 czerwca 2003 r.

Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów wchodzi w życie 1 stycznia 2004 r.

Obecnie laboratoria są akredytowane przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski (MKOI). W ramach programu przechodzenia od obecnej akredytacji MKOI do akredytacji WADA organy akredytacji wymagają od laboratoriów, którym udzielają i przedłużają akredytację, dostosowania się do wymogów Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów i ISO/IEC 17025 do 1 stycznia 2004 r. W przypadku laboratoriów przechodzących od akredytacji MKOI do akredytacji WADA (patrz sekcja 4.1.7), przeprowadzenie audytu wewnętrznego przed 1 stycznia 2004 r. zostanie uznane za zgodne z Międzynarodowym Standardem dla Laboratoriów. W laboratoriach starających się o wstępną akredytację WADA, przed uzyskaniem tej akredytacji, krajowy organ akredytacji przeprowadzi na miejscu audyt akredytacyjny zgodny z tym standardem.

Oficjalny tekst Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów będzie w posiadaniu WADA i zostanie

opublikowany w języku angielskim i francuskim. W przypadku jakiegokolwiek sprzeczności między wersją angielską i francuską, pierwszeństwo ma wersja angielska.

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ PIERWSZA: WSTĘP, POSTANOWIENIA KODEKSU I DEFINICJE

- 1.0 Wstęp, zakres i odniesienia
- 2.0 Postanowienia Kodeksu
- 3.0 Pojęcia i definicje
  - 3.1 Pojęcia zdefiniowane w Kodeksie
  - 3.2 Pojęcia zdefiniowane w Międzynarodowym Standardzie Badań

CZĘŚĆ DRUGA: WYMOGI AKREDYTACYJNE I STANDARDY OPERACYJNE DLA LABORATORIUM

- 4.0 Wymogi akredytacyjne WADA
  - 4.1 Wstępna akredytacja WADA
  - 4.2 Utrzymanie akredytacji WADA
  - 4.3 Wymogi szczególne dotyczące ważnych zawodów
- 5.0 Stosowanie ISO 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej
  - 5.1 Wstęp i zakres
  - 5.2 Procesy analityczne i techniczne
  - 5.3 Procesy zarządzania jakością
  - 5.4 Procesy dodatkowe/uzupełniające
- 6.0 Proces akredytacji WADA
  - 6.1 Laboratorium ubiega się o akredytację przez WADA
  - 6.2 Przygotowanie do akredytacji laboratorium przez WADA
  - 6.3 Uzyskanie akredytacji WADA
  - 6.4 Zachowanie akredytacji WADA
  - 6.5 Wymogi akredytacyjne dla pomieszczeń satelickich podczas ważnych zawodów
- 7.0 Wymogi niezbędne do poparcia negatywnego wyniku badania w procesie orzekającym
  - 7.1 Pakiet dokumentacji laboratoryjnej

CZĘŚĆ TRZECIA: ANEKSY

ANEKS A - PROGRAM BADANIA BIEGŁOŚCI WADA

- 1. Okres próbny
- 2. Okres utrzymania/przedłużenia akredytacji
- 3. Skład próbki do badania biegłości
- 4. Ocena wyników badania biegłości

ANEKS B - KODEKS ETYCZNY LABORATORIUM

- 1. Poufność
- 2. Badania naukowe
- 3. Badania
- 4. Postępowanie szkodliwe dla programu antydopingowego

ANEKS C - LISTA DOKUMENTÓW TECHNICZNYCH

CZĘŚĆ PIERWSZA

WSTĘP, POSTANOWIENIA KODEKSU I DEFINICJE

1.0 Wstęp, zakres i odniesienia

Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów ma za zadanie umożliwienie przygotowywania przez laboratoria ważnych wyników testów i danych dowodowych oraz otrzymywanie jednolitych i zharmonizowanych wyników oraz sprawozdań ze wszystkich akredytowanych laboratoriów kontroli dopingowej.

Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów obejmuje wymogi w zakresie akredytacji WADA dla laboratoriów kontroli dopingowej, standardy pracy laboratoryjnej oraz opis procesu akredytacji.

Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów, wraz z wszystkimi aneksami i dokumentacją techniczną, obowiązuje wszystkich Sygnatariuszy Kodeksu.

Światowy Program Zwalczania Dopinguje obejmuje wszystkie elementy zapewniające optymalną

harmonizację i najlepsze praktyki w międzynarodowych i krajowych programach zwalczania dopingu. Głównymi jego elementami są: Kodeks (Szczelbel 1), standardy międzynarodowe (Szczelbel 2) oraz modele najlepszych praktyk (Szczelbel 3).

W wstępie do Kodeksu cele i wdrożenie międzynarodowych standardów opisano w następujący sposób:

"Standardy międzynarodowe dotyczące różnych obszarów technicznych i operacyjnych w programie zwalczania dopingu zostaną opracowane w porozumieniu z Sygnatariuszami i rządami oraz zatwierdzone przez WADA. Celem Standardów międzynarodowych jest zharmonizowanie działań prowadzonych przez organizacje antydopingowe odpowiedzialne za konkretne techniczne i operacyjne części programów zwalczania dopingu. Zgodnie z Kodeksem, przestrzeganie Standardów międzynarodowych jest obowiązkowe. Standardy międzynarodowe mogą być poprawiane od czasu do czasu przez Komitet Wykonawczy WADA po uzasadnionych konsultacjach z Sygnatariuszami i rządami. Jeśli w Kodeksie nie postanowiono inaczej, Standardy międzynarodowe oraz wszystkie poprawki wchodzi w życie w dniu podanym w Standardzie międzynarodowym lub poprawce".

Zgodność ze standardem międzynarodowym (w przeciwieństwie do innego alternatywnego standardu, praktyki lub procedury) wystarcza do stwierdzenia, że procedury objęte standardem międzynarodowym zostały wykonane poprawnie.

Niniejszy dokument określa wymogi wobec laboratoriów kontroli dopingowej, które chcą potwierdzić swoje kompetencje techniczne, stosowanie skutecznego systemu zarządzania jakością oraz zdolność do uzyskiwania wyników ważnych dla sądu. Badania kontroli dopingowej obejmują wykrywanie, identyfikację, a w niektórych przypadkach także udowodnienie obecności w płynach ustrojowych lub tkankach leków i innych substancji znajdujących się na liście substancji i metod zabronionych, o stężeniu wyższym niż zawartość progowa.

System akredytacji laboratoriów składa się z dwóch głównych elementów: części drugiej standardu - wymogów dotyczących akredytacji i standardów operacyjnych laboratorium oraz części trzeciej: aneksów i dokumentacji technicznej. Część druga opisuje wymogi, które należy spełnić, aby uzyskać zatwierdzenie przez WADA oraz procedury związane ze spełnieniem wymogów. Obejmuje także zastosowanie normy ISO/IEC 17025 w dziedzinie kontroli dopingowej. Ta sekcja dokumentu ma ułatwić spójne zastosowanie i ocenę normy ISO/IEC 17025 oraz specjalnych wymogów WADA w zakresie kontroli dopingowej przez organy akredytacyjne działające zgodnie z wytyczną 58 ISO/IEC. Międzynarodowy standard określa także dalsze wymogi dla laboratoriów kontroli dopingowej w przypadku negatywnych wyników analitycznych.

Część trzecia standardu obejmuje wszystkie aneksy. Aneks A opisuje program badania biegłości WADA, uwzględniający kryteria pracy konieczne dla utrzymania statusu podczas badania biegłości. Aneks B przedstawia standardy etyczne, których przestrzeganie jest niezbędne dla uznania danego laboratorium przez WADA. Aneks C zawiera listę dokumentacji technicznej. Co pewien czas WADA wydaje, zmienia i usuwa dokumenty techniczne, które stanowią dla laboratoriów wskazówki w konkretnych sprawach technicznych. Dokumenty techniczne po ich ogłoszeniu stają się częścią Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów. Włączenie przepisów dokumentów technicznych do systemu zarządzania jakością danego laboratorium jest konieczne dla uzyskania akredytacji WADA.

Oczekuje się, że krajowe organy akredytacji będą stosować ten standard wraz z aneksami jako dokument referencyjny w procesie audytu akredytacyjnego celem zharmonizowania akredytacji laboratoriów z wymogami normy ISO/IEC 17025 oraz specjalnymi wymogami WADA w zakresie uznawania laboratoriów.

Pojęcia zdefiniowane w Kodeksie, które zostały włączone do niniejszego standardu, zostały napisane kursywą. Pojęcia, które definiowane są tylko w niniejszym standardzie zostały podkreślone.

Odniesienia

Podczas opracowania niniejszego dokumentu korzystano z poniższych dokumentów. Specjalne wymogi oraz pojęcia zawarte w tych dokumentach nie zastępują ani w żaden inny sposób nie zmieniają wymogów określonych w Międzynarodowym Standardzie dla Laboratoriów.

A2LA, 2001. Wymogi w zakresie badania biegłości dla akredytowanych laboratoriów badawczych i kalibracyjnych.

EA-03/04 (sierpień 2001 r.). Wykorzystanie badania biegłości jako narzędzia w akredytacji badań.

Grupa badania biegłości Eurachem (2000 r.). Wybór, zastosowanie i interpretacja systemów badania biegłości przez laboratoria.

Przewodnik Eurachem/CITAC, wyd. 2 (2000 r.) Obliczanie poziomu niepewności pomiaru w pomiarach analitycznych.

Decyzja Unii Europejskiej 2002/657/WE; Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich z dnia 17.8.2002; L 221: str. 8-36.

ISO/IEC 17025:1999. Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i kalibracyjnych.

Międzynarodowa Współpraca w dziedzinie akredytacji laboratoriów (ILAC) Dokument G-7:1996.

Wymogi w zakresie akredytacji oraz kryteria operacyjne dla laboratoriów zajmujących się wyścigami konnymi.

Dokument ILAC G-15:2001. Wytyczne w sprawie akredytacji ISO/IEC 17025.

Dokument ILAC G-17:2002. Wprowadzenie pojęcia niepewności w pomiarach w związku ze stosowaniem standardu ISO/IEC 17025.

Dokument ILAC G-19:2002. Wytyczne dla laboratoriów medycyny sądowej.

Dokument ILAC P-10:2002. Polityka ILAC w dziedzinie śledzenia wyników pomiarów.

Dokument dotyczący standardów Krajowego Laboratorium Chemii Klinicznej C-43A, 2002 [ISBN 1-56238-475-9]. "Chromatografia gazowa/spektrometria mas (GC/MS) Potwierdzenie obecności narkotyku; Zatwierdzone wytyczne."

Kodeks Antydopingowy Ruchu Olimpijskiego (1999)

Towarzystwo Toksykologii Sądowej i Amerykańska Akademia Medycyny Sądowej, Wydział Toksykologii, 2002 (projekt). Wytyczne dla laboratoriów w dziedzinie toksykologii sądowej.

Urząd ds. uzależnień i zdrowia psychicznego (SAMHSA), Amerykański Departament Zdrowia i Służb Społecznych (DHHS), 2001. Obowiązkowe wytyczne dotyczące federalnych programów badań na obecność narkotyków w miejscu pracy oraz proponowane zmiany (Rejestr federalny 2001; 66: 43876-43882).

Światowy Kodeks Antydopingowy

2.0 Postanowienia Kodeksu

Poniższe artykuły w Kodeksie bezpośrednio dotyczą Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów:

Artykuł 3 ust. 2 Kodeksu Metody ustalania faktów i domniemań

3.2.1. Domniemywa się, że laboratoria akredytowane przez WADA przeprowadziły analizę próbki i przestrzegały procedur ochrony próbki zgodnie z Międzynarodowym Standardem analizy laboratoryjnej. Sportowiec może odrzucić to domniemanie poprzez udowodnienie, że nastąpiło odstępstwo od Standardu Międzynarodowego. Jeżeli sportowiec odrzuci domniemanie wykazując, że nastąpiło odstępstwo od standardu międzynarodowego, wówczas na Organizacji Antydopingowej będzie spoczywał ciężar dowodu, że takie odstępstwo nie spowodowało negatywnego wyniku analitycznego.

Artykuł 6 Kodeksu Analiza próbek

Próbki kontroli dopingowej będą poddawane analizie zgodnie z następującymi zasadami:

6.1 Korzystanie z akredytowanych laboratoriów. Próbki kontroli dopingowej są analizowane tylko w laboratoriach posiadających akredytację WADA lub w inny sposób zatwierdzonych przez WADA. Decyzję o wyborze laboratorium akredytowanego przez WADA (lub innej procedury testowej zatwierdzonej przez WADA) do przeprowadzenia analizy próbki dokonuje wyłącznie organizacja antydopingowa odpowiedzialna za zarządzanie wynikami.

[Uwaga: określenie "lub innej procedury testowej zatwierdzonej przez WADA" ma obejmować na przykład, procedury mobilnego badania krwi, które WADA poddała ocenie i które uznaje za rzetelne].

6.2 Substancje podlegające wykryciu. Próbki kontroli dopingowej są analizowane celem wykrycia substancji zabronionych i metod zabronionych umieszczonych na liście zabronionych substancji i metod oraz innych substancji, zgodnie ze wskazówkami przekazanymi przez WADA zgodnie z art. 4 ust. 5 (Program monitorowania).

6.3 Badania na próbkach. Bez pisemnej zgody sportowca nie można używać żadnej próbki do celu innego niż wykrycie substancji (lub klas substancji) bądź metod znajdujących się na liście zabronionych substancji i metod lub do celu określonego przez WADA zgodnie z art. 4 ust. 5 (Program monitorowania).

6.4 Standardy analizy próbek i raportowania. Laboratoria analizują próbki do kontroli dopingowej i ogłaszają wyniki zgodnie ze międzynarodowym standardem analizy laboratoryjnej.

Artykuł 13 ust. 5 Kodeksu Odwołanie od decyzji zawieszającej lub cofającej akredytację laboratorium

Od decyzji WADA o zawieszeniu lub cofnięciu akredytacji udzielonej laboratorium przez WADA odwołania może wnosić tylko to laboratorium, wyłączenie do CAS.

Artykuł 14 ust. 1 Kodeksu Informacje dotyczące negatywnych wyników badań oraz innych potencjalnych naruszeń przepisów antydopingowych. Sportowiec, u którego w wyniku analizy próbki stwierdzono wynik negatywny albo sportowiec bądź inna osoba, która mogła naruszyć przepisy antydopingowe zostanie powiadomiona przez organizację antydopingową odpowiedzialną za zarządzanie wynikami analiz zgodnie z art. 7 (Zarządzanie wynikami). Krajowa organizacja antydopingowa z kraju sportowca oraz federacja międzynarodowa i WADA zostaną również powiadomione nie później niż w dniu zakończenia procesu opisanego w art. 7 ust. 1 i 2. W powiadomieniu należy podać: imię i nazwisko sportowca, kraj, sport i dyscyplinę sportu, informację o tym, czy badanie przeprowadzono w trakcie zawodów czy poza zawodami, datę pobrania próbki oraz wyniki analizy zgłoszone przez laboratorium. Te same osoby i organizacje antydopingowe będą regularnie informowane o statusie i wynikach wszelkich przeglądów lub postępowania prowadzonego zgodnie z art. 7 (Zarządzanie wynikami), art. 8 (Prawo do uczciwego przesłuchania) lub 13 (Odwołania), a za każdym razem, gdy okres dyskwalifikacji zostanie zniesiony na mocy art. 10 ust. 5 pkt 1 (Brak winy lub zaniedbania) lub skrócony na mocy art. 10 ust. 5 pkt 2 (Brak istotnej winy lub zaniedbania), osoby te i organizacje antydopingowe otrzymają pisemną decyzję z uzasadnieniem wyjaśniającą podstawę, na jakiej zniesiono lub skrócono karę zakazu startu. Organizacje otrzymujące te informacje ujawnią te informacje tylko tym członkom organizacji, którym takie informacje muszą być ujawnione, do czasu, gdy organizacja antydopingowa odpowiedzialna za zarządzanie wynikami poda je do wiadomości publicznej lub nie poda ich do wiadomości publicznej zgodnie z art. 14 ust. 2.

3.0 Pojęcia i definicje

3.1 Pojęcia zdefiniowane w Kodeksie

Badanie: Części procesu kontroli dopingowej obejmujące planowanie rozkładu badań, pobieranie próbek, postępowanie z próbką oraz przewożenie próbki do laboratorium.

Kodeks: Światowy Kodeks Antydopingowy

Kontrola dopingowa: Proces obejmujący planowanie rozkładu badań, pobieranie i postępowanie z próbkami, analizę laboratoryjną, zarządzanie wynikami, przesłuchania i odwołania.

Krajowy Komitet Olimpijski: Organizacja uznana przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski. Pojęcie Krajowy Komitet Olimpijski obejmuje też Krajową Konfederację Sportową w tych krajach, w których Krajowa Konfederacja Sportowa wykonuje typowe obowiązki Krajowego Komitetu Olimpijskiego w dziedzinie zwalczania doping.

Krajowa Organizacja Antydopingowa: Jednostka(i) wyznaczona przez każdy kraj jako posiadająca główne kompetencje i odpowiedzialność za przyjęcie i wprowadzenie przepisów antydopingowych, kierowanie pobieraniem próbek, zarządzaniem wynikami badania oraz przeprowadzaniem przesłuchań - wszystko na szczeblu krajowym. Jeśli odpowiednie władze publiczne nie wyznaczyły takiej jednostki, taką jednostką będzie Krajowy Komitet Olimpijski danego kraju lub instytucja wyznaczona przez Krajowy Komitet Olimpijski.

Lista zabronionych: Lista zawierająca substancje zabronione i metody zabronione.

Marker: Związek, grupa związków lub parametry biologiczne wskazujące na zastosowanie zabronionej substancji lub zabronionej metody.

Metabolit: Dowolna substancja wyprodukowana w procesie biologicznego przetworzenia.

Metoda zabroniona: Metoda określona jako zabroniona na Liście zabronionych.

Negatywny wynik badania: Raport sporządzony przez laboratorium lub inną jednostkę badawczą stwierdzający obecność w próbce substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów (w tym podwyższone ilości substancji endogennych) lub dowody użycia metody zabronionej.

Organizacja antydopingowa: Sygnatariusz, który ma obowiązek przyjęcia przepisów określających zasady inicjowania, wprowadzania lub egzekwowania dowolnej części procesu kontroli dopingowej. Sygnatariuszami są, na przykład, Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, inni organizatorzy ważnych zawodów, którzy przeprowadzają badania na swoich zawodach, WADA, federacje międzynarodowe oraz Krajowe Organizacje Antydopingowe.

Osoba: Osoba fizyczna lub organizacja bądź inny podmiot.

Podczas zawodów: W celu rozróżnienia między badaniami podczas zawodów i poza zawodami, jeśli w przepisach federacji międzynarodowej lub innej odpowiedniej organizacji antydopingowej nie określono inaczej, badanie podczas zawodów jest badaniem, w którym sportowiec do badania wybierany jest w związku z określonym konkursem.

Poza zawodami: Każda kontrola dopingowa, która nie jest przeprowadzana podczas zawodów.

Próbka: Każdy materiał biologiczny pobrany w celu kontroli dopingowej

Publiczne ujawnienie lub publiczne sprawozdanie: Rozpowszechnianie lub udostępnianie informacji społeczeństwu bądź osobom innym niż osoby uprawnione do wcześniejszego powiadomienia zgodnie z art. 14.

Sportowiec: Dla celów kontroli dopingowej dowolna osoba, która uczestniczy w sporcie na szczeblu międzynarodowym (zgodnie z definicją każdej federacji międzynarodowej) lub szczeblu krajowym (zgodnie z definicją Krajowej Organizacji Antydopingowej) oraz każda inna osoba, która uczestniczy w sporcie na szczeblu niższym, jeśli zostanie określona mianem sportowca przez Krajową Organizację Antydopingową tej osoby. Dla celów informacji i edukacji antydopingowej, dowolna osoba, która uczestniczy w sporcie podlegającym dowolnemu Sygnatariuszowi, rządowi lub innej organizacji sportowej przyjmującej Kodeks.

Standard międzynarodowy: Standard przyjęty przez WADA dla poparcia Kodeksu. Przestrzeganie standardu międzynarodowego (w przeciwieństwie do innego alternatywnego standardu, praktyki lub procedury) wystarczy by stwierdzić, że procedury określone w standardzie międzynarodowym zostały właściwie spełnione.

Stosowanie: Zastosowanie, przyjęcie, wstrzyknięcie lub spożycie w jakikolwiek sposób zabronionej substancji lub metody.

Substancja zabroniona: Każda substancja określona jako zabroniona na Liście zabronionych.

Sygnatariusze: Jednostki podpisujące Kodeks i wyrażające zgodę na przestrzeganie Kodeksu, w tym Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Federacje Międzynarodowe, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, Organizatorzy Ważnych Zawodów, Krajowe Organizacje Antydopingowe i WADA.

WADA: Światowa Agencja Antydopingowa.

Zawody: Seria indywidualnych konkursów organizowanych przez jeden organ (np. Igrzyska Olimpijskie, Mistrzostwa Świata FINA lub Igrzyska PanAmerykańskie).

3.2 Pojęcia zdefiniowane w Międzynarodowym Standardzie Badań

Podwielokrotna część próbki: Część próbki płynu biologicznego lub tkanki (np. moczu, krwi itd.) uzyskanej od sportowca, wykorzystywana w procesie badania.

Certyfikowany materiał referencyjny: Materiał referencyjny, zaopatrzony w certyfikat, którego jedna lub więcej wartości właściwości zostało potwierdzonych w drodze procedury umożliwiającej ustalenie dokładnej wartości jednostki, w której wartości właściwości są wyrażone i dla których każdej certyfikowanej wartości towarzyszy niepewność na określonym poziomie pewności.

Procedura potwierdzenia: Analityczna procedura badawcza mająca na celu stwierdzenie obecności określonej substancji zabronionej w próbce. [Procedura potwierdzenia może także wskazywać na ilość zabronionej substancji większą niż wartość progowa lub wyliczyć ilość zabronionej substancji w próbce].

Akredytacja otwarta: Zgoda udzielona laboratorium na dokonywanie ograniczonych modyfikacji w zakresie akredytacji bez udziału krajowego organu akredytacji przed wdrożeniem modyfikacji.

Średnia dokładność, Szi: Różnice w wynikach występujące, gdy w laboratorium co najmniej jeden z czynników takich jak czas, sprzęt i operator się zmienia, przy odnotowaniu liczby zmieniających się czynników.

Wewnętrzny system kontroli w laboratorium: Dokumentacja na temat osób będących w posiadaniu próbki oraz części próbki pobranej do badania. [Uwaga: Wewnętrzny system kontroli w laboratorium jest zazwyczaj dokumentowany poprzez rejestrowanie na piśmie daty, miejsca, podejmowanych czynności oraz osób wykonujących czynności związanych z próbką lub podwielokrotną częścią próbki].

Laboratorium: Akredytowane laboratorium stosujące metody i procesy testowe w celu zapewnienia danych dowodowych celem wykrycia i, jeżeli dotyczy, określenia poziomu zawartości substancji progowej znajdującej się na liście zabronionych w moczu i w innych próbkach biologicznych.

Pakiety dokumentacji laboratoryjnej: Materiał opracowany w laboratorium potwierdzający negatywny wynik badania zgodnie z Dokumentem Technicznym WADA dotyczącym pakietów dokumentacji laboratoryjnej.

Minimalne wymagane stężenie: Stężenie zabronionej substancji lub metabolit zabronionej substancji lub marker zabronionej substancji lub metoda, którą laboratorium dopingowe może wykryć w sposób

wiarygodny podczas rutynowych codziennych czynności. Patrz Dokument Techniczny - Minimalne wykrywane stężenie substancji zabronionych.

Substancja nieprogowa: Substancja znajdująca się na liście zabronionych, której wykrycie w jakiegokolwiek ilości jest uważane za naruszenie przepisów antydopingowych.

Przypuszczalny wynik analityczny: Wynik badania próbki, w której wykryto substancje zabronione, ale nie wykonano jeszcze badania potwierdzającego.

Zbiór referencyjny: Zbiór próbek znanego pochodzenia, które mogą być wykorzystane do określenia tożsamości nieznannej substancji. Na przykład dobrze opisana próbka uzyskana podczas sprawdzonego badania administracyjnego, dla której można przedstawić dokumentację naukową potwierdzającą tożsamość metabolitu(ów).

Materiał referencyjny: materiał lub substancja posiadająca co najmniej jedną cechę dostatecznie jednorodną i na tyle rozpoznaną, aby może być wykorzystana do kalibracji aparatury, oceny metody pomiarowej lub ustalania wartości materiałów.

Powtarzalność, Sr: Zmienność obserwowana w laboratorium w przeciągu krótkiego okresu czasu, podczas pracy jednego operatora, urządzenia itp.

Odchylenie: Zmienność powstająca podczas analizowania tej samej próbki przez różne laboratoria.

Cofnięcie: Cofnięcie laboratorium na stałe akredytacji WADA.

Procedura przesiewowa: Procedura badań analitycznych mająca na celu rozpoznanie próbek podejrzanych o zawartość zabronionej substancji, metabolitu lub markera zabronionej metody i przeprowadzenie dodatkowych badań potwierdzających.

Próbka podzielona: Podział próbki do badań podczas pobierania na dwie części, zazwyczaj określane jako "A" i "B".

Zawieszenie: Czasowe cofnięcie akredytacji laboratorium przez WADA.

Organy odpowiedzialne za badania: Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Światowa Agencja Antydopingowa, międzynarodowa federacja, krajowa organizacja sportowa, krajowa organizacja antydopingowa, Krajowy Komitet Olimpijski, organizator ważnych zawodów lub inny organ wyznaczony przez Kodeks jako odpowiedzialny za gromadzenie próbek i ich przewóz w czasie zawodów lub poza zawodami i/lub zarządzanie wynikami badań.

Substancja progowa: Substancja znajdująca się na liście zabronionych, której wykrycie w ilości powyżej podanego progu jest uważane za negatywny wynik badania.

CZĘŚĆ DRUGA

WYMOGI AKREDYTACYJNE I STANDARDY OPERACYJNE DLA LABORATORIUM

4.0. Wymogi akredytacyjne WADA

4.1. Wstępna akredytacja WADA

Niniejszy rozdział zawiera omówienie wymogów niezbędnych dla uzyskania wstępnej akredytacji laboratorium przez WADA. Aby uzyskać wstępną akredytację WADA należy spełnić wszystkie przedstawione wymagania. Laboratorium musi spełniać niektóre wymogi w okresie próbnym, spełnienie pozostałych będzie weryfikowane i kontrolowane w oparciu o audyt akredytacyjny (patrz 5.1, 5.3 i 5.3).

4.1.1. ISO/IEC 17025

Akredytacji laboratorium dokonuje właściwy krajowy organ akredytacyjny zgodnie z normą ISO/IEC 17025, w szczególności w odniesieniu do interpretacji i stosowania wymogów ISO/IEC 17025 omówionych w dokumencie "Application of ISO/IEC 17025 to the Analysis of Doping Control Samples" (Stosowanie normy ISO/IEC 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej) (Rozdział 5). Przed przyznaniem wstępnej akredytacji WADA należy uzyskać akredytację ISO/IEC 17025.

4.1.2. List polecający

Laboratorium przedłoży oficjalny list polecający wystawiony przez właściwy krajowy organ publiczny odpowiedzialny za krajowy program antydopingowy, jeśli taki istnieje, lub podobny list polecający wystawiony przez Krajowy Komitet Olimpijski albo Krajową Organizację Antydopingową. List polecający powinien zawierać przynajmniej:

- * Gwarancję wystarczającego, corocznego wsparcia finansowego na okres 3 lat
- * Gwarancję odpowiedniej, rocznej liczby próbek na okres 3 lat
- * W razie potrzeby gwarancję zapewnienia niezbędnej infrastruktury analitycznej i przyrządów.

Ponadto, WADA ma obowiązek uwzględnienia wszelkiego rodzaju wyjaśnień dotyczących

okoliczności nadzwyczajnych. List potwierdzający przyznanie trzyletniej pomocy nie oznacza udzielenia wsparcia wyłącznie dla jednego laboratorium.

Oprócz wyżej wymienionych listów dopuszcza się składanie listów polecających wystawionych przez międzynarodowe organizacje sportowe, takie jak federacje międzynarodowe.

Jeśli laboratorium jako instytucja jest powiązane z organizacjami gospodarza (np. uniwersytetami, szpitalami itp.), należy przedłożyć list polecający wydany przez organizację gospodarza, zawierający następujące informacje:

- * Dokumentację wsparcia administracyjnego dla laboratorium
- * W razie potrzeby wsparcia finansowego dla laboratorium
- * Poparcia dla działań badawczych i rozwojowych
- * Gwarancję zapewnienia niezbędnej infrastruktury analitycznej i przyrządów.

4.1.3. Kodeks etyczny

Laboratorium podpisuje i przestrzega przepisów Kodeksu Etycznego (Załącznik B) odnoszących się do laboratorium w okresie próbnym.

4.1.4. Program badania biegłości

W okresie próbnym laboratorium powinno wykonać analizę przynajmniej czterech zestawów próbek, przy czym każdy zestaw powinien zawierać przynajmniej po pięć próbek.

Badanie końcowe przeprowadzane dla potrzeb przyznania ostatecznej akredytacji polega na ocenie zarówno kompetencji naukowych, jak i zdolności laboratorium do zarządzania dużą liczbą próbek.

4.1.5. Dzielenie się wiedzą

W okresie próbnym laboratorium musi wykazać wolę i zdolność do dzielenia się wiedzą z innymi laboratoriami akredytowanymi przez WADA. Zasady wymiany wiedzy omówiono w kodeksie etycznym (Załącznik B).

4.1.6. Badania

Laboratorium wyodrębnia w budżecie środki finansowe na okres wstępny 3 lat, przeznaczone na działalność badawczą i rozwojową w dziedzinie kontroli dopingowej i stanowiące przynajmniej 7% rocznego budżetu. Laboratorium może prowadzić działalność badawczą samodzielnie lub we współpracy z innymi laboratoriami posiadającymi akredytację WADA bądź organizacjami badawczymi.

4.1.7. Wstępna akredytacja laboratoriów posiadających akredytację Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego

Akredytacja WADA na rok 2004 zostanie przyznana laboratoriom akredytowanym przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski w 2003 r., które pomyślnie przeszły proces weryfikacji dla potrzeb wznowienia wspólnej akredytacji MKOI/WADA i przeprowadziły przynajmniej audyt wewnętrzny zgodnie z rozdziałem 5 Standardów Wewnętrznych. Wymogi dotyczące Międzynarodowych Standardów dla Laboratoriów zaczną w pełni obowiązywać od dnia 1 stycznia 2004 r. Zgodnie z sekcją 6.4.8., WADA zawiesi lub cofnie akredytację przyznaną laboratoriom, które uzyskały ocenę słabą lub nie przeszły testu na wznowienie akredytacji MKOI/WADA w 2003 r. Laboratoria ubiegające się o akredytację MKOI, które jej nie otrzymały zakończą okres próbny na mocy przepisów Międzynarodowych Standardów dla Laboratoriów.

4.2. Utrzymanie akredytacji WADA

Niniejsza sekcja zawiera opis wymogów dotyczących wznowienia akredytacji WADA dla laboratorium.

4.2.1. Akredytacja ISO/IEC 17025

Laboratorium przedłoży ważną akredytację przyznaną przez krajowy organ akredytacyjny zgodnie z normą ISO/IEC 17025, w szczególności w odniesieniu do interpretacji i stosowania wymogów normy ISO/IEC 17025 omówionych w dokumencie "The Application of ISO/IEC 17025 TO Analysis of Doping Control Samples" (Stosowanie normy ISO/IEC 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej) (Rozdział 5).

4.2.2. Akredytacja otwarta

Laboratoria akredytowane przez WADA mogą uzupełniać lub wprowadzać zmiany do metod naukowych i analiz bez konieczności uzyskiwania od właściwego organu poświadczenia wypełnienia wymogów akredytacji normy ISO/IEC 17025. Jeżeli dana metoda jest wykorzystywana dla potrzeb wykonania analizy próbek kontroli dopingowej, przed kolejnym audytem ISO każdą metodę lub procedurę należy starannie wyselekcjonować i zalegalizować, oraz włączyć w zakres metod badawczych laboratorium.

4.2.3. List polecający

Laboratorium przedłoży wznowiony oficjalny list polecający wystawiony przez właściwy krajowy organ

publiczny, odpowiedzialny za krajowy program antydopingowy, jeżeli taki istnieje, lub podobny list polecający wystawiony przez Krajowy Komitet Olimpijski albo Krajową Organizację Antydopingową opiewający na lata, w których laboratorium jest poddawane audytowi z tytułu wznowienia akredytacji ISO. Wznowiony list polecający powinien zawierać przynajmniej:

- * Gwarancję wystarczającego corocznego wsparcia finansowego na okres przynajmniej 3 lat
- * Gwarancję odpowiedniej rocznej liczby próbek
- * W razie potrzeby gwarancję zapewnienia niezbędnej infrastruktury analitycznej i przyrządów

WADA ma obowiązek uwzględnienia wszelkiego rodzaju wyjaśnień okoliczności nadzwyczajnych. List polecający nie musi dotyczyć wsparcia wyłącznie dla jednego laboratorium.

Oprócz listów wymienionych powyżej dopuszcza się składanie listów polecających wystawionych przez międzynarodowe organizacje sportowe, takie jak federacje międzynarodowe.

Jeżeli laboratorium jako instytucja jest powiązane z organizacjami gospodarza (np. uniwersytetem, szpitalem itp.), wymaga się przedłożenia wznowionego listu polecającego wydanego przez organizację gospodarza za każdy rok, w którym laboratorium jest poddawane audytowi z tytułu wznowienia akredytacji ISO, zawierającego następujące informacje:

- * Dokumentację wsparcia administracyjnego dla laboratorium
- * W razie potrzeby wsparcie finansowe dla laboratorium
- * Gwarancję zapewnienia niezbędnej infrastruktury analitycznej i oprzyrządowania
- * Poparcie dla działań badawczych

4.2.4. Minimalna liczba próbek badawczych

Na wniosek WADA laboratorium okresowo przedkłada sprawozdanie dokumentujące wyniki wszystkich badań, przygotowane w formacie ustalonym przez WADA.

Dla potrzeb utrzymania biegłości, od laboratoriów akredytowanych przy WADA wymaga się wykonania analizy przynajmniej 1.500 próbek kontroli dopingowej rocznie; próbek tych dostarcza organ odpowiedzialny za badania. Jeżeli laboratorium nie wykona analizy wskazanej liczby próbek, w zależności od okoliczności akredytacja ulega zawieszeniu lub unieważnieniu.

4.2.5. Program badania biegłości

Od laboratoriów wymaga się udziału w programie badania biegłości WADA. Bardziej szczegółowy opis programu podano w Aneksie A.

4.2.6. Sprawozdawczość

Laboratorium ma obowiązek jednoczesnego powiadomienia WADA i właściwej federacji międzynarodowej o wszystkich negatywnych wynikach analitycznych przesłanych do organu odpowiedzialnego za badania. System powiadamiania podlega kodeksowym wymogom zachowania poufności.

4.2.7. Kodeks Etyki

Laboratorium przedkłada dokumentację potwierdzającą zgodność z przepisami Kodeksu Etyki (Aneks B) odnoszącymi się do laboratorium akredytowanego przy WADA. Dyrektor laboratorium corocznie przesyła do WADA pismo potwierdzające zgodność z przepisami kodeksowymi.

4.2.8. Wymiana wiedzy

Laboratorium wykazuje wolę i zdolność dzielenia się wiedzą z innymi laboratoriami akredytowanymi przez WADA. Zasady wymiany wiedzy podano w Kodeksie Etyki (Aneks B).

4.2.9. Badania

Laboratorium dysponuje aktualnym 3-letnim planem badań i rozwoju w dziedzinie kontroli dopingowej, z uwzględnieniem rocznego budżetu przeznaczanego na tę działalność.

Laboratorium dokumentuje publikację wyników badań w stosownych opracowaniach naukowych ukazujących się w literaturze fachowej. WADA udostępnia te dokumenty na życzenie. Laboratorium ma również możliwość zaprezentowania swojego programu poprzez dokumentowanie pozytywnie zaopiniowanych wniosków o przyznanie dotacji na badania, lub wniosków w toku.

4.3. Wymogi szczególne dotyczące ważnych zawodów

Obsługa laboratoryjna Igrzysk Olimpijskich i innych ważnych zawodów może wykraczać poza możliwości pracowni laboratorium akredytowanego. Może ona wymagać przeniesienia laboratorium do nowej siedziby, uzupełnienia liczby personelu lub nabycia dodatkowego sprzętu. Dyrektor laboratorium posiadającego akredytację WADA, wyznaczonego do wykonania badań, gwarantuje ustanowienie systemu zarządzania jakością.

4.3.1. Placówka operacyjna laboratorium akredytowanego

Jeżeli od laboratorium wymaga się czasowego przeniesienia lub rozszerzenia prowadzonej

działalności na nową lokalizację, laboratorium musi przedłożyć ważną akredytację ISO/IEC 17025 wydaną nowej placówce i zgodną ze stosowaniem ISO/IEC 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej ("placówka operacyjna").

Wszelkie metody lub sprzęt do wyłącznej dyspozycji placówki operacyjnej należy zalegalizować przed przeprowadzeniem audytu akredytacyjnego placówki operacyjnej. Należy zalegalizować przed audytem wszelkie zmiany w metodach lub innego rodzaju procedurach zawartych w wytycznych dotyczących jakości.

4.3.2. Personel

Laboratorium przekazuje WADA informacje dotyczące personelu wyższego szczebla (np. dyplomowanych naukowców, personelu zarządzającego systemem jakości, kierowników, itp.) czasowo zatrudnionych w laboratorium. Dyrektor laboratorium dba o odpowiednie przeszkolenie personelu w zakresie metod, polityki i procedur laboratoryjnych. Szczególny nacisk należy położyć na Kodeks Etyki i poufność procesu zarządzania wynikami. Laboratorium ma obowiązek przechowywania dokumentacji dotyczącej przebiegu szkolenia pracowników zatrudnionych czasowo.

4.3.3. Badanie biegiłości

WADA może przekazać laboratorium próbki badania biegiłości do analizy wedle własnego uznania. Próbkę analizuje się przy zastosowaniu metod tożsamyh z wykorzystywanymi do badania próbek przekazanych przez organ odpowiedzialny za badania. Próbkę te mogą stanowić część audytu ISO/IEC 17025 prowadzanego wspólnie z krajowym organem akredytacyjnym. Podejmując decyzję o ewentualnym przyznaniu akredytacji danemu laboratorium, WADA uwzględnia fakt niepomyślnego przebiegu badania biegiłości. W przypadku niepomyślnego wyniku, laboratorium przekazuje informacje dotyczące zmian wprowadzonych w celu usunięcia nieprawidłowości.

Proces badania biegiłości powinien uwzględniać dodatkowy personel zatrudniony do obsługi zawodów. Analiza próbek powinna się odbywać przy użyciu protokołów i procedur, które będą stosowane dla potrzeb analizy próbek podczas zawodów.

4.3.4. Sprawozdawczość

Laboratorium dokumentuje zachowanie poufności wyników badania.

5.0. Stosowanie ISO 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej

5.1. Wstęp i zakres

Zgodnie z Aneks B.4 (Wytyczne dotyczące stosowania w dziedzinach szczególnych) ta sekcja dokumentu jest poświęcona, stosowaniu ISO/IEC 17025 w ramach kontroli dopingowej. Wszelkie aspekty badania bądź zarządzania nieomówione w niniejszym dokumencie podlegają ISO/IEC 17025 oraz, w miarę potrzeby, ISO 9001. Stosowanie normy dotyczy specyficznych elementów procesów o zasadniczym znaczeniu dla jakości pracy laboratorium będącego laboratorium kontroli dopingowej. Procesy te uznano za niezwykle ważne dla zdefiniowanych kryteriów ISO 17025, a zatem uznaje się je za istotne w kontekście procesu oceny i akredytacji.

W niniejszej sekcji omówiono specyficzne standardy pracy laboratorium kontroli dopingowej. Przebieg badania uznaje się za proces mieszczący się w ramach definicji normy ISO 9001. Standardy pracy ustalono w oparciu o model procesu, w którym zakres prac laboratorium kontroli dopingowej dzieli się na trzy podstawowe kategorie procesów:

- * Procesy analityczne i techniczne
- * Procesy zarządzania
- * Procesy wsparcia

Stosowanie normy odbywa się w miarę możliwości zgodnie ze schematem ujętym w ISO 17025. W schemacie tym uwzględniono również ujęte w normie ISO 9001 definicje systemu zarządzania jakością, ciągłego doskonalenia i zadowolenia klienta.

5.2. Procesy analityczne i techniczne

5.2.1. Odbiór próbek

- 5.2.1.1. Odbiór próbek następuje w sposób zgodny z dowolną metodą dopuszczoną na mocy międzynarodowego standardu badań.
- 5.2.1.2. W pierwszej kolejności należy skontrolować pojemnik do przenoszenia próbek i odnotować wszelkie stwierdzone nieprawidłowości.
- 5.2.1.3. Odnotowanie imienia i nazwiska oraz podpisu (lub innego rodzaju środków identyfikacji i rejestracji) osoby dostarczającej przewożone próbki lub przekazującej nadzór nad nimi, daty, godziny odbioru, a także imienia i nazwiska oraz podpisu przedstawiciela laboratorium odbierającego próbki stanowi element wewnętrznego systemu kontroli w laboratorium.

5.2.2. Postępowanie z próbkami

- 5.2.2.1. Laboratorium powinno dysponować systemem unikalnej identyfikacji próbek i mieć możliwość powiązania każdej próbki z dokumentem pobrania lub innego rodzaju elementem zewnętrznego systemu kontroli.
- 5.2.2.2. Laboratorium powinno dysponować procedurami systemu kontroli w laboratorium, mającymi na celu sprawowanie kontroli i rozliczanie próbek od chwili ich otrzymania do ostatecznego rozdysponowania. Procedury te muszą uwzględniać definicje zawarte w dokumencie technicznym WADA dotyczącym laboratoryjnego systemu nadzoru (Aneks C).
- 5.2.2.3. Laboratorium przestrzega i dokumentuje warunki panujące podczas odbioru próbek, które mogą mieć szkodliwy wpływ na integralność procesu pobierania próbek. Przykładowe nieprawidłowości stwierdzone przez laboratorium obejmują m.in. następujące zjawiska:
- * Ewidentna manipulacja przy próbce
  - * Po otrzymaniu próbki nie zabezpieczono jej, bądź nie zabezpieczono w inny sposób uniemożliwiający manipulację
  - * Próbce nie towarzyszy formularz pobrania (w tym kod identyfikacyjny próbki) lub próbkę otrzymano z pustym formularzem
  - * Metoda identyfikacji próbki jest nie do przyjęcia, np. numer na fiolce nie odpowiada numerowi identyfikacyjnemu próbki podanemu na formularzu
  - * Objętość próbki jest niezwykle mała
- 5.2.2.4. Laboratorium powinno powiadomić organ odpowiedzialny za badania i zwrócić się do niego o pomoc w sprawie próbek odrzuconych oraz badania próbek, w przypadku których stwierdzono nieprawidłowości.
- 5.2.2.5. Laboratorium przechowuje próbkę (próbki) A i B przez przynajmniej trzy (3) miesiące od daty otrzymania sprawozdania o nieprawidłowych wynikach badania przez organ odpowiedzialny za badania. Przechowywane próbki należy zamrozić i przechowywać w odpowiednich warunkach. Próbki, w których stwierdzono nieprawidłowości, należy zamrozić i przechowywać przez przynajmniej trzy (3) miesiące od przekazania sprawozdania organowi odpowiedzialnemu za badania.
- 5.2.2.6. Laboratorium przechowuje próbkę (próbki), dla których uzyskano negatywny wynik badania, przez przynajmniej trzy (3) miesiące od daty otrzymania ostatecznego sprawozdania z analizy (próbka A lub B) przez organ odpowiedzialny za badania. Przechowywane próbki należy zamrozić i przechowywać w odpowiednich warunkach.
- 5.2.2.7. Jeżeli organ odpowiedzialny za badania powiadomił laboratorium, że analiza próbki budzi zastrzeżenia lub wątpliwości, próbkę należy zamrozić i przechowywać w odpowiednich warunkach, a wszystkie akta dotyczące badania danej próbki należy przechowywać do momentu wyjaśnienia wszystkich wątpliwości.
- 5.2.2.8. Laboratorium prowadzi odpowiednią politykę przechowywania, przekazywania i rozdysponowywania próbek lub ich podwielokrotnych części.
- 5.2.2.9. Laboratorium przechowuje informacje w sprawie przekazania nadzoru nad próbkami lub ich częściami innemu laboratorium.

5.2.3 Pobieranie próbek i przygotowywanie podwielokrotnych części próbek do badania

- 5.2.3.1. Laboratorium realizuje procedury wewnętrznego systemu nadzoru umożliwiające sprawowanie kontroli i rozliczanie wszystkich podwielokrotnych części próbek, od ich przygotowania do rozdysponowania. Procedury muszą uwzględniać definicje zawarte w dokumentacji technicznej WADA dotyczącej wewnętrznego systemu nadzoru.
- 5.2.3.2. Przed otwarciem fiolki zawierającej próbkę należy skontrolować i odnotować stan uszczelnienia gwarantującego integralność próbki (np. taśmę zabezpieczającą lub system zamknięcia fiolki).
- 5.2.3.3. Procedura przygotowania podwielokrotnej części próbki, dla potrzeb wykonania procedury przesiewowej lub procedury potwierdzającej występowanie w próbce zabronionej substancji, powinna gwarantować wyeliminowanie ryzyka zanieczyszczenia próbki lub jej podwielokrotnych części.

5.2.4 Badanie

- 5.2.4.1. Badanie moczu
- 5.2.4.1.1. Laboratorium musi dysponować dokumentacją dotyczącą polityki ustanawiania procedur i kryteriów badania integralności próbki.

- 5.2.4.1.2 Laboratorium powinno odnotować wszelkiego rodzaju nietypowe właściwości moczu - na przykład: barwę, woń lub stopień spienienia. Wszelkiego rodzaju nietypowe właściwości moczu należy odnotować i ująć w sprawozdaniu przekazywanym organowi odpowiedzialnemu za badania.
- 5.2.4.1.3 W ramach weryfikowania parametrów integralności moczu, laboratorium bada próbkę A pod kątem wartości odczynnika pH i ciężaru właściwego. Inne badania przeprowadza się na wniosek organu odpowiedzialnego za badania, a ich przeprowadzenie wymaga uzyskania zgody WADA.
- 5.2.4.2 Przesiewowe badanie moczu
- 5.2.4.2.1 Procedury przesiewowe umożliwiają wykrycie substancji zabronionych, metabolitów substancji zabronionych lub markerów stosowania substancji lub metody zabronionej w odniesieniu do wszystkich substancji znajdujących się na liście zabronionych poza zawodami i podczas zawodów, dla których opracowano metodę badania przesiewowego zatwierdzoną przez WADA. WADA może wprowadzić wyjątki do tej sekcji.
- 5.2.4.2.2 Procedurę przesiewową wykonuje się przy zastosowaniu metody zalegalizowanej i zatwierdzonej przez WADA, właściwej dla badanej substancji lub metody. Kryteria pozytywnego opiniowania wyniku badania przesiewowego, oraz badania próbki, muszą być uznane naukowo.
- 5.2.4.2.3 Oprócz badanej próbki, wszystkie analizy przesiewowe powinny obejmować ujemne i dodatnie próbki kontrolne.
- 5.2.4.2.4 W przypadku analizy o stężeniu wykraczającym poza wartości progowe, uznawane w przekazanym sprawozdaniu za negatywny wynik badania, analiza przesiewowa powinna obejmować próbki kontrolne. Nie wymaga się, aby procedury przesiewowe dotyczące substancji progowych spełniały wymogi ilościowe lub dotyczące niepewności pomiaru.
- 5.2.4.3 Badanie występowania substancji zakazanej w moczu
Należy udokumentować i wykazać zgodność wszystkich procedur potwierdzających występowanie substancji zabronionych z wymogami wartości niepewności pomiaru. Celem procedury potwierdzającej jest zagwarantowanie identyfikacji i/lub kwantyfikacji, a także wykluczenie wszelkiego rodzaju braków procedury przesiewowej. Ponieważ celem analizy potwierdzającej występowanie substancji zabronionej jest pozyskanie dodatkowych informacji odnoszących się do nieprawidłowych wyników, procedura potwierdzająca powinna być bardziej selektywna/dyskryminacyjna, niż procedura przesiewowa.
- 5.2.4.3.1 Potwierdzanie występowania substancji zakazanej w próbce "A"
- 5.2.4.3.1.1 Wstępne stwierdzenie podczas procedury przesiewowej występowania substancji zabronionej, metabolitu(ów) substancji zabronionej lub markera(ów) stosowania substancji lub metody zabronionej należy potwierdzić przy użyciu wtórnych podwielokrotnych części próbki pobranych z pierwotnej próbki "A".
- 5.2.4.3.1.2 Spektrometria masowa połączona z chromatografią gazową lub ciekłą jest metodą do wyboru, której celem jest potwierdzenie występowania substancji zabronionych, metabolitu(ów) substancji zabronionej lub markera(ów) stosowania substancji lub metody zabronionej. GC/MS lub HPLC/MS dopuszcza się również w odniesieniu do procedury przesiewowej i procedury potwierdzającej występowanie substancji zabronionej w określonych analizach.
- 5.2.4.3.1.3 Dopuszcza się analizę immunologiczną potwierdzającą występowanie zabronionych protein, peptydów, mimetyków i analogów lub markera(ów) ich stosowania. Analiza immunologiczna zastosowana do potwierdzenia występowania substancji zabronionej musi się opierać na procedurze o odmiennych przeciwciałach, która w przeciwieństwie do analizy przesiewowej, powinna rozróżniać odmiennie epitopy peptydów/protein.
- 5.2.4.3.1.4 Laboratorium musi dysponować polityką ustalania okoliczności uzasadniających powtarzanie badania potwierdzającego występowanie substancji zabronionych w próbce "A" (np. błąd kontroli jakości partii). Każde powtórzenie należy udokumentować i przeprowadzić na nowej podwielokrotnej części próbki "A".
- 5.2.4.3.1.5 Od laboratorium nie wymaga się potwierdzania występowania każdej substancji zabronionej oznaczonej w ramach procedur przesiewowych. Decyzję w sprawie ustalenia priorytetów odnoszących się do kolejności potwierdzenia należy podjąć we współpracy z organem odpowiedzialnym za badania i udokumentować. Ponadto nie ma potrzeby

wydawania świadectwa analizy, ani ostatecznego pisemnego sprawozdania z badania zawierającego przypuszczalny wynik analizy.

- 5.2.4.3.2 Potwierdzanie występowania substancji zakazanej w próbce "B"
- 5.2.4.3.2.1 W przypadkach, w których wymaga się potwierdzenia występowania substancji zabronionej, metabolitu(ów) substancji zabronionej lub markera(ów) stosowania substancji lub metody zabronionej w próbce "B", analiza próbki "B" powinna nastąpić możliwie najszybciej i należy ją zakończyć w terminie trzydziestu (30) dni od powiadomienia o negatywnym wyniku badania próbki "A".
- 5.2.4.3.2.2 Potwierdzenie występowania substancji zabronionej w próbce "B" przeprowadza laboratorium, które stwierdziło występowanie substancji zabronionej w próbce "A". Analizę próbki "B" wykonuje inny analityk. Osoba(y) wykonująca(e) analizę próbki "A" mogą przeprowadzać kalibrację przyrządów i weryfikować prace, a także porównywać wyniki.
- 5.2.4.3.2.3 O wiarygodności analizy próbki "B" decyduje potwierdzenie w wyniku analizy próbki "B" negatywnego wyniku badania próbki "A". Średnia wartość stężenia substancji progowych ujawnionych w wyniku analizy próbki "B" musi przewyższać ustalone wartości progowe z uwzględnieniem niepewności pomiaru.
- 5.2.4.3.2.4 Sportowcowi i/lub jego przedstawicielowi, przedstawicielowi podmiotu odpowiedzialnego za pobieranie próbek lub zarządzanie wynikami, przedstawicielowi krajowego komitetu olimpijskiego, krajowej federacji sportu, federacji międzynarodowej, a także tłumaczowi należy zezwolić na asystowanie przy badaniu potwierdzającym występowanie substancji zabronionej w próbce "B".
- W przypadku nieobecności wszystkich z wymienionych powyżej osób, organ odpowiedzialny za badania lub laboratorium wyznaczają zastępstwo (niezależnego świadka), którego zadaniem jest sprawdzenie, czy pojemnik zawierający próbkę "B" nie nosi śladów naruszenia oraz czy numery identyfikacyjne odpowiadają tym znajdującym się na dokumentacji pobrania.
- Dyrektor laboratorium może ograniczyć liczbę osób przebywających w strefach kontrolowanych laboratorium z uwagi na względy bezpieczeństwa i ochrony.
- Dyrektor laboratorium może usunąć, lub doprowadzić do usunięcia przez właściwy organ, sportowca lub przedstawiciela zakłócającego proces badania. Każde zachowanie skutkujące usunięciem należy zgłosić do organu odpowiedzialnego za badanie i zgodnie z artykułem 2.5. Kodeksu, "Naruszenie lub usiłowanie naruszenia dowolnej części kontroli dopingowej", można je uznać za naruszenie zasady antydopingowej.
- 5.2.4.3.2.5 Podwielokrotną część próbki pobiera się do analizy z pierwotnej próbki "B".
- 5.2.4.3.2.6 Laboratorium musi dysponować polityką ustalania okoliczności uzasadniających powtórzenie badania potwierdzającego występowanie substancji zabronionej w próbce "B". Każde powtórzenie należy wykonywać na nowej podwielokrotnej części próbki "B".
- 5.2.4.3.2.7 Jeżeli badanie próbki "B" pod kątem potwierdzenia występowania w niej substancji zabronionej ustalonej w wyniku analizy próbki "A" nie potwierdza wyniku analizy próbki "A", wynik analizy należy uznać za nieprawidłowy i powiadomić organ odpowiedzialny za badania o nowym wyniku.
- 5.2.4.4 Alternatywne matryce biologiczne i badanie potwierdzające
- 5.2.4.4.1 O ile nie postanowiono inaczej, niniejsze procedury mają zastosowanie wyłącznie do analizy próbek moczu. Krew, osocze i surowica to matryce badawcze dopuszczalne w określonych okolicznościach. Zakres niniejszego dokumentu nie obejmuje wymogów szczególnych dotyczących badania tych matryc i należy je omówić odrębnie.
- 5.2.4.4.2 Wyniki badania włosów, paznokci, płynów z jamy ustnej lub innego materiału biologicznego nie stanowią podstawy do kwestionowania negatywnego wyniku badania moczu.

5.2.5 Zarządzanie wynikami

- 5.2.5.1. Analiza wyników
- 5.2.5.1.1 Przed przygotowaniem sprawozdania wszystkie negatywne wyniki analizy powinny zostać odrębnie weryfikowane przez przynajmniej dwóch dyplomowanych badaczy. Proces weryfikacji analizy wymaga udokumentowania.
- 5.2.5.1.2 Analiza powinna zawierać przynajmniej:
- * Dokumentację laboratoryjnego systemu nadzoru
  - * Dane dotyczące integralności moczu

- * Walidację badania przesiewowego i dane oraz wyliczenia dotyczące badania potwierdzającego
  - * Dane z kontroli jakości
  - * Pełną dokumentację potwierdzającą przekazane wyniki analizy
- 5.2.5.1.3. W przypadku odrzucenia negatywnego wyniku badania, przyczyna(y) odrzucenia wymaga(ją) udokumentowania.

5.2.6. Dokumentacja i sprawozdawczość

- 5.2.6.1. Laboratorium musi udokumentować procedury przechowywania akt dotyczących każdej z analizowanych próbek. W przypadku negatywnego wyniku badania, akta muszą zawierać dane niezbędne dla potrzeb potwierdzenia przekazanych wniosków (zgodnie z ustaleniami zawartymi w dokumencie technicznym, pakietach dokumentacji laboratoryjnej). Zasadniczo akta powinny być tworzone w taki sposób, by w przypadku nieobecności analityka, inny kompetentny analityk mógł ustalić wykonanie badania i zinterpretować dane.
- 5.2.6.2. Pracownik wykonujący dany etap badania powinien mieć możliwość jego śledzenia.
- 5.2.6.3. Do akt należy wpisać istotne rozbieżności w stosunku do odnotowanej procedury (tzw. notatka do akt).
- 5.2.6.4. Jeżeli prowadzona jest analiza przyrządową, odnotować należy parametry operacyjne każdego cyklu.
- 5.2.6.5. Wyniki badania próbki "A" należy przekazać w terminie 10 (dziesięciu) dni roboczych od dnia otrzymania próbki. W przypadku konkretnych zawodów termin przekazania wyników może być znacznie krótszy niż dziesięć dni. Termin przekazania wyników może zostać zmieniony na mocy porozumienia między laboratorium i organem odpowiedzialnym za badania.
- 5.2.6.6. Oprócz wymienionych poniżej elementów zawartych w normie ISO 17025, do świadectwa analizy lub sprawozdania z badania załączyć należy:
- * Numer identyfikacyjny próbki
  - * Numer identyfikacyjny laboratorium (jeśli istnieje)
  - * Status badania (poza zawodami/podczas zawodów)
  - * Nazwę zawodów i/lub dyscypliny sportowej
  - * Datę odbioru próbki
  - * Datę sporządzenia sprawozdania
  - * Rodzaj próbki (mocz, krew itp.)
  - * Wyniki badania
  - * Podpis osoby wystawiającej świadectwo
  - * Pozostałe informacje wskazane przez organ odpowiedzialny za badania
- 5.2.6.7. Od laboratorium nie wymaga się dokonywania pomiaru ani przedkładania sprawozdania dotyczącego stężenia substancji zabronionych w analizie nieprogowym. Laboratorium powinno przygotować sprawozdanie dotyczące wykrytych w próbce substancji zabronionych, metabolitu(ów) substancji zabronionych lub metod(y), czy też ich markera(ów).
- 5.2.6.8. W przypadku substancji progowych w sprawozdaniu przedłożonym przez laboratorium należy zaznaczyć, że substancja zabroniona lub metabolit(y), czy marker(y) substancji zabronionej występują w stężeniu wyższym niż stężenie progowe uwzględniając niepewność pomiaru, a zatem należy stwierdzić, że ich stężenie w próbce przekracza wartości progowe. W świadectwie analizy lub sprawozdaniu z badania nie podaje się szacunkowego poziomu niepewności pomiaru, jednak należy go ująć w pakietach dokumentacji laboratoryjnej.
- 5.2.6.9. Laboratorium powinno dysponować polityką odnoszącą się do przedkładania opinii i interpretacji danych. Opinię lub interpretację można dołączyć do świadectwa analizy lub sprawozdania z badania pod warunkiem, że opinia lub interpretacja jest oznaczona, jako taka. Należy udokumentować podstawę, na której wydano opinię.
- Uwaga: Opinia lub interpretacja mogą uwzględniać między innymi zalecenia w sprawie metod wykorzystywania wyników, informacji dotyczących do farmakologii, metabolizmu i farmakokinetyki substancji oraz wskazywać, czy odnotowany wynik jest spójny z przekazanymi warunkami.
- 5.2.6.10. Poza sprawozdaniem przekazanym organowi odpowiedzialnemu za badania, laboratorium powinno równolegle przekazać negatywny wynik badania do WADA i kompetentnej federacji międzynarodowej. W przypadku, gdy zawody sportowe nie mają związku z federacją międzynarodową (np. uczelniane zawody sportowe) lub sportowcy nie są członkami federacji

międzynarodowej, od laboratorium wymaga się przekazania negatywnego wyniku badania wyłącznie do WADA. Wszystkie sprawozdania powinny być podlegać kodeksowym wymogom zachowania poufności.

- 5.2.6.11 Co kwartał laboratorium przekazuje WADA sprawozdania zawierające podsumowanie wyników wszystkich wykonanych badań w formacie ustalonym przez WADA. Nie podaje się żadnych informacji, które mogłyby umożliwić powiązanie sportowca z danym wynikiem. Sprawozdanie obejmuje krótki opis dotyczący wszelkich próbek odrzuconych oraz wyjaśnienie przyczyny odrzucenia.
Zgodnie z wymogami podanymi w sekcji 5.2.6.6. zastępującej powyższy ustęp, w przypadku, gdy w strukturze laboratorium funkcjonuje biuro informacyjne na temat kontroli dopingowej, wszystkie informacje przekazane przez laboratorium organowi odpowiedzialnemu za badania należy równolegle przekazywać do WADA. Informacje te zostaną wykorzystane do sporządzenia sprawozdań podsumowujących.
- 5.2.6.12 Pakiety dokumentacji laboratoryjnej powinny zawierać materiały wskazane w dokumentacji technicznej WADA dotyczącej pakietów dokumentacji laboratoryjnej.
- 5.2.6.13 Zachowanie poufności jest kluczowym obowiązkiem laboratoriów zaangażowanych w przypadki kontroli dopingowej. Uwzględniając charakter tych badań, zachowanie poufności wymaga wprowadzenia dodatkowych zabezpieczeń.
- 5.2.6.13.1 Organ odpowiedzialny za badania wymaga od laboratorium przekazywania informacji na piśmie.
- 5.2.6.13.2 Negatywnych wyników badań nie wolno przekazywać drogą telefoniczną.
- 5.2.6.13.3 Dopuszcza się przesyłanie informacji faksem, o ile zweryfikowano bezpieczeństwo przekazu taksowego i wprowadzono procedury mające na celu zagwarantowanie, że faks przekazano na właściwy numer.
- 5.2.6.13.4 Nie dopuszcza się przekazywania informacji dotyczących negatywnego wyniku badania umożliwiających ustalenie tożsamości sportowca lub zawierających jego dane osobowe za pomocą niezasyfrowanej wiadomości e-mail. Zgodnie z przepisami Artykułu 4.5. Kodeksu, laboratorium powinno również przedłożyć wymagane przez WADA informacje dotyczące programu monitorującego.

5.3 Procesy zarządzania jakością

5.3.1 Organizacja

- 5.3.1.1 W systemie normy ISO/IEC 17025 laboratorium jest uznawane za laboratorium badawcze (a nie laboratorium kalibracyjne).
- 5.3.1.2 O ile nie zostanie podjęta inna decyzja, dyrektor (naukowy) laboratorium pełni obowiązki dyrektora wykonawczego.

5.3.2 Polityka i cele dotyczące jakości

- 5.3.2.1 Polityka w dziedzinie jakości i jej wdrażanie spełnia wymogi normy ISO/IEC 17025 sekcja 4.2 System zarządzania jakością oraz obejmuje wytyczne dotyczące jakości opisujące system jakości.
- 5.3.2.2 Jednego z pracowników należy mianować kierownikiem ds. jakości. Osoba taka powinna być odpowiedzialna za wdrażanie i zapewnienie przestrzegania systemu jakości oraz posiadać odpowiednie uprawnienia w tym zakresie.

5.3.3 Kontrola dokumentacji

Kontrola dokumentów składających się na system zarządzania jakością powinna spełniać wymogi ISO/IEC 17025 sekcja 4.3 Kontrola dokumentacji.

- 5.3.3.1 Dyrektor laboratorium (lub wyznaczona osoba) zatwierdza wytyczne dotyczące jakości i wszystkie inne dokumenty wykorzystywane przez personel podczas przeprowadzania badań.
- 5.3.3.2 System zarządzania jakością gwarantuje włączanie do odpowiednich wytycznych treści dokumentów technicznych WADA według daty ich wejścia w życie oraz prowadzenie i rejestrowanie szkoleń. W przypadku, gdy nie jest to możliwe, należy skontaktować się z WADA i przesłać pisemną prośbę o przedłużenie terminu.

5.3.4 Analiza wniosków, przetargów i kontraktów

Analiza dokumentów prawnych lub umów związanych z badaniami musi spełniać wymogi ISO/IEC 17025 sekcja 4.4.

Laboratorium dba o to, aby organy odpowiedzialne za badania były informowane, jakie badania można wykonać na próbkach przedstawionych do analizy.

5.3.5 Podzlecenie badań

Laboratorium posiadające akredytację WADA musi wykonywać całą pracę na terenie akredytowanego obiektu przy pomocy własnego personelu i sprzętu. W przypadku specjalnych technologii, którymi dane laboratorium może nie dysponować (np. GC/C/IRYS, ogniskowanie izoelektryczne [EPO/NERP]) próbka może zostać przekazana do innego laboratorium posiadającego akredytację WADA, dysponującego tego rodzaju technologią.

W wyjątkowych przypadkach WADA może podjąć decyzję o udzieleniu specjalnego zezwolenia na podzlecenie części zadań. W takiej sytuacji do obowiązków dyrektora laboratorium akredytowanego przez WADA należy zadbanie o utrzymanie poziomu jakości i odpowiedniego systemu kontroli podczas przebiegu całego procesu.

5.3.6 Zakup usług i dostawy

5.3.6.1 Substancje chemiczne i odczynniki

Substancje chemiczne i odczynniki muszą odpowiadać swemu przeznaczeniu i muszą być czyste. Jeżeli jest to możliwe, należy uzyskać dokumentację referencyjną w zakresie czystości i zachować ją w dokumentacji dotyczącej systemu jakości.

W przypadku rzadkich lub trudnych do uzyskania odczynników, materiałów referencyjnych lub zbiorów referencyjnych, wykorzystywanych w szczególności w metodach jakościowych, okres przydatności roztworu do użytku może zostać przedłużony, jeżeli w odpowiedniej dokumentacji stwierdzono, że nie wystąpiły znaczące zmiany w jego składzie.

5.3.6.2 Wywóz odpadów powinien odbywać się zgodnie z prawem krajowym i innymi stosownymi przepisami. Dotyczy to materiałów stanowiących zagrożenie dla organizmów żywych, substancji chemicznych, substancji kontrolowanych oraz izotopów promieniotwórczych, jeżeli są one stosowane.

5.3.6.3 Niezbędna jest polityka w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz ochrony środowiska naturalnego, która będzie chronić pracowników, społeczeństwo i środowisko.

5.3.7 Usługi dla klientów

5.3.7.1 Usługi dla klientów powinny być świadczone zgodnie z normą ISO/IEC 17025 sekcja 4.7.

5.3.7.2 Kontakty z WADA

Dyrektor laboratorium lub wyznaczona przez niego osoba musi:

- * Zapewnić odpowiednią komunikację.
- * Zgłaszać WADA wszelkie nadzwyczajne okoliczności lub informacje dotyczące programów badań, schematów nieprawidłowości próbek lub potencjalnego stosowania nowych substancji.
- * Dostarczać WADA zgodnie z potrzebami i na żądanie dokładne i natychmiastowe wyjaśnienia w celu zapewnienia jakości związanej z akredytacją.

5.3.7.3 Dbanie o potrzeby organów odpowiedzialnych za badania

5.3.7.3.1 Dyrektor laboratorium powinien zapoznać się z przepisami organów odpowiedzialnych za badania oraz listą zabronionych substancji i metod.

5.3.7.3.2 Dyrektor laboratorium powinien współdziałać z organami odpowiedzialnymi za badania w odniesieniu do terminów, przekazywania informacji lub innych dodatkowych potrzeb. Współdziałanie to powinno obejmować między innymi:

- * Porozumiewanie się z organami odpowiedzialnymi za badania w przypadku wszelkich poważnych problemów związanych z potrzebami w zakresie badań lub nadzwyczajnych okoliczności związanych z procesem badań (w tym opóźnień w przedstawianiu sprawozdań).
- * Brak uprzedzeń w odniesieniu do przynależności państwowej organu odpowiedzialnego za badania.
- * Terminowe dostarczanie organom odpowiedzialnym za badania pełnych wyjaśnień, na żądanie lub w przypadku okoliczności mogących spowodować niezrozumienie sprawozdania z badań lub świadectwa analizy.
- * Dostarczanie dowodów i/lub świadectwa eksperta na temat wyników badań lub sprawozdań przygotowanych przez laboratorium, wymaganych w postępowaniu administracyjnym, arbitrażowym lub sądowym.
- * Reagowanie na wszelkie uwagi lub skargi złożone przez organ odpowiedzialny za badania lub organizację antydopingową dotyczące laboratorium i jego pracy.

5.3.7.3.3 Laboratorium powinno monitorować zadowolenie organów odpowiedzialnych za badania.

Należy odnotowywać, że uwagi organów odpowiedzialnych za badania zostały, tam gdzie było właściwe, włączone do systemu zarządzania jakością w laboratorium.

- 5.3.7.3.4 Zgodnie z wymogami normy ISO 17025 laboratorium opracuje system monitorowania kluczowych wskaźników pracy laboratorium.

5.3.8 Skargi

Skargi są rozpatrywane zgodnie z ISO/IEC 17025 Sekcja 4.8.

5.3.9 Kontrola badań nieodpowiadających normom

- 5.3.9.1 Laboratorium powinno dysponować polityką i procedurami, które będą wdrażane w przypadku, gdy jakikolwiek aspekt badań lub wynik badań nie odpowiada ustalonym procedurom.
- 5.3.9.2 Dokumentacja dotycząca niezgodności lub odstępstwa od procedury lub protokołu związanego z badaniem próbek powinna być przechowywana w stałych aktach danej próbki.

5.3.10 Działania naprawcze

Działania naprawcze są podejmowane zgodnie z ISO/IEC 17025 sekcja 4.10.

5.3.11 Działania zapobiegawcze

Działania zapobiegawcze są podejmowane zgodnie z ISO/IEC 17025 sekcja 4.11.

5.3.12 Kontrola akt

- 5.3.12.1 Dokumentacja techniczna
- 5.3.12.1.1 Dokumentacja analityczna negatywnych próbek, w tym dokumentacja dotycząca systemu kontroli wewnętrznej w laboratorium i informacji medycznych (wskaźnik T/E, profile sterydów i parametry krwi) musi być przechowywana w bezpiecznym miejscu przynajmniej przez dwa (2) lata. Odnośna dokumentacja dotycząca próbek, w których stwierdzono nieprawidłowości lub próbek odrzuconych musi być przechowywana w bezpiecznym miejscu przynajmniej przez dwa (2) lata.
- 5.3.12.1.2 Cała dokumentacja próbek mających negatywny wynik badania musi być przechowywana w bezpiecznym miejscu przynajmniej przez pięć (5) lat, chyba że władze odpowiedzialne za badania lub umowa stanowią inaczej.
- 5.3.12.1.3 Dane pierwotne uzupełniające wszystkie wyniki analityczne muszą być przechowywane w bezpiecznym miejscu przynajmniej przez pięć (5) lat.

5.3.13 Audyt wewnętrzny

- 5.3.13.1 Audyt wewnętrzny jest wykonywany zgodnie z wymogami ISO/IEC 17025 sekcja 4.13.
- 5.3.13.2 Obowiązki z zakresu audytu wewnętrznego można podzielić między pracowników, pod warunkiem, że dana osoba nie będzie przeprowadzać kontroli własnego obszaru.

5.3.14 Kontrola zarządzania

- 5.3.14.1 Kontrole zarządzania będą przeprowadzane w celu spełnienia wymogów ISO/IEC 17025 sekcja 4.14.
- 5.3.14.2 Co pewien czas WADA będzie w dokumencie technicznym publikować specjalne zalecenia techniczne. Wdrażanie zaleceń technicznych przedstawionych w dokumentach technicznych jest obowiązkowe i powinno odbywać się w podanym terminie. Dokumenty techniczne zastępują wszelkie wcześniejsze publikacje na podobny temat lub, jeżeli jest to zasadne, niniejszy dokument. Obowiązującym dokumentem będzie ten dokument techniczny, który wszedł w życie jako ostatni przed datą otrzymania próbki. Aktualna wersja dokumentu technicznego będzie dostępna na stronie internetowej WADA.

5.4 Procesy dodatkowe/uzupełniające

5.4.1 Pomoc ogólna

Pomoc ogólna będzie świadczona zgodnie z ISO/IEC 17025.

5.4.2 Personel

- 5.4.2.1 Każda osoba zatrudniona w laboratorium lub związana z nim umową musi posiadać akta osobowe dostępne dla audytorów. Akta muszą zawierać kopie życiorysu lub formularza kwalifikacji, zakres obowiązków oraz dokumentację dotyczącą szkolenia wstępnego i stałego kształcenia. Laboratorium musi zapewnić odpowiednią poufność danych osobowych.
- 5.4.2.2 Wszyscy pracownicy powinni doskonale znać swoje obowiązki, z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa w laboratorium, poufności wyników, protokołów systemu kontroli wewnętrznej w laboratorium oraz standardowych procedur operacyjnych dotyczących wszelkich stosowanych metod.
- 5.4.2.3 Dyrektor laboratorium jest odpowiedzialny za zapewnienie odpowiedniego przeszkolenia pracowników laboratorium oraz zdobycie przez nich doświadczenia koniecznego do

wykonywania swoich zadań. Poświadczenie tego powinno zostać odnotowane w aktach osobowych danej osoby.

5.4.2.4 Dyrektorem laboratorium kontroli dopingowej musi być osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje do wzięcia na siebie odpowiedzialności zawodowej, organizacyjnej, oświatowej i administracyjnej. Dyrektor laboratorium musi posiadać następujące kwalifikacje:

- * Doktorat lub odpowiednik doktoratu z nauk przyrodniczych lub wykształcenie porównywalne z doktoratem z nauk przyrodniczych, jak nauki medyczne lub nauki ścisłe oraz odpowiednie wykształcenie doświadczenie lub przeszkolenie.
- * Doświadczenie w zakresie analizy materiałów biologicznych na obecność substancji stosowanych w dopingowaniu.
- * Odpowiednie wykształcenie lub doświadczenie w zakresie stosowania kontroli dopingowej w medycynie sądowej.

5.4.2.5 Laboratorium kontroli dopingowej musi dysponować wykwalifikowanymi pracownikami, którzy będą pełnić funkcję biegłych naukowców, dokonujących przeglądu wszystkich stosowanych danych, wyników kontroli jakości oraz poświadczających ważność sprawozdań z badań laboratorium. Osoby takie mają posiadać następujące kwalifikacje:

- * Licencjat w dziedzinie technologii medycznych, chemii, biologii lub nauk przyrodniczych lub jego odpowiednik. Udokumentowane doświadczenie zawodowe co najmniej 8 lat pracy w laboratorium kontroli dopingowej odpowiada dla tego stanowiska tytułowi licencjata.
- * Doświadczenie w zakresie analizy płynów biologicznych na obecność substancji stosowanych w dopingowaniu.
- * Doświadczenie w zakresie stosowania odpowiednich technik analitycznych, jak chromatografia, badania na odporność oraz chromatografii gazowej/spektrometrii masowej.

5.4.2.6 Personel nadzoru powinien doskonale znać procedury kontroli jakości; przegląd, interpretację i zgłaszanie wyników badań; funkcjonowanie wewnętrznego systemu kontroli w laboratorium oraz podejmowanie odpowiednich działań naprawczych w przypadku problemów analitycznych. Kwalifikacje pracownika nadzoru są następujące:

- * Licencjat w dziedzinie technologii medycznych, chemii, biologii lub nauk przyrodniczych lub jego odpowiednik. Udokumentowane doświadczenie zawodowe co najmniej 5 lat pracy w laboratorium kontroli dopingowej odpowiada dla tego stanowiska tytułowi licencjata.
- * Doświadczenie w zakresie badań analitycznych, z uwzględnieniem analizy płynów biologicznych na obecność substancji zabronionych.
- * Doświadczenie w zakresie stosowania takich technik analitycznych, jak chromatografia, badania na odporność oraz chromatografii gazowej/spektrometrii masowej.
- * Umiejętność zapewnienia zgodności z systemami zarządzania jakością i procesami zapewnienia jakości.

5.4.3. Obiekt i otoczenie

5.4.3.1 Kontrola otoczenia

5.4.3.1.1 Odpowiednie zaopatrzenie w elektryczność

5.4.3.1.1.1 Laboratorium dba o odpowiednie zaopatrzenie w elektryczność, tak aby nie występowały przerwy w dostawie prądu ani nie zostały uszkodzone przechowywane dane.

5.4.3.1.1.2 Wszystkie komputery, urządzenia peryferyjne i komunikacyjne powinny być zasilane w taki sposób, aby nie występowały przerwy w zasilaniu.

5.4.3.1.1.3 Laboratorium dysponuje polityką zapewniającą w przypadku przerw w dostawie energii elektrycznej integralność próbek przechowywanych w warunkach chłodniczych i/lub w postaci zamrożonej.

5.4.3.1.2 Laboratorium dysponuje polityką w dziedzinie bezpieczeństwa i egzekwuje przestrzeganie swoich polityk bezpieczeństwa.

5.4.3.1.3 Przechowywanie kontrolowanych substancji oraz postępowanie z nimi musi być zgodne z odnośnym ustawodawstwem krajowym.

5.4.3.2 Bezpieczeństwo obiektu

5.4.3.2.1 Laboratorium dysponuje polityką bezpieczeństwa obiektu, która może obejmować ocenę zagrożenia i ryzyka.

5.4.3.2.2 W podręczniku dotyczącym jakości lub w planie oceny zagrożenia należy wziąć pod uwagę trzy poziomy dostępu:

- * Obszar recepcyjny. Punkt kontroli początkowej, od którego osoby nieupoważnione muszą

poruszać się w towarzystwie pracownika.

* Obszary zwykłej pracy.

* Obszary kontrolowane. Dostęp do nich powinien być monitorowany; należy także prowadzić rejestr odwiedzających.

5.4.3.2.3 Laboratorium ogranicza dostęp do obszarów kontrolowanych wyłącznie do osób upoważnionych. Należy wyznaczyć pracownika, który będzie odpowiadał za bezpieczeństwo i będzie znał i kontrolował system bezpieczeństwa.

5.4.3.2.4 W obszarach kontrolowanych osoby nieupoważnione powinny poruszać się w towarzystwie pracownika. Czasowe pozwolenia można wydać osobom, które muszą mieć dostęp do obszarów kontrolowanych, takim jak członkowie zespołów audytorskich oraz osobom wykonującym naprawy lub prace serwisowe.

5.4.3.2.5 Zaleca się utworzenie oddzielnego obszaru kontrolowanego dla odbioru próbek i przygotowywania podwielokrotnych części próbek.

5.4.4 Metody badania i legalizowanie ważności metod

5.4.4.1 Wybór metod

Standardowych metod generalnie nie stosuje się w przypadku analiz kontroli dopingowej. Laboratorium powinno opracować, zalegalizować i udokumentować wewnętrzne metody dotyczące związków znajdujących się na liście substancji zabronionych i substancji pokrewnych. Metody powinny zostać wybrane i zalegalizowane, tak aby odpowiadały swemu przeznaczeniu.

5.4.4.1.1 Substancje nieprogowe

Laboratoria nie mają obowiązku dokonywać pomiarów stężenia ani zgłaszać stężenia substancji nieprogowych.

W ramach procesu legalizacji metody laboratorium musi opracować akceptowalne standardy identyfikacji substancji zakazanych (Patrz dokument techniczny dotyczący kryteriów oznaczania w przypadku analizy ilościowej).

Laboratorium musi posiadać możliwość wykrywania minimalnych wymaganych stężeń typowej substancji lub typowych substancji, o ile istnieją odpowiednie standardy. W przypadku zastosowania do oznaczenia zbioru referencyjnego, należy dostarczyć szacunkową granicę wykrywalności dzięki ocenie substancji typowej.

5.4.4.1.2 Substancje progowe

Laboratorium musi opracować metodę dającą akceptowalny poziom niepewności pomiaru bliski stężeniu progowemu. Metoda musi umożliwić udokumentowanie zarówno względnej koncentracji, jak i tożsamości substancji zabronionej lub jej metabolitu(ów) bądź markera(ów).

Metody potwierdzania dla substancji progowych muszą być stosowane na trzech podwielokrotnych częściach próbki z próbki "A" i trzech podwielokrotnych częściach próbki z próbki "B", jeżeli dokonuje się potwierdzenia próbki "B". W przypadku ilości próbki niewystarczającej do przeprowadzenia analizy trzech podwielokrotnych części próbki, należy dokonać analizy maksymalnej liczby podwielokrotnych części próbki, jaką można przygotować. Decyzje dotyczące negatywnych wyników badania powinny się opierać na średniej z obliczonych stężeń i uwzględniać szacunkowy poziom niepewności pomiaru z czynnikiem wydajności "k", odzwierciedlając liczbę poddanych analizie podwielokrotnych części próbki i poziom zaufania wynoszący 95%. W sprawozdaniach i dokumentacji, tam gdzie to konieczne, należy podawać średnie stężenie.

5.4.4.1.3 Minimalne wymagane stężenie

W odniesieniu do substancji nieprogowych i substancji progowych laboratorium będzie musiało wykrywać i oznaczać minimalne wymagane stężenie oraz wykazywać, że stężenie substancji przekracza próg (jeżeli jest to wymagane).

5.4.4.2 Legalizacja metod

5.4.4.2.1 Metody potwierdzania obecności substancji nieprogowych muszą zostać zalegalizowane. Oto przykłady czynników umożliwiających określenie, czy dana metoda odpowiada swemu przeznaczeniu:

* Swoistość. Konieczne jest określenie i udokumentowanie, że podczas danej analizy wykrywana jest tylko substancja będąca przedmiotem zainteresowania. Dana analiza musi rozróżniać związki w ściśle powiązanych strukturach.

- * Zdolność identyfikacji. Ponieważ w przypadku substancji nieprogowych wyniki nie są wynikami ilościowymi, laboratorium powinno opracować kryteria umożliwiające zapewnienie, że substancja zaliczana do kategorii substancji zabronionych może być wielokrotnie oznaczana i wykrywana jako obecna w próbce na poziomie stężenia zbliżonym do minimalnego wymaganego stężenia.
- * Stabilność. Należy stwierdzić, że metoda daje takie same wyniki przy niewielkich zmianach w warunkach analitycznych. Należy kontrolować warunki istotne dla możliwych do powielania wyników.
- * Przenoszenie. Należy określić i zastosować warunki konieczne dla uniemożliwienia przenoszenia substancji będącej przedmiotem zainteresowania z próbki na próbkę w czasie przetwarzania lub analizy instrumentalnej.
- * Zakłócenia matrycy. Metoda nie powinna powodować zakłóceń w wykrywaniu substancji zabronionych, ich metabolitów lub markerów przez składniki tej samej matrycy.
- * Standardy. Do wykrywania należy stosować standardy referencyjne, jeżeli są one dostępne. Jeżeli brak jest standardu referencyjnego, do przyjęcia jest wykorzystanie danych lub próbki z zatwierdzonego zbioru referencyjnego.

5.4.4.2.2 Metody potwierdzania obecności substancji progowych muszą zostać zalegalizowane. Oto przykłady czynników umożliwiających określenie, czy dana metoda odpowiada swemu przeznaczeniu:

- * Swoistość. Konieczne jest określenie i udokumentowanie, że podczas danej analizy wykrywana jest tylko substancja będąca przedmiotem zainteresowania. Dana analiza musi rozróżniać związki w ściśle powiązanych strukturach.
- * Pośrednia dokładność. Metoda musi umożliwiać wiarygodną powtarzalność wyników o różnych porach i w przypadku, gdy analizę przeprowadzają różne osoby. Musi zostać udokumentowana pośrednia dokładność na wysokości progów.
- * Stabilność. Należy stwierdzić, że metoda daje takie same wyniki przy niewielkich zmianach w warunkach analitycznych. Należy kontrolować warunki istotne dla możliwych do powielania wyników.
- * Przenoszenie. Należy określić i zastosować warunki konieczne dla uniemożliwienia przenoszenia substancji będącej przedmiotem zainteresowania z próbki na próbkę w czasie przetwarzania lub analizy instrumentalnej.
- * Zakłócenia matrycy. Metoda nie powinna powodować zakłóceń w wykrywaniu substancji zabronionych, ich metabolitów lub markerów przez składniki tej samej matrycy.
- * Standardy. Do wykrywania należy stosować standardy referencyjne, jeżeli są one dostępne. Jeżeli brak jest standardu referencyjnego, do przyjęcia jest wykorzystanie danych lub próbki z zatwierdzonego zbioru referencyjnego.
- * Minimalne wymagane stężenie (MRPL). Laboratorium musi udowodnić, że jest w stanie wykrywać typowe związki każdej z zabronionych kategorii przy określonym MRPL. Laboratorium powinno także określić poziom wykrywania i poziom kwantyfikacji, jeżeli MRPL jest zbliżone do tych poziomów.
- * O ile dokument techniczny nie stanowi inaczej, liniowość musi być dokumentowana na poziomie od 50% do 200% wartości progowej.

5.4.4.3 Szacunkowy poziom niepewności pomiarów przy zastosowaniu danej metody
W większości przypadków do zgłoszenia negatywnego wyniku badania wystarczy oznaczenie zabronionej substancji, jej metabolitu(ów) lub markera(ów). W takiej sytuacji nie ma zastosowania ilościowy poziom niepewności pomiaru zdefiniowany w ISO/IEC 17025. Podczas identyfikacji związku przy pomocy GC/MS lub HPLC/MS dokonywane są pomiary jakościowe, które znacznie zmniejszają poziom niepewności identyfikacji.

W przypadku substancji progowej należy zająć się poziomem niepewności w zakresie identyfikacji oraz stwierdzenia, że substancja jest obecna w ilości większej niż stężenie progowe.

5.4.4.3.1 Poziom niepewności pomiaru podczas identyfikacji
Muszą zostać udokumentowane szczególne cechy analityczne określonej analizy. Laboratorium musi ustanowić kryteria identyfikacji związku przynajmniej tak ściśle, jak kryteria podane we wszystkich odnośnych dokumentach technicznych.

5.4.4.3.2 Poziom niepewności pomiaru w odniesieniu do tego, czy stężenie substancji przekracza

wartość progową.

Zgłaszanie progów w kontroli dopingowej ma na celu stwierdzenie, że substancja zabroniona, jej metabolit(y) lub marker(y) są obecne w stężeniu większym niż wartość progowa. Metoda, z uwzględnieniem doboru standardów i sposobów kontroli, oraz zgłoszenie poziomu niepewności pomiaru powinny być tak opracowane, aby odpowiadały przeznaczeniu.

- 5.4.4.3.2.1 Problem poziomu niepewności co do wyników ilościowych, w szczególności na poziomie wartości progowej, należy rozwiązać podczas zatwierdzania danej analizy poprzez pomiar powtarzalności, pośredniej dokładności oraz odchyłeń, tam gdzie to możliwe.
  - 5.4.4.3.2.2 Poziom niepewności pomiaru powinien być wyrażony z rozszerzeniem poziomu niepewności i z zastosowaniem czynnika wydajności, k , aby odzwierciedlać poziom zaufania wynoszący 95%. Wyrażenie poziomu niepewności może także przyjmować postać jednostronnego badania typu "t" na poziomie zaufania wynoszącym 95%.
  - 5.4.4.3.2.3 Problem poziomu niepewności pomiaru może być dalej rozwiązany w dokumentach technicznych celem odzwierciedlenia celu analizy konkretnych substancji.
- 5.4.4.4 Kontrola danych
- 5.4.4.4.1 Bezpieczeństwo danych i komputerów
  - 5.4.4.4.1.1 Dostęp do terminali, komputerów lub innego sprzętu operacyjnego powinien być kontrolowany poprzez dostęp fizyczny i przez wiele poziomów kontrolowanych przez hasła lub inne środki rozpoznawania i identyfikacji pracowników. Obejmują one między innymi kontrolę uprzywilejowanych użytkowników, kodów identyfikacji użytkownika, dostępu do dysku i dostępu do plików.
  - 5.4.4.4.1.2 Należy regularnie sporządzać kopie zapasowe oprogramowania operacyjnego i wszystkich plików, a aktualna kopia powinna być przechowywana poza obiektem w bezpiecznym miejscu.
  - 5.4.4.4.1.3 Oprogramowanie powinno uniemożliwiać wprowadzenie zmian do wyników, chyba że istnieje system dokumentujący, kto dokonuje edycji i jeśli edycję można ograniczyć do użytkowników posiadających odpowiedni poziom dostępu.
  - 5.4.4.4.1.4 Wszystkie pozycje danych, rejestrowanie procesów sprawozdawczych oraz wszystkie zmiany w podawanych danych powinny być rejestrowane ze ścieżką kontrolną. Powinna ona zawierać datę i godzinę, zmienioną informację oraz osobę wykonującą zadanie.

5.4.5 Sprzęt

- 5.4.5.1 Należy sporządzić i przechowywać listę posiadanego sprzętu.
- 5.4.5.2 W ramach systemu jakości laboratorium powinny posiadać program konserwacji i kalibracji sprzętu zgodnie z ISO 17025 sekcja 5.5.
- 5.4.5.3 Sprzęt ogólnego zastosowania, który nie jest wykorzystywany do dokonywania pomiarów należy konserwować w drodze kontroli wzrokowej, kontroli bezpieczeństwa i czyszczenia w razie potrzeby. Kalibracja jest wymagana tylko wówczas, gdy ustawienie może w znacznym stopniu zmienić wyniki badania. Należy ustanowić terminarz konserwacji dla takich pozycji jak wyciągi laboratoryjne, wirówki, aparaty wyparne itp., które są stosowane w metodzie badania.
- 5.4.5.4 Sprzęt lub urządzenia objętościowe wykorzystywane do pomiarów powinny przechodzić okresowe kontrole wyników oraz serwisowanie, czyszczenie i naprawy.
- 5.4.5.5 Do serwisowania, konserwacji i napraw urządzeń pomiarowych można zatrudniać wykwalifikowanych usługodawców-podwykonawców.
- 5.4.5.6 Każda konserwacja, serwisowanie i naprawa sprzętu musi być udokumentowana.

5.4.6 Możliwość śledzenia pomiarów

- 5.4.6.1 Standardy referencyjne
Niewiele z dostępnych leków referencyjnych i metabolitów leków daje się odszukać w standardach krajowych lub międzynarodowych. Jeżeli jest to możliwe, należy zastosować lek referencyjny lub metabolit(y) leku dający się odszukać w standardzie krajowym lub potwierdzony przez organ o uznanym statusie, taki jak USP, BP, Ph.Eur lub WHO. Jeżeli jest to możliwe, trzeba uzyskać świadectwo analizy lub autentyczności.
Jeżeli standard referencyjny nie posiada takiego świadectwa, laboratorium sprawdza jego tożsamość i czystość porównując je z opublikowanymi danymi lub charakterystyką chemiczną.
- 5.4.6.2 Zbiory referencyjne
Zbiór próbek lub izolatów można uzyskać z matrycy biologicznej po zastosowaniu autentycznej

i możliwej do zweryfikowania zabronionej substancji lub metody, pod warunkiem, że dane analityczne wystarczają do uzasadnienia tożsamości odnośnego piku chromatograficznego lub izolatu jako substancji zabronionej lub metabolitu substancji zabronionej bądź markera substancji zabronionej lub metody.

5.4.7. Zapewnienie jakości wyników badań

5.4.7.1 Laboratorium musi uczestniczyć w programie badania bieguści WADA.

5.4.7.2 Laboratorium dysponuje systemem zapewnienia jakości, z uwzględnieniem dostarczania ślepych próbek kontrolnych, które stanowią wyzwanie dla całego zakresu procesu badań (tj. otrzymanie i dostęp do próbek poprzez zgłaszanie wyników).

5.4.7.3 Wyniki analityczne powinny być monitorowane przez sprawnie funkcjonujące systemy kontroli jakości odpowiednie dla rodzaju i częstotliwości badań realizowanych przez laboratorium. Działania w zakresie kontroli jakości obejmują:

- * Kontrole pozytywne i negatywne analizowane w czasie tych samych badań co domniemana próbka dająca negatywny wynik badania.
- * Zastosowanie deuteru lub innych wewnętrznych standardów bądź dodatków do standardów.
- * Porównanie widm spektrometrii masowej lub wskaźników jonów z wybranego monitorowania jonów (SIM) z próbką pochodzącą z materiału referencyjnego lub zbioru referencyjnego, poddaną analizie podczas tych samych badań.
- * Potwierdzenie podzielonych próbek "A" i "B".
- * Wykresy kontroli jakości przy zastosowaniu odpowiednich limitów kontrolnych (np. $\pm 20\%$ wartości docelowej) w zależności od zastosowanej metody analitycznej.
- * Procedury kontroli jakości powinny być udokumentowane w laboratorium.

6.0 Proces akredytacji WADA

W tej sekcji przedstawiono wymogi techniczne i finansowe, jakie laboratorium musi spełnić w procesie uzyskania akredytacji WADA. Opis kolejnych kroków w procesie akredytacji jest powiązany z określonymi wymogami przedstawionymi w sekcji 4.

6.1 Laboratorium ubiega się o akredytację przez WADA

6.1.1 Złożenie formularza wniosku

Laboratorium musi wpisać konieczne informacje na formularzu otrzymanym od WADA i dostarczyć go do WADA wraz z wymaganą dokumentacją i przewidzianą opłatą. Wniosek podpisuje dyrektor laboratorium oraz, w razie potrzeby, dyrektor instytucji przyjmującej.

6.1.2 Opis laboratorium

W ramach przygotowań do wstępnej wizytacji ze strony WADA laboratorium wypełnia kwestionariusz otrzymany od WADA i dostarcza go WADA najpóźniej w ciągu czterech tygodni od jego otrzymania. W kwestionariuszu powinny znaleźć się następujące informacje:

- * Lista pracowników i ich kwalifikacje
- * Opis infrastruktury obiektu, w tym opis sposobów zabezpieczenia próbek i dokumentacji
- * Lista planowanego i posiadanego oprzyrządowania i sprzętu
- * Lista dostępnych materiałów lub standardów referencyjnych albo planów nabycia materiałów lub standardów referencyjnych, w tym należycie zalegalizowanych zbiorów referencyjnych próbek biologicznych
- * Plan finansowy lub biznes plan laboratorium.

W trakcie procesu akredytacji WADA może zażądać aktualizacji tej dokumentacji.

6.1.3 Dostarczenie listu polecającego

Zgodnie z sekcją 4.1.2 laboratorium dostarcza niezbędne listy polecające zawierające wymagane informacje od właściwych krajowych władz publicznych, krajowego komitetu olimpijskiego lub krajowej organizacji antydopingowej.

6.1.4 Przeprowadzenie wstępnej wizytacji

W razie konieczności WADA przeprowadza w laboratorium wstępną wizytację (trwającą 2-3 dni) na koszt laboratorium. Celem wizytacji jest wyjaśnienie zagadnień związanych z procesem akredytacji i wymogami określonymi w Międzynarodowym Standardzie dla Laboratoriów oraz uzyskanie informacji na temat różnorodnych aspektów pracy laboratorium, istotnych dla akredytacji.

6.1.5 Wydanie raportu końcowego i zalecenia

W ciągu ośmiu (8) tygodni od wstępnej wizytacji lub od otrzymania kwestionariusza WADA przygotowuje i dostarcza laboratorium sprawozdanie. W sprawozdaniu znajdują się konieczne zalecenia dotyczące nadania laboratorium statusu laboratorium WADA będącego w okresie próbnym lub też

wskazujące na udoskonalenia, jakie są niezbędne, aby laboratorium mogło otrzymać status laboratorium WADA będącego w okresie próbnym.

6.2 Przygotowanie do akredytacji laboratorium przez WADA

Dla laboratorium mającego status laboratorium WADA będącego w okresie próbnym wyznaczany jest okres próbny. Okres ten trwa od 12 do 24 miesięcy, w zależności od stopnia spełnienia przez laboratorium określonych wymogów (patrz sekcja 4.1). Jest to czas, w którym laboratorium przygotowuje się do otrzymania wstępnej akredytacji. WADA w tym okresie dostarcza laboratorium odpowiednie informacje zwrotne, które pomogą mu udoskonalить jakość procesów badawczych. W tym okresie laboratorium powinno:

6.2.1 Uzyskać akredytację ISO 17025

Laboratorium przygotowuje i wprowadza wymaganą dokumentację i system zgodnie z wymogami zawartymi w dokumencie Stosowanie normy ISO 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej (sekcja 5) oraz ISO 17025. Na tej podstawie laboratorium rozpoczyna proces akredytacji i przygotowuje się do niego poprzez konsultacje z krajowym organem akredytacyjnym. Zespół audytowy, w którego skład wchodzi przedstawiciele krajowego organu akredytacyjnego, w tym niezależni eksperci techniczni poleceni przez WADA, dokonuje kontroli laboratorium. Kopie sprawozdania z audytu są przesyłane do WADA. Laboratorium musi w wyznaczonym czasie usunąć wszelkie rozpoznane niezgodności i należyście to udokumentować. Kopie dokumentacji dotyczącej usunięcia niezgodności powinny zostać przesłane do WADA.

6.2.2 Udział w programie badania biegiłości WADA

Przed otrzymaniem wstępnej akredytacji laboratorium musi przynajmniej przez rok uczestniczyć należyście w programie badania biegiłości WADA. (Opis programu badania biegiłości znajduje się w Aneksie A).

W ramach ostatecznego testu biegiłości laboratorium, w obecności przedstawiciela WADA, przeprowadza analizę 20-50 próbek moczu. Laboratorium ponosi koszty związane z wizytacją WADA na swoim terenie. Laboratorium rozpoznaje i/lub dokumentuje stężenie przekraczające wartość progową wszystkich substancji zabronionych, metabolitów substancji zabronionych lub markerów substancji bądź metod zabronionych w ciągu pięciu (5) dni od otwarcia próbek w laboratorium. Laboratorium wystawia świadectwo analizy dla każdej z próbek analizowanych w badaniu biegiłości. W przypadku próbek, które dały nieprawidłowy wynik WADA może zażądać całości lub części danych z badań przesiewowych. Dla każdej z próbek, która dała negatywny wynik badania laboratorium dostarcza pakiet dokumentacji laboratoryjnej. Dane te są dostarczane w ciągu dwóch (2) tygodni od złożenia wstępnego sprawozdania.

6.2.3 Wdrażanie Kodeksu Etycznego

Laboratorium przedstawia wszystkim pracownikom Kodeks Etyczny (Aneks B) i dba, aby wszystkie jego aspekty zostały zrozumiane i należyście przyswojone.

6.2.4 Planowanie i wdrażanie działań badawczych

Laboratorium opracowuje plan działań badawczych i rozwojowych w dziedzinie kontroli dopingowej na okres 3 lat wraz z budżetem. W okresie próbnym mają być rozpoczęte i wdrożone przynajmniej dwa działania badawcze i rozwojowe.

6.2.5 Planowanie i wdrażanie dzielenia się wiedzą

W okresie próbnym laboratorium przygotowuje i przekazuje informacje i posiadaną wiedzę na temat przynajmniej dwóch specjalnych zagadnień innym laboratorium posiadającym akredytację WADA.

6.3 Uzyskanie akredytacji WADA

6.3.1 Udział w audycie akredytacyjnym WADA

W ostatniej fazie okresu próbnego WADA we współpracy z laboratorium przygotowuje ostateczny audyt akredytacyjny WADA. Przedstawiciele WADA skontrolują zgodność z wymogami określonymi w dokumencie Stosowanie normy ISO 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej (sekcja 5) oraz działania i dokumentację laboratorium. Jeżeli WADA uczestniczyła w audycie wstępnym ISO, ostateczny audyt WADA może być kontrolą dokumentów. W innej sytuacji audyt może zostać przeprowadzony przy udziale krajowego organu akredytacyjnego lub oddzielnie, jeżeli taka opcja jest wygodniejszym rozwiązaniem. Jeżeli WADA dokonuje kontroli na miejscu, laboratorium ponosi związane z tym koszty. W oparciu o wyniki audytu WADA wydaje sprawozdanie z audytu i przesyła go do laboratorium. W razie potrzeby laboratorium będzie musiało w określonym terminie usunąć stwierdzone niezgodności i poinformować o tym WADA.

6.3.2 Sprawozdanie i zalecenia WADA

W oparciu o stosowną dokumentację otrzymaną z laboratorium, informacje zwrotne od doradcy

technicznego WADA i odnośnego organu akredytacyjnego (sprawozdanie z audytu), WADA sporządzi ostateczne sprawozdanie zawierające zalecenie w sprawie akredytacji laboratorium. Sprawozdanie i zalecenie zostaną przedstawione do zatwierdzenia przez Komitet Wykonawczy WADA. Jeżeli z zalecenia wynika, że laboratorium nie może otrzymać akredytacji, laboratorium będzie miało maksymalnie sześć (6) miesięcy na skorygowanie i udoskonalenie konkretnych części swojej działalności, a następnie WADA przygotuje kolejne sprawozdanie.

6.3.3 Wydanie i publikacja certyfikatu akredytacji

Na dowód akredytacji zostaje wydany certyfikat podpisany przez należycie upoważnionego przedstawiciela WADA. Taki certyfikat zawiera nazwę laboratorium i okres ważności certyfikatu. Certyfikaty mogą być wydawane po dacie wejścia w życie, ze skutkiem wstecznym. Corocznie WADA będzie ogłaszać listę akredytowanych laboratoriów.

6.4 Zachowanie akredytacji WADA

6.4.1 Przedstawienie nowego listu polecającego

Listy polecające od krajowych władz publicznych, krajowego komitetu olimpijskiego lub krajowej organizacji antydopingowej odpowiedzialnej za krajowy program kontroli dopingowej lub federacji międzynarodowej odpowiedzialnej za międzynarodowy program kontroli dopingowej są wymagane w latach, w których odbywa się audyt związany z przedłużeniem akredytacji ISO 17025.

W związku z każdym audytem związanym z przedłużeniem akredytacji ISO 17025 wymagany jest także list polecający od organizacji przyjmującej.

6.4.2 Dokumentowanie liczby corocznie przeprowadzanych badań

Laboratorium okresowo przesyła WADA w określonym formacie wyniki wszystkich wykonywanych badań. WADA monitoruje liczbę badań próbek wykonywanych przez laboratorium. Jeżeli liczba przebadanych próbek jest niższa niż 1.500 rocznie, akredytacja laboratorium przez WADA zostanie zawieszona lub cofnięta, zgodnie z sekcją 6.4.8.

6.4.3 Otwarta akredytacja

Laboratoria akredytowane przez WADA mogą uzupełniać metody naukowe i analizy lub wprowadzać do nich zmiany bez konieczności uzyskiwania potwierdzenia od organu, który dokonał akredytacji laboratorium zgodnie z ISO/IEC 17025. Jeżeli dana metoda lub procedura analityczna ma być dalej wykorzystywana, należy ją starannie wyselekcjonować i zalegalizować oraz włączyć w zakres metod badawczych laboratorium podczas następnego audytu ISO.

6.4.4 Dokumentowanie przestrzegania Kodeksu Etycznego przez laboratorium akredytowane przez WADA

Dyrektor laboratorium corocznie przesyła WADA pismo potwierdzające zgodność z przepisami kodeksowymi. Laboratorium może zostać poproszone o przedłożenie dokumentacji potwierdzającej zgodność z przepisami Kodeksu Etycznego (Aneks B).

6.4.5 Dokumentowanie zrealizowanych działań badawczych

Laboratorium musi przedstawiać WADA doroczne sprawozdanie z postępów przedstawiające wyniki działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie kontroli dopingowej oraz rozpowszechnianie tych wyników. Laboratorium powinno także przedstawić plany badawcze i rozwojowe na następny rok.

6.4.6 Dokumentowanie dzielenia się wiedzą

Laboratorium musi przedstawić coroczny raport dotyczący dzielenia się wiedzą ze wszystkimi innymi laboratoriami posiadającymi akredytację WADA.

6.4.7 Uczestniczenie w audytach okresowych WADA/ISO oraz w audycie związanym z przedłużeniem akredytacji

WADA zastrzega sobie prawo do kontroli i przeprowadzania audytu laboratorium w dowolnym czasie. Powiadomienie o audycie/kontroli ma formę pisemną i jest wysyłane do dyrektora laboratorium. W wyjątkowych okolicznościach audyt/kontrola może być niezapowiedziana.

6.4.7.1 Audyt związany z przedłużeniem akredytacji WADA/ISO

Laboratorium musi otrzymać akredytację ISO/IEC 17025, oraz potwierdzenie zgodności z dokumentem Stosowanie normy ISO 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej (rozdział 5 niniejszego dokumentu). W skład zespołu audytorów może wchodzić konsultant WADA w celu wzmocnienia zespołu przeprowadzającego audyt związany z przedłużeniem akredytacji wybranego przez krajowy organ akredytacyjny.

Kopie skróconego raportu z audytu, jak również uwagi laboratorium muszą zostać przesłane do WADA. Laboratorium dostarczy także kopię certyfikatu ISO 17025 uzyskanego od krajowego organu certyfikacji.

6.4.7.2 Okresowy audyt ISO

W latach, w których wymagane jest przeprowadzenie okresowego audytu ISO/IEC 17025, laboratorium dostarczy WADA kopię wyników wszelkich kontroli z zewnątrz oraz dowody na wykonanie działań naprawczych usuwających wszelkie niezgodności.

6.4.8 Sprawozdanie i zalecenia WADA

WADA będzie corocznie sprawdzać przestrzeganie przez laboratorium wymogów przedstawionych w rozdziałach 4 i 5. Coroczny przegląd, z wyjątkiem audytu związanego z przedłużeniem akredytacji i innych wymaganych audytów miejscowych, będzie polegał na kontroli dokumentacji. WADA może zażądać od laboratorium dostarczenia dokumentacji. Niedostarczenie w terminie informacji wymaganych do oceny wyników pracy laboratorium będzie uznawane za odmowę współpracy i spowoduje zawieszenie lub cofnięcie akredytacji.

Podjmując decyzję w sprawie dalszej akredytacji, WADA będzie brać pod uwagę ogólne wyniki pracy laboratorium. Podczas takiej kontroli mogą być uwzględniane wyniki laboratorium w zakresie standardów określonych w rozdziale 5 (jak cykl pracy, treść pakietów dokumentacji laboratoryjnej oraz informacje zwrotne od organizacji klientów).

6.4.8.1 Utrzymanie akredytacji

W przypadku, gdy laboratorium osiąga zadowalające wyniki, WADA zaleci swojemu Komitetowi Wykonawczemu przedłużenie akredytacji laboratorium.

6.4.8.2 Zawieszenie akredytacji

Jeżeli WADA ma powody, aby sądzić, że należy zawiesić akredytację i że konieczne jest podjęcie natychmiastowych działań w celu ochrony interesów WADA oraz ruchu olimpijskiego, WADA może bezzwłocznie zawiesić akredytację laboratorium. W razie konieczności decyzję taką może podjąć przewodniczący Komitetu Wykonawczego WADA.

Przykłady działań, które mogą spowodować zawieszenie akredytacji:

- * zawieszenie akredytacji ISO 17025,
- * niepodjęcie odpowiednich działań naprawczych w przypadku niezadowalających wyników,
- * nieprzestrzeganie wymogów lub standardów wymienionych w Międzynarodowym Standardzie dla Laboratoriów WADA (wraz z Anekssem A. Badanie biegłości),
- * brak współpracy z WADA lub odpowiednim organem odpowiedzialnym za badania w zakresie dostarczania dokumentacji,
- * nieprzestrzeganie kodeksu etycznego WADA dla laboratoriów.

W dowolnym czasie WADA, w oparciu o wyniki programu badania biegłości, może zalecić zawieszenie akredytacji.

Okres i warunki zawieszenia akredytacji są proporcjonalne do stopnia nieprzestrzegania wymogów lub do braku wyników oraz do potrzeby zapewnienia dokładnej i wiarygodnej kontroli dopingowej sportowców. Okres zawieszenia trwa do 6 miesięcy. W tym czasie należy usunąć wszelkie niezgodności. Jeżeli nie zostaną one usunięte w okresie zawieszenia, akredytacja laboratorium zostanie cofnięta.

W przypadku niezgodności WADA może zawiesić prawo laboratorium do wykonywania analiz na obecność dowolnych substancji zabronionych. Jeśli WADA ustali, że niezgodność ogranicza się jedynie do klasy substancji zabronionych, WADA może ograniczyć zawieszenie do analiz dla tej klasy związków, w przypadku której wystąpiła niezgodność.

6.4.8.3 Cofnięcie akredytacji

Komitet Wykonawczy WADA cofa akredytację każdego laboratorium akredytowanego zgodnie z niniejszymi przepisami, jeżeli WADA stwierdzi, że cofnięcie jest konieczne dla zapewnienia pełnej wiarygodności i dokładności badań na obecność środków dopingowych i poprawnego składania sprawozdań z wyników badań. Cofnięcie akredytacji może być spowodowane między innymi:

- * utratą akredytacji ISO 17025,
- * niezadowalającymi wynikami w dziedzinie analiz na obecność środków dopingowych oraz ogłaszania wyników badań,
- * niezadowalającym udziałem w ocenie pracy lub audycie przeprowadzanym na terenie laboratorium,
- * niepodjęciem odpowiednich działań naprawczych w przypadku niezadowalających wyników podczas badań lub badania biegłości,
- * istotnym naruszeniem niniejszego standardu lub innych warunków nałożonych na

- laboratorium przez WADA,
- * dalszym nieprzestrzeganiem wymogów lub standardów wymienionych w Międzynarodowym Standardzie dla Laboratoriów WADA (W tym w Aneksie A. Badanie biegłości) w okresie zawieszenia akredytacji,
- * brakiem współpracy z WADA lub odnośnym organem wykonującym badania w okresie zawieszenia akredytacji,
- * poważnym naruszeniem kodeksu etycznego,
- * skazaniem któregoś z kluczowych pracowników laboratorium za przestępstwo kryminalne związane z działaniem laboratorium lub
- * innymi przyczynami, które mają istotny wpływ na zdolność zapewnienia przez laboratorium pełnej wiarygodności i dokładności badań antydopingowych oraz należytego ogłaszania wyników.

Laboratorium, którego akredytacja została cofnięta, nie ma prawa wykonywać badań próbek kontroli dopingowej dla żadnego organu odpowiedzialnego za badania.

Jeżeli laboratorium, którego akredytacja została cofnięta, chciałoby starać się o ponowną akredytację, musi rozpocząć całą procedurę od początku, jak każde nowe laboratorium, zgodnie z zaleceniami sekcji 4.1, chyba że wystąpiły jakieś wyjątkowe okoliczności lub powody określone wyłącznie przez WADA. W przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności WADA ustali, jakie działania należy podjąć przed udzieleniem nowej akredytacji.

6.4.9 Powiadomienie

6.4.9.1 Powiadomienie na piśmie

Jeżeli akredytacja laboratorium zostaje zawieszona lub gdy WADA chce cofnąć jego akredytację, WADA musi bezzwłocznie dostarczyć laboratorium pisemne powiadomienie o zawieszeniu akredytacji lub planowaniu jej cofnięciu faksem, pocztą kurierską lub listem poleconym z potwierdzeniem odbioru. Powiadomienie powinno zawierać:

- 1) powód zawieszenia akredytacji lub jej planowanego cofnięcia,
- 2) warunki zawieszenia akredytacji lub jej planowanego cofnięcia oraz
- 3) okres zawieszenia akredytacji.

6.4.9.2 Data wejścia w życie

Zawieszenie zostanie wprowadzone ze skutkiem natychmiastowym. Planowane cofnięcie akredytacji wchodzi w życie 30 dni kalendarzowych od daty pisemnego powiadomienia, a w przypadku wniosku o rewizję postanowienia z chwilą podjęcia przez WADA decyzji o podtrzymaniu planowanego cofnięcia akredytacji. Działalność laboratorium, które otrzymało powiadomienie, że jego akredytacja zostanie cofnięta, zostaje zawieszona do czasu podjęcia przez WADA ostatecznej decyzji o cofnięciu akredytacji lub odwołaniu decyzji o cofnięciu akredytacji. Jeżeli WADA postanowi odwołać decyzję o zawieszeniu lub planowanym cofnięciu akredytacji, okres zawieszenia kończy się natychmiast, a planowane cofnięcie nie będzie miało miejsca.

6.4.9.3 Podanie do publicznej wiadomości

WADA bezzwłocznie poda do wiadomości wszystkich właściwych krajowych władz publicznych, krajowych organizacji antydopingowych, krajowych komitetów olimpijskich, federacji międzynarodowych i MKOl'u nazwę i adres laboratorium, którego akredytacja została zawieszona lub cofnięta oraz nazwę każdego laboratorium, którego akredytacja została przywrócona.

Na pisemną prośbę, WADA dostarczy wszystkim organom odpowiedzialnym za badania swoją pisemną decyzję, która podtrzymuje bądź odwołuje zawieszenie akredytacji lub jej proponowane cofnięcie.

6.4.10 Koszty przedłużenia akredytacji

WADA będzie corocznie wystawiać laboratorium fakturę za część kosztów związanych z procesem przedłużenia akredytacji. W przypadku kontroli na miejscu, laboratorium pokrywa koszty podróży i zakwaterowania przedstawicieli WADA.

6.4.11 Wydanie i opublikowanie certyfikatu akredytacji

W przypadku zatwierdzenia przedłużenia akredytacji laboratorium otrzyma certyfikat podpisany przez należycie upoważnionego przedstawiciela WADA, wydany na potwierdzenie takiej akredytacji. Certyfikat taki zawiera nazwę laboratorium oraz okres ważności certyfikatu. Certyfikaty mogą być wydawane po dacie wejścia akredytacji w życie, ze skutkiem wstecznym.

6.5 Wymogi akredytacyjne dla pomieszczeń satelickich podczas ważnych zawodów

Wymogi dotyczące czasu ogłaszania wyników badań podczas ważnych zawodów zasadniczo przewidują, że pomieszczenia laboratorium powinny znajdować się w pobliżu miejsca, w którym odbywa się konkurs, tak aby próbki mogły być dostarczane przez obsługujący imprezę personel kontroli dopingowej. Może to wymagać zmiany dotychczasowej lokalizacji laboratorium na okres wystarczający do zalegalizowania działalności w pomieszczeniu satelickim i prowadzenia badań podczas zawodów.

W nadzwyczajnych okolicznościach próbki mogą być przekazywane do dotychczasowego pomieszczenia laboratorium. Pomiędzy organizatorem ważnych zawodów i WADA musi istnieć porozumienie dotyczące spełnienia w każdych okolicznościach wymogów badań, takich jak długość cyklu przetwarzania i prawa sportowców. Jeżeli laboratorium działa w swoich zwykłych pomieszczeniach, nie mają zastosowania podane niżej wymogi dotyczące pomieszczeń. Laboratorium będzie jednak musiało zgłosić informacje dotyczące obsady personalnej, sprzętu i transportu próbek.

Laboratorium ma obowiązek dostarczania WADA regularnych aktualizacji dotyczących postępów w zakresie pomieszczeń, w których przeprowadzane są badania.

6.5.1 Udział we wstępnej wizytacji/kontroli WADA/ISO

WADA może dokonać wizytacji pomieszczenia laboratorium, gdy tylko zaistnieje możliwość ustalenia, czy odpowiada ono swojemu przeznaczeniu. Koszty związane z taką wizytacją ponosi laboratorium. Szczególny nacisk zostanie położony na względy bezpieczeństwa, rozkład pomieszczeń zapewniający odpowiedni rozdział poszczególnych części laboratorium oraz przeprowadzenie wstępnego przeglądu pozostałych kluczowych elementów pomocniczych.

6.5.2 Udokumentowanie akredytacji ISO/IEC 17025 pomieszczenia satelickiego

Co najmniej jeden miesiąc przed ważnymi zawodami laboratorium musi przedstawić dokumentację potwierdzającą, że krajowy organ akredytacyjny udzielił akredytacji ISO/IEC pomieszczeniu satelickiemu zgodnie z dokumentem Stosowanie normy ISO/IEC 17025 do analizy próbek kontroli dopingowej (Sekcja 5). WADA może wymagać, aby konsultant WADA był obecny podczas audytu pomieszczenia satelickiego przeprowadzanego przez krajowy organ akredytacyjny. Laboratorium obciążane jest kosztami ponoszonymi przez WADA w związku z przeprowadzeniem audytu.

6.5.3 Opracowywanie raportu przed zawodami na temat pomieszczeń i pracowników

Co najmniej jeden (1) miesiąc przed zawodami laboratorium musi przedstawić:

- * Listę pracowników laboratorium
- * Listę naukowców, którzy nie są stałymi pracownikami laboratorium (jeśli jest wymagana)
- * Plan szkolenia dla nowych naukowców będących pracownikami laboratorium
- * Spis przyrządów i urządzeń
- * Podręcznik procedury dla danego pomieszczenia satelickiego zawierający metody analityczne
- * Krótki opis procesu zarządzania wynikami wraz z kryteriami ustalania dodatnich i ujemnych wyników
- * Metody ogłaszania wyników odpowiednim władzom w bezpieczny sposób

WADA musi być natychmiast poinformowana o wszelkich zmianach, które nastąpią przed zawodami.

Nawet jeśli badania mają być przeprowadzane w regularnych pomieszczeniach laboratorium, należy sporządzić raport przed zawodami, szczególnie odnośnie do jakichkolwiek zmian w składzie personelu i dodatkowych urządzeń.

6.5.4 Udział w audycie akredytacyjnym WADA

WADA może podjąć decyzję o przeprowadzeniu niezależnego audytu na miejscu lub audytu dokumentacji pomieszczenia satelickiego. W przypadku audytu na miejscu, laboratorium jest obciążane kosztami tego audytu poniesionymi przez WADA. Audyt może obejmować analizę zestawu próbek wykorzystywanych do badania biegłości. Podczas audytu obecni muszą być wszyscy pracownicy laboratorium. Szczególny nacisk zostanie położony na zaangażowanie nowych pracowników w celu oceny ich kwalifikacji.

6.5.5 Przegląd raportów i usunięcie stwierdzonych niezgodności

Dyrektor laboratorium musi uwzględnić i usunąć wszelkie stwierdzone niezgodności. WADA musi otrzymać raport z audytu i dokumentację dotyczącą działań naprawczych.

6.5.6 Wydanie i opublikowanie certyfikatu tymczasowej i ograniczonej akredytacji

WADA podejmuje decyzję w sprawie akredytacji laboratorium na podstawie dostarczonej dokumentacji. W przypadku udzielenia akredytacji WADA wydaje ją na czas zawodów oraz na odpowiedni okres przed i po faktycznym konkursie.

6.5.7 Monitorowanie i ocena podczas zawodów

WADA, według własnego uznania, może na czas zawodów delegować do laboratorium swojego obserwatora. Od dyrektora laboratorium oczekuje się ścisłej współpracy z obserwatorem.

WADA i organizator ważnych zawodów dostarczą laboratorium oczyszczone próbki do podwójnie ślepej próby stosowane w badaniach biegłości.

W przypadku otrzymania wyniku fałszywie dodatniego laboratorium natychmiast zaprzestanie badań dla danej kategorii zabronionych substancji i metod. W ciągu 12 godzin od powiadomienia o wyniku fałszywie dodatnim laboratorium podejmie działania naprawcze. Wszystkie próbki poddane analizie przed uzyskaniem wyniku fałszywie dodatniego zostaną ponownie przebadane na obecność klasy zabronionych substancji i metod, w odniesieniu do której nastąpiła niezgodność. O ile na piśmie nie zostanie uzgodnione inaczej, wyniki dochodzenia i analizy zostaną przedstawione WADA w ciągu 24 godzin.

W przypadku wyniku fałszywie ujemnego laboratorium ma obowiązek zbadania przyczyny źródłowej i podjęcia działania naprawczych w ciągu 24 godzin od powiadomienia o wyniku fałszywie ujemnym. Odpowiednio liczna reprezentatywna grupa próbek, gwarantująca minimalne ryzyko wyniku fałszywie ujemnego zostanie ponownie przebadana na obecność klasy zabronionych substancji i metod, w odniesieniu do której nastąpiła niezgodność. O ile na piśmie nie zostanie uzgodnione inaczej, wyniki dochodzenia i analizy zostaną przedstawione WADA w ciągu 48 godzin.

7.0 Wymogi niezbędne do poparcia negatywnego wyniku badania w procesie orzekającym

Niniejsza sekcja opisuje odpowiednie procedury, które należy zastosować, jeżeli sportowiec zakwestionuje negatywny wynik badania podczas przesłuchania przewidzianego w Kodeksie.

7.1 Pakiet dokumentacji laboratoryjnej

Na poparcie każdego negatywnego wyniku badania laboratorium ma obowiązek dostarczyć pakiet dokumentacji laboratoryjnej opisany szczegółowo w dokumencie technicznym w sprawie pakietów dokumentacji laboratoryjnej.

Laboratorium nie ma obowiązku dostarczania żadnej innej dokumentacji, poza określoną dokumentacją, która musi zostać włączona do pakietu dokumentacji laboratoryjnej. Dlatego też laboratorium nie ma obowiązku przedstawienia na poparcie negatywnego wyniku badania - ani organowi odpowiedzialnemu za badania, ani w odpowiedzi na żądania ujawnienia związane z przesłuchaniem - standardowych procedur operacyjnych, ogólnych dokumentów dotyczących zarządzania jakością (np. dokumentów zgodności z ISO) ani innych dokumentów, które nie zostały wyszczególnione w dokumencie technicznym w sprawie pakietów dokumentacji laboratoryjnej. Odniesienia do wymogów ISO zawarte w Międzynarodowym Standardzie dla Laboratoriów służą jedynie ogólnym celom kontroli jakości i nie mają zastosowania do żadnej decyzji w sprawie negatywnego wyniku badania.

CZĘŚĆ TRZECIA

ANEKSY

ANEKS A - PROGRAM BADANIA BIEGŁOŚCI WADA

Celem programu badania biegłości WADA (PT) jest ocena biegłości laboratorium, lepsze ujednoczenie wyników badań poszczególnych laboratoriów, jak również zapewnienie możliwości edukacyjnych dla laboratoriów posiadających akredytację WADA. Skład i postać poszczególnych próbek PT jest uzależniony od ich przeznaczenia.

1. Okres próbny

Program badania biegłości (PT) stanowi część wstępnej oceny laboratorium ubiegającego się o akredytację. Oprócz próbek PT dostarczanych co kwartał w ramach badania biegłości WADA dostarczy na żądanie próbki z poprzednich badań biegłości, aby umożliwić laboratorium starającemu się o akredytację ocenę jego wyników w porównaniu z zarejestrowanymi wynikami laboratoriów posiadających akredytację.

O ile nie zostało ustalone inaczej, wszystkie procedury związane z postępowaniem i analizą próbek PT przez laboratorium mają w jak największym stopniu być realizowane w sposób identyczny ze stosowanym w przypadku zwykłych próbek analizowanych przez laboratorium. Nie należy optymalizować oprzyrządowania (np. zmieniać mnożniki lub kolumny chromatograficzne) ani stosowanych metod przed dokonaniem analizy próbek PT, o ile nie jest to wcześniej zaplanowane działanie serwisowe. Należy stosować metody i procedury stosowane podczas zwykłych badań.

Zanim laboratorium będzie kwalifikować się do akredytacji, musi przez 12-24 miesiące

przeprowadzać udane analizy próbek PT. Próbkę PT są przesyłane przynajmniej raz na kwartał i za każdym razem jest to minimum pięć (5) próbek. Przynajmniej cztery (4) próbki w ramach badania biegłości będą zawierać substancje progowe. Mogą do nich zostać dołączone próbki do próby ślepej i próbki sfalszowane.

2. Okres utrzymania/przedłużenia akredytacji

Po akredytacji laboratoria otrzymują co kwartał przynajmniej pięć (5) próbek PT. Co roku przynajmniej dwie (2) próbki będą zawierać substancje progowe. Mogą do nich zostać dołączone próbki do próby ślepej i próbki sfalszowane.

O ile nie zostało ustalone inaczej, wszystkie procedury związane z postępowaniem i analizą próbek PT przez laboratorium mają, w jak największym stopniu, być realizowane w sposób identyczny ze stosowanym w przypadku zwykłych próbek analizowanych przez laboratorium. Nie należy optymalizować oprzyrządowania (np. zmieniać mnożniki lub kolumny chromatograficznych) ani stosowanych metod przed dokonaniem analizy próbek PT, o ile nie jest to wcześniej zaplanowane działanie serwisowe. Należy stosować metody i procedury stosowane podczas zwykłych badań.

2.1 Jawne próbki PT

Laboratorium może otrzymać polecenie dokonania analizy próbki PT dla określonej zabronionej substancji. Takie działania są ogólnie stosowane dla celów edukacyjnych lub zbierania danych.

2.2 Ślepe próbki PT

Laboratorium będzie wiedziało, że dana próbka jest próbka PT, ale nie będzie znało jej zawartości. Postępowanie dotyczące próbki PT w ramach próby ślepej ma być dokładnie takie samo jak w przypadku próbek jawnych lub pozostałych próbek.

2.3 Sprawozdawczość - jawne i ślepe próbki biegłości

Laboratorium powinno zgłaszać WADA wyniki analizy próbek jawnych i próbek w ramach próby ślepej PT w taki sam sposób, jaki został określony dla zwykłych próbek. W przypadku niektórych próbek lub zestawów próbek PT laboratorium może zostać poproszone o dodatkowe informacje.

2.4 Podwójnie ślepa próbka biegłości

Laboratorium otrzyma zestawy próbek PT, które nie różnią się od zwykłych próbek do badań. Próbki te mogą być próbkami w ramach próby ślepej, mogą być próbkami sfalszowanymi lub zawierać zabronione substancje. Próbki te mogą być wykorzystane do oceny długości cyklu przetwarzania, przestrzegania wymogów dotyczących pakietów dokumentacji laboratoryjnej oraz innych kryteriów niezwiązanych z przeprowadzaniem analiz, a także biegłości laboratoriów.

3. Skład próbki do badania biegłości

3.1 Opis leków

Próbki PT zawierają te zabronione substancje, metabolity zabronionych substancji oraz markery zabronionych substancji i metod w stężeniu umożliwiającym wykrycie analitów przy pomocy powszechnych technik badań przesiewowych, a każde laboratorium posiadające akredytację musi być przygotowane do ich wykrywania podczas analiz. Są to zazwyczaj stężenia, jakie mogą występować w moczu osób zażywających określone leki. W przypadku niektórych analitów w skład próbki może wchodzić lek wyjściowy oraz jego główne metabolity. Rzeczywisty skład poszczególnych próbek PT dostarczanych poszczególnym laboratoriom może być różny, ale w ciągu roku laboratoria uczestniczące w programie mają przeprowadzić analizę tego samego łącznego zestawu próbek.

Próbka może zawierać co najmniej jedną zabronioną substancję, metabolit(y) oraz markery zabronionych substancji i metod. Próbka PT nie będzie zawierać więcej niż trzech substancji lub ich metabolitów bądź markerów zabronionych substancji i metod. Możliwe jest, że próbka będzie zawierać kilka metabolitów jednej substancji, które będą oznaczać obecność jednej zabronionej substancji. O wszystkich wykrytych metabolitach należy informować zgodnie ze standardowymi procedurami operacyjnymi laboratorium.

3.2 Stężenia

Do próbek PT mogą zostać dodane zabronione substancje i/lub ich metabolity lub próbki te mogą pochodzić z autentycznych badań administracyjnych. W przypadku substancji progowych stężenie w próbce będzie oparte między innymi na jednym z poniższych kryteriów:

- i) przynajmniej 20% powyżej stężenia progowego do analizy wstępnej lub badania potwierdzającego, w zależności od przedmiotu oceny;
- ii) blisko progu lub poniżej progu dla celów specjalnych. W takim przypadku laboratorium otrzyma polecenie przeprowadzenia analizy próbki na obecność konkretnej substancji progowej w ramach zadań edukacyjnych i próbka nie będzie brana pod uwagę dla celów programu badania

biegłości.

W przypadku substancji nieprogowych stężenie będzie oparte między innymi na jednym z poniższych kryteriów:

- i) zabroniona substancja i/lub jej główne metabolity będą obecne w próbce w stężeniu większym niż minimalne wymagane stężenie;
- ii) zabroniona substancja i/lub jej główne metabolity będą obecne w próbce w stężeniu blisko progu lub poniżej progu dla celów specjalnych. W takim przypadku laboratorium otrzyma polecenie przeprowadzenia analizy próbki na obecność konkretnej substancji progowej w ramach zadań edukacyjnych i próbka nie będzie brana pod uwagę dla celów programu badania biegłości.

Stężenia i rodzaje leków mogą być okresowo zmieniane w związku z takimi czynnikami, jak zmiany technologii wykrywania i wzorce stosowania leków.

Próbki negatywne, przeznaczone do analizy przy użyciu zwykle stosowanych metod, nie zawierają żadnych z powyższych leków docelowych powyżej minimalnego wymaganego stężenia.

3.3 Próbki puste lub zafałszowane

Próbki PT to także próbki niezawierające zabronionych leków lub próbki, które zostały specjalnie sfałszowane poprzez dodanie obcych substancji w celu rozcieńczenia próbki, rozkładu analitu lub ukrycia analitu podczas rozpoznania analitycznego.

4. Ocena wyników badania biegłości

4.1 Ocena wyników ilościowych

W przypadku oceny ilościowej wyniki można oceniać w oparciu o rzeczywistą lub uzgodnioną wartość analizowanej próbki i standardowe odchylenie, które może zostać ustalone na podstawie grupy wyników lub zgodnie ze spodziewaną dokładnością pomiaru. Wynik z jest obliczany przy pomocy równania:

$$Z = \frac{x - \hat{x}}{\delta}$$

gdzie x = wartość znaleziona

$\hat{x}$ = wartość przypisana

δ = wartość docelowa standardowego odchylenia.

Docelowe względne standardowe odchylenie zostanie określone w taki sposób, że wynik bezwzględny 'z' wynoszący między dwa (2) i trzy (3) jest uważany za wynik **podejrzany**. Wynik 'z' wynoszący więcej niż trzy (3) jest uważany za wynik **nie do przyjęcia**.

Oprócz tego zostanie wyliczona ponownie ważona suma wyniku (RSZ) i ponownie ważona suma kwadratu wyników. Podczas gdy wynik 'z' daje szacunkowe odchylenie, RSZ dzięki zachowaniu znaku odchylenia będzie zawierać spójne systematyczne odchylenie. RSSZ, dzięki wyeliminowaniu możliwości wyzerowania odchylenia dodatnich i ujemnych zapewnia dodatkowy wskaźnik odchylenia. RSZ i RSSZ wyliczane są dzięki równaniom

$$RSZ = \sum \frac{z}{\sqrt{m}}$$

$$RSSZ = \sum \frac{z^2}{m}$$

gdzie m oznacza liczbę badań.

4.2 Okres próbny

4.2.1 Zgłoszenie wyniku fałszywie dodatniego automatycznie dyskwalifikuje laboratorium w jego dalszych staraniach o akredytację. Laboratorium będzie mogło się starać o ponowną akredytację po przedstawieniu WADA dokumentacji zapewniającej, że zostały podjęte działania naprawcze i zapobiegawcze.

4.2.2 W okresie próbnym laboratorium starające się o akredytację musi osiągnąć ogólny poziom 90% prawidłowych wyników w próbkach PT, tj. musi poprawnie oznaczyć i potwierdzić 90% wszystkich

analiz (jakościowo, z uwzględnieniem zafałszowanych próbek).

4.2.3 Laboratorium ubiegające się o akredytację ma uzyskać zadowalające ilościowe wyniki 'z' w odniesieniu do wszelkich zgłaszanych rezultatów opartych o średnią trzech powtarzanych oznaczeń. Dla celów akredytacji wymagany jest wynik ilościowy w odniesieniu do leków progowych. Względne standardowe odchylenie ma być proporcjonalne do danych dotyczących zatwierdzenia.

Laboratorium, które w okresie próbnym nie osiągnie zadowalających wyników w przypadku przynajmniej 90% analiz ilościowych zostanie zdyskwalifikowane i nie będzie uwzględniane w dalszych fazach procesu akredytacji. Jeżeli w ciągu roku laboratorium otrzyma mniej niż 10 próbek do analizy ilościowej, laboratorium to może mieć tylko jeden wynik niezadowalający w części ilościowej programu badania biegłości w okresie 12 miesięcy. Laboratorium będzie mogło ponownie starać się o akredytację po przedstawieniu WADA dokumentacji zapewniającej, że zostały podjęte działania naprawcze i zapobiegawcze.

4.3 Okres utrzymania i przedłużenia akredytacji

4.3.1 Nie do przyjęcia jest fałszywie dodatnie oznaczenie leku i w takiej sytuacji należy zastosować następujące procedury:

- i) WADA natychmiast informuje laboratorium o fałszywym rozpoznaniu,
- ii) Laboratorium w ciągu pięciu (5) dni roboczych dostarcza WADA pisemne wyjaśnienie powodów błędu. Wyjaśnienie to ma obejmować dostarczenie wszystkich danych kontroli jakości dotyczących partii próbek, w której znajdowała fałszywie dodatnia próbka, jeżeli istnieje przypuszczenie, że błąd był błędem technicznym/naukowym,
- iii) WADA natychmiast przeanalizuje wyjaśnienia laboratorium i podejmuje decyzję o ewentualnym dalszym działaniu,
- iv) Jeżeli okaże się, że błąd jest błędem administracyjnym (urzędniczym, wynikającym z pomylenia próbek itp.), WADA może polecić laboratorium podjęcie działań naprawczych w celu zmniejszenia prawdopodobieństwa zaistnienia takiego błędu w przyszłości i jeżeli istnieje powód, aby sądzić, że błąd mógł być błędem systematycznym, może zażądać od laboratorium dokonania przeglądu i przeprowadzenia ponownej analizy wcześniej analizowanych próbek.
- v) Jeżeli okaże się, że błąd był błędem technicznym lub metodologicznym, można wymagać od laboratorium przeprowadzenia ponownej analizy wszystkich próbek z wynikiem dodatnim, od czasu ostatniej zadowalającej serii badań w ramach badania biegłości do czasu stwierdzenia błędu. To ponowne badanie zostanie udokumentowane oświadczeniem podpisanym przez dyrektora laboratorium. Laboratorium może również zostać poproszone o powiadomienie, w ramach systemu zarządzania jakością, wszystkich klientów, których wyniki mogły zostać zmienione z powodu błędu. W zależności od rodzaju błędu, który spowodował fałszywy wynik dodatni, ponowna analiza może ograniczać się do jednego analitu, klasy zabronionych substancji lub metod lub może obejmować dowolny zabroniony lek. Laboratorium natychmiast zawiadomi WADA, jeżeli wynik badania próbki zgłoszony klientowi okaże się fałszywym wynikiem dodatnim. WADA może zawiesić lub cofnąć akredytację laboratorium. Jeżeli jednak błąd, w odniesieniu do którego zastosowano już środki korygujące, nie jest zbyt poważny i dzięki temu błąd ten nie zostanie więcej popełniony, WADA może zdecydować, że nie podejmie żadnych dalszych działań.
- vi) W czasie przeznaczonym na przeanalizowanie błędu laboratorium j zachowuje akredytację, ale podawana jest informacja, że na rozwiązanie czeka sprawa fałszywego wyniku dodatniego. Jeżeli WADA stwierdzi, że należy zawiesić lub cofnąć akredytację laboratorium, wówczas oficjalny status laboratorium staje się statusem "akredytacji zawieszonych" lub "akredytacji cofniętej" do czasu zniesienia zawieszenia lub zniesienia cofnięcia akredytacji bądź zakończenia innego postępowania.

4.3.2 Aby przejść serię badania biegłości, laboratorium posiadające akredytację musi prawidłowo oznaczyć 100% zabronionych substancji. Musi poprawnie oznaczyć i potwierdzić 100% wszystkich analiz próbek PT (jakościowo, z uwzględnieniem zafałszowanych próbek).

4.3.3 Laboratorium posiadające akredytację musi uzyskać zadowalające ilościowe wyniki 'z' w odniesieniu do wszelkich zgłaszanych rezultatów opartych o średnią trzech powtarzanych oznaczeń. Dla celów akredytacji wymagany jest wynik ilościowy w odniesieniu do leków progowych. Względne standardowe odchylenie ma być proporcjonalne do danych dotyczących

zatwierdzenia.

Jeżeli laboratorium nie osiągnie zadowalających wyników analiz ilościowych, uznaje się, że nie zrealizowało badania danych próbek. W ciągu roku laboratorium musi uzyskać 90% zadowalających wyników w odniesieniu do próbek ilościowych. Jeżeli w ciągu roku laboratorium otrzyma mniej niż 10 próbek do analizy ilościowej, laboratorium to może mieć tylko jeden wynik niezadowalający w części ilościowej programu badania biegłości w okresie 12 miesięcy.

4.4 WADA natychmiast informuje laboratoria, które nie przeszły serii badań biegłości. W ciągu 30 dni kalendarzowych laboratoria muszą podjąć działania naprawcze i zgłosić je do WADA. WADA może także zalecić laboratoriom podjęcie działań naprawczych z konkretnego powodu lub zmianę działań naprawczych, które zostały wcześniej zgłoszone WADA. Działania naprawcze zgłoszone WADA muszą być wdrożone w ramach zwykłej działalności laboratorium. Powtarzające się niezgodności tego samego rodzaju spowodują, że WADA zażąda działań naprawczych.

Akredytacja laboratoriów, które nie przejdą dwóch kolejnych serii badań biegłości zostanie natychmiast zawieszona. Laboratorium ma obowiązek dostarczenia dowodów działań naprawczych w ciągu 10 dni roboczych od powiadomienia o zawieszeniu. Jeżeli tego nie dopełni, akredytacja zostaje natychmiast cofnięta. Zniesienie zawieszenia następuje dopiero po podjęciu działań naprawczych i zgłoszeniu ich do WADA. WADA może także, według własnego uznania, dostarczyć laboratorium dodatkowe próbki PT lub zażądać ponownego audytu laboratorium na jego koszt, po dostarczeniu zadowalających wyników kolejnej serii badań biegłości.

4.5 WADA ocenia roczną pracę wszystkich akredytowanych laboratoriów.

ANEKS B - KODEKS ETYCZNY LABORATORIUM

1. Poufność

Szefowie laboratoriów, osoby przez nich wyznaczone oraz personel laboratorium nie omawiają ani nie komentują dla mediów indywidualnych wyników przed ostatecznym orzeczeniem bez zgody organizacji, która dostarczyła próbkę do laboratorium oraz organizacji, która potwierdza negatywny wynik badania w procesie orzecznictwa.

2. Badania naukowe

Laboratoria mają prawo uczestniczyć w programach badań naukowych pod warunkiem, że dyrektor laboratorium akceptuje ich rzetelność, a programy otrzymały odpowiednie zatwierdzenie etyczne (np. badania z udziałem ludzi).

2.1 Badania wspierające kontrolę dopingową

Od laboratoriów oczekuje się opracowania programu badawczo-rozwojowego wspierającego podstawy naukowe kontroli dopingowej. Te badania naukowe mogą polegać na opracowywaniu nowych metod i technologii, charakterystyki farmakologicznej nowych środków dopingowych, charakterystyki odczynników lub metod maskujących oraz innych zagadnień istotnych dla dziedziny kontroli dopingowej.

2.2. Badania z udziałem ludzi

Laboratoria muszą przestrzegać Porozumień Helsińskich i wszelkich stosownych standardów krajowych dotyczących badań z udziałem ludzi.

Dobrowolna świadoma zgoda musi być także uzyskana od osób biorących udział we wszelkich badaniach dotyczących podawania leków dla celów opracowania zbioru referencyjnego lub materiałów do badania biegłości.

2.3. Substancje kontrolowane

Od laboratoriów oczekuje się przestrzegania odnośnych praw krajowych dotyczących postępowania z kontrolowanymi (nielegalnymi) substancjami i ich przechowywania.

3. Badania

3.1 Zawody

Laboratoria przyjmują i przeprowadzają jedynie analizę próbek pochodzących ze znanego źródła w kontekście programów kontroli dopingowej prowadzonych podczas konkursów organizowanych przez krajowe i międzynarodowe władze sportowe, w tym federacje krajowe i międzynarodowe, krajowe komitety olimpijskie, stowarzyszenia krajowe, uniwersytety i inne podobne organizacje. Zasada ta dotyczy dyscyplin sportowych olimpijskich i nieolimpijskich.

Laboratoria powinny postępować z należytą starannością w celu upewnienia się, że próbki zostały pobrane zgodnie ze Międzynarodowym Standardem Badań Światowego Kodeksu Antydopingowego lub Międzynarodowym Standardem Kontroli Dopingowej (ISO/PAS 18873) lub podobnymi wytycznymi.

Wytyczne te muszą obejmować pobieranie rozdzielonych próbek, odpowiednie względy bezpieczeństwa dotyczące pojemnika z próbkami oraz warunki formalnego systemu kontroli.

3.2 Poza zawodami

Laboratoria przyjmują próbki pobrane podczas treningu (lub poza zawodami), tylko wówczas, gdy spełnione są jednocześnie następujące warunki:

- a) próbki zostały pobrane i zamknięte w warunkach panujących podczas samych zawodów zgodnie z postanowieniami sekcji 3.1,
- b) pobieranie próbek stanowi część programu antydopingowego oraz
- c) w przypadku dodatniego wyniku są stosowane odpowiednie sankcje.

Laboratoria nie mogą przyjmować próbek dla celów badań przesiewowych lub oznaczenia ze źródeł komercyjnych lub innych, jeżeli nie są jednocześnie spełnione warunki określone w powyższym akapicie.

Laboratoria nie mogą przyjmować próbek od poszczególnych sportowców na prywatnych zasadach ani od osób lub organizacji działających w ich imieniu.

Zasada ta dotyczy dyscyplin sportowych olimpijskich i nieolimpijskich.

3.3 Dla celów klinicznych lub sądowych

Czasami laboratorium jest proszone o dokonanie analizy próbki na obecność zabronionego leku lub substancji endogennej, która to próbka prawdopodobnie pochodzi od osoby hospitalizowanej lub chorej i jej analiza ma pomóc lekarzowi w procesie diagnostycznym. W takiej sytuacji dyrektor laboratorium musi wyjaśnić wnioskodawcy warunki poprzedzające badanie, a następnie wyraża zgodę na przeprowadzenie analizy próbki tylko wówczas, jeżeli do próbki dołączony jest list wyraźnie potwierdzający, że próbka jest potrzebna do celów diagnostycznych lub leczniczych.

List taki musi także zawierać medyczne uzasadnienie badania.

Można podejmować prace mające pomóc w dochodzeniach sądowych, ale należy zachować przy tym należyta staranność i upewnić się, że zleca je właściwa agencja lub organ. Laboratorium nie powinno uczestniczyć w badaniach ani wystawiać oświadczeń biegłych, które podważałyby uczciwość osoby lub wartość naukową prac prowadzonych w ramach programu antydopingowego.

3.4 Inne badania

Jeżeli laboratorium przyjmuje próbki od podmiotu niebędącego organem odpowiedzialnym za badania uznanym przez Światowy Kodeks Antydopingowy, dyrektor laboratorium ma obowiązek zapewnić postępowanie z wszelkimi negatywnymi wynikami badań zgodnie z Kodeksem i zadbać, aby wyniki nie mogły być w żaden sposób wykorzystane przez sportowca ani osobę z nim związaną w celu uniknięcia wykrycia dopingu.

Laboratorium nie powinno podejmować badań podważających lub szkodliwych dla programu antydopingowego WADA. Laboratorium nie powinno dostarczać wyników sugerujących w jakikolwiek sposób poparcie dla produktów lub usług dla sportowców lub władz sportowych. Laboratorium nie powinno świadczyć usług badawczych w obronie sportowca podczas postępowania orzekającego o kontroli dopingowej.

3.5 Wymiana informacjami i zasobami

3.5.1 Nowe substancje

Jeżeli laboratoria akredytowane przez WADA do przeprowadzania kontroli dopingowej wykryją nowy lub podejrzany środek dopingujący, informują o tym WADA.

W miarę możliwości laboratoria dzielą się informacjami dotyczącymi wykrycia nowych lub rzadko wykrywanych środków dopingujących.

3.5.2 Dzielenie się wiedzą

Dzielenie się wiedzą polega między innymi na przekazywaniu informacji na temat nowych zabronionych substancji i metod oraz sposobów ich wykrywania w ciągu sześćdziesięciu (60) dni od ich wykrycia. Może to mieć miejsce w drodze udziału w zebraniach naukowych, publikacji wyników badań, przekazywania określonych metodologii niezbędnych do wykrywania oraz współpracy z WADA przy rozpowszechnianiu informacji dzięki przygotowaniu opracowania na temat substancji referencyjnej, wydaliny biologicznych lub informacji dotyczącej chromatografii zachowań retencyjnych oraz widma spektrometrii masowej substancji bądź jej metabolitów. Dyrektor lub pracownicy laboratorium uczestniczą w opracowywaniu standardów najlepszej praktyki oraz zwiększania jednorodności badań w systemie laboratoriów akredytowanych przez WADA. Przykładem tego ostatniego byłoby ustalenie standardów sprawozdawczości w przypadku negatywnego wyniku badania.

4. Postępowanie szkodliwe dla programu antydopingowego

Pracownicy laboratorium nie angażują się w działania niekorzystne lub szkodliwe dla programu

antydingowego WADA, federacji międzynarodowej, krajowej organizacji antydingowej, krajowego komitetu olimpijskiego, komitetu organizacyjnego ważnych zawodów lub Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. Takie postępowanie to między innymi skazanie za nadużycie, malwersację, krzywoprzysięstwo itp., które wzbudziłyby wątpliwości co do integralności programu antydingowego.

Pracownicy i konsultanci laboratorium nie udzielają sportowcom lub innym osobom porad i informacji w sprawie technik lub metod maskujących środki dopingujące, zmieniających metabolizm lub wstrzymujących wydalanie zabronionej substancji, markera zabronionej substancji lub metody w celu uniknięcia negatywnego wyniku badania. Żadnemu pracownikowi laboratorium nie wolno pomagać sportowcom w uchylaniu się od pobrania próbki. Niniejszy akapit nie zabrania prowadzenia prezentacji szkoleniowych dla sportowców, studentów lub innych osób, dotyczących programów antydingowych oraz zabronionych substancji i metod.

ANEKS C - LISTA DOKUMENTÓW TECHNICZNYCH

Tytuł	Nr dokumentu	Nr wersji	Data wejścia w życie
System kontroli wewnętrznej w laboratorium	TD2003LCOC	1.2	1 stycznia 2004 r.
Pakiety dokumentacji laboratoryjnej	TD2003LDOC	1.3	1 stycznia 2004 r.
Minimalne wymagane wartości wykrywania substancji zabronionych	TD2004MRPL	1.0	15 lutego 2004 r.
Kryteria oznaczania analiz jakościowych obejmujących chromatografię i spektrometrię masową	TD2003IDCR	1.2	1 stycznia 2004 r.
Zgłaszanie wykrycia norandrosteronu	TD2004NA	1.0	13 sierpnia 2004 r.
Wskazówki dotyczące sprawozdawczości i oceny w przypadku testosteronu, epitestosteronu, wskaźnika T/E oraz innych sterydów endogennych	TD2004EAAS	1.0	13 sierpnia 2004 r.
Harmonizacja metody wykrywania epoetinu alfa i beta (EPO) oraz darbepoetinu alfa (NERP) w drodze podwójnego osuszenia IEF oraz wykrywania chemiluminescencyjnego	TD2004EPO	1.0	W opracowaniu
Pomiary przy niepewności wyniku pomiarów analizy antydingowej			W przyszłości
Wskazówki w zakresie sprawozdawczości -chromatografia gazowa/spalanie/stosunek izotopów/spektrometria masy			W przyszłości
Wskazówki w zakresie sprawozdawczości -salbutamol i inne czynniki beta-2			W przyszłości

Obowiązuje od 1 lipca 2004 r.

ZAŁĄCZNIK DO MIĘDZYNARODOWEGO STANDARDU DLA LABORATORIÓW

WYMOGI ZWIĄZANE Z ANALIZĄ ANTYDINGOWĄ KRWI, OSOCZA KRWI, SUROWICY KRWI I INNYCH FRAKCJI KRWI

Obecnie istnieje wiele badań antydingowych na matrycy krwi i mogą być one stosowane do krwi jako całości lub do frakcji krwi (np. osocza i surowicy krwi) w celu stwierdzenia stosowania praktyk dopingowych w sporcie.

Jak ostatnio stwierdzono Międzynarodowy Standard dla Laboratoriów Światowego Kodeksu Antydopingowego nie obejmuje procedur postępowania i przeprowadzania analizy matrycy krwi w laboratoriach antydopingowych. Zgodnie z postanowieniem 5.2.4.4.1 Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów szczególne wymogi dotyczące analizy matrycy krwi zostaną ogłoszone oddzielnie.

Niniejszy dokument powstał w celu uzupełnienia i poprawienia dotychczasowego Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów oraz przedstawienia nadzwyczajnych wymogów postępowania i przeprowadzania przez laboratoria analiz próbek krwi w kontekście analizy antydopingowej.

Oficjalny tekst Załącznika do Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów będzie w posiadaniu WADA i zostanie opublikowany w języku angielskim i francuskim. W przypadku jakiegokolwiek sprzeczności między wersją angielską i francuską, wersja angielska jest rozstrzygająca.

Specjalne wymogi dotyczące przeprowadzania analiz krwi lub frakcji krwi

We wszystkich sekcjach, które dotyczą moczu i zostały przeniesione do niniejszego dokumentu w drodze odniesienia, wprowadzane są odpowiednio określenia krew, osocze i surowica. O ile nie podano inaczej, badanie integralności moczu i dane na ten temat nie mają swojego odpowiednika w odniesieniu do krwi, osocza lub surowicy i wszelkie odniesienia do nich powinny zostać skreślone.

Poniższe sekcje Sekcji 5 Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów mają zastosowanie do analizy próbek krwi w drodze odniesienia:

5.1 i wszystkie podpunkty

5.2.1 i wszystkie podpunkty

5.2.2 i wszystkie podpunkty, z wyjątkiem podpunktów 5.2.2.5 i 5.2.2.6, które otrzymują brzmienie:

Postanowienia podpunktów 5.2.2.5 i 5.2.2.6 mają zastosowanie do osocza, surowicy lub innych frakcji krwi niezawierających komórek krwi. Zaraz po otrzymaniu próbki mają być zamrożone do czasu przeprowadzenia analizy i tak szybko jak to jest możliwe po pobraniu podwielokrotnej części próbki do analizy. Laboratorium przechowuje próbki A i B przez przynajmniej trzy (3) miesiące od daty otrzymania sprawozdania o nieprawidłowych wynikach badania przez organ odpowiedzialny za badania. Przechowywane próbki należy zamrozić i przechowywać w odpowiednich warunkach. Próbki, w których stwierdzono nieprawidłowości, należy zamrozić i przechowywać przez przynajmniej trzy (3) miesiące od przekazania sprawozdania organowi wykonującemu badania.

Próbki składające się z całej krwi lub frakcji krwi zawierające nienaruszone komórki po otrzymaniu są przechowywane w temperaturze ok. 4 stopni Celsjusza i powinny zostać poddane analizie w ciągu 48 godzin. Tak szybko jak jest to możliwe po pobraniu podwielokrotnej części próbki do analizy próbki powinny znowu znaleźć się w temperaturze ok. 4 stopni Celsjusza. Laboratorium antydopingowe przechowuje próbki A i B, dla których uzyskano lub nie uzyskano negatywnego wyniku badania przez przynajmniej miesiąc od daty przekazania do organu odpowiedzialnego za badania ostatecznego sprawozdania z analizy (próbka A lub B).

5.2.3 i wszystkie podpunkty,

5.2.4 i wszystkie podpunkty z wyjątkiem podpunktów 5.2.4.1, 5.2.4.3.1.1, 5.2.4.2.1, 5.2.4.2.4, 5.2.4.3.1.2, 5.2.4.3.2.1, które w miarę potrzeby są zastępowane lub zmieniane przez poniższe podpunkty:

5.2.4.3.1.1 Badania przesiewowe i badania potwierdzające mogą być wstępnie wykonywane na tej samej podwielokrotnej części próbki. Badanie powinno zostać powtórzone na nowej podwielokrotnej części próbki w celu upewnienia się, że wyniki wstępnego badania potwierdza podwielokrotna część próbki pochodząca z tej samej fiolki z próbką.

Transfuzję krwi można wykryć dzięki zastosowaniu licznych antyciał i cytometrii przepływu ujawniającej liczne antygeny czerwonych ciałek krwi. W konsekwencji podpunkt 5.2.4.3.1.3 nie ma zastosowania do tego rodzaju analizy immunochemicznej.

5.2.4.3.2.1 dla potwierdzenia próbki "B" w całej krwi lub frakcji krwi zawierającej tylko komórki krwi, analiza próbki "B" musi zostać zakończona w ciągu 30 dni od daty powiadomienia o negatywnym wyniku badania próbki "A".

5.2.5 i wszystkie podpunkty,

5.2.6 i wszystkie podpunkty z wyjątkiem podpunktów 5.2.6.4, 5.2.6.7 i 5.2.6.8.

5.3 i wszystkie podpunkty,

5.4 i wszystkie podpunkty z wyjątkiem podpunktów 5.4.4.1, 5.4.4.2.2, 5.4.4.3, 5.4.6 i 5.4.7, które w miarę potrzeby są zmieniane przez poniższe podpunkty:

5.4.4.1 Wybór metod

Standardowych metod generalnie nie stosuje się w przypadku analiz kontroli dopingowej.

Laboratorium powinno opracować, zalegalizować i udokumentować wewnętrzne metody dotyczące związków znajdujących się na liście substancji zabronionych lub ich metabolitów i markerów. Metody powinny zostać wybrane i zalegalizowane, tak aby odpowiadały swemu przeznaczeniu.

5.4.4.3 W miarę potrzeby laboratorium powinno dostarczyć szacunkowe wyniki niepewności pomiaru.

5.4.6.2 Zbiory referencyjne

Zbiór próbek lub izolatów można uzyskać z matrycy biologicznej po zastosowaniu autentycznej i możliwej do zweryfikowania lub do wyśledzenia zabronionej substancji lub metody, pod warunkiem, że dane analityczne wystarczają do uzasadnienia tożsamości substancji zabronionej lub metabolitu substancji zabronionej bądź markera substancji zabronionej lub metody.

5.4.7 Zapewnienie jakości wyników badań

5.4.7.1 Wyniki laboratorium w zakresie przeprowadzania analiz krwi będą oceniane w zależności od potrzeb przez Światową Agencję Antydopingową zgodnie z zasadami Międzynarodowego Standardu dla Laboratoriów stosowanymi specjalnie do matrycy krwi.

5.4.7.2 Laboratorium dysponuje systemem zapewnienia jakości, z uwzględnieniem dostarczania ślepych próbek kontrolnych, które stanowią wyzwanie dla całego zakresu procesu badań.

5.4.7.3 Wyniki analityczne powinny być monitorowane przez sprawnie funkcjonujące systemy kontroli jakości odpowiednie dla rodzaju i częstotliwości badań realizowanych przez laboratorium.

Dokumenty techniczne mające zastosowanie do analiz krwi:

Pakiety dokumentacji laboratoryjnej.

System kontroli wewnętrznej w laboratorium.

DODATEK 3

ŚWIATOWY KODEKS ANTYDOPINGOWY

MIĘDZYNARODOWY STANDARD BADAŃ

Wersja 3.0

Czerwiec 2003

PREAMBUŁA

Międzynarodowy Standard Badań Światowego Kodeksu Antydopingowego jest obowiązującym standardem międzynarodowym opracowanym w ramach Światowego Programu Zwalczania Dopingu.

Międzynarodowy Standard Badań jest wyciągiem z proponowanego standardu międzynarodowego kontroli dopingowej ISO (ISO ISDC), aktualnie przygotowywanego przez grupę ekspertów w ramach Międzynarodowego Porozumienia Antydopingowego (International Anti-Doping Arrangement - IADA) oraz WADA. ISO ISDC oparty jest o międzynarodowy standard kontroli dopingowej IADA (ISDC)/ISO PAS 18873 (1999). WADA popiera i jest aktywnym partnerem IADA w opracowaniu proponowanego ISO ISDC zgodnie z pełnym standardem ISO. Oczekuje się, że proces dochodzenia do pełnego standardu ISO zostanie zakończony w połowie 2004 r.

Wersja 1.0 Międzynarodowego Standardu Badań została rozesłana do zaopiniowania przez Sygnatariuszy oraz rządy w listopadzie 2002 r. Wersja 2.0 była oparta na uwagach i propozycjach zgłoszonych przez Sygnatariuszy i rządy.

Wszyscy Sygnatariusze i rządy miały możliwość konsultacji oraz zaopiniowania wersji 2.0. Niniejszy projekt wersji 3.0 zostanie przedstawiony do zatwierdzenia przez Komitet Wykonawczy WADA w dniu 7 czerwca 2003 r.

Oficjalny tekst Międzynarodowego Standardu Badań będzie przechowywany przez WADA i zostanie opublikowany w języku angielskim i francuskim. W przypadku jakichkolwiek sprzeczności między wersją w języku angielskim i wersją w języku francuskim, obowiązująca jest wersja angielska.

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ PIERWSZA: WSTĘP, POSTANOWIENIA KODEKSU I DEFINICJE

- 1.0 Wstęp i zakres
- 2.0 Postanowienia Kodeksu
- 3.0 Pojęcia i definicje
  - 3.1 Pojęcia zdefiniowane w Kodeksie
  - 3.2 Pojęcia zdefiniowane w Międzynarodowym Standardzie Badań
- CZĘŚĆ DRUGA: STANDARDY BADANIA**
- 4.0 Planowanie
  - 4.1 Cel
  - 4.2 Ogólne
  - 4.3 Wymogi ustalania zarejestrowanej grupy testowej
  - 4.4 Wymóg uzyskania informacji na temat miejsca pobytu sportowca w celu przeprowadzenia badań poza zawodami
  - 4.5 Wymogi dotyczące planowania rozkładu badań
  - 4.6 Wymogi dotyczące wyboru sportowców
- 5.0 Powiadamianie sportowców
  - 5.1 Cel
  - 5.2 Ogólne
  - 5.3 Wymogi przed powiadomieniem sportowców
  - 5.4 Wymogi dotyczące powiadamiania sportowców
- 6.0 Przygotowanie do sesji pobrania próbki
  - 6.1 Cel
  - 6.2 Ogólne
  - 6.3 Wymogi dotyczące przygotowania do sesji pobierania próbek
- 7.0 Przeprowadzanie sesji pobierania próbki
  - 7.1 Cel
  - 7.2 Ogólne
  - 7.3 Wymogi przed pobraniem próbki
  - 7.4 Wymogi dotyczące pobierania próbki
- 8.0 Bezpieczeństwo/działania po wykonaniu badania
  - 8.1 Cel
  - 8.2 Ogólne
  - 8.3 Wymogi dotyczące bezpieczeństwa/działań po przeprowadzeniu badania
- 9.0 Transport próbek i dokumentacji
  - 9.1 Cel
  - 9.2 Ogólne
  - 9.3 Wymogi dotyczące transportu próbek i dokumentacji
- CZĘŚĆ TRZECIA: ANEKSY**
  - Aneks A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki
  - Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami
  - Aneks C - Pobieranie próbek moczu
  - Aneks D - Pobieranie próbek krwi
  - Aneks E - Próbkę moczu - niewystarczająca ilość
  - Aneks F - Próbkę moczu - próbki, które nie spełniają laboratoryjnych wytycznych dotyczących współczynnika pH oraz ciężaru właściwego
  - Aneks G - Wymogi dotyczące pracowników pobierających próbki

CZĘŚĆ PIERWSZA

WSTĘP, POSTANOWIENIA KODEKSU I DEFINICJE

1.0 Wstęp i zakres

Głównym zadaniem Międzynarodowego Standardu Badań jest planowanie skutecznych badań oraz zachowanie integralności i tożsamości próbek od momentu powiadomienia sportowca do momentu dostarczenia próbek do analizy.

Międzynarodowy Standard Badań zawiera normy określające planowanie rozkładu badań, powiadamianie sportowców, przygotowywanie i wykonywanie pobrań próbek, kwestie bezpieczeństwa i

zarządzania próbką po wykonaniu badania oraz transport próbek.

Międzynarodowy Standard Badań, wraz z wszystkimi aneksami, jest obowiązujący dla wszystkich Sygnatariuszy Kodeksu.

Światowy Program Zwalczenia Dopingu obejmuje wszystkie elementy zapewniające optymalną harmonizację i najlepsze praktyki w międzynarodowych i krajowych programach zwalczenia dopingu. Głównymi jego elementami są: Kodeks (Szczebel 1), standardy międzynarodowe (Szczebel 2) oraz modele najlepszych praktyk (Szczebel 3).

We wstępie do Kodeksu cele i wdrożenie międzynarodowych standardów opisano w następujący sposób:

"Standardy międzynarodowe dotyczące różnych obszarów technicznych i operacyjnych w programie zwalczenia dopingu zostaną opracowane w porozumieniu z Sygnatariuszami i rządami oraz zatwierdzone przez WADA. Celem Standardów międzynarodowych jest zharmonizowanie działań prowadzonych przez organizacje antydopingowe odpowiedzialne za konkretne techniczne i operacyjne części programów zwalczenia dopingu. Zgodnie z Kodeksem, przestrzeganie Standardów międzynarodowych jest obowiązkowe. Standardy międzynarodowe mogą być poprawiane od czasu do czasu przez Komitet Wykonawczy WADA po uzasadnionych konsultacjach z Sygnatariuszami i rządami. Jeśli w Kodeksie nie postanowiono inaczej, Standardy międzynarodowe oraz wszystkie poprawki wchodzi w życie w dniu podanym w Standardzie międzynarodowym lub poprawce".

Standardy włączone do Międzynarodowego Standardu Badań stanowią wyciąg z Międzynarodowego Standardu Kontroli Dopingu ISO (ISO ISDC), który także obejmuje zarządzanie i procesy uzupełniające działania związane z badaniami.

Pojęcia zdefiniowane w Kodeksie, które zostały włączone do niniejszego standardu, zostały napisane kursywą. Pojęcia, które definiowane są tylko w niniejszym standardzie, zostały podkreślone.

2.0 Postanowienia Kodeksu

Poniższe artykuły w Kodeksie bezpośrednio dotyczą międzynarodowego standardu badań:

Artykuł 2 Kodeksu Naruszenia przepisów antydopingowych:

2.3 Nie wyrażenie zgody lub bez ważnego uzasadnienia niezgłoszenie się na pobranie próbki po powiadomieniu zgodnie z odpowiednimi przepisami antydopingowymi lub w inny sposób unikanie pobrania próbki.

2.4 Naruszenie odpowiednich wymogów określających dostępność sportowca do kontroli poza zawodami, w tym nieprzedstawienie wymaganych informacji na temat miejsca pobytu oraz niepoddanie się na badaniom ogłoszonym w oparciu o rozsądne przepisy.

2.5 Manipulowanie lub próba manipulowania jakkolwiek częścią kontroli dopingowej.

2.8 Podanie lub próba podania sportowcowi substancji zabronionej lub metody zabronionej lub pomaganie, zachęcanie, ułatwianie, podżeganie, ukrywanie lub każdy inny rodzaj współdziałania wiążący się z naruszeniem przepisów antydopingowych lub próbą ich naruszenia.

Artykuł 3 Kodeksu Dowód dopingu:

3.2.2 Odejście od międzynarodowego standardu badania, które nie spowodowało negatywnego wyniku analitycznego lub inne naruszenie przepisów antydopingowych nie powoduje unieważnienia takich wyników. Jeśli sportowiec udowodni, że odejście od standardu międzynarodowego miało miejsce w czasie badania, wówczas ciężar dowodu, że takie odejście nie spowodowało negatywnego wyniku badania lub przedstawienia faktycznej podstawy naruszenia przepisów antydopingowych spoczywa na Organizacji Antydopingowej.

Artykuł 5 Kodeksu Badanie:

5.1 Planowanie terminów i miejsc kontroli. Organizacje antydopingowe przeprowadzające badania, w porozumieniu z innymi organizacjami antydopingowymi przeprowadzającymi badania tej samej grupy sportowców:

5.1.1 Planują i wykonują faktyczną liczbę badań w trakcie zawodów i poza zawodami. Każda federacja międzynarodowa ustali dla swego sportu zarejestrowaną grupę testową obejmującą sportowców klasy międzynarodowej, a każda krajowa organizacja antydopingowa ustali dla swego kraju narodową zarejestrowaną grupę testową obejmującą sportowców. Grupa klasy krajowej będzie obejmować sportowców klasy międzynarodowej z tego kraju jak również innych sportowców klasy krajowej. Każda federacja międzynarodowa i krajowa organizacja antydopingowa zaplanuje i przeprowadzi badania w trakcie zawodów i poza zawodami obejmując nimi swoją zarejestrowaną grupę testową.

5.1.2 Nie traktują priorytetowo wcześniejszego powiadomienia o badaniu.

5.1.3 Przeprowadzają badania ukierunkowane - targetowe.

5.2 Standardy badania. Organizacje antydopingowe przeprowadzające badania będą przeprowadzały takie badania zgodnie z międzynarodowym standardem badań.

Artykuł 7 Kodeksu Zarządzanie wynikami:

7.3 Dalsza ocena negatywnego wyniku analitycznego, gdy ocena taka jest wymagana listą zabronionych substancji i metod. Organizacja antydopingowa lub inny organ oceniający powołany przez taką organizację przeprowadza także wszystkie badania uzupełniające, jakie mogą być wymagane listą zabronionych substancji i metod. Po zakończeniu badań uzupełniających organizacja antydopingowa bezzwłocznie powiadamia sportowca o wynikach badań uzupełniających oraz informuje sportowca, czy organizacja antydopingowa stwierdziła naruszenie przepisów antydopingowych.

Artykuł 10 Kodeksu Kary indywidualne:

10.10 Badanie w celu przywrócenia statusu. Aby sportowiec mógł odzyskać swój status po zakończeniu kary zakazu startów musi, w dowolnym okresie tymczasowego zawieszenia lub zakazu startów, stawić się na badania poza zawodami przeprowadzane przez dowolną organizację antydopingową uprawnioną do przeprowadzania badań dopingowych oraz, na żądanie, musi przedstawić aktualne i dokładne informacje na temat miejsca swego pobytu. Jeśli sportowiec, na którego nałożono karę zakazu startów wycofa się ze sportu i zostanie usunięty z grupy zawodników poddawanych badaniom dopingowym poza zawodami, a później będzie chciał ubiegać się o przywrócenie swego statusu, będzie mógł przywrócić swój status dopiero, gdy powiadomi odpowiednie organizacje antydopingowe oraz będzie podlegał badaniom dopingowym poza zawodami przez okres czasu równy okresowi zakazu startów pozostający od dnia wycofania się sportowca.

Artykuł 14 Kodeksu Poufność i sprawozdawczość:

14.3 Informacje o miejscu pobytu sportowca. Sportowcy, którzy zostali wyznaczeni przez federację międzynarodową lub krajową organizację antydopingową i zaliczeni do grupy sportowców, którzy mogą być poddawani badaniom dopingowym poza zawodami mają obowiązek podawania dokładnych informacji na temat aktualnego miejsca przebywania. Federacje międzynarodowe i krajowe organizacje antydopingowe będą koordynowały proces wyznaczania sportowców oraz zbierania aktualnych informacji na temat miejsca pobytu sportowców i przekazywały je do WADA.

WADA udostępni te informacje innym organizacjom antydopingowym uprawnionym do badania sportowców zgodnie z Artykułem 15. Informacje te będą cały czas traktowane jako poufne; będą wykorzystywane wyłącznie w celach planowania, koordynowania i przeprowadzania badań, oraz zostaną zniszczone, gdy stracą swoją przydatność do wyżej określonych celów.

14.5 Biuro informacyjne na temat kontroli dopingowej. WADA będzie pełniła rolę centralnego biura informacyjnego zarządzającego danymi i wynikami badań dopingowych przeprowadzanych na sportowcach klasy międzynarodowej oraz sportowcach klasy krajowej, którzy zostali zaliczeni przez swoje organizacje antydopingowe do grupy sportowców podlegających kontroli dopingowej. Aby ułatwić skoordynowane planowanie rozkładu badań oraz aby uniknąć zbędnego powielania badań przez różne organizacje antydopingowe, każda organizacja antydopingowa będzie przysyłała wszystkie wyniki badań przeprowadzonych w trakcie zawodów i poza zawodami na takich zawodnikach do biura informacyjnego WADA bezzwłocznie po przeprowadzeniu badań. WADA udostępni takie informacje sportowcowi, krajowej federacji, której sportowiec podlega, Krajowemu Komitetowi Olimpijskiemu lub Krajowemu Komitetowi Paraolimpijskiemu, Krajowej Organizacji Antydopingowej, federacji międzynarodowej oraz Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu lub Międzynarodowemu Komitetowi Paraolimpijskiemu. Informacje dotyczące konkretnych sportowców będą traktowane przez WADA jako ściśle poufne. Co najmniej raz w roku WADA będzie publikować raporty statystyczne zawierające streszczenie powyższych informacji.

Artykuł 15 Kodeksu Strony odpowiedzialne za kontrolę dopingową:

15.1 Badania podczas zawodów. Pobieranie próbek do kontroli dopingowej ma i powinno mieć miejsce na zawodach międzynarodowych i zawodach krajowych. Jednakże tylko jedna organizacja powinna być odpowiedzialna za inicjowanie i kierowanie badaniami w trakcie zawodów. Na zawodach międzynarodowych pobieranie próbek do kontroli dopingowej jest inicjowane i odbywa się pod kierunkiem organizacji międzynarodowej, która jest organem kierującym zawodami (np. MKOI dla Igrzysk Olimpijskich, federacja międzynarodowa dla mistrzostw świata i PASO dla Igrzysk Panamerykańskich). Jeśli organizacja międzynarodowa podejmie decyzję, by nie przeprowadzać żadnych badań podczas takich zawodów, krajowa organizacja antydopingowa w kraju, w którym odbywają się zawody może, w porozumieniu z oraz za zgodą organizacji międzynarodowej lub WADA zainicjować i przeprowadzić takie

badanie. Na zawodach krajowych pobieranie próbek do kontroli dopingowej jest inicjowane i odbywa się pod kierunkiem wyznaczonej organizacji antydopingowej tego kraju.

15.2 Badania poza zawodami. Badania poza zawodami są i powinny być inicjowane i przeprowadzane pod kierunkiem organizacji międzynarodowej i krajowej. Badania poza zawodami mogą być inicjowane i prowadzone pod kierunkiem: (a) WADA; (b) MKOl lub IPC w związku z igrzyskami olimpijskimi lub igrzyskami paraolimpijskimi; (c) międzynarodową federację, do której sportowiec należy; (d) krajową organizację antydopingową sportowca; lub (e) krajową organizację antydopingową dowolnego kraju, w którym sportowiec przebywa. Badania poza zawodami powinny być koordynowane przez WADA, by skuteczność kontroli dopingowych była jak największa oraz by uniknąć wielokrotnego badania poszczególnych sportowców.

15.4 Wzajemne uznawanie. Z zastrzeżeniem prawa do odwołania zagwarantowanym przez Artykuł 13, badanie, zgoda na używanie substancji zabronionych w celach terapeutycznych oraz wyniki przesłuchań lub ostatecznych werdyktów dowolnego Sygnatariusza, które są zgodne z Kodeksem i leżą w gestii tego Sygnatariusza, będą uznawane i szanowane przez wszystkich Sygnatariuszy. Sygnatariusze mogą uznawać te same działania innych organów, które nie przyjęły Kodeksu, jeśli przepisy tych organów są spójne z Kodeksem.

3.0 Pojęcia i definicje

3.1 Pojęcia zdefiniowane w Kodeksie

Badanie: Części procesu kontroli dopingowej obejmujące planowanie rozkładu badań, pobieranie próbek, postępowanie z próbką oraz przewożenie próbki do laboratorium.

Badanie ukierunkowane (targetowe): Wybór sportowców do badań, gdy konkretni sportowcy lub grupy sportowców wybierani są w sposób nieprzypadkowy do badań w określonym czasie.

Bez zapowiedzi: Kontrola dopingowa, która odbywa się bez wcześniejszego ostrzeżenia sportowców oraz podczas której sportowiec znajduje się pod dozorem od momentu powiadomienia aż do pobrania próbki.

Kodeks: Światowy Kodeks Antydopingowy

Konkurs: Jeden wyścig, mecz, gra lub jedne zawody lekkoatletyczne. Na przykład, finał sprintu na 100 m podczas Igrzysk Olimpijskich. W wypadku wyścigów etapowych lub innych zawodów lekkoatletycznych, w których nagrody przyznawane są codziennie lub co jakiś czas, różnica między konkursem a zawodami zostanie określona w przepisach odpowiedniej federacji międzynarodowej.

Konsekwencje naruszenia przepisów antydopingowych: Za naruszenie przepisu antydopingowego przez sportowca lub inną osobę może być nałożona jedna z następujących kar: (a) dyskwalifikacja oznacza unieważnienie wyników sportowca w konkretnym konkursie lub zawodach oraz wszystkie wynikające z tego konsekwencje w tym przepadek jakichkolwiek medali, punktów i nagród; (b) zakaz startów oznacza, że sportowiec lub inna osoba nie może w określonym czasie uczestniczyć w jakimkolwiek konkursie lub innych działaniach, ani być beneficjentem funduszy określonych w Artykule 10.9; oraz (c) tymczasowe zawieszenie oznacza, że sportowiec lub inna osoba nie może tymczasowo uczestniczyć w żadnym konkursie przed ostateczną decyzją podjętą na przesłuchaniu przeprowadzonym zgodnie z Artykule 8 (Prawo do uczciwego przesłuchania).

Kontrola dopingowa: Proces obejmujący planowanie rozkładu badań, pobieranie i postępowanie z próbkami, analizę laboratoryjną, zarządzanie wynikami, przesłuchania i odwołania.

Krajowa Organizacja Antydopingowa: Jednostka(i) wyznaczona przez każdy kraj jako posiadająca główne kompetencje i odpowiedzialność za przyjęcie i wdrożenie przepisów antydopingowych, kierowanie pobieraniem próbek, zarządzanie wynikami badania oraz przeprowadzanie przesłuchań - wszystko to dotyczy szczebla krajowego. Jeśli odpowiednie władze publiczne nie wyznaczyły takiej jednostki, za taką jednostkę uznaje się Krajowy Komitet Olimpijski danego kraju lub instytucję przez niego wyznaczoną.

Krajowy Komitet Olimpijski: Organizacja uznana przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski. Pojęcie Krajowy Komitet Olimpijski obejmuje też Krajową Konfederację Sportową w tych krajach, w których Krajowa Konfederacja Sportowa wykonuje typowe obowiązki Krajowego Komitetu Olimpijskiego w dziedzinie zwalczania dopingu.

Lista zabronionych: Lista zawierająca substancje zabronione i metody zabronione.

Negatywny wynik badania: Raport sporządzony przez laboratorium lub inną zatwierdzoną jednostkę badawczą stwierdzający obecność w próbce substancji zabronionej lub jej metabolitów lub markerów (w tym podwyższone ilości substancji endogennych) lub dowody użycia metody zabronionej.

Niepełnoletni: Osoba fizyczna, która nie osiągnęła wieku pełnoletniości zgodnie z odpowiednimi przepisami swego kraju zamieszkania.

Organizacja antydopingowa: Sygnatariusz, który ma obowiązek przyjęcia przepisów określających zasady inicjowania, wprowadzania lub egzekwowania dowolnej części procesu kontroli dopingowej. Sygnatariuszami są, na przykład, Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, inni organizatorzy ważnych zawodów, którzy przeprowadzają badania na swoich zawodach, WADA, federacje międzynarodowe oraz Krajowe Organizacje Antydopingowe.

Podczas zawodów: W celu rozróżnienia między badaniami podczas zawodów i poza zawodami, jeśli w przepisach federacji międzynarodowej lub innej odpowiedniej organizacji antydopingowej nie określono inaczej, badanie podczas zawodów jest badaniem, w którym sportowiec wybierany jest do badania w związku z określonym konkursem.

Poza zawodami: Każda kontrola dopingowa, która nie jest przeprowadzana podczas zawodów.

Program Niezależny Obserwator. Zespół obserwatorów pod kierunkiem WADA, który prowadzi obserwacje procesu kontroli dopingowej podczas pewnych zawodów i przedstawia raport ze swoich obserwacji. Jeśli WADA prowadzi badania podczas zawodów, obserwatorzy są nadzorowani przez niezależną organizację.

Próbka: Każdy materiał biologiczny pobrany w celu kontroli dopingowej.

Sportowiec: Dla celów kontroli dopingowej dowolna osoba, która uczestniczy w sporcie na szczeblu międzynarodowym (zgodnie z definicją każdej federacji międzynarodowej) lub szczeblu krajowym (zgodnie z definicją Krajowej Organizacji Antydopingowej) oraz każda inna osoba, która uczestniczy w sporcie na szczeblu niższym, jeśli zostanie określona mianem sportowca przez Krajową Organizację Antydopingową tej osoby. Dla celów informacji i edukacji antydopingowej, dowolna osoba, która uczestniczy w sporcie podlegającym dowolnemu Sygnatariuszowi, rządowi lub innej organizacji sportowej przyjmującej Kodeks.

Sportowiec klasy międzynarodowej: Sportowcy wyznaczeni przez jedną lub więcej federacji międzynarodowych i należący do zarejestrowanej grupy testowej federacji międzynarodowej.

Standard międzynarodowy: Standard przyjęty przez WADA dla poparcia Kodeksu. Przestrzeganie standardu międzynarodowego (w przeciwieństwie do innego alternatywnego standardu, praktyki lub procedury) wystarczy, by stwierdzić, że procedury określone w standardzie międzynarodowym zostały właściwie spełnione.

Sygnatariusze: Jednostki podpisujące Kodeks i wyrażające zgodę na przestrzeganie Kodeksu, w tym Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Federacje Międzynarodowe, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, Krajowe Komitety Olimpijskie, Krajowe Komitety Paraolimpijskie, Organizatorzy Ważnych Zawodów, Krajowe Organizacje Antydopingowe i WADA.

Tymczasowe zawieszenie: Zob. Konsekwencje powyżej.

WADA: Światowa Agencja Antydopingowa.

Zakaz startów: Zob. Konsekwencje naruszenia przepisów antydopingowych powyżej.

Zarejestrowana grupa testowa: Grupa sportowców najwyższej klasy ustalona osobno przez każdą federację międzynarodową oraz Krajową Organizację Antydopingową, którzy są poddawani badaniom podczas zawodów i poza zawodami w ramach planu rozkładu badań danej federacji międzynarodowej lub Krajowej Organizacji Antydopingowej.

Zawody: Seria indywidualnych konkursów organizowanych przez jeden organ (np. Igrzyska Olimpijskie, Mistrzostwa Świata FINA lub Igrzyska PanAmerykańskie).

Zawody międzynarodowe: Zawody, dla których organem decyzyjnym lub powołującym oficjeli technicznych dla zawodów jest Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, federacja międzynarodowa, organizator ważnych zawodów lub inna międzynarodowa organizacja sportowa.

3.2 Pojęcia zdefiniowane w Międzynarodowym Standardzie Badań

Nieprzestrzeganie przepisów: termin określający naruszenie przepisów antydopingowych opisane w art. 2 ust. 3, 4, 5 i 8 Kodeksu.

Opiekun: Osoba, która została przeszkolona i upoważniona przez ADO do wykonywania określonych obowiązków, łącznie z powiadamianiem sportowca wybranego do pobrania próbki, towarzyszenia mu/jej oraz obserwowania sportowca do chwili zgłoszenia się do stacji kontroli dopingowej i/lub obserwowanie i weryfikowanie dostarczenia próbki, gdy wykszolenie mu/jej na to pozwala.

Osoba pobierająca krew: Osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje i upoważniona przez ADO do pobierania od sportowca próbek krwi.

Stacja kontroli dopingowej: Miejsce, w którym dokonuje się pobrania próbek.

System dozoru: Osoby lub organizacje, które są odpowiedzialne za próbkę od momentu jej pobrania do

momentu otrzymania próbki przez laboratorium do analizy.

Urządzenia do pobierania próbek: Pojemniki lub przyrządy używane do bezpośredniego pobierania lub przechowywania próbki pobranej od sportowca w dowolnym momencie procesu pobierania próbek. Urządzenia do pobierania próbek muszą obejmować co najmniej:

* do pobierania próbek moczu:

- naczynia do pobierania próbek moczu w chwili jego wydalania z organizmu sportowca
- butelki do zabezpieczenia próbek moczu, które można szczelnie zamknąć i na których można zobaczyć próby otwierania oraz zamknięcia

* do pobierania próbek krwi:

- igły do pobierania próbek krwi
- próbówki do przechowywania próbek krwi, które można szczelnie zamknąć i na których można zobaczyć próby otwierania.

Urzędnik kontroli dopingowej: Osoba, która została przeszkolona i upoważniona przez ADO do zarządzania sesją pobierania próbek.

Pracownicy pobierający próbki: Pojęcie określające wykwalifikowane osoby upoważnione przez ADO, które mogą pobierać lub pomagać przy pobieraniu próbek.

Sesja pobierania próbek: Wszystkie kolejne działania, które bezpośrednio dotyczą sportowca od momentu powiadomienia do chwili opuszczenia przez sportowca stacji kontroli dopingowej po pobraniu od niego/niej próbki/próbek.

Ważona: Metoda wybierania sportowców przy pomocy kryteriów uszeregowanych w zależności od ewentualnego ryzyka dopingowego oraz ewentualnych wzorców dopingowych.

CZĘŚĆ DRUGA

STANDARDY BADANIA

4.0 Planowanie

4.1 Cel

Planowanie i wdrożenie skutecznego rozkładu badań sportowców.

4.2 Ogólne

Planowanie rozpoczyna się od ustalenia kryteriów, zgodnie z którymi sportowcy zostaną zaliczeni do zarejestrowanej grupy testowej oraz kończy się z chwilą wyboru sportowców do pobrania próbek.

Główne zajęcia polegają na zbieraniu informacji, ocenie ryzyka oraz opracowywaniu, monitorowaniu, ocenie i zmianie planu rozkładu badań.

4.3 Wymogi ustalania zarejestrowanej grupy testowej

4.3.1 Organizacja Antydopingowa (ADO) definiuje i dokumentuje kryteria, zgodnie z którymi sportowcy będą zaliczani do zarejestrowanej grupy testowej. Obejmują one co najmniej:

- * dla federacji międzynarodowych: sportowców, którzy uczestniczą lub którzy będą uczestniczyć w ważnych konkursach międzynarodowych, oraz
- * dla krajowych organizacji antydopingowych: sportowców, którzy należą do reprezentacji kraju w dyscyplinach olimpijskich i paraolimpijskich oraz do uznanych federacji krajowych.

Powyższe kryteria będą aktualizowane co najmniej raz do roku.

4.3.2 ADO umieszcza w zarejestrowanej grupie testowej podlegających jej sportowców, którzy odbywają karę zakazu startów lub tymczasowego zawieszenia nałożoną po naruszeniu przepisów antydopingowych.

4.3.3 Zarejestrowana grupa testowa będzie stale przeglądana i aktualizowana, aby odzwierciedlać zmiany w statusie sportowców. W zależności od sytuacji jedni zawodnicy będą wpisywani do grupy, a inni będą z niej usuwani.

4.4 Wymóg uzyskania informacji na temat miejsca pobytu sportowca w celu przeprowadzenia badań poza zawodami

4.4.1 ADO zdefiniuje procedury i/lub systemy w celu:

- a) zbierania, utrzymywania i monitorowania informacji na temat miejsca pobytu sportowca, aby można było planować i przeprowadzać pobieranie próbek wszystkich sportowców w zarejestrowanej grupie testowej bez wcześniejszego powiadamiania, oraz
- b) jeśli sportowiec nie poinformuje w określonym czasie o miejscu swego pobytu, podjęcia odpowiednich działań, aby posiadane informacje były aktualne i pełne.

4.4.2 ADO powinna posiadać następujące informacje na temat sportowca:

- a) nazwisko,
- b) sport/dyscyplina,
- c) adres domowy,
- d) kontaktowe numery telefonów,
- e) terminy i miejsca treningów,
- f) obozy treningowe,
- g) plany podróże,
- h) harmonogram startów
- i) upośledzenie, jeśli jest, w tym wymóg udziału strony trzeciej podczas powiadamiania.

4.5 Wymogi dotyczące planowania rozkładu badań

4.5.1 ADO dokona oceny ewentualnego ryzyka dopingu oraz ewentualnych wzorców dopingu dla każdego sportu i/lub dyscypliny w oparciu o:

- a) fizyczne wymogi sportu i ewentualny wpływ dopingu na poprawę wyników;
- b) dostępne dane statystyczne na temat dopingu;
- c) dostępne badania naukowe dotyczące tendencji zaobserwowanych w dopingu,
- d) okresy szkolenia oraz sezon startowy.

4.5.2 ADO opracuje oraz udokumentuje plan rozkładu badań w oparciu o informacje ustalone w punkcie 4.5.1, liczbę sportowców na sport/dyscyplinę w zarejestrowanej grupie testowej oraz wyniki oceny poprzednich cykli planowania rozkładu badań.

4.5.3 ADO ustali dla każdego sportu/dyscypliny liczbę pobrań próbek według rodzaju pobrań, z uwzględnieniem pobrań bez powiadamiania, poza zawodami, podczas zawodów, pobieranie próbek krwi i moczu, w celu osiągnięcia skutecznego efektu powstrzymującego przed stosowaniem dopingu.

4.5.4 ADO opracuje i wdroży system pozwalający na regularną ocenę planu oraz, jeśli będzie to konieczne, jego aktualizację i uwzględnienie nowych informacji oraz informacji przekazywanych przez inne organizacje antydopingowe dotyczących pobierania próbek od sportowców umieszczonych w zarejestrowanej grupie testowej.

4.5.5 ADO opracowuje i wdroży system pozwalający na przechowywanie danych dotyczących planowania rozkładu badań. Takie dane będą wykorzystywane do ustalania koniecznych modyfikacji w planie. Informacje te będą obejmować:

Dla każdego badania:

- a) sport/dyscyplina;
- b) kraj reprezentowany przez sportowca (jeśli dotyczy);
- c) rodzaj pobrania próbki (bez powiadomienia, poza zawodami, podczas zawodów lub z powiadomieniem);
- d) data pobrania próbki; oraz
- e) kraj, w którym pobrano próbkę.

Ponadto, dla każdego negatywnego wyniku analizy:

- a) daty pobrania próbek i przeprowadzenia analiz;
- b) klasa wykrytych substancji;
- c) faktyczne wykryte substancje;
- d) konsekwencje naruszenia przepisów antydopingowych, jeśli są.

4.5.6 ADO zadba, aby pracownicy zajmujący się sportowcami nie uczestniczyli w planowaniu rozkładu badań.

4.5.7 Na zawodach międzynarodowych i w przypadku, gdy dana federacja międzynarodowa nie dysponuje programem kontroli dopingowej zgodnym z niniejszym standardem, pobieranie próbek planuje i wykonuje krajowa organizacja antydopingowa.

4.6 Wymogi dotyczące wyboru sportowców

4.6.1 Zgodnie z liczbą pobrań próbek określoną dla sportu/dyscypliny w planie rozkładu badań, ADO wybiera sportowców do pobrania próbek stosując metody badania ukierunkowanego (targetowego), metodę ważoną lub metodę wyrywkową.

4.6.2 Podejmując decyzje o przeprowadzeniu na sportowcach badań targetowych ADA bierze pod uwagę następujące informacje:

- a) kontuzja;
- b) wycofanie lub nieobecność na zawodach, w których spodziewano się udziału sportowca;
- c) wycofanie się z uprawiania sportu;

- d) zachowanie wskazujące na stosowanie dopingu;
- e) nagła poprawa wyników;
- f) zmiana informacji o miejscu pobytu sportowca, które może sugerować zwiększenie ryzyka stosowania dopingu, także wyjazd do miejscowości bardzo odległej;
- g) historia wyników osiągniętych w sporcie uprawianym przez sportowca;
- h) szczegóły poprzednich kontroli dopingowych;
- i) przywrócenie statusu zawodnika po karze zakazu startów; oraz
- j) wiarygodne informacje otrzymane od strony trzeciej.

4.6.3 ADO może wybrać do pobrania próbek podlegających jej sportowców, którzy nie zostali umieszczeni w zarejestrowanej grupie testowej określonej w punktach 4.3.1 i 4.3.2.

4.6.4 Gdy ADO upoważni urzędnika kontroli dopingowej (DCO) do wybrania sportowców do pobrania próbek, ADO poinformuje DCO o kryteriach wyboru zgodnie z planem rozkładu badań.

4.6.5 Po wybraniu sportowca do pobrania próbek i przed powiadomieniem sportowca ADO i/lub DCO dopilnują, aby decyzje o wybraniu sportowca zostały ujawnione tylko tym osobom, którzy takie informacje muszą posiadać, aby można było powiadomić i przeprowadzić badanie sportowca zgodnie z zasadą "bez powiadamiania".

5.0 Powiadamianie sportowców

5.1 Cel

Powiadamianie sportowców, przestrzeganie praw sportowców, wyeliminowanie możliwości manipulowania próbką, dokumentowanie powiadomień.

5.2 Ogólne

Powiadomienie sportowca rozpoczyna się w momencie, w którym ADO uruchamia proces powiadamiania wybranych sportowców oraz kończy się w chwili przybycia sportowca do stacji kontroli dopingowej lub gdy ADO zostanie powiadomiona o nie wyrażeniu przez sportowca zgody na pobranie próbki.

Główne czynności są następujące:

- a) Powołanie urzędników kontroli dopingowej, opiekunów i innych pracowników pobierania próbek;
- b) Odszukanie sportowca i potwierdzenie jego/jej tożsamości;
- c) Poinformowanie sportowca, że został(a) on(a) wybrany(a) do badania oraz o jego/jej prawach i obowiązkach;
- d) W przypadku badań bez powiadamiania, stałe towarzyszenie sportowcowi od momentu powiadomienia do czasu przybycia sportowca do wyznaczonej stacji kontroli dopingowej; oraz
- e) Udokumentowanie powiadomienia.

5.3 Wymogi przed powiadomieniem sportowców

5.3.1 W przypadku pobierania próbek poza zawodami preferowaną metodą powiadamiania powinna być metoda "bez wcześniejszego powiadomienia".

5.3.2 Do przeprowadzenia lub pomocy przy przeprowadzaniu sesji pobrań próbek, ADO powołuje i upoważnia pracowników pobierania próbek, którzy zostali przeszkoleni w zakresie wykonywanych czynności, których nie dotyczy żaden konflikt interesów, jaki mógłby wpłynąć na proces pobierania próbek. Wybrane osoby muszą być pełnoletnie.

5.3.3 Pracownicy pobierania próbek będą posiadali oficjalne identyfikatory, które zostaną dostarczone oraz będą kontrolowane przez ADO. Może to być oficjalna karta identyfikacyjna/dokument zawierający nazwę agencji antydopingowej, która upoważniła pracowników do pobierania próbek. W wypadku urzędników kontroli dopingowej identyfikatory muszą zawierać imię i nazwisko, zdjęcie oraz datę ważności. W przypadku osób pobierających krew identyfikatory muszą zawierać informację potwierdzającą przygotowanie zawodowe do pobierania próbek krwi.

5.3.4 ADO opracuje kryteria pozwalające sprawdzić tożsamość sportowca wybranego do pobrania próbki, aby sportowcem wybranym do badania był ten sportowiec, który został powiadomiony.

5.3.5 ADO, urzędnik kontroli dopingowej, opiekun, w zależności od sytuacji, ustala miejsce pobytu wybranego sportowca i planuje sposób oraz czas powiadomienia, biorąc pod uwagę specyficzne okoliczności towarzyszące sportowi/konkursowi oraz sytuację podczas konkursu.

5.3.6 Dla pobierania próbek poza zawodami, ADO opracuje kryteria, które umożliwią podjęcie odpowiednich działań w celu powiadomienia sportowców o ich wyborze do badania dopingowego.

5.3.7 ADO zdefiniuje odpowiednie działania (z uwzględnieniem innej pory dnia i innego miejsca), które będzie można podjąć, by powiadomić sportowca o badaniu w sytuacji, gdy pierwsza próba powiadomienia nie dojdzie do skutku.

5.3.8 ADO opracuje system rejestrowania wszystkich prób powiadamiania sportowców o badaniu oraz wyniku powiadomienia.

5.3.9 Pierwszą osobą, która jest powiadamiana o badaniu, jest sportowiec, który został wybrany do badania, chyba że wymagany jest wcześniejszy kontakt z osobą trzecią zgodnie z punktem 5.3.10.

5.3.10 ADO/urzędnik kontroli dopingowej/opiekun, w zależności od sytuacji, podejmuje decyzję o powiadomieniu strony trzeciej przed powiadomieniem sportowca, gdy sportowiec jest niepełnoletni, gdy jest to wymagane z uwagi na upośledzenie sportowca zgodnie z Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami lub w sytuacjach, gdy do powiadomienia potrzebna jest pomoc tłumacza.

5.3.11 Jeśli mimo podjęcia rozsądnych prób przy wykorzystaniu informacji określonej w punkcie 4.4.2 oraz zarejestrowaniu takich prób zgodnie z punktem 5.3.8 nie można skontaktować się ze sportowcem, urzędnik kontroli dopingowej lub ADO, w zależności od sytuacji, działa zgodnie z Aneks A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

5.3.12 ADO nie zmienia terminu ani typu badania z badania "bez powiadomienia" na badanie "z powiadomieniem", chyba że nieprzewidziana sytuacja wymaga zastosowania metody "z powiadomieniem". Każdą taką decyzję należy zarejestrować.

5.3.13 W przypadku badań z powiadomieniem można stosować dowolną formę powiadomienia, pod warunkiem że pozwala ona na potwierdzenie, że sportowiec został powiadomiony.

5.4 Wymogi dotyczące powiadamiania sportowców

5.4.1 Po nawiązaniu wstępnego kontaktu, ADO, urzędnik kontroli dopingowej lub opiekun, w zależności od sytuacji, ma obowiązek dopilnowania, aby sportowiec i/lub strona trzecia, jeśli jest wymagana zgodnie z punktem 5.3.10, został(a) poinformowany(a):

- a) że sportowiec musi poddać się badaniu dopingowemu i musi być od niego pobrana próbka;
- b) o organie, który podjął decyzję o przeprowadzeniu badania;
- c) o rodzaju pobieranej próbki oraz warunkach, które muszą być spełnione przed pobraniem próbki;
- d) o prawach przysługujących sportowcowi, w tym o prawie do:
  - i. obecności jego przedstawiciela oraz, w razie potrzeby, tłumacza;
  - ii. żądania dodatkowych informacji na temat procesu badania próbki;
  - iii. zażądania zgody na późniejsze zgłoszenie się do stacji kontroli dopingowej z ważnych powodów; oraz
  - iv. żądania zmian zgodnie z Aneks B - Zmiany w wypadku sportowców z upośledzeniami.
- e) o obowiązkach sportowców, w tym wymogu:
  - i. pozostawania w zasięgu wzroku urzędnika kontroli dopingowej/opiekuna przez cały czas od momentu bezpośredniego powiadomienia przez urzędnika kontroli dopingowej/opiekuna do zakończenia procedury pobierania próbki;
  - ii. przedstawienia dokumentu tożsamości zgodnie z punktem 5.3.4, oraz
  - iii. przestrzegania procedury pobierania próbki oraz ewentualnych konsekwencji w razie odmowy zgody na pobranie próbki; oraz
  - iv. zgłoszenia się do stacji kontroli dopingowej, chyba że zgłoszenie zostanie opóźnione z ważnych powodów, jak najszybciej w ciągu 60 minut od powiadomienia (dotyczy badań bez powiadomienia) oraz w ciągu 24 godzin od powiadomienia (dotyczy badań z powiadomieniem).
- f) o miejscu stacji kontroli dopingowej.

5.4.2 Po osobistym powiadomieniu urzędnik kontroli dopingowej/opiekun:

- a) od tego momentu do chwili wyjścia przez sportowca ze stacji kontroli dopingowej po zakończeniu sesji pobrania próbek cały czas obserwuje sportowca;
- b) przedstawia się sportowcowi okazując oficjalny identyfikator/dokument tożsamości wydany przez ADO;
- c) potwierdza tożsamość sportowca zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 5.3.4. Każdy przypadek niepotwierdzenia tożsamości sportowca należy udokumentować. W takich wypadkach urzędnik kontroli dopingowej odpowiedzialny za przeprowadzenie sesji pobrania próbek podejmuje decyzję o tym, czy zasadne jest poinformowanie o zaistniałej sytuacji zgodnie z Aneks A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

5.4.3 Następnie opiekun/urzędnik kontroli dopingowej prosi sportowca o podpisanie formularza potwierdzającego przyjęcie przez niego powiadomienia o badaniu. Jeśli sportowiec odmówi podpisania formularza potwierdzającego, że został powiadomiony o badaniu lub będzie unikał przyjęcia powiadomienia, opiekun/urzędnik kontroli dopingowej informuje sportowca o konsekwencjach odmowy,

jeśli jest to możliwe, a opiekun (jeśli nie jest urzędnikiem kontroli dopingowej) natychmiast informuje o wszystkich istotnych faktach urzędnika kontroli dopingowej. Gdy będzie to możliwe, urzędnik kontroli dopingowej będzie kontynuował proces pobierania próbek. Urzędnik kontroli dopingowej dokumentuje fakty oraz informuje ADO o zaistniałych okolicznościach. Urzędnik kontroli dopingowej i ADO postępują zgodnie z procedurą opisaną w Aneksie A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

5.4.4 Urzędnik kontroli dopingowej/opiekun rozpatruje każdą uzasadnioną prośbę o wyrażenie zgody na zgłoszenie się w stacji kontroli dopingowej w terminie późniejszym niż w ciągu 60 minut od momentu potwierdzenia przyjęcia powiadomienia i wyraża zgodę lub odmawia wyrażenia zgody na taką prośbę, zgodnie z punktami 5.4.5 i 5.4.6. Urzędnik kontroli dopingowej dokumentuje powody takiego opóźnienia, które mogą wymagać dalszych badań ze strony ADO. Należy zawsze pobrać próbkę pierwszego moczu oddanego po powiadomieniu.

5.4.5 Urzędnik kontroli dopingowej może wyrazić zgodę na późniejsze (niż w ciągu 60 minut) zgłoszenie się sportowca w stacji kontroli dopingowej i/lub opuszczenie przez sportowca stacji kontroli dopingowej, jeśli w tym czasie sportowiec będzie pod nieustanną opieką i jeśli prośba związana jest z następującymi czynnościami:

- a) uczestnictwo w ceremonii nagradzania zwycięzców;
- b) wypełnianie obowiązków wobec środków masowego przekazu;
- c) uczestnictwo w dalszych konkursach;
- d) odpoczywanie po wysiłku;
- e) uzyskiwanie niezbędnej pomocy lekarskiej;
- f) poszukiwanie przedstawiciela i/lub tłumacza.

Urzędnik kontroli dopingowej dokumentuje przyczyny późniejszego zgłoszenia się do stacji kontroli dopingowej i/lub przyczyny opuszczenia stacji kontroli dopingowej po uprzednim zgłoszeniu się do niej. Przyczyny te mogą być przedmiotem dalszych badań ADO.

5.4.6 Urzędnik kontroli dopingowej/opiekun odrzuca prośbę sportowca o wyrażenie zgody na późniejsze zgłoszenie się w stacji kontroli dopingowej, jeśli nie ma możliwości zapewnienia stałej kontroli nad sportowcem.

5.4.7 Gdy sportowiec powiadomiony o badaniu z wyprzedzeniem nie zgłosi się do stacji kontroli dopingowej w wyznaczonym czasie, urzędnik kontroli dopingowej decyduje, czy wskazane jest podjęcie próby skontaktowania się ze sportowcem. Urzędnik kontroli dopingowej czeka 30 minut od wyznaczonego czasu, a następnie wychodzi ze stacji kontroli dopingowej. Jeśli sportowiec nie zgłosi się do kontroli przed wyjściem urzędnika kontroli dopingowej, urzędnik kontroli dopingowej postępuje zgodnie z wymogami określonymi w Aneksie A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

5.4.8 Jeśli sportowiec zgłosi się do stacji kontroli dopingowej po upływie minimalnego czasu oczekiwania i przed wyjściem urzędnika kontroli dopingowej, urzędnik kontroli dopingowej decyduje, czy przystąpić do egzekwowania procedury o ewentualnej odmowie wyrażenia zgody na badanie. Jeśli będzie to możliwe, urzędnik kontroli dopingowej przystąpi do pobrania próbki oraz udokumentuje szczegóły związane z późniejszym przyjściem sportowca do stacji kontroli dopingowej.

5.4.9 Jeśli, cały czas obserwując sportowca, pracownicy pobierający próbki zauważą cokolwiek, co mogłoby wpłynąć na wynik badania, okoliczności te zostaną zgłoszone urzędnikowi kontroli dopingowej, który je dokumentuje. Jeśli urzędnik kontroli dopingowej uzna to za odpowiednie, postępuje zgodnie z Aneksiem A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

6.0 Przygotowanie do sesji pobrania próbki

6.1 Cel

Przygotowanie do sesji pobierania próbek w sposób zapewniający sprawne i skuteczne przeprowadzenie sesji.

6.2 Ogólne

Przygotowanie do sesji pobierania próbek rozpoczyna się od wprowadzenia systemu umożliwiającego uzyskiwanie odpowiednich informacji, które pozwolą na skuteczne przeprowadzenie sesji, i kończy się po uzyskaniu potwierdzenia, że urządzenia do pobierania próbek odpowiadają określonym kryteriom.

Do głównych działań należy:

- a) wprowadzenie systemu do zbierania szczegółowych danych na temat sesji pobierania próbek;
- b) określenie kryteriów obecności osób podczas sesji pobierania próbek;
- c) sprawdzenie, czy stacja kontroli dopingowej spełnia minimalne kryteria określone w punkcie 6.3.2;

d) sprawdzenie, czy urządzenia do pobierania próbek używane przez ADO spełniają minimalne kryteria określone w punkcie 6.3.4.

6.3 Wymogi dotyczące przygotowania do sesji pobierania próbek

6.3.1 ADO opracuje i wdroży system umożliwiający uzyskiwanie wszystkich informacji niezbędnych do przeprowadzenia sesji pobierania próbek w sposób skuteczny, w tym specjalne wymogi w celu zaspokojenia potrzeb sportowców z upośledzeniami zgodnie z Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami.

6.3.2 Urzędnik kontroli dopingowej będzie korzystał ze stacji kontroli dopingowej, które zapewniają sportowcowi prywatność i które wykorzystywane są wyłącznie jako stacje kontroli dopingowej na czas sesji pobierania próbki. Urzędnik kontroli dopingowej rejestruje wszystkie przypadki niespełnienia tych kryteriów.

6.3.3 ADO opracuje kryteria określające osoby, które mogą być obecne podczas sesji pobierania próbki oprócz pracowników pobierania próbek. Takie kryteria będą obejmować:

- a) prawo sportowca do obecności przedstawiciela i/lub tłumacza podczas sesji pobierania próbki z wyjątkiem chwili, gdy sportowiec oddaje próbkę moczu;
- b) prawo sportowca niepełnoletniego oraz prawo urzędnika kontroli dopingowej/opiekuna występujących w charakterze świadków do obecności przedstawiciela obserwującego opiekuna w czasie oddawania próbki moczu przez niepełnoletniego, przy czym przedstawiciel nie ma prawa bezpośredniego obserwowania oddawania moczu, chyba że niepełnoletni sportowiec o to poprosi;
- c) prawo sportowca z upośledzeniem do pomocy przedstawiciela zgodnie z Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami;
- d) Niezależnego Obserwatora WADA, gdy jest to zasadne w ramach programu Niezależny Obserwator. Niezależny Obserwator WADA nie ma prawa bezpośredniego obserwowania oddawania próbki moczu.

6.3.4 Urzędnik kontroli dopingowej będzie używał tylko systemów urządzeń do pobierania próbek, które mają autoryzację ADO i które spełniają co najmniej następujące kryteria:

- a) mają unikalny system numerowania stosowany do wszystkich butelek, pojemników, próbek lub dowolnych innych przedmiotów używanych do przechowywania próbki pobranej od sportowca;
- b) posiadają system zamykania umożliwiający stwierdzenie, czy miały miejsce próby otwierania pojemnika;
- c) urządzenia nie dają możliwości stwierdzenia tożsamości sportowca;
- d) wszystkie urządzenia są czyste i zamknięte przed ich użyciem przez sportowca.

7.0. Przeprowadzanie sesji pobierania próbki

7.1 Cel

Przeprowadzenie sesji pobierania próbki w sposób zapewniający integralność, bezpieczeństwo i możliwość bezbłędnego identyfikowania próbki oraz pozwalający na poszanowanie prywatności sportowca.

7.2 Ogólne

Sesja pobierania próbki rozpoczyna się od zdefiniowania ogólnej odpowiedzialności za przeprowadzenie sesji pobierania próbki i kończy się po skompletowaniu dokumentacji z pobierania próbki.

Główne działania są następujące:

- a) przygotowanie do pobrania próbki;
- b) pobranie próbki; oraz
- c) udokumentowanie pobrania próbki.

7.3 Wymogi przed pobraniem próbki

7.3.1 ADO jest odpowiedzialna za przeprowadzenie sesji pobierania próbki i przydziela konkretne obowiązki urzędnikowi kontroli dopingowej.

7.3.2 Urzędnik kontroli dopingowej dopilnuje, aby sportowiec został poinformowany o jego/jej prawach i obowiązkach określonych w punkcie 5.4.1.

7.3.3 Urzędnik kontroli dopingowej umożliwi sportowcowi przyjęcie odpowiedniej ilości płynów.

7.3.4 Sportowiec może opuścić stację kontroli dopingowej tylko pod stałą kontrolą urzędnika kontroli dopingowej/opiekuna oraz za zgodą urzędnika kontroli dopingowej. Urzędnik kontroli dopingowej rozpatrzy każdą uzasadnioną prośbę sportowca o zgodę na opuszczenie stacji kontroli dopingowej zgodnie z punktami 5.4.5 i 5.4.6 do czasu, aż sportowiec będzie w stanie oddać próbkę moczu.

7.3.5 Jeśli urzędnik kontroli dopingowej zezwoli sportowcowi na opuszczenie stacji kontroli

dopingowej, urzędnik kontroli dopingowej uzgodni ze sportowcem:

- a) powód, dla którego sportowiec wychodzi ze stacji kontroli dopingowej; oraz
- b) czas powrotu (lub powrotu po zakończeniu uzgodnionego działania).

Urzędnik kontroli dopingowej udokumentuje te informacje oraz faktyczny czas wyjścia i powrotu sportowca.

7.4 Wymogi dotyczące pobierania próbek

7.4.1 Urzędnik kontroli dopingowej pobiera próbkę od sportowca zgodnie z następującym protokołem w zależności od rodzaju pobierania próbek:

- a) Aneks C: Pobieranie próbek moczu
- b) Aneks D: Pobieranie próbek krwi

7.4.2 Każde zachowanie sportowca i/lub osób związanych ze sportowcem lub nieprawidłowości, które mogą mieć wpływ na pobieranie próbek muszą być odnotowane. Jeśli jest to odpowiednie, ADO i/lub urzędnik kontroli dopingowej, w zależności od sytuacji, stosują procedurę opisaną w Aneksie A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

7.4.3 W razie jakichkolwiek wątpliwości dotyczących pochodzenia lub autentyczności próbki, sportowiec zostanie poproszony o oddanie dodatkowej próbki. Jeśli sportowiec odmówi oddania dodatkowej próbki, urzędnik kontroli dopingowej stosuje procedurę opisaną w Aneksie A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

7.4.4 Urzędnik kontroli dopingowej musi umożliwić sportowcowi udokumentowanie wszelkich wątpliwości dotyczących sposobu przeprowadzenia sesji pobierania próbki.

7.4.5 Następujące informacje muszą być obowiązkowo zebrane na temat każdej sesji pobierania próbki:

- a) data, czas i rodzaj powiadomienia (bez powiadomienia, wcześniejsze powiadomienie, podczas zawodów, poza zawodami);
- b) data i czas dostarczenia próbki;
- c) imię i nazwisko sportowca;
- d) data urodzenia sportowca;
- e) płeć sportowca;
- f) adres domowy sportowca i numer telefonu;
- g) sport i dyscyplina uprawiana przez sportowca;
- h) numer kodowy próbki;
- i) imię i nazwisko oraz podpis opiekuna, który był świadkiem dostarczenia próbki moczu;
- j) imię i nazwisko oraz podpis osoby pobierającej krew, gdy zasadne;
- k) informacje o próbkę wymagane przez laboratorium;
- l) zażyte leki i dodatki do żywności oraz szczegóły na temat ostatniej transfuzji krwi, jeśli dotyczy, w czasie określonym przez laboratorium zgodnie z oświadczeniem sportowca;
- m) wszystkie nieprawidłowości dotyczące procedur;
- n) uwagi i wątpliwości sportowca dotyczące sposobu przeprowadzenia sesji, jeśli zostały złożone;
- o) imię i nazwisko oraz podpis sportowca;
- p) imię i nazwisko oraz podpis przedstawiciela sportowca, jeśli wymagane; oraz
- q) imię i nazwisko oraz podpis urzędnika kontroli dopingowej.

7.4.6 Sportowiec i urzędnik kontroli dopingowej podpisują odpowiednie dokumenty potwierdzające, że dokumentacja dokładnie odzwierciedla szczegóły sesji pobierania próbki od sportowca, w tym wszystkie wątpliwości zgłoszone przez sportowca. W przypadku sportowców niepełnoletnich, dokumenty podpisuje przedstawiciel sportowca. Inne osoby obecne, które pełniły formalne role podczas sesji pobierania próbki od sportowca mogą podpisać dokumenty jako świadkowie postępowania.

7.4.7 Urzędnik kontroli dopingowej przekazuje sportowcowi kopię dokumentów sesji pobierania próbki, które zostały podpisane przez sportowca.

8.0 Bezpieczeństwo/działania po wykonaniu badania

8.1 Cel

Zapewnienie bezpiecznego przechowywania wszystkich próbek pobranych w stacji kontroli dopingowej oraz dokumentacji pobrania próbek przed ich zabraniem ze stacji kontroli dopingowej.

8.2 Ogólne

Działania po wykonaniu badania rozpoczynają się w momencie opuszczenia przez sportowca stacji kontroli dopingowej po oddaniu próbki i kończą się z chwilą przygotowania wszystkich pobranych próbek i dokumentacji do transportu.

8.3 Wymogi dotyczące bezpieczeństwa/działań po przeprowadzeniu badania

8.3.1 ADO definiuje kryteria określające sposób przechowywania zamkniętych próbek zapewniający ich integralność, możliwość identyfikacji oraz bezpieczeństwo przed transportem ze stacji kontroli dopingowej. Urzędnik kontroli dopingowej musi dopilnować, aby wszystkie zamknięte próbki były przechowywane zgodnie z tymi kryteriami.

8.3.2 Wszystkie pobrane próbki, bez wyjątku, muszą być wysłane do analizy do laboratorium akredytowanego przez WADA lub zgodnie z innymi poleceniami WADA.

8.3.3 ADO/urzędnik kontroli dopingowej opracowuje system umożliwiający przygotowanie i bezpieczne wykorzystywanie dokumentacji dla każdej zamkniętej próbki.

8.3.4 Jeśli wymaga tego sytuacja, ADO opracowuje system pozwalający na przekazywanie do laboratorium akredytowanego przez WADA lub w sposób określony przez WADA poleceń dotyczących rodzaju analiz, jakie powinny być wykonane.

9.0 Transport próbek i dokumentacji

9.1 Cel

- a) Zapewnienie bezpiecznego transportu próbek i związanych z nimi dokumentów do laboratorium akredytowanego przez WADA lub zgodnie z innymi poleceniami WADA we właściwym stanie do wykonania niezbędnych analiz, oraz
- b) Bezpieczne i terminowe przesłanie dokumentacji dotyczącej sesji pobierania próbki przez urzędnika kontroli dopingowej do ADO.

9.2 Ogólne

Transport rozpoczyna się w momencie, gdy zamknięte próbki i dokumentacja opuszczają stację kontroli dopingowej i kończy się potwierdzeniem otrzymania próbek oraz dokumentacji pobierania próbek w wyznaczonych miejscach.

Główne działania polegają na zorganizowaniu bezpiecznego transportu próbek i związanych z nimi dokumentów do laboratorium akredytowanego przez WADA lub zgodnie z innymi poleceniami WADA oraz zorganizowaniu bezpiecznego transportu dokumentacji pobierania próbki do ADO.

9.3 Wymogi dotyczące transportu próbek i dokumentacji

9.3.1 ADO zatwierdzi system transportu, który umożliwia transport próbek i dokumentacji w sposób zabezpieczający ich integralność, możliwość identyfikacji oraz bezpieczeństwo.

9.3.2 ADO opracuje system pozwalający na rejestrację systemu dozoru nad próbkami i dokumentacją pobrania próbek, obejmujący potwierdzenie, że próbki i dokumentacja pobrania próbek dotarły do wyznaczonych miejsc.

9.3.3 Zamknięte próbki będą zawsze transportowane do laboratorium akredytowanego przez WADA lub zgodnie z innymi poleceniami WADA używając metody transportu zatwierdzonej przez ADO tak szybko, jak jest to praktycznie możliwe po zakończeniu sesji pobierania próbek.

9.3.4 Dokumentacji pozwalającej na zidentyfikowanie sportowca nie dołącza się do próbek ani do dokumentów wysyłanych do laboratorium akredytowanego przez WADA lub zgodnie z innymi poleceniami WADA.

9.3.5 Urzędnik kontroli dopingowej wysyła wszystkie odpowiednie dokumenty sesji pobierania próbek do ADO używając metody transportu zatwierdzonej przez ADO tak szybko, jak jest to praktycznie możliwe po zakończeniu sesji pobierania próbek.

9.3.6 System dozoru jest sprawdzany przez ADO, jeśli otrzymanie próbek z dołączonymi do nich dokumentami lub dokumentacja pobrania próbki nie zostanie potwierdzona w wyznaczonym miejscu lub gdy integralność lub tożsamość próbki mogła zostać naruszona podczas transportu. W takim przypadku ADO podejmie decyzję o ewentualnym unieważnieniu próbki.

CZĘŚĆ TRZECIA

ANEKSY

Aneks A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki

A.1 Cel

Ocena, podjęcie działań oraz udokumentowanie wszystkich zdarzeń, które mają miejsce przed, w trakcie oraz po zakończeniu sesji pobierania próbek, które mogą prowadzić do ustalenia ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

A.2 Zakres

Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki rozpoczyna się w momencie, gdy ADO lub urzędnik kontroli dopingowej otrzyma informacje o sprawie, która mogłaby wpłynąć na wynik badania sportowca oraz kończy się z chwilą podjęcia przez ADO odpowiednich działań w oparciu o wynik dochodzenia ewentualnej przyczyny odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

A.3 Odpowiedzialność

A.3.1 Obowiązkiem ADO jest:

- a) ocena wszystkich spraw, które mogą wpłynąć na badanie sportowca w celu ustalenia, czy doszło do ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki;
- b) jak najszybsze uzyskanie wszystkich odpowiednich informacji, w tym informacji z najbliższego otoczenia, gdy zasadne, aby cała wiedza o sprawie mogła być ujawniona oraz przedstawiona jako ewentualny dowód w sprawie; oraz
- c) przygotowanie odpowiedniej dokumentacji w celu zgłoszenia ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki.

A.3.2 Pracownicy pobierający próbki są odpowiedzialni za zgłaszanie urzędnikowi kontroli dopingowej wszystkich spraw, które mogłyby wpłynąć na wynik badania, a urzędnik kontroli dopingowej ma obowiązek zgłaszania takich spraw do ADO.

A.4 Wymogi

A.4.1 Wszystkie sprawy mogące wpłynąć na wynik badania będą zgłaszane jak najszybciej.

A.4.2 Jeśli sprawa może wpłynąć na wynik badania, sportowiec zostanie powiadomiony, jeśli będzie to możliwe:

- a) o ewentualnych konsekwencjach;
- b) że ewentualna odmowa zgody na pobranie próbki będzie badana przez ADO oraz że zostaną podjęte odpowiednie działania w związku z odmową.

A.4.3 Niezbędne informacje na temat ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki będą uzyskiwane ze wszystkich odpowiednich źródeł w możliwie najszybszym terminie oraz będą rejestrowane.

A.4.4 Jeśli będzie to możliwe, sesja pobierania próbek od sportowca zostanie dokończona.

A.4.5 ADO opracuje i wdroży system umożliwiający uwzględnienie wyników prowadzonego przez nią badania ewentualnej odmowy zgody sportowca na pobranie próbki podczas działań związanych z zarządzaniem wynikami oraz, jeśli to zasadne, przy dalszym planowaniu i dalszych badaniach.

Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami

B.1 Cel

Zaspokojenie w maksymalnym zakresie specjalnych potrzeb sportowców z upośledzeniami w związku z dostarczaniem próbek.

B.2 Zakres

Ustalanie, czy należy rozważyć wprowadzenie zmian rozpoczyna się od określenia sytuacji, w których próbki pobierane są od sportowców z upośledzeniami i kończy się wraz z ustaleniem niezbędnych zmian w procedurach i urządzeniach do pobierania próbek i dostosowania ich do potrzeb takich sportowców.

B.3 Odpowiedzialność

Jeśli to możliwe, ADO sprawdza, czy urzędnik kontroli dopingowej posiada jakiegokolwiek informacje oraz urządzenia do pobierania próbek niezbędne do przeprowadzenia sesji pobierania próbek od sportowca z upośledzeniem. Urzędnik kontroli dopingowej odpowiada za pobieranie próbek.

B.4 Wymogi

B.4.1 Wszystkie aspekty dotyczące powiadamiania i pobierania próbek od sportowców z upośledzeniami należy wykonać zgodnie ze standardowymi procedurami powiadamiania i pobierania próbek, chyba że konieczne są zmiany z uwagi na upośledzenie sportowca.

B.4.2 Planując lub organizując pobieranie próbek ADO i urzędnik kontroli dopingowej ustalają, czy pobieranie próbek obejmować będzie sportowców z upośledzeniami oraz czy w związku z tym konieczne będą zmiany standardowych procedur powiadamiania lub pobierania próbek obejmujące urządzenia i pomieszczenia do pobierania próbek.

B.4.3 Urzędnik kontroli dopingowej jest upoważniony do wprowadzania zmian wymaganych sytuacją, gdy jest to możliwe i pod warunkiem, że takie zmiany nie wpłyną na tożsamość, bezpieczeństwo

- lub integralność próbki.
- B.4.4** W czasie sesji pobierania próbki sportowcowi z upośledzeniem fizycznym lub sensorycznym może pomagać jego przedstawiciel lub pracownicy pobierający próbki, pod warunkiem, że sportowiec wyrazi na to zgodę oraz że zostanie to uzgodnione z urzędnikiem kontroli dopingowej.
- B.4.5** W przypadku sportowców z upośledzeniem umysłowym ADO lub urzędnik kontroli dopingowej ustali, czy sportowcowi w trakcie sesji pobierania próbki musi towarzyszyć przedstawiciel oraz jaki rodzaj pomocy przedstawiciel musi udzielić. Dodatkowej pomocy może udzielić przedstawiciel lub pracownicy pobierający próbki w trakcie sesji pobierania próbki, pod warunkiem, że sportowiec wyrazi na to zgodę oraz że zostanie to uzgodnione z urzędnikiem kontroli dopingowej.
- B.4.6** Urzędnik kontroli dopingowej może podjąć decyzję o użyciu innych urządzeń lub pomieszczeń do pobierania próbek, aby umożliwić sportowcowi oddanie próbki, pod warunkiem, że nie wpłynie to na tożsamość, bezpieczeństwo i integralność próbki.
- B.4.7** Sportowcy, którzy używają systemów do zbierania moczu lub odciągania moczu muszą usunąć zalegający mocz z takich systemów przed oddaniem próbki moczu do analizy.
- B.4.8** Urzędnik kontroli dopingowej rejestruje wszystkie zmiany w standardowych procedurach pobierania próbek wprowadzone dla sportowców z upośledzeniami, w tym także odpowiednie zmiany opisane w powyższych punktach.

Aneks C - Pobieranie próbek moczu

C.1 Cel

Pobranie próbki moczu od sportowca w sposób:

- zgodny z odpowiednimi zasadami międzynarodowych norm bezpieczeństwa dotyczących instytucji opieki zdrowotnej, a zatem niezagrażający zdrowiu i bezpieczeństwu sportowca oraz pracowników pobierających próbki;
- pozwalający na pobranie próbki o jakości i w ilości spełniającej wytyczne laboratorium;
- pozwalający na wyraźne i dokładne oznaczenie próbki; oraz
- pozwalający na bezpieczne zamknięcie próbki.

C.2 Zakres

Pobieranie próbki moczu rozpoczyna się od poinformowania sportowca o wymogach związanych z pobraniem próbki a kończy w momencie usunięcia całej ilości moczu pozostającej po zakończeniu sesji pobrania próbki od sportowca.

C.3 Odpowiedzialność

Urzędnik kontroli dopingowej odpowiada za właściwe pobranie, oznaczenie i zamknięcie każdej próbki. Urzędnik kontroli dopingowej/opiekun ma obowiązek bezpośredniego obserwowania procesu oddawania próbki moczu.

C.4 Wymogi

- C.4.1** Urzędnik kontroli dopingowej sprawdza, czy sportowiec został poinformowany o wymogach dotyczących pobierania próbki, w tym o wszystkich zmianach zgodnie z Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami.
- C.4.2** Urzędnik kontroli dopingowej dopilnuje, aby sportowcowi przedstawiono wybór odpowiednich urządzeń do pobierania próbki. Jeśli rodzaj upośledzenia sportowca wymaga używania przez niego dodatkowych urządzeń lub innych urządzeń zgodnie z Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami, urzędnik kontroli dopingowej skontroluje te urządzenia, aby mieć pewność, że nie wpłyną one na tożsamość ani integralność próbki.
- C.4.3** Urzędnik kontroli dopingowej prosi sportowca o wybór odpowiedniego naczynia.
- C.4.4** Po wybraniu przez sportowca odpowiedniego naczynia oraz wybraniu wszystkich innych urządzeń do pobierania próbki, w których przechowywana będzie próbka moczu, urzędnik kontroli dopingowej prosi sportowca o sprawdzenie, czy wszystkie zamknięcia na wybranych urządzeniach są nienaruszone oraz czy nie ma jakichkolwiek oznak manipulowania przy urządzeniach. Jeśli sportowiec nie będzie zadowolony z wybranych urządzeń, może wybrać inne. Jeśli sportowiec nie będzie zadowolony z żadnego dostępnego urządzenia, fakt ten zostanie odnotowany przez urzędnika kontroli dopingowej.
Jeśli urzędnik kontroli dopingowej nie zgadza się z opinią sportowca o niezadowolającym stanie wszystkich dostępnych urządzeń, urzędnik kontroli dopingowej prosi sportowca, aby przystąpił do dalszej fazy sesji pobierania próbki. Jeśli urzędnik kontroli dopingowej zgadza się z argumentami

- przedstawionymi przez sportowca dotyczącymi niezadowolającego stanu dostępnych urządzeń, urzędnik kontroli dopingowej przerywa procedurę pobierania próbki moczu od sportowca oraz zapisuje ten fakt w dzienniku badań.
- C.4.5** Sportowiec ma pod swoją kontrolą naczynie probiercze oraz każdą oddaną próbkę do czasu zamknięcia naczynia z próbką, chyba że sportowiec potrzebuje pomocy z uwagi na upośledzenie zgodnie z Aneksem B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami.
- C.4.6** Urzędnik kontroli dopingowej/opiekun, który jest świadkiem oddawania próbki moczu musi być tej samej płci, co sportowiec oddający próbkę.
- C.4.7** W celu oddania próbki moczu urzędnik kontroli dopingowej/opiekun i sportowiec przechodzą w miejsce zapewniające prywatność.
- C.4.8** Urzędnik kontroli dopingowej/opiekun obserwują oddawanie próbki moczu przez sportowca i rejestrują ten fakt w dzienniku badań.
- C.4.9** Urzędnik kontroli dopingowej posługuje się odpowiednimi specyfikacjami laboratoryjnymi aby sprawdzić, na oczach sportowca, że ilość próbki moczu jest wystarczająca do analizy laboratoryjnej.
- C.4.10** Gdy ilość oddanego moczu jest niewystarczająca, urzędnik kontroli dopingowej wykonuje procedurę częściowego pobrania próbki zgodnie z Aneksem E - Próbkę moczu - niewystarczająca ilość.
- C.4.11** Urzędnik kontroli dopingowej zaleca sportowcowi wybór zestawu probierczego zawierającego butelki A i B zgodnie z C.4.4.
- C.4.12** Po wybraniu zestawu probierczego urzędnik kontroli dopingowej i sportowiec sprawdzają, czy wszystkie numery kodowe są zgodne oraz czy numer kodowy został poprawnie zapisany przez urzędnika kontroli dopingowej.
Jeśli sportowiec lub urzędnik kontroli dopingowej stwierdzą, że numery się różnią, urzędnik kontroli dopingowej zaleca sportowcowi wybranie innego zestawu zgodnie z C.4.4. Urzędnik kontroli dopingowej zapisuje ten fakt w dzienniku badań.
- C.4.13** Sportowiec wlewa minimalną określoną przez laboratorium ilość moczu do butelki B, następnie napełnia butelkę A do pełna. Następnie sportowiec napełnia butelkę B pozostałym moczem. Sportowiec musi pozostawić pewną niewielką ilość moczu w naczyniu probierczym.
- C.4.14** Sportowiec zamyka butelki zgodnie z instrukcjami urzędnika kontroli dopingowej. Urzędnik kontroli dopingowej sprawdza, na oczach sportowca, czy butelki zostały właściwie zamknięte.
- C.4.15** Urzędnik kontroli dopingowej posługuje się odpowiednimi wytycznymi laboratorium dotyczącymi współczynnika pH oraz ciężaru właściwego i sprawdza mocz pozostały w naczyniu probierczym, by określić, czy próbka spełnia wytyczne laboratorium. Jeśli nie spełnia, urzędnik kontroli dopingowej postępuje zgodnie z Aneksem F - Próbkę moczu - próbki, które nie spełniają wytycznych laboratorium w sprawie pH i ciężaru właściwego.
- C.4.16** Urzędnik kontroli dopingowej usuwa (wylewa) na oczach sportowca pozostałą część moczu, która nie zostanie wysłana do laboratorium.

Aneks D - Pobieranie próbek krwi

D.1 Cel

Pobranie próbki krwi od sportowca w sposób:

- niezagrożący zdrowiu i bezpieczeństwu sportowca oraz osób pobierających próbki;
- pozwalający na pobranie próbki o jakości i w ilości spełniającej wytyczne laboratorium;
- pozwalający na wyraźne i dokładne oznaczenie próbki; oraz
- pozwalający na bezpieczne zamknięcie próbki.

D.2 Zakres

Pobieranie próbki krwi rozpoczyna się od poinformowania sportowca o wymogach związanych z pobraniem próbki a kończy się właściwym przechowaniem próbki przed jej wysłaniem do analizy do laboratorium akredytowanego przez WADA lub w inny sposób zatwierdzony przez WADA.

D.3 Odpowiedzialność

D.3.1 Urzędnik kontroli dopingowej odpowiada za:

- właściwe pobranie, oznaczenie i zamknięcie każdej próbki; oraz
- właściwe przechowywanie oraz wysłanie każdej próbki zgodnie z odpowiednimi wytycznymi analitycznymi.

D.3.2 Osoba pobierająca krew odpowiada za pobranie próbki krwi, udzielanie odpowiedzi na związane z tym kwestie w czasie pobierania próbki oraz właściwe usuwanie zużytych urządzeń do pobierania próbek krwi niepotrzebnych do dokończenia sesji pobierania próbki.

D.4 Wymogi

D.4.1 Procedury związane z krwią muszą być zgodne z międzynarodowymi normami bezpieczeństwa dotyczących instytucji opieki zdrowotnej.

D.4.2 Urządzenia do pobierania próbki krwi składają się z albo z probówki oznaczonej literą A, albo z probówki oznaczonej literą A i z probówki oznaczonej literą B. Jeżeli pobieranie próbki polega wyłącznie na pobraniu krwi, wówczas próbka B zostaje pobrana i w razie potrzeby wykorzystana do potwierdzenia.

D.4.3 Urzędnik kontroli dopingowej dopilnuje, aby sportowiec został poinformowany o wymogach związanych z pobieraniem próbki, w tym wszelkich zmianach zgodnie z Aneks B - Zmiany dla sportowców z upośledzeniami.

D.4.4 Urzędnik kontroli dopingowej/opiekun oraz sportowiec przechodzą do obszaru, w którym pobierana jest próbka.

D.4.5 Urzędnik kontroli dopingowej dopilnuje, aby sportowcowi zapewniono wygodne warunki obejmujące możliwość zrelaksowania się przez co najmniej 10 minut przed przystąpieniem do pobrania próbki krwi.

D.4.6 Urzędnik kontroli dopingowej prosi sportowca o wybranie zestawu probierczego wymaganego do pobrania próbki i sprawdzenie, czy wybrane urządzenia nie noszą śladów manipulowania oraz czy plomby są nienaruszone. Jeśli sportowiec nie jest zadowolony z wybranego zestawu, może wybrać inny. Jeśli sportowiec nie jest zadowolony z żadnego dostępnego zestawu, fakt ten musi być odnotowany przez urzędnika kontroli dopingowej.

Jeśli urzędnik kontroli dopingowej nie zgadza się z zdaniem opinią sportowca o niezadowolającym stanie wszystkich dostępnych zestawów, urzędnik kontroli dopingowej zaleca sportowcowi przejście do kolejnej fazy sesji pobierania próbki.

Jeśli urzędnik kontroli dopingowej zgadza się z argumentami przedstawionymi przez sportowca dotyczącymi niezadowolającego stanu dostępnych urządzeń, urzędnik kontroli dopingowej przerywa procedurę pobierania próbki krwi od sportowca i odnotowuje ten fakt w dzienniku badań.

D.4.7 Po wybraniu zestawu probierczego urzędnik kontroli dopingowej oraz sportowiec sprawdzają, czy wszystkie numery kodowe są zgodne, a następnie numer kodowy jest dokładnie zapisywany przez urzędnika kontroli dopingowej.

Jeśli sportowiec lub urzędnik kontroli dopingowej stwierdzą, że numery się różnią, urzędnik kontroli dopingowej zaleca sportowcowi wybór innego zestawu zgodnie z D.4.5. Urzędnik kontroli dopingowej zapisuje ten fakt w dzienniku badań.

D.4.8 Osoba pobierająca krew oczyszcza skórę sterylnym środkiem odkażającym w miejscu, którego nakłucie nie będzie miało negatywnego wpływu na sportowca lub jego/jej wyniki oraz, jeśli konieczne, zakłada opaskę uciskową. Osoba pobierająca krew pobiera próbkę krwi z żyły powierzchownej do końcowego zbiornika probierczego. Jeśli została założona opaska uciskowa, jest ona natychmiast zdejmowana po wykonaniu wkłucia.

D.4.9 Ilość pobranej krwi powinna być wystarczająca do potrzeb analizy laboratoryjnej.

D.4.10 Jeśli ilość krwi, którą można pobrać od sportowca przy pierwszej próbie jest niewystarczająca, osoba pobierająca krew powtarza procedurę. Maksymalnie można wykonać trzy pobrania krwi. Jeśli żadna z prób pobrania się nie powiedzie, osoba pobierająca krew informuje urzędnika kontroli dopingowej. Urzędnik kontroli dopingowej przerywa procedurę pobierania próbki krwi, zapisuje ten fakt w dzienniku badań oraz podaje powody przerwania pobierania.

D.4.11 Osoba pobierająca krew zakłada opatrunek na miejsce nakłucia.

D.4.12 Osoba pobierająca krew usuwa zużyte przyrządy do pobierania próbek, niepotrzebne do dokończenia sesji pobierania próbki.

D.4.13 Sportowiec wkłada swoją próbkę i zamyka ją w zestawie probierczym zgodnie ze wskazówkami urzędnika kontroli dopingowej. Na oczach sportowca urzędnik kontroli dopingowej sprawdza, czy zamknięcie jest wystarczające.

D.4.14 Zamknięta próbka jest przechowywana przed analizą w stacji kontroli dopingowej w chłodnej, ale nie w mroźnej temperaturze lub wysyłana do analizy do laboratorium akredytowanego przez WADA lub w inny sposób zatwierdzony przez WADA.

Aneks E - Próbkę moczu - niewystarczająca ilość

E.1 Cel

Postępowanie zgodnie z odpowiednimi procedurami w sytuacjach, gdy oddana ilość moczu jest niewystarczająca.

E.2 Zakres

Procedura rozpoczyna się od poinformowania sportowca, że ilość próbki jest niewystarczająca i kończy się z chwilą oddania moczu w wystarczającej ilości.

E.3 Odpowiedzialność

Urządник kontroli dopingowej odpowiada za stwierdzenie, że ilość próbki jest niewystarczająca oraz za pobranie dodatkowej próbki (próbek) w celu uzyskania łącznej wystarczającej ilości próbki.

E.4 Wymogi

E.4.1 Jeśli pobrana próbka moczu ma niewystarczającą objętość, urządник kontroli dopingowej informuje sportowca, że zostanie pobrana dodatkowa próbka, zgodnie z odpowiednimi wymogami laboratoryjnymi dotyczącymi ilości.

E.4.2 Urządник kontroli dopingowej zaleca sportowcowi wybór urządzenia do pobrania części próbki zgodnie z C.4.4.

E.4.3 Następnie urządник kontroli dopingowej zaleca sportowcowi otworzyć odpowiednie urządzenie, przelać niewystarczającą ilość moczu do pojemnika i zamknąć pojemnik zgodnie ze wskazówkami urzędnika kontroli dopingowej. Urządник kontroli dopingowej sprawdza, na oczach sportowca, czy pojemnik został dokładnie zamknięty.

E.4.4 Urządник kontroli dopingowej i sportowiec sprawdzają, czy numer kodowy urządzenia oraz ilość i oznaczenie niewystarczającej próbki zostały właściwie zapisane przez urzędnika kontroli dopingowej. Sportowiec lub urządник kontroli dopingowej sprawują kontrolę nad zamkniętą częściową próbką.

E.4.5 Oczekując na pobranie dodatkowej próbki, sportowiec znajduje się pod stałą obserwacją oraz otrzymuje napoje, które umożliwiają mu uzupełnienie ilości płynów w organizmie.

E.4.6 Gdy sportowiec będzie gotowy do oddania dodatkowej próbki moczu, procedura pobierania próbki zostanie powtórzona zgodnie z opisem w Aneksie C - Pobieranie próbki moczu aż do uzyskania wystarczającej ilości po połączeniu próbki pierwszej i dodatkowej(ych).

E.4.7 Gdy urządник kontroli dopingowej będzie miał pewność, że pobrana została wystarczająca ilość moczu, zarówno urządник kontroli dopingowej, jak i sportowiec sprawdzają integralność zamknięcia na pojemniku(ach) zawierającym(ych) częściową niewystarczającą próbkę. Wszelkie nieprawidłowości dotyczące integralności zamknięcia muszą być odnotowane przez urzędnika kontroli dopingowej oraz zbadane zgodnie z Aneksem A - Badanie ewentualnej odmowy zgody sportowca.

E.4.8 Następnie urządник kontroli dopingowej zaleca sportowcowi otwarcie pojemnika oraz połączenie próbki pilnując, aby dodatkowe próbki były dodawane kolejno do pierwszej pobranej próbki aż do uzyskania wystarczającej ilości.

E.4.9 Następnie urządник kontroli dopingowej i sportowiec kontynuują procedurę opisaną w C.4.11.

Aneks F - Próbkę moczu - próbki, które nie spełniają laboratoryjnych wytycznych dotyczących współczynnika pH oraz ciężaru właściwego

F.1 Cel

Gdy próbka moczu nie spełnia określonego przez laboratorium współczynnika pH lub ciężaru właściwego, postępuje się zgodnie z określonymi procedurami.

F.2 Zakres

Procedura rozpoczyna się od poinformowania sportowca przez urzędnika kontroli dopingowej o konieczności pobrania dodatkowej próbki i kończy się w momencie pobrania próbki, która spełnia wytyczne laboratorium dotyczące współczynnika pH oraz ciężaru właściwego lub, jeśli to konieczne, podjęcia odpowiednich działań przez ADO.

F.3 Odpowiedzialność

ADO odpowiada za ustalenie kryteriów określających liczbę dodatkowych próbek, które powinny być pobrane na sesji pobierania próbek od sportowca. Jeśli pobrane dodatkowe próbki nie spełniają odpowiednich wytycznych laboratorium, ADO ustala dla sportowca termin nowej sesji pobierania

próbek oraz, jeśli to konieczne, podejmuje dalsze odpowiednie działania.

Urzędnik kontroli dopingowej odpowiada za pobranie dodatkowych próbek zgodnie z kryteriami ustalonymi przez ADO.

F.4 Wymogi

- F.4.1** ADO ustala kryteria określające liczbę dodatkowych próbek, które będą pobrane przez urzędnika kontroli dopingowej, gdy urzędnik kontroli dopingowej ustali, że próbka sportowca nie będzie spełniała wytycznych laboratorium dotyczących współczynnika pH i ciężaru właściwego.
- F.4.2** Urzędnik kontroli dopingowej informuje sportowca o konieczności pobrania od niego/niej dodatkowej próbki.
- F.4.3** Oczekując na oddanie dodatkowej próbki moczu, sportowiec pozostaje pod stałą obserwacją.
- F.4.4** Gdy sportowiec jest w stanie oddać dodatkową próbkę moczu, urzędnik kontroli dopingowej powtarza procedury pobierania próbek opisane w Aneksie C - Pobieranie próbek moczu oraz zgodnie z kryteriami ustalonymi przez ADO dotyczącymi liczby dodatkowych próbek, które muszą być pobrane zgodnie z F.4.1.
- F.4.5** Urzędnik kontroli dopingowej odnotowuje, że pobrane próbki należą do tego samego sportowca oraz zapisuje kolejność, w jakiej próbki moczu zostały oddane.
- F.4.6** Urzędnik kontroli dopingowej kontynuuje procedurę opisaną w C.4.16.
- F.4.7** Jeśli odpowiednie laboratorium ustali, że żadna z próbek sportowca nie spełnia wytycznych laboratorium dotyczących współczynnika pH i ciężaru właściwego oraz że nie jest to wynikiem przyczyn naturalnych, ADO ustala dla sportowca jak najwcześniejszy termin kolejnej sesji pobierania próbki w ramach badań ukierunkowanych (targetowych).
- F.4.8** Jeśli próbki pobrane podczas sesji pobierania próbek w ramach badań ukierunkowanych (targetowych) również nie będą spełniały wytycznych laboratorium dotyczących współczynnika pH i/lub ciężaru właściwego, ADO podejmie działania mające na celu sprawdzenie, czy nie doszło do naruszenia przepisów antydopingowych.

Aneks G - Wymogi dotyczące pracowników pobierających próbki

G.1 Cel

Brak konfliktu interesów oraz posiadanie odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia w prowadzeniu sesji pobierania próbki przez osoby, które te próbki pobierają.

G.2 Zakres

Wymogi dotyczące pracowników pobierających próbki rozpoczynają się od ustalenia kompetencji niezbędnych dla tych pracowników i kończą udzieleniem odpowiedniej akredytacji.

G.3 Odpowiedzialność

ADO odpowiada za wszystkie działania określone w Aneksie G.

G.4 Wymogi - kwalifikacje i szkolenie

- G.4.1** ADO określa wymogi dotyczące kompetencji i kwalifikacji urzędnika kontroli dopingowej, opiekuna i osoby pobierającej krew. ADO opracowuje zakresy obowiązków dla wszystkich pracowników pobierających próbki. Są one następujące:
- Pracownicy pobierający próbki są osobami pełnoletnimi.
  - Osoby pobierające krew posiadają odpowiednie kwalifikacje i umiejętności praktyczne konieczne do pobierania krwi z żyły.
- G.4.2** ADO dokłada starań, aby do udziału w sesji pobierania próbek nie byli wyznaczani pracownicy zainteresowani wynikiem pobierania lub badania próbki pochodzącej od sportowca oddającego próbkę podczas takiej sesji. Uznaje się, że pracownicy pobierający próbki są zainteresowani pobraniem próbki, jeżeli:
- uczestniczą w planowaniu działań związanych z daną dyscypliną sportową, której dotyczy badanie;
  - są spokrewnione ze sportowcem oddającym próbkę podczas danej sesji lub zaangażowane w jego sprawy osobiste.
- G.4.3** ADO wprowadza system gwarantujący, że pracownicy pobierający próbki będą posiadali odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje niezbędne do wykonywania swoich obowiązków.
- G.4.4** Program szkoleniowy dla opiekunów i osób pobierających krew powinien obejmować poznanie wszystkich wymogów dotyczących procesu badania oraz zapoznanie się z normami bezpieczeństwa w instytucjach opieki zdrowotnej.

- G.4.5 Program szkoleniowy dla urzędników kontroli dopingowej powinien obejmować:
- kompleksowe przeszkolenie teoretyczne w zakresie różnorodnych badań związanych z pracą urzędnika kontroli dopingowej,
  - jednorazową obserwację wszystkich działań w zakresie kontroli dopingowej związanych z wymogami zawartymi w niniejszym standardzie, w miarę możliwości w miejscu kontroli,
  - prawidłowe przeprowadzenie jednorazowego pobrania próbki w miejscu kontroli, pod nadzorem wykwalifikowanego urzędnika kontroli dopingowej lub osoby o podobnych kompetencjach.

Wymóg związany z samym oddawaniem próbki moczu nie jest włączony do obserwacji w miejscu kontroli.

G.4.6 ADO prowadzi dokumentację dotyczącą wykształcenia, szkoleń, kwalifikacji i doświadczenia.

G.5 Wymogi - akredytacja, wznowienie akredytacji i oddelegowanie

G.5.1 ADO wprowadza system akredytacji i wznowiania akredytacji pracowników pobierających próbki.

G.5.2 ADO zapewnia, że przed uzyskaniem akredytacji pracownicy pobierający próbki ukończyli program szkoleniowy i znają wymogi niniejszego standardu badań.

G.5.3 Akredytacja jest ważna najwyżej przez dwa lata. Pracownicy pobierający próbki mają obowiązek powtórnie uczestniczyć w całym programie szkoleniowym, jeżeli w roku poprzedzającym wznowienie akredytacji nie uczestniczyli w pobieraniu próbek.

G.5.4 ADO udziela zezwolenia na pobieranie próbek w imieniu ADO jedynie tym pracownikom pobierającym próbki, którzy posiadają akredytację uznaną przez ADO.

G.5.5 Urzednicy kontroli dopingowej mogą osobiście uczestniczyć w sesji pobierania próbki - z wyjątkiem sesji pobierania krwi, chyba że posiadają w tym zakresie stosowne kwalifikacje - lub mogą zlecić opiekunowi wykonanie określonych działań, które mieszczą się w zakresie prawnych obowiązków opiekuna.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tej Konwencji,
- postanowienia Konwencji są przyjęte, potwierdzone i będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 28 grudnia 2006 r.